

SVT VI : 44 ; 8

041	kieli	finfre
245	nimeke	Väenlasku Helsingissä, Turussa, Viipurissa, Tampereella, Nikolainkaupungissa, Porissa ja Oulussa joulukuun 7 p. 1910
246	rinnakkaisn. fre	Recensement de la population de Helsinki (Helsingfors), Turku (Åbo), Viipuri (Viborg), Tampere (Tammerfors), Nikolainkaupunki (Nikolaistad), Pori (Björneborg) et Oulu (Uleåborg) au 7 Décembre 1910
248	osan tiedot	Teksti
248	osan tiedot fre	Texte
260	julkaisija	Helsinki : [Tilastollinen päätoimisto], 1914
440	sarja fin	Suomen virallinen tilasto 6 : 44 ; 8
500	ylänimeke	Väestötilastoa
500	huom.	Väestölaskenta
598	huom.	svt
650	svt aihealue	Väestö - Befolkning - Population
650	tietovuosi	1910
651	alue	Suomi - Finland

VI

VÄESTÖTILASTOA

44: 8

VÄENLASKU HELSINGISSÄ, TURUSSA, VIIPURISSA,
TAMPEREELLA, NIKOLAINKAUPUNGISSA,
PORISSA JA OULUSSA

JOULUKUUN 7 P. 1910

TEKSTI

---

*RECENSEMENT DE LA POPULATION DE HELSINKI (HELSINGFORS), TURKU (ÅBO),
VIIPURI (VIBORG), TAMPERE (TAMMERFORS), NIKOLAINKAUPUNKI (NIKOLAI-
STAD), PORI (BJÖRNEBORG) ET OULU (ULEÅBORG)
AU 7 DÉCEMBRE 1910*

TEXTE

Esillä olevassa tekstijulkaisussa esitetään tärkeimmät tulokset siitä väenlaskusta, joka joulukuun 7 päivänä 1910 toimeenpantiin maan seitsemässä suurimmassa kaupungissa: Helsingissä, Turussa, Viipurissa, Tampereella, Nikolainkaupungissa, Porissa ja Oulussa; yksityiskohtaiset tiedot kustakin kaupungista erikseen on käsitelty ja julkaistu seitsemässä ainoastaan taulukkoja käsittävissä vihossa, joista kukin koskee yhtä kaupunkia. Nämä julkaisut muodostavat »Väestötilastoa» nimisen sarjan numerot 44:1—44:7, jonka sarjan numerona 44:8 tämä kaikille mainituille kaupungeille yhteinen tekstijulkaisu on.

Eri kaupungeissa kootun väenlaskun ensiainehiston käyttelyssä on valmistettu suuri määrä erikoistaulukkoja, jotka osoittavat väenlaskun tuloksia erikoisilta pienemmiltä alueilta käyttäen verrattain pitkälle menevää lukutietojen erittelyä. Useimmat näistä taulukoista on kuitenkin liian laajoina täytynyt jättää julkaisematta, mutta säilytetään ne käsikirjoituksina Tilastollisen Päätoimiston arkistossa mahdollisten asianharrastajain käytettäväksi.

Esillä olevassa julkaisussa ei anneta mitään selontekoa väestön kokoonpanosta ammatin ja elinkeinon mukaan, jota koskevia tietoja ei myöskään ole otettu äsken mainittuihin taulujulkaisuihin. Erikoinen, näitä seikkoja esittävä, sekä tekstiä että tauluja sisältävä julkaisu tulee kuitenkin lähimmässä tulevaisuudessa julkisuuteen.

Helsingissä, Tilastollisessa Päätoimistossa, elokuun 1 päivänä 1914.

Aug. Hjelt.

*Verner Lindgren.
v. t.*

Sisällysluettelo.

	Siv.
I. Kiinteistö- ja rakennus- sekä väestö- ja asuntolaskun suunnittelu, käytetyt kyselykaavat, objektit y. m.	1
II. Eri kaupunkien laskualueet....	15
III. Väenlasku eri alueilla ja eri väestöryhmissä	19
IV. Talouskunta- ja laitospöestö ..	32
V. Väestön ryhmitys sukupuolen, iän ja siviilisäädyn mukaan..	36
VI. Demograafisia erilaisuuksia kaupungissa syntyneen ja kaupunkiin muuttaneen väestön välillä	61
VII. Väestön jakaantuminen syntymäpaikan mukaan	68
VIII. Väestön jakaantuminen kielen mukaan	77
IX. Väestön jakaantuminen sivistystasoon mukaan	109
X. Väestön jakaantuminen uskonkunnan mukaan	133
XI. Venäjän ja vieraiden maiden alamaiset.....	137

Table des matières.

	Page.
I. Plan du recensement des immeubles et constructions, habitations et population, formulaires employés, instructions etc.	1
II. Districts du recensement dans les diverses villes.....	15
III. Population dans les différents districts et dans différentes catégories	19
IV. Population dans les ménages et dans les établissements.....	32
V. Répartition de la population selon le sexe, l'âge et l'état civil	36
VI. Différences entre la population née dans la ville et celle née hors de la ville	61
VII. Répartition de la population selon le lieu de naissance ..	68
VIII. Répartition de la population selon la langue parlée	77
IX. Répartition de la population selon la degré d'instruction	109
X. Répartition de la population selon la confession.....	133
XI. Sujets non-finlandais	137

I. Kiinteistö- ja rakennus- sekä väestö- ja asuntolaskun suunnittelu, käytetyt kyselykaavat, ohjeet y. m.

Alamaisessa kirjelmässä marraskuun 24 p:ltä 1909 esitti Tilastollinen Päätoimisto Hänen Keisarilliselle Majesteetilleen, että 1910 vuoden lopussa tai 1911 vuoden alussa pantaisiin toimeen yleinen väestö- ja asuntolasku Suomessa. Siltä varalta, ettei saataisi armollista suostumusta tähän esitykseen, huomautti Päätoimisto, miten tärkeitä olisi, että joka tapauksessa samaan aikaan suoritettaisiin rakennus-, asunto- ja väestölasku, joka käsittäisi maan suurimmat kaupungit eli ne kahdeksan kaupunkia, joiden väkiluku nousi yli 15 000 hengen, sekä että yleisistä varoista tähän tarkoitukseen myönnettäisiin 40 000 markan suuruinen erä.

Sittenkun Hänen Keisarillisen Majesteettinsa päätöksen kautta 22/9 p:ltä huhtikuuta 1910 oli saatu hyväksyminen viimeksimainitulle esitykselle, tiedusteli Tilastollinen Päätoimisto kirjelmissä 30 p:ltä huhtikuuta ja 17 p:ltä toukokuuta Helsingin, Turun, Tampereen, Viipurin, Nikolainkaupungin, Oulun, Porin ja Kuopion maistraateilta, olisivatko mainitut kaupungit halukkaat otta-
maan osaa rakennus- asunto- ja väestölaskuun, joka tulisi suoritettavaksi joulukuun alussa samana vuonna pääpiirteissään samanlaajuisena ja yleensä melkein saman suunnitelman mukaan, jota oli noudatettu vuonna 1900 toimeenpannussa, neljä ensiksimmäistä kaupunkia käsittävässä samanlaatuisessa laskussa, ja jonka toimeenpanoon samoin kuin käytettäviin kyselykaavoihin nähden mainitut kaupungit saisivat tilaisuuden esittää mahdollisia toivomuksiaan.

Kaikkien edellä mainittujen kaupunkien, paitsi Kuopion, valtuusmiehiltä saapui myöntävä vastaus tehtyyn ehdotukseen ja hyväksyivät ne puolestaan väenlaskun toimittamiseksi asetetut ehdot. Mainitut kaupungit sitoutuivat siten huolehtimaan tarvittavien tietojen kokoamisesta sekä vastaamaan siitä johtuvista kustannuksista, johon lähinnä kuului kansliahuoneustojen hankkiminen laskupäiviksi tarpeen vaatimassa määrässä sekä laskijoiden palkkaaminen, jonka ohessa kaupungit ilmoittivat olevansa valmiit, kukin suhteessa väenlaskulla ilmaisatuun väkilukuunsa, suorittamaan kolmannen osan laskussa käytettyjen kyselykaavojen, luetteloiden, ohjeiden y. m. hankintakustannuksista. Ainoastaan

Kuopion kaupungin valtuusto hylkäsi Päätoimiston ehdotuksen selittäen, että kaupungin väestösuhteet saivat kyllin valaistusta kirkonkirjoista ja henkilölueteloista.

Syksyn kuluessa muutettiin sittemmin Tilastollisessa Päätoimistossa, Päätoimiston saaman valtuuden nojalla, erinäisiltä osiltaan rakennus-, asunto- ja väestölaskua varten valmistavasti laaditut kaavakkeet. Muutoksien tarkoituksena oli toiselta puolen rakennus- ja asuntolaskun saattaminen yksityiskohtaisemmaksi kuin vuonna 1900, erikoisesti mitä tulee huoneustojen käyttämiseen ja niiden terveydellisiä oloja koskeviin seikkoihin, veden- ja valonsaantiin y. m., samaten niissä olevien henkilöiden lukuun sekä huoneustonhaltijain ammattiin nähden, toiselta puolen taas henkilökorttien henkilötietojen laajentaminen, lähinnä mitä tulee työnsaantiin tai työttömyyteen.

Sitäpaitsi tehtiin väestölaskun alkuperäiseen suunnitelmaan erinäisiä muutoksia aineiden yhdenmukaisemman kokoamisen ja tehokkaamman tarkistuksen aikaansaamiseksi. Lopulliset kaavakkeet, ohjeet ja luettelot poikkeavat niinmuodoin erinäisissä suhteissa edellisessä todellisessa väenlaskussa käytetyistä. Säännöksi vahvistettiin, että laskijain tuli saada palkkiota, ja velvoitettiin heidät tarpeen vaatiessa täyttämään kortit ja luettelot sekä yleensä itse paikalla asianmukaisesti tarkastamaan vastaanottamansa kortit. Ohjeekseen väenlaskutyössä laskijat saivat erikoisen johtosäännön, joka sisälsi erikoisia heidän työtään koskevia määräyksiä. Niin hyvin rakennus- kuin asunto- ja väestölaskun pohjaksi pantiin erikoiset tarkoitusta varten laaditut kiinteistöluettelot.

Sitäpaitsi poikettiin aikaisemmin noudatetusta menettelytavasta siinä tärkeässä suhteessa, että rakennuslasku toimitettiin muista erillään marraskuun kuluessa, jonka kautta saavutettiin se huomattava etu, että rakennuslaskun tulokset olivat valmiit ja lopulliset hyvissä ajoin ennen asunto- ja väestölaskun suorittamista muutamia viikkoja myöhemmin.

Sittenkuin väenlaskuainesten käyttö on loppuun suoritettu, paitsi mitä tulee väestön ammattiryhmittymykseen, voidaan väenlaskun tuloksista antaa se yleinen arvostelu, että ne ovat tyydyttävät, erinäisissä suhteissa, kuten esim. asuntolojen valaisemiseen nähden, vieläpä melkoista runsaammatkin kuin edellisissä väenlaskuissa saadut.

Väenlaskua varten laadittu suunnitelma ja siinä käytetyt kaavat näkyvät seuraavasta: ¹⁾

¹⁾ Kiinteistö- ja rakennuslaskussa käytetyt kaavat julkaistaan selonteossa mainitun laskun tuloksista.

Suunnitelma väestö- ja asuntolaskua varten Helsingin, Turun, Tampereen, Viipurin, Nikolainkaupungin, Oulun ja Porin kaupungeissa 7 p. joulukuuta 1910.

1 §. Kussakin yllämainitussa kaupungissa asetetaan keskuskomitea, jonka esimiehenä toimii läänin kuvernööri tai joku muu, jonka hän sijallensa määrää, ja johon, paitsi puheenjohtajaa, kuuluu sopiva määrä jäseniä, joista kiinteistö- ja rakennuslaskua varten asetetun valiokunnan jäsenet ovat itseoikeutettuja. Muut jäsenet valitsee kaupunginvaltuusto sekä, missä väenlasku käsittää osia maalaiskunnan alueesta, mainitun kunnan kunnallislautakunta.

2 §. Keskuskomitean toimena on:

1) asettaa jokaista ennen määrättyä laskupiiriä varten laskutoimisto, jonka puheenjohtajana on yksi keskuskomitean jäsen ja jäseninä vähintään kaksi piirissä asuvaa kiinteistönomistajaa tai muuta sopivaa henkilöä;

2) kuulutuksilla kirkoissa ja sanomalehdissä sekä muun tarkoituksenmukaisen ilmoittamisen kautta selvittää yleisölle väestö- ja asuntolaskun tarkoitusta, aikaa ja tapaa, ja kehottaa kiinteistönomistajia ja -isännöitsijöitä jokaista kiinteistönsä puolesta joko itse tai valtuutetun kautta avustamaan laskussa antamalla tietoja huoneustojen ja, tarpeen vaatiessa, huoneiden lukumäärästä ja tarkoituksesta, asunnon päämiesten (ja muiden huoneuston haltijain) nimistä ja ammateista y. m. sekä muuten kaikella tapaa helpottamaan laskijain työtä laskun onnelliseksi toimittamiseksi;

3) vetoamalla yleisön harrastukseen hankkia hyvissä ajoin tarvittava luku sopivia laskijoita ja jakaa nämät eri laskupiireille niin, että kukin piiri saapi suuruutensa mukaisen lukumäärän laskijoita;

4) kiinteistö- ja rakennuslaskua varten laaditun ja siinä tarkistetun *kiinteistöluettelon* (Litt. A.) johdolla kirjoituttaa jokaista rakennettua kiinteistöä varten erityinen *laskukirjelistä* (Litt. C.), johon kaupunginosan, laskupiirin ja korttelin numero sekä kiinteistön osote ja kiinteistönomistajan nimi ja ammatti merkitään tarkalleen samoin kuin rakennuslistaan (Litt. B.);

5) viimeistään viikkoa ennen laskua toimittaa jokaiselle laskupiiri-kanslialle kiinteistöluettelon johdolla tehty ote, joka käsittää kaikki laskupiiriin kuuluvat rakennetut kiinteistöt, sekä piirin laskukirjelistat ynnä tarpeellinen määrä *laskukirjeitä* (Litt. D.), *asuntokortteja* (Litt. E.), *henkilökortteja* (Litt. F.) ja tarpeen vaatiessa *laitoslistoja* (Litt. G.);

6) kohta laskun tapahduttua tarkistuttaa piirikanslioissa, ovatko palautetut asunto- ja henkilökortit sekä laitoslistat täydellisesti ja oikein täytetyt, sekä järjestää ne kaupunginosain, korttelien ja kiinteistöjen mukaan;

7) viimeistään 17 p. joulukuuta lähettää Tilastolliselle Päätoimistolle kaikki sekä väestö- ja asunto- että kiinteistö- ja rakennuslaskusta kertyneet ainekset;

8) käyttää niitä varoja, joita kaupunki määrää väestö- ja asuntolaskua varten, hankkia sopivia huoneustoja piirikanslioita varten, määrätä palkkiot laskijoille ja apulaisille ja muuten hoitaa laskun yhteydessä olevia taloudellisia asioita.

3 §. Jokainen laskutoimisto jakaa piiriin kuuluvat kiinteistöt, paitsi 12:nessä §:ssä mainittuja, laskijain kesken niin, että otetaan huomioon se suurempi tai vähempi määrä asumuksia ja henkilöitä, joita joka kiinteistöllä on, ynnä erityiset laskuvaikeudet.

4 §. Jokaisen laskutoimiston on valvottava, että laskijat hyvissä ajoin, tarpeen vaatiessa poliisin avulla, kiinteistöjen omistajilta ja isännöitsijöiltä hankkivat tarkan tiedon kaikista kiinteistöillä olevista asunto- ynnä muista huoneustoista sekä niiden päämiehistä ja haltijoista, ja viimeistään 3 p. joulukuuta merkitsevät jokaisen kiinteistön laskukirjelistaan jokaisen asunnonpäämiehen (tai muun huoneuston haltijan) nimen ja virkanimen, ammatin tai elinkeinon.

5 §. Joulukuun 5 p:nä käy laskija uudestaan laskualueensa jokaisen kiinteistön omistajan tai isännöitsijän luona, tarkistaa aikaisemmin laadittuun laskukirjelistaan merkityt tiedot ja tekee siihen tarpeelliset oikaisut ja lisäykset. Sen jälkeen hän antaa jokaiselle asunnonpäämiehelle (tai muun huoneuston haltijalle) laskukirjelistaan merkittyä kuittia vastaan tälle aiotun laskukirjeen, joka sisältää asuntolistan ja tarvittavan määrän henkilökortteja, jälkimäisiä yhden kutakin asunnossa tai huoneustossa olevaa henkilöä kohti, sekä tarpeen vaatiessa laitoslistan.

6 §. Joulukuun 7:nä tai viimeistään 8:nä päivänä käy laskija taas asunnonpäämiehen luona kokoamassa kaikki laskukirjeet asunto- ja henkilökortteineen ynnä laitoslistoineen ja tarkastaa, onko kaikkiin kysymyksiin täydellisesti vastattu sekä täyttää paikallenne listat ja kortit, joita mahdollisesti vielä ei ole täytetty.

Erityistä huomiota tulee laskijan panna siihen, että asuntokorttiin ei merkitä muita henkilöitä kuin ne, jotka siihen tulee merkitä, ja että irtaimen väestöön kuuluvia henkilöitä, niinkuin itsellisiä ja kuljeksivia henkilöitä sekä matkustajia ja muukalaisia ei jätetä laskusta pois. Missä tarpeelliseksi katsotaan tai tyydyttäviä tietoja ei muuten voi saada, käytetään laskija poliisin avustusta. Kaikki kootut laskukirjeet listoineen ja kortteineen jätetään laskija 7:nä tai viimeistään 8:nä p:nä joulukuuta piirikansliaan.

7 §. Yleisenä sääntönä väestö- ja asuntolaskussa on, että jokainen, joka on laskualueella k:lo 12 yöllä joulukuun 7:ttä päivää vasten, on laskuun otettava, huolimatta siitä, onko hän paikkakunnan henki- tai kirkonkirjoissa vai eikö, ja katsomatta siihen, onko siellä asuva vai ainoastaan sattumalta oleskeleva. Jokainen on merkittävä siinä, missä hänellä mainittuna yönä on asuntonsa, katsomatta siihen, missä hän laskualueen piirissä yllämainitulla hetkellä oleskelee; se taas, jolla ei ole asuntoa ja yön kuluessa oleksii useammassa paikoin, on merkittävä siinä paikassa, missä hän on ollut k:lo 12. Kiinteistön omistajat (ynnä isännöitsijät) ja asunnonpäämiehet (tai muiden huoneustojen haltijat) ovat velvolliset katsomaan, edelliset ettei mikään kiinteistössä oleva huoneusto, jälkimäiset ettei mikään huoneustossa asuva talouskunta tai mikään asuntoon kuuluva tai siellä tilapäisesti oleskeleva henkilö jää laskusta pois sekä että annetut tiedot muuten ovat täydelliset ja oikeat.

8 §. Kun laskukirje piirikansliassa vastaanotetaan, tarkastetaan heti, että kaikkien listojen ja korttien tiedot ovat oikeat laskukirjeiden täydellisyyden, huoneuston asukasten lukumäärän y. m. suhteen ja että kysymyksiin muuten on täydellisesti vastattu. Jos tässä tarkastuksessa huomataan virheitä tai puutteita, tulee laskijan viipymättä pyytää kiinteistön omistajalta, asunnon päämieheltä tai muun huoneuston haltijalta selvitystä ja oikaisua.

9 §. Laskupiiri-kansliat pidetään yleisölle avoinna 5, 6, 7 ja 8 p:nä joulukuuta k:lo 9:stä—12 e. p. p. ja k:lo 5—8 :aan j. p. p. sekä määrättyinä tunteina niin monta päivää ennen ja jälkeen laskun kuin keskuskomitea katsoo tarpeelliseksi, ja tulee tästä ajoissa ilmoittaa yleisölle kuuluttamalla kirkoissa ja kaupungissa ilmestyvissä sanomalehdissä sekä erityisten, piirikansliain kadunpuoleiselle ulkoseinälle naulattujen ilmoitusten kautta.

10 §. Sairashuoneissa, vankiloissa, köyhäin- ja työhuoneissa, lastenkodeissa ynnä muissa samanlaisissa laitoksissa toimittaa laskun laitoksen johtaja; ja annetaan hänelle, kuten mainittu, sen piirin kansliasta, jossa laitos sijaitsee, laskun lähinnä edellisinä päivinä tarpeellinen lukumäärä kaavakkeita. Tällöin tulee huomata, että laitoksessa asuvaa johtaja-, hoito- ja valvontahenkilökuntaa varten käytetään laskukirjeitä ja asuntokortteja tavallisessa järjestyksessä, mutta että laitoksessa olevia muita henkilöitä varten käytetään yhteistä laitoslistaa. Jokaista laitoksessa olevaa henkilöä varten täytetään eri henkilökortti. Hotelleissa sekä matkustajakodeissa otetaan matkustavaiset yhteiseen asuntokorttiin, joka liitetään hotellin tai matkustajakodin haltijan laskukirjeeseen, ja tulee hänen vaatia jokaista matkustajaa, joka asuu hänen luonaan k:lo 12 yöllä vasten joulukuun 7:ttä päivää, täyttämään henkilökortti.

11 §. Jokaisen henkilön puolesta, joka k:lo 12 yöllä joulukuun 7:ttä päivää vasten oleskelee laivassa, aluksessa tai veneessä y. m. s. kaupungin satamassa tai sen muilla vesialueilla, on henkilökortti täytettävä ja on siihen laskukirjeeseen, johon nämä henkilökortit kuuluvat, merkittävä laivan, aluksen tai veneen nimi sekä omistaja.

12 §. Kasarmeihin sijoitettua tai sotalaivoilla olevaa sotaväkeä samoin kuin sotilas-sairaaloihin otettuja henkilöitä ei merkitä piirikansliain kautta, vaan tavalla, jonka kuvernööri yhdessä asianomaisen sotapäällystön kanssa katsoo sopivaksi, jolloin kuitenkin tulee ottaa huomioon, että päällystö sekä nainut alipäällystö ja sotamiehet, jotka asuvat perheittensä kanssa, merkitään tavalliseen tapaan asunto- ja henkilökortteihin, muu alipäällystö ja miehistö sitä vastoin kirjoitetaan luetteloihin, joihin sisältyvät kaikki henkilökortissa olevat kysymykset.

Kuten jo on mainittu, jaettiin asunto- ja henkilökorttien mukana erikoiset ohjeet näiden korttien täyttämiseksi. Nämä ohjeet olivat kaikkiin pääkohtiin nähden samanlaiset kuin vuoden 1900 asunto- ja väestölaskussa käytetyt. Nii- den sisällys oli seuraava:

Ohjeita asunto- ja henkilökorttien täyttämiseksi.

I.

Jokainen henkilö ilman poikkeuksetta, joka k:lo 12 yöllä vasten joulukuun 7:ttä päivää on laskualueen rajain sisäpuolella, on laskussa merkittävä, huolimatta siitä, onko hän paikkakunnan henki- ja kirkonkirjoissa vai eikö ja onko hän siellä asuva vai eikö. Henkilöt, jotka ennen tätä kellonlyöntiä ovat kuolleet tai poistuneet laskualueelta tai mainitun kellonlyönnin perästä laskualueelle saapuneet, sekä perästäpäin syntyneet lapset eivät siis tule laskussa lukuunotettaviksi, sillä poikkeuksella kuitenkin että henkilöt, jotka ovat laskualueella asuvia, mutta laskuhetkenä ovat sieltä poissa, merkitään asuntokortteihin (ks. alempana), mutta ei henkilökortteihin (ks. alempana).

Jokainen henkilö, jolla on asuntonsa laskualueella, merkitään siinä, missä hänellä onnen mainitulla kellonlyönnillä tämä asuntonsa on, katsomatta siihen missä hän lasku-alueella silloin sattumalta oleksi. Jos kenellä ei ole laskuhetkenä määrättyä asuntoa, merkitään hänet siinä, missä hän oleksi k:lo 12 yöllä vasten joulukuun 7:ttä päivää.

II.

Jokaista asuntoa ja muuta huoneustoa varten kirjoitetaan piirikansliassa erityinen laskukirje (Litt. D.), johon pannaan asuntokortti (Litt. E.) ja tarvittava määrä henkilökortteja (Litt. F.).

Jokaiselle asunnonpäämiehelle s. o. asunto- tai muun huoneuston (kauppa-, kahvila-, konttori- y. m.) haltijalle jätetään yksi laskukirje, sisältävä asunto- ja henkilökortteja sekä vähintään yhden kappaleen näitä ohjeita.

Kortit täytetään k:lo 12 yöllä vasten joulukuun 7:tä päivää vallinneiden olojen mukaan.

Muist. 1. Asunnonpäämiehenä pidetään sitä, jonka nimessä asunto on vuokrattu suorastaan kiinteistön omistajalta tai hoitajalta, sekä kiinteistön omistajaa tai holhoojaa itseä, jos hän asuu kiinteistössä tai siinä käyttää muuta huoneustoa. Missä asunnon ovat yllämainitulla tavalla vuokranneet kaksi tai useammat henkilöt yhteisellä vastuulla, merkitään ainoastaan yksi asunnonpäämieheksi.

Muist. 2. Jos kiinteistöön kuuluu vuokraamaton huoneusto, on kiinteistön omistajan taikka hoitajan täytettävä siihen kuuluva asuntokortti. Samoin on meneteltävä vuokratun asunnon suhteen siinä tapauksessa, että vuokralainen oleskelee muualla eikä ole laskijan tavattavissa.

III.

1. Asuntokortin (Litt. D.) etusivua täytettäessä otettakoon huomioon mitä itse kortissa määrätään.

Ensimmäiseen kysymykseen on annettava myöntävä vastaus yksinomaan siinä tapauksessa, että asunnonpäämies yksin omistaa sen talon, jossa hän asuu. Jos talo kuuluu osake- tai toisenluontoiselle yhtiölle ja päämies siinä on osakkaana, vastaa hän myöntävästi toiseen kysymykseen.

Kysymykseen 3 on vastattava ilmoittamalla kaikkien niiden huoneiden luku, jotka kuuluvat huoneustoon.

Keittiö luetaan huoneeksi.

Kysymyksessä 4 vaaditaan tietoja miten kutakin huonetta erikseen käytetään. Jos esim. huoneustossa, johon kuuluu 4 huonetta ja keittiö, kahta huonetta käytetään yksinomaan asuntona ja keittiö keittiönä, yhtä huonetta yksinomaan myymälänä, mutta yhtä huonetta räätälinverstaana siten että siellä myös nukutaan, on vastaus oleva seuraava: 4 a) kohdalle merkitään 3 huonetta; 4 b) kohdalle merkitään 1 huone ja sen ohessa »myymäläksi» sanan jälkeen 1; sekä 4 c) kohdalle 1 huone ja sen lisäksi »verstaaksi» sanan jälkeen 1.

Pohja- tai kellarikerrokseen luetaan sellainen huoneusto, jonka lattiataso on kokonaan tai suurimmaksi osaksi ympäröivän maanpinnan alapuolella. Vinttikerrokseksi katsotaan kivirakennuksissa sellainen kerros, joka sijaitsee talon palopohjan yläpuolella.

2. Asuntokortin henkilöluettelon ensimmäiseen sarakkeeseen merkitään järjestään yksi numero jokaista laskualueella olevaa henkilöä varten: 1, 2, 3, 4 j. n. e. Sama numero kirjoitetaan vastaavan henkilön henkilökorttiin (ks. ohje IV). Laskualueella asuvaa, mutta laskuhetkenä sieltä poissa olevaa henkilöä varten, joka on asuntokorttiin merkittävä, kirjoitetaan ensimmäiseen sarakkeeseen numero 0, vaikka häntä varten poissaolevana ei täytetä mitään henkilökorttia (ks. ohje I). — Sellaisen huonekunnan jäsenen kohdalle, joka laskutilaisuudessa on otettu johonkin laskualueen laitokseen (sairashuoneeseen, vankilaan y. m.), merkitään sarakkeeseen 1 numero 0 ja ilmoitetaan sarakkeissa 5—10 laitoksen nimi.

Edellä mainittu henkilöluettelo laaditaan muuten seuraavassa järjestyksessä. Ensiksi merkitään sarakkeisiin 2 ja 3 suku- ja etunimiseen kaikki asunnonpäämiehen talous-

kuntaan kuuluvat henkilöt: talouskunnan isäntä (emäntä), isännän vaimo, hänen lapsensa ja muut sukulaisensa, sen jälkeen palvelusväki sekä viimeiseksi talouskuntaan kuuluvat vieraat henkilöt: perheessä asuvat, ruuassa olevat ja matkustavaiset. Yksi rivi välikkeenä kirjoitetaan senjälkeen samalla tapaa muut asunnossa olevat talouskunnat, jokainen talouskunta erotettuna edellisestä selvällä viivalla.

Muist. Missä useita perheitä tai henkilöitä asuu samassa asunnossa, muodostavat ne henkilöt, jotka ovat samassa ruuassa, yhden talouskunnan, ja pidetään ruokakunnan päämiestä talouskunnan päämiehenä. Henkilöt, jotka asuvat samassa asunnossa, mutta kuuluvat eri ruokakuntiin, muodostavat eri talouskuntia.

Neljännessä sarakkeessa ilmoitetaan jokaisen suhde talouskunnan päämieheen siten, kuin sarakkeen muistutuksessa on erityisesti sanottuna.

Sarekkeisiin 5—10 merkitään, huomioon ottamalla että ykkönen (1) merkitään asianomaiseen sarakkeeseen ja asianomaiselle riville, onko itsekukin henkilöluetteloon kirjoitettu henkilö laskuhetkenä:

- 1:o) laskualueella ja siellä asuva,
- 2:o) laskualueella, vakk'ei siellä asuvainen, vaiko
- 3:o) laskualueelta poissa, vaikka siellä asuvainen.

Muist. Laskualueella asuvaiseksi katsotaan henkilö, jota ei voi pitää matkustavana; asuvaisiin luetaan siten esim. oppilaat paikkakunnan opetuslaitoksissa, paikkakunnalle sijoitettu sotaväki, vangit paikkakunnan vankiloissa j. n. e.

Jos jollakin henkilöllä, joka laskuhetkenä on jossakin laitoksessa (sairashuoneessa, vankilassa j. n. e.), on varsinainen asuntonsa muualla laskualueella, on asunnon osote selvästi ilmoitettava laitoslistassa.

IV.

Jokaista kello 12 yöllä joulukuun 7:tä p:ää vastaan laskualueella ollutta henkilöä varten, oli hän siellä asuva tai ei, täytetään erityinen henkilökortti (Litt. F.), joka, kuten ylempänä (katso ohje III) huomautettiin, saapi saman numeron, jolla henkilö on merkitty asuntokortin henkilöluetteloon. Miespuolille käytetään valkoiselle, naispuolille sinertävälle paperille painettuja henkilökortteja.

Henkilökorttia täytettäessä on muuten huomioon otettava:

- 1) Suku- ja etunimi kirjoitetaan täydellisesti.
- 2) Sukupuoli merkitään joko sanalla miespuoli tai naispuoli taikka lyhennettyinä m. tai n.
- 3) Jos syntymävuotta, -kuukautta ja -päivää ei voida ilmoittaa, on mahdollisen tarkin tieto iästä annettava.
- 4) Syntymäseutu, jos se on Suomessa, ilmoitetaan kaupunki- tai maalaiskunnan nimellä. (Uudenkirkon, Pyhäjärven ja Kosken kuntien nimien ohessa on lääni mainittava.) Joll'ei syntymäseutu ole Suomessa, ilmoitetaan, paitsi paikkakunnan nimeä, myöskin maa, jossa paikkakunta on (esim. Vilna, Venäjä; Jönköping, Ruotsi).
- 5) Siviilisäädyn suhteen muistettakoon, että eronneiksi merkitään ainoastaan ne, jotka laillisen tuomion kautta ovat eron saaneet.
- 6) Uskontokunta ilmoitetaan sanoilla: luterilainen, kreikkalaisvenäläinen, roomalais-katolinen, reformeerattu, baptisti, metodisti, kreikkalais-dissidentti, mooseksenuskolai-

nen, muhamettilainen j. n. e. Kastamattomat lapset pidetään samaan uskontokuntaan kuuluvina kuin heidän vanhempansa, tai, jos nämät ovat eri uskontokuntaa, samaan kuin isä.

7) Mitä tulee virkaa, ammattia tai elinkeinoa koskevaan kysymykseen, otettakoon huomioon, että se virka, se ammatti, se elinkeinonhaara tai muu tulolähde, josta henkilö saa pääasiallisen toimeentulonsa, ilmoitetaan; jos kenellä muun ammattinsa ohessa on valtion- tai kunnanvirka, on tämä joka tapauksessa ilmoitettava. Nämät määräykset eivät koske ainoastaan talouskunnan päämiestä, vaan jokaista talouskunnan jäsentä, jolla on omia tuloja, esim. vaimoa, joka harjoittaa muotitavara- tai muuta kauppaa, pesua y. m. sell., poikia, tyttäriä, perheessä asuvia, täyshoitolaisia, matkustajia y. m., joilla on virka konttorissa, virastossa tai muualla tai joilla on muu ammatti tai jotka elävät eläkkeellä, koroilla j. n. e.

Ammatin erikoislaatu on selvästi ilmoitettava esim. nimityksellä: jalkineentyöntekijä; ulkotyömies; rautasorvari (ei ainoastaan »sorvari»); leipurinsäili; pankinkonttoristi; kotiompelijatar; postiharjoittelija j. n. e. Sellaisia ammatti-ilmoituksia kuin esim. työläinen, tehtaantöyhmies, työnjohtaja, tirehtööri, isännöitsijä ei saa käyttää.

Sitäpaitsi on huomattava, että vastauksesta pitää käydä selville, onko henkilö, joka harjoittaa ammattia, työnantaja vaiko työntekijä.

Niille, joka nauttivat koulu- tai muuta opetusta, ilmoitetaan tämä sanoilla: ylioppilas, lyseolainen, kansakoululainen, j. n. e.

Ne henkilöt, jotka ovat virasta eronneet tai jotka eivät enää harjoita mitään ammattia (siviilivirkamiehet, sotilashenkilöt, kauppiaat, käsityöläiset y. m.), lisäävät sanan entinen.

8) Ruumiillisen työn tekijöiden ryhmään luetaan myös kirjaltajat, palvelijat ja palvelijattaret, ajurinrennit ja raitiotien palveluskunta, merimiehet ja muut, joiden työn suorittamiseen etupäässä käytetään ruumiinvoimia.

Satunnaista poissa-oloa työpaikasta ei lueta työttömyydeksi.

9) Pikkulapsen kieleksi merkittköön äidin kieli.

10—13) Luku- ja kirjoitustaito ilmoitetaan sanoilla: olen tai en.

Huomattava on että 12:s kysymys tarkoittaa suoritettua täydellistä ylemmän kansakoulun kurssia, joten sillä, joka on suorittanut alemman kansakoulukurssin tai joka on keskeyttänyt ylemmän kansakoulukurssinsa, ei ole oikeutta vastata myöntävästi tähän kysymykseen.

14) Asuntopaikan ilmoittavat ainoastaan ne henkilöt, jotka eivät asu laskualueella ja jotka siis ovat saaneet asuntokorttiin ykkösen (1) joko sarakkeeseen 7 tai 8; tämän suhteen huomattakoon muuten mitä on sanottu syntymäseudusta kohdassa 4.

V.

Kiinteistönomistajain (-hoitajain) ja asunnonpäämiesten tulee katsoa, edellisten, ettei ainoakaan kiinteistössä oleva asunto, jälkimäisten, ettei yksikään asunnossa asuvainen tai kukaan laskualueen ulkopuolella asuva, mutta asunnossa matkustajana oleva tai mikään siellä sattumalta olekeiva ja ilman määrättyä asuntoa oleva henkilö jää laskusta pois.

Asunnonpäämies, joka huomaa tarvitsevänsä useampia kysymyskaavakkeita kuin hän on laskijalta vastaanottanut, saa niitä piirikansliasta, jossa muuten annetaan ohjausta mitä eri tapauksissa on huomioon otettava.

Piirikanslian osote on ilmoitettu laskukirjeessä.

Tämän lisäksi laadittiin asunto- ja väestölaskua varten otetuille »laskijoille» erikoiset johtosäännöt, joiden tarkoituksena oli oikean ja yhdenmukaisen nettelyn aikaansaaminen laskijoiden puolelta. Kysymyksessä olevat johtosäännöt kuuluivat:

Johtosääntöjä laskijoille.

Sen lisäksi mitä »Ohjeissa asunto- ja henkilökorttien täyttämiseksi» on määrätty, tulee laskijan ottaa huomioon seuraavaa:

I.

Laskijan ensimmäinen käynti kiinteistön omistajien (hoitajain) luona.

Viimeistään ennen jouluk. 3 päivän kuluttua käy laskija, varustettuna laskijanlipulla tai -merkillä sekä laskukirjelistoilla, jotka ovat piirikanslioissa asianmukaisesti numeroituneet ja joiden yläpäässä olevat otsikot ovat täytetyt, jokaisen hänen alueellaan olevan kiinteistön omistajan (tai hoitajan) luona ja merkitsee tämän sanelun mukaan kiinteistön laskukirjelistan 1:seen sarakkeeseen kaikkien kiinteistön »asunnonpäämiesten» nimet eli kaikkien niiden henkilöiden nimet, jotka kiinteistön omistajalta (hoitajalta) välittömästi ovat vuokranneet *asunnon tai muun huoneuston* kiinteistössä, sekä myöskin kiinteistön omistajan (hoitajan) nimen siinä tapauksessa, että hän käyttää asuntoa kiinteistössä. Tällöin on huomattava, että laskukirjeeseen ei merkitä asunnonpäämiestä, joka ennen kl. 12 yöllä vasten joulukuun 7:tä päivää muuttaa toisen kiinteistön asuntoon, vaan hänen sijalleen merkitään se, joka ennen mainittua hetkeä tulee asuntoon muuttamaan. Erittäin tärkeätä on, että luettelo tulee oikea, niin ettei ketään asunnonpäämiestä jätetä luettelosta pois tai ketään henkilöä, joka ei ole asunnonpäämies, siihen merkitä. Samalla laskija merkitsee lyijykynällä laskukirjelistan syrjään kunkin asunnonpäämiehen nimen kohdalle sopivasti lyhennettynä (esim. su., ru., v.) sen kielen, jota tämä, kiinteistön omistajan (hoitajan) ilmoituksen mukaan käyttää.

Jos kiinteistön omistaja (hoitaja) asuu laskijan laskualueen ulkopuolella, tulee tämän käydä hänen asuntopaikassaan tai myös kääntyä asianomaisessa kiinteistössä asuvan sopivan henkilön puoleen.

Yllämainitulla tavalla täytetyt laskukirjelistat laskija jättää vähitellen piirikansliaan, joka pitää huolen siitä, että ennen jouluk. 4 päivän kuluttua laskukirjeet numeroidaan laskukirjelistojen mukaan ja että laskukirjeisiin ja asuntokortteihin täytetään asianomaiset otsikot sillä kielellä, jonka laskija on merkinnyt kunkin asunnonpäämiehen kohdalle. — Laskukirjelistat numeroidaan laskupiirittäin, niin että joka piirissä numeroiminen alkaa ykkösellä (1).

II.

Laskijan toinen käynti kiinteistön omistajien (hoitajain) ja ensimmäinen käynti muiden asunnonpäämiesten luona.

Joulukuun 5:n ja 6:n päivän kuluessa laskija käy kaikkien laskukirjelistaan merkittyjen asunnonpäämiesten tykönä ja on laskijalla mukanaan, paitse laskijankorttia tai -merkkiä, pakka henkilökortteja ja asuntokortteja, laskukirjelistat ja laskukirjeet, joihin on piirikansliassa pantu asuntokortteja ja »Ohjeita». Tällä matkallaan laskija hank-

kii tarkan tiedon kunkin asunnon henkilöiden luvusta, merkitsee tämän luvun asianomaiselle riville laskukirjelistan 3:nteen sarakkeeseen sekä laskukirjeeseen, ja jättää kullekin asunnonpäämiehelle, laskukirjelistan sarakkeeseen 4 kuittina merkittyä nimikirjoitusta (tai nimien alkukirjaimia) vastaan, häntä varten kirjoitetun laskukirjeen ynnä asuntokortin ja »Ohjeita», sekä mukana olevista henkilökorteista yhden tai kaksi varakorttia yli merkityn lukumäärän. — Laskijan tulee samalla ilmoittaa asunnonpäämiehelle, että hän, laskija, itse käy noutamassa kaavakkeet 7 tai 8 p:nä joulukuuta ajalla, josta, jos mahdollista, asunnonpäämies ja laskija keskenänsä sopivat, että hän maksutta täyttää, mitä korteissa silloin vielä mahdollisesti olisi täyttämättä, ja että tarpeellisia tietoja muuten saadaan piirikansliasta, jonka laskukirjeessä olevasta osoitteesta hän huomauttakoon asianomaisia.

Tällä käynnillään pitää laskijan antaa asunnonpäämiehelle tarkka selitys siitä, miten on vastattava niihin kysymyksiin, jotka koskevat asuntoa, huoneita ja vuokraa.

III.

Laskijan kolmas käynti kiinteistön omistajain (hoitajain) ja toinen käynti muiden asunnonpäämiesten luona.

Joulukuun 7 ja 8 p:nä laskija kokoaa laskukirjeet, kortit ja listat, tarkastaa, että nämät ovat täydelliset ja, mikäli mahdollista, että ne ovat oikein täytetyt, sekä täydentää maksutta ne kaavakkeet, joihin mahdollisesti ei ole asianomaisia vastauksia annettu. Laskija jättää vähitellen kokoamansa kaavakkeet piirikansliaan ennen joulukuun 8:n päivän kuluttua.

IV

Erityisiä muistutuksia, jotka koskevat henkilö- ja asuntotilastoa.

1:o) Jos kaikki ne henkilöt, joilla on asunto- tai muu huoneusto laskualueella, ovat laskutilaisuudessa alueen rajain ulkopuolella ja laskija sen takia ei voi tavata ketään henkilöä asunnossa, kääntyköön hän kiinteistön omistajan (hoitajan) tai muun kiinteistössä olevan sopivan henkilön puoleen saadakseen tarvittavat tiedot asuntokortin etusivulle ja, jos mahdollista, myöskin kortin henkilöluetteloon. Mikään henkilökorttien täyttäminen tässä tapauksessa luonnollisesti ei tule kysymykseen.

2:o) Jos henkilö on yhtä haavaa kahden tai useamman huoneuston päämiehenä, saa hän kutakin huoneustoa varten erityisen laskukirjeen ja asuntokortin (mahdollisesti myös henkilökortteja), ja kääntyköön laskija, saadakseen tietoja asuntokorttiin, asunnonpäämiehen puoleen siinäkin tapauksessa, kun tämä asuu hänen laskualueensa ulkopuolella, tai muun sopivan henkilön puoleen. Missä asunnonpäämies asuu laskualueen ulkopuolella, merkitään hänen osoitteensa laskukirjelistan sarakkeeseen 5.

3:o) Henkilöt, jotka poistuvat väenlaskualueelta laivassa, yöjunassa tai muulla tavoin *jälkeen* kl. 12 yöllä vasten joulukuun 7 päivää, ovat tietysti laskettavat, jos he klo 12 ovat olleet alueen rajain sisäpuolella, ja tulee laskijan huomauttaa hotellinomistajia, matkustajakotien ja yömajain johtajia ja kaikkia muita asunnonpäämiehiä, joiden luona sellaisia henkilöitä on, pitämään huolen siitä, että puheenalaiset henkilöt eivät joudu laskusta pois ja että siis sekä täytetään näitä varten henkilökortteja että myös heidät merkitään asianomaiseen sarakkeeseen asuntokortin henkilöluettelossa.

4:o) Mitä laivoihin, aluksiin, veneisiin j. n. e. tulee, on henkilökortteja annettava niillä mahdollisesti löytyvistä henkilöistä, ja sitä paitsi laskukirje.

5:o) Niissä tapauksissa, joissa asunnonpäämies välittömästi talonomistajalta tai hoitajalta on vuokrannut yhden tai useampia huoneita (keittiö niihin luettuna) yhteisesti toisen tai toisten asunnonpäämiesten kanssa, luetaan yhteinen huone (yhteiset huoneet) yhden asunnonpäämiehen asuntoon.

6:o) »Laitosväestöä» varten ei täytetä asuntokortin henkilöluetteloa, vaan asuntokortin oheen liitetty erityinen luettelo (Litt. G.) laitoksen henkilöistä. Tähän luetteloon on selvästi merkittävä niiden laitokseen otettujen tai siinä oleskelevien henkilöiden asuntojen osoitteet, joilla on varsinainen asuntonsa muualla laskualueella. Asuntokortin etusivun sitä vastoin laitoksen johtaja säännönmukaisesti täyttää.

7:o) Laskukirjeet numeroidaan kiinteistöstään niin, että jokaisessa laskukirjelistassa numeroiminen sarakkeessa 2 alkaa ykkösellä (1), ja henkilökorttien numeroiminen tapahtuu asunnottain niin, että se alkaa ykkösellä (1) asuntokortin henkilöluettelon ensimmäisessä sarakkeessa.

V.

Yleinen muistutus.

Epäiltävissä tapauksissa laskija merkitkään kysymysmerkin sen tiedonannon vieheen, josta hän epäilee, että se ei ole oikea.

Laskukirjelistasta oli seuraavan sisältöinen:

Litt. C.

Väestö- ja asuntolasku _____ 7 p. joulukuuta 1910.

Laskupiiri

LASKUKIRJELISTA

Kaupunginosa

N:o _____

N:o _____

Kortteli

N:o _____

Nimi: _____

Luettelo kaikista asunnonpäämiehistä (ja muista huoneuston haltijoista) kiinteistössä eli talossa N:o _____ kadun varrella sekä näitä varten laadituista laskukirjeistä asunto- ja henkilökortteineen.

Kiinteistön omistajan { suku- ja etunimi _____
arvonimi, virka, ammatti tai elinkeino: _____

1	2	3	4	5
Asunnonpäämiesten suku- ja etunimet. ¹⁾	Laskukirjeiden numerot.	Henkilökorttien lukumäärä.	Asunnonpäämiehen kuitti laskukirjeen vastaanotosta.	Muistutuksia ajasta, jolloin laskukirjeet ovat jätetyt takaisin, y. m.

¹⁾ Jos kiinteistö (tila) on asumaton, merkitään se tähän sarakkeeseen.

Laskukirje sekä siihen suletut asunto- ja henkilökortit olivat seuraavan näköiset:

Litt. D.

Laskukirje N:o _____ kuuluva Laskukirjelistaan N:o _____ Laskupiiri N:o _____

Väestö- ja asuntolasku _____ 7 p. joulukuuta 1910.

Asunnonpäämiehelle _____

talossa N:o _____ kadun varrella, Tontti N:o _____ Kaupunginosa _____

Sisältää: yhden asuntokortin, _____ kappaletta henkilökortteja ja ohjeet korttien täyttämiseksi.

Tätä laskukirjettä kortteineen, joiden tulee olla asianomaisesti täytetyt, käy laskija hakemassa 7:nä tai viimeistään 8:nä p:nä joulukuuta.

Piirikanslia: _____

Litt. E.

Laskupiiri N:o _____

Väestö- ja asuntolasku _____ 7 p:nä joulukuuta 1910.

ASUNTOKORTTI

kuuluva

Kaupunginosa _____

Laskukirjeeseen N:o _____ ja

Kortteli N:o _____ Nimi _____

Laskukirjelistaan N:o _____

Talo N:o _____ kadun varrella

Asunnon päämiehen nimi ja ammatti: _____

1. Oletteko sen talon omistaja, jossa asutte? (Vastaus: olen, en): _____
2. Oletteko osakkaana talossa, jossa asutte? _____
3. Kuinka monta lämmityslaitoksella varustettua huonetta (keittiö niihin luetuna) on talonomistajan tai hoitajan Teille suoraan vuokraamassa koko huoneustossa? _____, Onko huoneiden joukossa keittiö? (Vastaus: on, ei ole): _____

Muist. Huoneiksi ei lueta alkooveja, käytäviä, eteisiä, kylpyhuoneita, komeroita y. m. sell., vaikka niillä olisikin lämmityslaitos. — Kysymykseen vastaa myös talon omistaja (tai hoitaja) itse käyttämänsä tai vuokraamatta olevan huoneuston puolesta.

4. Kuinka monta 3:nnessä kohdassa mainituista huoneista käytetään:
  - a) yksinomaan asuinhuoneiksi (keittiö niihin luetuna)? _____
  - b) yksinomaan muihin kuin asumustarkoituksiin? _____ Niistä verstaaksi _____, myymäläksi _____, konttori- tai varastohuoneiksi _____, ravintola-, ruokala- tai kahvilahuoneiksi _____; muihin tarkoituksiin _____.

⁴⁾ Näihin sarakkeisiin merkittyjä henkilöitä varten ei täytetä henkilökortteja.

Henkilökortti käsitti allaolevat kysymykset:

Miespuolisille.¹⁾

Laskupiiri N:o _____

Litt. F.

Väestö- ja asuntolasku _____ 7 p:nä joulukuuta 1910.

Henkilökortti N:o _____

kuuluva

Kaupunginosa N:o _____

Kortteli N:o _____

Laskukirjeeseen N:o _____ ja

Nimi _____

Laskukirjelistaan N:o _____

Talo N:o _____

_____ kadun varrella.

1. Suku ja etunimi: _____
2. Sukupuoli: _____
3. Syntymävuosi: _____ -kuukausi: _____ -päivä: _____
4. Syntymäseutu: _____
5. Siviilisääty (naimaton, nainut, leski, erotettu): _____
6. Uskontokunta: _____
7. Virka, ammatti tai elinkeino (tarkka ilmoitus; katso ohjeiden osa IV: 7): _____
8. Lisäkysymys ruumiillista työtä tekeville:
  - a) Oletteko työtön? _____
  - b) Mistä ajankohdasta alkaen? _____
  - c) Minkä johdosta? _____
9. Kieli (se kieli, jota para ten puhuu, ilmoitetaan; jos tämä on suomi tai ruotsi, ilmoitetaan samalla toinenkin näistä kielistä, jos sitä ainakin auttavasti puhuu): _____
10. Lukutaitoinen: _____
11. Kirjoitustaitoinen: _____
12. Oletteko suorittanut ylemmän kansakoulun kurssin? _____
13. Onko Teillä korkeampi sivistys kuin ylemmän kansakoulun kurssia vastaava? _____
14. Asuinpaikka (ainoastaan sen ilmoitettava, joka ei ole laskualueella asuva): _____
15. Minkä valtion alamainen? (Ilmoitettava ainoastaan sen, joka ei ole Suomen alamainen): _____

Laitoslista taas oli seuraavan sisältöinen:

Laskupiiri N:o _____

Litt. G.

Väestö- ja asuntolasku _____ 7 p:nä joulukuuta 1910.

Luettelo henkilöistä _____

laitoksessa

(Laitoksen johtaja-, hoitaja- ja valvontakuntaa ja näiden asuntoväestöä ei merkitä tähän luetteloon. Katso »Suunnitelma väestö- ja asuntolaskua varten» § 10.)

Kuuluva

Kaupunginosa N:o _____

Laskukirjeeseen N:o _____ ja

Kortteli N:o _____ Nimi _____

Laskukirjelistaan N:o _____

Talo _____ N:o _____

_____ kadun varrella.

¹⁾ Naispuolisille samanlaiset, mutta siniselle paperille painetut kortit.

- ¹⁾ Laskualueella asuvaksi katsotaan henkilö, jota ei voi pitää matkustavaisena. (Katso Ohje III).
- ²⁾ Näihin sarakkeisiin merkittyjä henkilöitä varten on asuinpaikka ilmoitettava henkilökortissa.
- ³⁾ Näihin sarakkeisiin merkittyjä henkilöitä varten ei täytetä henkilökortteja.

II. Eri kaupunkien laskualueet.

Niissä neuvotteluissa, joita käytiin eri kaupunkien viranomaisten kanssa, edusti Tilastollinen Päätoimisto sitä mielipidettä, että väestö- ja asunto- samoin kuin kiinteistö- ja rakennuslaskun kussakin kaupungissa tulisi käsittää paitsi kaupunkiin yhdistettyä aluetta, myöskin ne esikaupungit, jotka ovat syntyneet kaupunkien läheisimpään ympäristöön ja joiden asukkaat saavat toimeentulonsa kaupungista ja kaupungissa, jossa heillä myöskin on toimintalansaa. Lasku tulisi siten käsittämään koko sen väestön, joka asui kaupungissa taikka välittömästi oli liittynyt siihen ja joka, riippumatta siitä, miten kaupungin rajat kulkevat, todellisuudessa muodostaa enemmän tai vähemmän yhtenäisen, yhteenkuuluvan väestöryhmän. Tähän periaatteelliseen käsitykseen laskualueiden laajuudesta yhtyivät myöskin kysymyksessä olevien kaupunkien viranomaiset.

Sittenkun Tilastollinen Päätoimisto asunto- ja väestölaskuun osaaottavista kaupungeista oli saanut vastaanottaa tarkat kartat niistä alueista, jotka laskun kussakin kaupungissa, kaupungin oman toivomuksen mukaan, tulisi käsittää, ja kaupunginosien ja muiden alueiden rajat oli selvitetty vertaamalla karttoja tarpeellisiin asiakirjoihin, hyväksyttiin kysymyksessä olevalle laskulle se laajuus, josta alempana tehdään selkoa.

Jotta laskualueen laajuus vuonna 1910 kävisi selväksi ja jotta vertailu eri aikoina suoritettujen väenlaskujen tulosten välillä olisi helpompi, tehdään seuraavassa lyhyesti selkoa eri laskujen käsittämästä alueesta kussakin kaupungissa.

Helsinki. Vuosien 1870 ja 1880 väenlaskuissa käsitti laskualue kaupunkiin yhdistetyn alueen, siihen luettuna Arabia, Anneberg ja Vanhakaupunki, joiden väkiluku vuonna 1880 oli 299 henkeä. Vuoden 1890 väenlaskussa jätettiin kuitenkin nämä kaupunkiin yhdistetyt alueet laskun ulkopuolelle. Myöskin Hermanninkaupungin ja Toukolan esikaupungit, jotka 1880-luvun loppupuolella olivat alkaneet muodostua Kumtähden säterin maalla Sörnäisten välittömänä jatkona ja joiden henkikirjoitettu väestö vuoden 1891 alussa nousi 1 057 henkeen, jätettiin vuonna 1890 väenlaskusta pois. Samaten myöskin Sörnäisten vankila-alue. Vuoden 1900 väenlasku ulotettiin paljon laajemmalle. Kaupunkiin yhdistetty alue kokonaisuudessaan, lukuunottamatta kuitenkin Viaporian, joka on jäänyt kaikkien väenlaskujen ulkopuolelle ¹⁾, tuli niinmuodoin huomioonotetuksi väenlaskussa, joka sen lisäksi ulotettiin yllämainittuihin Hermanninkaupungin ja Toukolan esikaupunkeihin samoin kuin Sörnäisten vankilaalueeseen ja Kumtähden säteriin kokonaisuudessaan sekä niinkään Käpylän ²⁾, Greijuksen ja Meilahden tiloihin. Sitä vastoin väenlaskua ei ulotettu Pasilaan (Fredriksberg) s. o. Pyölin (Böhle) tilaan, jonka maalle jo aikaiseen oli syntynyt väkirikas esikaupunki, joka kaikilta puolin on kaupungin alueiden ympäröimä ja joka itse asiassa muodostaa erottamattoman osan pääkaupungin väestöalueesta.

Viime väenlasku käsitti kaikki yllämainitut alueet, niiden joukossa myöskin Pasilan, jonka väestö on kasvanut nopeasti tämän vuosisadan aikana.

Niistä kaupungin läheisyydessä olevista saarista, jotka sisältyivät vuoden 1900 väenlaskuun, puuttuu vuoden 1910 väenlaskusta tietoja Aleksanterinsaa-resta, Majakkasaaresta ³⁾ ja Gråharasta samoin kuin Pikku Mäntysaaresta, joista kuitenkin viimeainittu on kaupungin rajain ulkopuolella.

¹⁾ Vuonna 1880 väenlasku tosin ulotettiin niihin 459 Suomen kansalaiseen, jotka asuivat Viaporissa siihen kuuluvine saarineen. Väenlaskun selonteosta jätettiin niistä pois 198 henkeä, mutta muut Helsingin pitäjään kuuluvilla Majakkamaalla ja Kuningassaarella asuvat 261 henkeä laskettiin huomaamattomuudesta kaupungin asukkaiksi.

²⁾ Ainoastaan pienempi osa Käpylän tilaa lienee tullut huomioonotetuksi vuoden 1910 väenlaskussa.

³⁾ Aleksanterinsaari ja Majakkasaari (Båkholmen) tarkoittanee samaa saarta, ellei jälkimmäisellä tarkoiteta erästä pientä Aleksanterinsaaren vieressä olevaa Pässinsaari (Bockholmen) nimistä saarta.

Raja kaupungin asemakaavan ja kaupunkiin yhdistetyn alueen välillä oli vuoden 1900 väenlaskun jälkeen muuttunut huomattavassa määrin. Väli-aikana oli kaupunkiin lopullisesti yhdistetty Sörnäisten vankilaalue, Hermannin, Toukola, Kuntähden säteri, osa Käpylän tilaa, Meilahden tila siihen kuuluvine huvilaalueineen sekä Greijuksen tila.

Itse kaupungin asemakaavaa oli suuresti laajennettu pohjoiseen päin. Sen ala oli vuodesta 1900 kasvanut noin kaksinkertaiseksi. Neljännen kaupungin-osan raja oli pohjoisessa siirretty Pohjoiseen Rautatiekatuun, jonka kautta se verrattain vähän asuttu alue, jonka korttelit 179, 192, 198, 215—217 (Kampin kenttä, Arkadia teatteri) nykyään muodostavat, yhdistettiin mainittuun kaupunginosaan. Kymmenes kaupunginosa oli huomattavasti kasvanut; siihen oli nimittäin liitetty Itäisen Viertotien itäpuolella olevat, Kulmalaan (Hörneberg) kuuluvien korttelien 250 ja 251 sekä Sörnäisten vankila- ja panimoalueen väliset seudut. Uudet, yhdestoista ja kahdestoista, kaupunginosat käsittivät vuoden 1900 väenlaskussa seuraavat alueet; yhdestoista kaupunginosa: Kallion, huvila-alueet Kaiku ja Surutoin sekä n. s. Eläintarhan huvilain alueen; kahdestoista kaupunginosa: itäisimmän osan Eläintarhaa, siihen luettuna Alppila ja Vesilinja, n. s. Janssonin viljelykset sekä Äsin alueen. Töölössä olivat kolmastoista, neljästoista ja viidestoista kaupunginosa syntyneet jälkeen vuoden 1900. Ensin mainittu vastaa 1900 vuoden väenlaskun aluetta »Lapin- ja Hietaniemi sekä Töölö Läntisen Viertotien länsipuolella ja Edeslahdelle vievän tien eteläpuolella», kuitenkin sillä rajoituksella, että tänne kuuluva Pohjoisen Rautatiekadun eteläpuolella oleva alue on viety neljänteen kaupunginosaan. Sitäpaitsi oli Hakasalmen alue liitetty kolmanteentoista kaupunginosaan. Neljännentoista kaupunginosan rajojen sisäpuolella oli lähinnä edellisen väenlaskun aikana »Töölö Läntisen Viertotien länsi- ja Edeslahdelle vievän tien pohjoispuolella», sekä »Töölö ja Eläintarha Läntisen Viertotien itä- ja rautatien länsipuolella», lukuunottamatta Hakasalmea ja Laakson aluetta pohjoisessa. Nykyinen viidestoista kaupunginosa käsittää suunnilleen puolet Humalistoa.

Pikku Verkkosaari, joka sijaitsee Pohjoissatamassa, oli vuonna 1910 yhdistetty kymmenenteen kaupunginosaan.

Turku. Väenlaskut on, mikäli on ilmoitettu, Turussa johdonmukaisesti ulotettu käsittämään ei ainoastaan kaupunkiin liitetyn alueen, vaan myöskin ne kaupunkiin rajoittuvat alueet, joiden väestö taloudellisesti on kaupunkilaissäestöksi luettava. Raunistulan kylä Röntämäen (Maarian) pitäjässä ja Nummenmäki Kaarinassa ovat niinmuodoin sisältyneet kaikkiin väenlaskuihin. Vuonna 1890 otettiin tämän lisäksi huomioon Röntämäellä olevat Vähä-Heikkilän osa Korpolaismäkeä, Kähäri, Kastu ja Hirvensalon saari sekä vuonna 1900 edellisten lisäksi vielä Kairisten kylä, Vähä-Heikkilä kokonaisuudessaan, Nummen ja Paasikunnan kylät, koko Kähärlän alue, (josta ainoastaan osa lienee tullut huomioon-

otetuksi vuonna 1890), Ruohonpään kylä ja Virusmäen talo. Vuoden 1910 väenlasku käsitti edelläolevien lisäksi vielä Pahanien kylän Raisiossa, Iso-Heikkilän Röntämäellä ja Lausteenmaan Kaarinassa.

Yksityiskohtiin nähden lienevät kaupungin asemakaavan rajat pysyneet muuttumattomina lukuunottamatta sitä, että lääninsairaalan alue on yhdistetty ensimmäiseen ja Sotalaisten kylä neljänteen kaupunginosaan.

Tampere. Vuosina 1880 ja 1890 toimeenpannut väenlaskut käsittivät nähtävästi ainoastaan Tampereen kaupunkiin yhdistetyn alueen. Kaupungin rajain ulkopuolella tapahtunut huomattava väestön lisääntyminen 1890-luvulla aikaansai kuitenkin sen, että vuoden 1900 väenlasku ulotettiin myöskin Järven-sivun alueelle Messukylässä ja Pispalan alueelle Pirkkalassa. (Vuonna 1910 Viikinsaari ei sisällynyt väenlaskualueeseen.)

Viipuri. Tässä kaupungissa on laskualue eri väenlaskuissa määrätty hyvin eri tavalla. Pikiruukki ja Paulovski, jotka sijaitsevat Monrepoon alodialisäterin maalla Viipurin pitäjässä välittömässä yhteydessä kaupunkiin yhdistetyn alueen kanssa, olivat vuonna 1870 tulleet väenlaskussa huomioonotetuiksi, jolloin niiden väkiluvuksi saatiin 856 henkeä, mutta jätettiin vuoden 1880 väenlaskun ulkopuolelle. Vuonna 1890 ulotettiin väenlasku jälleen mainittuihin esikaupunkeihin ja sitäpaitsi seuraaviin, Viipurin pitäjässä sijaitseviin esikaupunkialueisiin: Sorvalinsaari, Likolampi, Saunalahti ja Talikkala, joiden kaikkien asukkaat suureksi osaksi olivat Viipurin kaupungin henkikirjoissa. Se alue, joka aikaisemmin kävi Talikkalan nimellä, on sittemmin väkiluvun nopeasti lisääntyessä jaettu useampaan pienempään asutusalueeseen ja vastannee nykyisiä Tiiliruukkia, Kelkkalaa, Kolikkoinmäkeä ja Rosuvoita. Hiekan kaupunginosa, josta osa on Monrepoon maalla, otettiin vuonna 1890 kokonaisuudessaan laskuun, mutta epävarmaa on, sisältyikö sen kaupungin alueen ulkopuolella oleva osa vuoden 1880 väenlaskuun. Vuoden 1900 väenlasku käsitti sitäpaitsi sangen etäällä kaupungista sijaitsevat Uuraansalmen alueet Uuraansaari Viipurin ja Ravansaari Johanneksen pitäjässä. Vuoden 1910 väenlaskuun sisältyivät kaikki edellämainitut alueet ja saaret. Väenlaskualue laajennettiin sitäpaitsi käsittämään Karjalan esikaupungin (Loikkasen) ja Kangasrannan esikaupungin samoin kuin Esisaaren, Suitsaaren ja Kaksoissaaren, jotka kaikki sijaitsevat kaupungin rajain ulkopuolella.

Kaupunginosien jaossa on sitten vuoden 1900 väenlaskun tapahtunut erinäisiä muutoksia, johtuen »Pietarin esikaupungin» ja n. s. Sotilaslopotin yhä jatkuvasta uudestaan järjestelystä. Mainitut alueet on vähitellen liitetty niihin rajoittuviin kaupunginosiin, Pantsarlahteen, Aninaan, Repolaan, Papulaan, Rosuvoihin ja Haviin.

Pori. Vuonna 1890, jolloin lähinnä edellinen väenlasku suoritettiin Porissa, rajoittui väenlasku varsinaiseen kaupunkiin yhdistettyyn alueeseen; tiheään

asuttu, virran vastakkaisella rannalla oleva esikaupunki jätettiin kokonaan laskusta pois. Vuoden 1910 väenlasku käsitti sitävastoin paitsi kaupunkiin yhdistetyn alueen myöskin kaupungin rajain ulkopuolella olevat Toejoen ja Uusikoiviston alueet. Niinikään sisältyi vuoden 1910 väenlaskuun useampia saaria, jotavastoin vuoden 1890 väenlasku otti huomioon ainoastaan Reposaaren.

Kaupungin asemakaava on muuttunut sikäli, että kaksi kaupunginosaa, seitsemäs ja kahdeksas, on tullut lisäksi vuoden 1890 jälkeen.

Oulu. Vuonna 1870 toimitettu väenlasku käsitti ilmoitusten mukaan ainoastaan kaupungin kuusi poliisipiiriä sekä Pikisaaren ja Salmen ympäristön. Mikäli saatavissa olevista tiedoista voi päättää, on vuoden 1890 väenlasku käsittänyt samat kaupunginosat ja samat kaupunkiin yhdistetyt alueet kuin vuonna 1870. Huomattava osa sitä väestöä, joka todellisuudessa ottaa osaa kaupungin taloudelliseen elämään, asui kuitenkin vuonna 1890 virran pohjoisrannalla Laanilan ja Tuiran tilojen maalla. Erittäinkin oli sinne asettunut melkoinen määrä työväkeä, jonka luku, perheet mukaanluettuina, lienee noussut vähintään tuhatkuntaan henkeä.

Kun 20 vuoden väliajan jälkeen vuonna 1910 jälleen toimitettiin väenlasku Oulussa, tuli se käsittämään ei ainoastaan asemakaavaan sisältyvät kuusi kaupunginosaa vaan myöskin erinäisiä alueita sen ulkopuolella, muiden muassa Tuiran, Toppilan ja Alalaanilan tilat.

Nikolainkaupunki. Ennen vuotta 1910 ei Nikolainkaupungissa ole toimitettu mitään väenlaskua. Mainitun kaupungin ensimmäinen väenlasku käsitti koko kaupunkiin yhdistetyn alueen sekä kaupungin rajojen ulkopuolelta Vetokannaksen, Huutomäen ja Smedsbygrindin alueen.

III. Väenlasku eri alueilla ja eri väestöryhmissä.

Se väkiluku, joka joulukuun 7. p:nä 1910 toimitetussa väenlaskussa todettiin eri kaupungeissa olevaksi, oli seuraava:¹⁾

Helsingissä	136 497	henkeä
Turussa	54 687	»
Viipurissa	49 007	»
Tampereella	44 147	»
Nikolainkaupungissa	19 370	»
Porissa	17 466	»
Oulussa	16 114	»

¹⁾ Tässä on huomautettava, että koska sotilasviranomaiset kieltäytyivät jättämästä tarpeellisia tietoja, ei venäläistä sotaväkeä, eritoten miehistöä, suurimmalta osaltaan ole voitu ottaa huomioon Helsingin, Turun, Viipurin ja Nikolainkaupungin väkilukua laskettaessa.

Kaikkiaan käsitti siis 1910 vuoden väenlasku 337 288 hengen suuruisen väestön.

Aikaisemmin suoritetuissa väenlaskuissa oli todellinen väkiluku samoissa kaupungeissa:

	1870.	1880.	1890.	1900.
Helsingissä.....	32 113	43 142	65 535	93 217
Turussa.....	19 793	22 967	31 671	41 920
Viipurissa.....	13 466	14 668	20 348	36 808
Tampereella.....	—	13 750	20 489	38 778
Porissa.....	—	—	9 077	—
Oulussa.....	7 288	—	10 589	—

Väestön lisääntyminen näissä kaupungeissa on siis väenlaskujen välisinä aikoina, lausuttuna myöskin prosenteissa ajanjakson alussa olevasta väkiluvusta, ollut seuraava:

	1870—1880.		1880—1890.		1890—1900.		1900—1910.	
	Henkeä.	%.	Henkeä.	%.	Henkeä.	%.	Henkeä.	%.
Helsingissä	11 029	34.34	22 393	51.91	27 682	42.24	43 280	46.43
Turussa	3 174	16.04	8 704	37.90	10 249	32.36	12 767	30.46
Viipurissa	1 202	8.93	5 680	38.72	16 460	80.89	12 199	33.14
Tampereella ...	—	—	6 739	49.01	18 289	89.26	5 369	13.85

	1870—1890.		1890—1910.	
	Henkeä.	%.	Henkeä.	%.
Porissa.....	—	—	8 389	92.42
Oulussa	3 301	45.29	5 525	52.18

Yllä esitetyt, eri väenlaskuissa todetut väkiluvut eivät tarkkaan katsoen ole keskenään täysin verrannollisia riippuen siitä, että, kuten edellisessä jo on osoitettu, kaupunkien laskualueet eivät ole pysyneet samoina kaikissa väenlaskuissa. Laskualueet ovat, eräitä vähäpätöisiä, toiseen suuntaan meneviä poikkeuksia lukuunottamatta, vuosikymmenestä toiseen laajentuneet. Syynä tähän on ollut se, että kaupunkien lähiseudut yhä suuremmassa määrin ovat alkaneet liittyä näihin. Se väestö, joka saa pääasiallisen toimeentulonsa näissä kaupungeissa ja siten todellisuudessa määrää niiden taloudellisen ja yhteiskunnallisen elämän ja antaa tälle leiman, ulottaa asutuksensa yhä kauemmaksi kaupungin rajojen ulkopuolelle.

Joskin siis kaupunkien väenlasku täydellä syyllä käsittää tämän väestön kokonaisuudessaan, on selonteossa väenlaskun tuloksista tietenkin tarkoin pidettävä silmällä, että varsinainen kaupunginalue ja kaupungin rajojen ulkopuoliset laskualueet selvästi pidetään toisistaan erillään.

Yksityiskohtaista eri väenlaskujen tulosten vertailua vaikeuttaa sitäpaitsi se seikka, että erinäisten laskualueiden välisiä rajoja aikojen kuluessa on siirretty ja muutettu.

Jos lasketaan väestön lisääntyminen vuoteen 1910 mennessä vuoden 1900 väenlaskun käsittämällä alueella, saadaan Helsinkiin, Turkuun, Viipuriin ja Tampereeseen s. o. niihin kaupunkeihin nähden, jotka sisältyivät vuoden 1900 väenlaskuun, alla oleva yhdistelmä:

	Väkiluku.		Väenlisäys.	
	1900.	1910.	Henkeä.	%.
Helsinki	93 077	133 809	40 732	43.76
Turku	41 920	54 462	12 542	29.92
Viipuri	36 808	45 404	8 596	23.35
Tampere	38 494	43 484	4 990	12.96

Tässä esitetyt lisäysprosentit ovat luonnollisesti alemmat kuin aikaisemmin esitetyt, jotka tarkoittavat väestöä koko väenlaskualueella. Suhteellisesti suurin oli näiden prosenttilukujen välinen erotus Viipurissa, jossa se oli 9.50 %. Sitävastoin näiden suhteellisten väenlisäysten prosenttilukujen välinen erotus oli huomattavasti pienempi muissa kaupungeissa, nimittäin 2.67 Helsingissä, 0.89 Tampereella sekä ainoastaan 0.54 % Turussa.

Yksityiskohtaisempi vertailu 1900 ja 1910 vuosien väenlaskujen tulosten välillä esitetään seuraavassa. Väestön lukumäärä on ilmoitettu kultakin laskupiiriltä, kaupunginosalta tai muulta alueelta, jonka vuoden 1910 väenlasku käsitti, verrattuna mikäli mahdollista vastaavan alueen väkilukuun vuonna 1900, joten erotus välittömästi ilmaisee väkiluvun lisäyksen tai vähenemisen.

Helsingin todellinen väkiluku vuosien 1900 ja 1910 väenlaskujen mukaan.

A. Kaupungin rajain sisäpuolella.		Väkiluku.		Lisäys (+), vähenn. (—).
		⁵ / ₁₂ 1900.	⁷ / ₁₂ 1910.	
a) Kaupunginaseman alueella.				
I kaupunginosa		8 585	11 539	+ 2 954
II »		6 568	6 228	— 340
III »		5 580	5 034	— 546
IV »		17 624	20 019	+ 2 395
V »		7 290	8 521	+ 1 231
VI »		8 832	10 245	+ 1 413
VII »		6 617	18 221	+ 11 604
VIII »		1 349	5 016	+ 3 667
IX »		1 039	1 102	+ 63
X »		3 151	7 187	+ 4 036
XI »		10 685	17 733	+ 7 048
Siirto		77 820	110 845	+ 33 525

	Väkiluku.		Lisäys (+), vähenn. (—).
	$\frac{5}{12}$ 1900.	$\frac{7}{12}$ 1910.	
Siirto	77 320	110 845	+ 33 525
XII kaupunginosa	1 973	7 200	+ 5 227
XIII »	1 897	1 823	— 74
XIV »	3 791	4 207	+ 416
XV »	546	860	+ 314
Kaupunginaseman alue	85 527	124 935	+ 39 408
<i>b) Kaupunkiin yhdistetyllä, kaupunginaseman ulkopuolella olevalla alueella.</i>			
Rautatielinjan länsipuolella	927	1 104	+ 177
Rautatielinjan itäpuolella	6 047	7 075	+ 1 028
Saaret.....	304	339	+ 35
Kaupunkiin yhdistetty, asemakaavan ulkopuolella oleva alue.....	7 278	8 518	+ 1 240
<i>c) Satamat .....</i>	272	356	+ 84
Kaupunkiin yhdistetty alue	93 077	133 809	+ 40 732
Alue, jota ei otettu lukuun v. 1900.			
Pyölin kruununtila (kaup. rajojen ulkopuolella)	—	2 688	+ 2 688
Alueita, joita ei otettu lukuun v. 1910.			
Majakkasaari (kaupunkiin yhdistetty).....	5	—	— 5
Aleksanterinsaari »	119	—	— 119
Gråhara »	13	—	— 13
Pikku Mäntysaari »	3	—	— 3
Yhteensä	140	—	— 140
Koko väenlaskualue	93 217	136 497	+ 43 280

Turun todellinen väkiluku vuosien 1900 ja 1910 väenlaskujen mukaan.

		Väkiluku.		Lisäys (+), vähenn. (—).
		⁵ / ₁₂ 1900.	⁷ / ₁₂ 1910.	
A. Kaupungin rajojen sisällä.				
a) Linjain sisäpuolella.				
1. Aurajoen eteläpuolella.				
I kaupunginosa	.....	6 203	6 243	+ 40
II	»	2 897	3 307	+ 410
III	»	3 226	3 830	+ 604
IV	»	1 215	2 426	+ 1 211
V	»	578	756	+ 178
Siirto		14 119	16 562	+ 2 443

	Väkiluku.		Lisäys (+), vähenn. (—).
	⁵ / ₁₂ 1900.	⁷ / ₁₂ 1910.	
Siirto	14 119	16 562	+ 2 443
2. Aurajoen pohjoispuolella.			
VI kaupunginosa.....	4 009	4 206	+ 197
VII »	6 998	8 346	+ 1 348
VIII »	3 520	8 635	+ 5 115
IX »	1 618	2 491	+ 873
3. Satamat	338	253	— 85
Linjain sisäpuolella	30 602	40 493	+ 9 891
<i>b) Linjain ulkopuolella.</i>			
Kaupungin laitosat Aurajoen eteläpuolella	1 323	1 604	+ 281
» » Aurajoen pohjoispuolella....	362	402	+ 40
Ruissalo ja Pukkisaaret	185	217	+ 32
Pikisaari.....	50	29	— 21
Linjain ulkopuolella	1 920	2 252	+ 332
Kaupungin rajain sisäpuolella	32 522	42 745	+ 10 223
B. Kaupungin rajain ulkopuolella.			
a) Kaarinassa	4 185	5 194	+ 1 009
b) Rantämäellä	5 213	6 523	+ 1 310
Kaupungin rajain ulkopuolella	9 398	11 717	+ 2 319
Kaikki yhteensä	41 920	54 462	+ 12 542
Alueita, joita ei otettu lukuun v. 1900.			
<i>Kaupungin rajain ulkopuolella.</i>			
Kaarinassa (Lausteenmaa)	—	80	+ 80
Rantämäellä (Iso-Heikkilä)	—	64	+ 64
Raisiossa (Pahaniemi)	—	81	+ 81
Yhteensä	—	225	+ 225
Koko väenlaskualue	41 920	54 687	+ 12 767

Viipurin todellinen väkiluku vuosien 1900 ja 1910 väenlaskujen mukaan.

		Väkiluku.		Lisäys (+), vähenn. (—).
		⁵ / ₁₂ 1900.	⁷ / ₁₂ 1910.	
A. Kaupungin rajain sisäpuolella.				
Entinen linnoitus		4 970	4 513	— 457
Salakkalahti		622	720	+ 98
Pyhä Anna		753	183	— 570
Viipurin esikaupunki		2 008	1 255	— 753
Saunalahti		170	188	+ 18
Hiekka		275	189	— 86
Paulovski		27	34	+ 7
	1900.	1910.		
Papula	1 570	2 468		
Repola	2 573	5 104		
Anina	2 231	4 156		
Pantsarilahti	2 794	3 643	12 054	15 557
Havi	188	186		+ 3 503
Pietarin esikaupunki	2 653	—		
Sotilaslopotti	45	—		
Satamat			94	71
				— 23
Kaupungin rajain sisäpuolella		20 973	22 710	+ 1 737
B. Kaupungin rajain ulkopuolella.				
Papulan tila ynnä Huusniemi		281	417	+ 136
Monrepos		32	31	— 1
Linnansaari (ynnä Kivisilta ja Hietalanharju)....		95	176	+ 81
Sorvali		1 907	2 633	+ 726
Hiekka		198	241	+ 43
Paulovski		1 321	1 381	+ 60
Pikiruukki ynnä Vekrotniemi		177	190	+ 13
Saunalahti		386	421	+ 35
Likolampi		277	340	+ 63
	1910.			
Rosuvai	1 380			
Kelkkala	2 218			
Tiiliruukki	4 811	9 484	14 917	+ 5 433
Kolikkoinmäki	6 508			
Uuraansaari ja Ravansaari		1 677	1 947	+ 270
Kaupungin rajain ulkopuolella		15 835	22 694	+ 6 859
Kaikki yhteensä		36 808	45 404	+ 8 596
Alueita, joita ei otettu lukuun v. 1900.				
Karjalan esikaup. (Kaup. rajain ulkopuolella)....		—	1 424	+ 1 424
Kangasranta		—	2 033	+ 2 033
Kaksoissaari, Esisaari, Suitsaari (Kaup. raj. ulkop.)		—	146	+ 146
Yhteensä		—	3 603	+ 3 603
Koko väenlaskualue		36 808	49 007	+ 12 199

Tampereen todellinen väkiluku vuosien 1900 ja 1910 väenlaskujen mukaan.

		Väkiluku.		Lisäys (+), vähenn. (—).	
		⁵ / ₁₂ 1900.	⁷ / ₁₂ 1910.		
A. Kaupungin rajain sisäpuolella.					
<i>Kaupunginaseman alueella.</i>					
1. Kosken länsipuolella.					
I kaupunginosa	.....	1 399	1 464	+	65
II	»	2 324	2 279	—	45
III	»	3 356	3 946	+	590
IV	»	5 692	5 558	—	134
V	»	2 829	2 766	—	63
VI	»	2 036	2 308	+	272
VIII	»	107	255	+	148
2. Kosken itäpuolella.					
IX kaupunginosa	.....	2 126	2 129	+	3
X	»	2 427	2 470	+	43
XI	»	3 008	2 179	—	829
XII	»	2 404	1 832	—	572
XIV	»	800	3 696	+	2 896
XV	»	2 495	3 143	+	648
XVI	»	3 459	3 500	+	41
		1910.			
XIII	» 343	565 ¹⁾	833	+	268
XVII	» 490				
Kaupungin rajain sisäpuolella		35 027	38 358	+	3 331
B. Kaupungin rajain ulkopuolella.					
Pispala	.....	2 805	4 117	+	1 312
Järvensivu	.....	662	1 009	+	347
Kaupungin rajain ulkopuolella		3 467	5 126	+	1 659
Kaikki yhteensä		38 494	43 484	+	4 990
Alueita, joita ei otettu huomioon molemmissa väenlaskuissa.					
Kaupunkiin yhdistettyä aluetta kosken itäpuolella		—	517	+	517
Kaupunkiin yhdistettyä aluetta kosken länsip. ²⁾		284	146	—	138
Yhteensä		284	663	+	379
Koko väenlaskualue		38 778	44 147	+	5 369

¹⁾ »Rautatiealueen» väkiluku.

²⁾ Tähän kuului Viikinsaari vuonna 1900.

Todellinen väkiluku, josta edellä on tehty selkoa, käsittää väestöaineksia, jotka asutukseen nähden ovat sangen eriluontoisia. Kyseessä olevissa kaupungeissa vakinaisesti asuvan väestön rinnalla oli suurempi tai pienempi luku henkilöitä, jotka väenlaskun tapahtuessa ainoastaan satunnaisesti oleskelivat paikkakunnalla. Edellinen väestöryhmä edustaa pysyväistä ainesta, väestön ydintä, joka varsinaisesti kannattaa kaupungin elämää ja määrää sen leiman. Niille henkilöille, jotka eivät vakinaisesti asu kaupungissa, on tämä ainoastaan satunnainen olinpaikka, joka on vieras heidän varsinaiselle toiminnalleen ja harrastuksilleen. Mutta joskin tämän ryhmän yksilöt nopeasti vaihtuvat, on satunnaisen asukasten ryhmä kuitenkin pysyväinen aines jokaisen kaupungin elämässä. Tämä koskee etenkin suurempia kaupunkeja, jotka vetävät puoleensa matkustavia, matkailijoita ja liikemiehiä usein kaukaisiltakin paikkakunnilta.

Kun koettaa ottaa selkoa siitä, kuinka suuri kaupungissa vakinaisesti asuva väestö määrättyinä hetkenä on, on kuitenkin otettava huomioon vielä eräs ryhmä henkilöitä, nimittäin ne, jotka oikeastaan asuvat paikkakunnalla, mutta satunnaisesti oleskelevat muualla. Myöskin tähän ryhmään kuuluvista henkilöistä koottiin vuonna 1910, samaten kuin edellisissä väenlaskuissa, summattaisia tietoja.

Yllä mainitut eri henkilöryhmät käsittivät vuoden 1910 väenlaskussa seuraavat henkilöluvut, ryhmitettyinä sukupuolen mukaan, puheena olevissa seitsemässä kaupungissa.

Väkiluku 7 p. joulukuuta 1910. — *Population au 7 décembre 1910.*

Kaupungit. <i>Villes.</i>	L ä s n ä o l e v i a . — <i>Presents.</i>									Poissa olevia kaupungin asukkaita. <i>Absents de la population domiciliée.</i>			Kaupungissa asuva väestö yhteensä. <i>Total de la population domiciliée.</i>		
	Kaupungissa asuvia. <i>Domiciliés.</i>			Kaupungissa satunnaisesti oleskelevia. <i>Non domiciliés.</i>			Todellinen väestö yhteensä. <i>Population de fait.</i>			Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.
	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.						
Helsinki ..	60 333	73 925	134 258	1 152	1 087	2 239	61 485	75 012	136 497	992	780	1 772	61 325	74 705	136 030
Turku	23 516	30 104	53 620	708	359	1 067	24 224	30 463	54 687	669	412	1 081	24 185	30 516	54 701
Viipuri	21 723	26 276	47 999	715	293	1 008	22 438	26 569	49 007	507	340	847	22 230	26 616	48 846
Tampere ..	18 574	25 168	43 742	191	214	405	18 765	25 382	44 147	494	250	744	19 068	25 418	44 486
Nikolaink. .	8 077	10 995	19 072	173	125	298	8 250	11 120	19 370	224	131	355	8 301	11 126	19 427
Pori	7 482	9 628	17 110	229	127	356	7 711	9 755	17 466	308	176	484	7 790	9 804	17 594
Oulu	6 867	8 852	15 719	272	123	395	7 139	8 975	16 114	113	80	193	6 980	8 932	15 912

Prosenttina koko todellisesta väkiluvusta, oli vakinaisesti kaupungissa asuva ja satunnaisesti siellä oleskeleva väestö eri kaupungeissa seuraava.

Kaupungit. <i>Villes.</i>	Vakinainen väestö. <i>Population domiciliée.</i>			Satunnaisesti läsnäoleva. <i>Non domiciliée.</i>		
	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.
Helsinki	98.13	98.55	98.36	1.87	1.45	1.64
Turku	97.08	98.82	98.05	2.92	1.18	1.95
Viipuri	96.81	93.90	97.94	3.19	1.10	2.06
Tampere	98.98	99.16	99.08	1.02	0.84	0.92
Nikolainkaup. .	97.90	98.88	98.46	2.10	1.12	1.54
Pori	97.03	98.70	97.96	2.97	1.30	2.04
Oulu	96.19	98.63	97.55	3.81	1.37	2.45

Kaikissa näissä kaupungeissa satunnaiset asukkaat, kuten luonnollista onkin, olivat verrattain harvalukuiset.

Kaupunkien satunnaisten asukkaitten ryhmässä on miessukupuoli lukuisammin edustettu kuin naissukupuoli. Paikkakunnalla satunnaisesti oleskelevia oli näet prosenttina todellisesta väkiluvusta:

	Miespuolisia.	Naispuolisia.
Helsingissä	1.87	1.45
Turussa	2.92	1.18
Viipurissa	3.19	1.10
Tampereella	1.02	0.84
Nikolainkaupungissa	2.10	1.12
Porissa	2.97	1.30
Oulussa	3.81	1.37

Poissaolevia oli, prosenttina paikkakunnalla vakinaisesti asuvasta väestöstä:

	Miespuolisia.	Naispuolisia.	Molemp. sukup.
Helsingissä	1.62	1.04	1.30
Turussa	2.77	1.35	1.98
Viipurissa	2.28	1.28	1.73
Tampereella	2.59	0.98	1.67
Nikolainkaupungissa	2.70	1.18	1.83
Porissa	3.05	1.80	2.75
Oulussa	1.62	0.90	1.21

Näistäkin luvuista ilmenee miessukupuolen suurempi liikkuvaisuus.

Vertailu todellisen ja paikkakunnalla vakinaisesti asuvan väestön sekä laillisen ja kirkonkirjoihin merkityn väestön välillä on monessa suhteessa mieltäkiinnittävä, koska se valaisee näiden erilaisten väestöryhmien keskinäistä suhdetta. Välittömästi ei puheena olevia väkilukutietoja kuitenkaan voida verrata toisiinsa. Ne määräykset, joita on noudatettu todellisessa väenlaskussa, sekä toiselta puolen ne säännökset, jotka ovat voimassa henkikirjoihin ja kirkonkirjoihin merkintään nähden, eroavat nimittäin niin suuresti toisistaan, että niiden tulokset eivät voi eivätkä saa käydä yhteen. Ensiksikin on sellaista vertailua tehtäessä väenlaskussa todetusta väkiluvusta vähennettävä kaikki ne henkilöt, jotka oleskelivat kaupungin rajain ulkopuolella sijaitsevalla laskualueella, syystä että mainitut henkilöt yleensä sekä henki- että kirkonkirjojen mukaan kuuluvat maaseutuun. Sitäpaitsi on väenlaskun luvuista vähennettävä ne henkilöt, jotka eivät ole Suomen kansalaisia, koska nämä eivät sisälly henkieikä kirkonkirjoissa olevaan väestöön. Mutta eräs yleinen vähennys on vielä tehtävä myöskin henkikirjoihin merkittyyn väestöön nähden. Siihen on nimittäin luettu nekin kunnan jäsenet, jotka passilla oleskelevat Venäjällä taikka toisella paikkakunnalla Suomessa. Mitä Helsinkiin tulee, on sitäpaitsi erikoisesti vähennettävä ne henkilöt (perheineen), jotka valtion virassa tai julkista tointa varten oleskelevat Venäjällä tai ulkomailla ja jotka kaikki ovat henkikirjoitetut Helsingissä. Kirkonkirjoihin merkittyyn väestöön nähden on lopuksi huomattava, että »Viaporin luterilainen seurakunta» oikeastaan ei olisi laskettava Helsingin kirkonkirjoihin merkittyyn väkilukuun, johon se kuitenkin vuonna 1905 on yhdistetty ¹⁾, syystä, että väenlasku ei käsittänyt Viaporia.

Näiden huomautusten jälkeen ja sillä rajoituksella, minkä ne sisältävät lukujen verrannollisuuteen nähden, esitetään alempana ensin puheena olevien eri väestöryhmien muuntamattomat kokonaisluvut.

	Todellinen väestö.	Vakinaisesti asuva.	Henkikirjoihin merkitty.	Kirkonkirjoihin merkitty.
Helsinki	136 497	136 030	123 086	147 218
Turku	54 687	54 701	42 982	49 691
Viipuri.....	49 007	48 846	19 995	27 508
Tampere	44 147	44 486	38 212	45 442
Nikolainkaup...	19 370	19 427	16 718	21 819
Pori	17 466	17 594	14 021	16 921
Oulu.....	16 114	15 912	15 798	19 802

Kaikissa kaupungeissa (s. o. väenlaskualueilla) on väkiluku henkikirjojen mukaan pienempi kuin paikkakunnalla vakinaisesti asuva väestö, jota vastoin kirkonkirjoihin merkitty väestö osaksi on paikkakunnan vakinaista väestöä suurempi, osaksi sitä pienempi. Jos jälkimäinen väestöryhmä otetaan mitta-

¹⁾ Seurakunnan jäsenluku oli vuoden 1905 päättyessä 529.

kaavaksi ja merkitään 1,000:lla, esiintyy muiden väestöryhmien suhteellinen lukuisuus seuraavissa luvuissa:

	Vakinaisesti asuva.	Henkikirjoihin merkitty.	Kirkonkirjoihin merkitty.	Todellinen.
Helsinki	1 000	905	1 082	1 003
Turku	1 000	786	908	1 000
Viipuri	1 000	409	563	1 003
Tampere	1 000	859	1 021	992
Nikolainkaup.	1 000	861	1 123	997
Pori	1 000	797	962	993
Oulu	1 000	993	1 244	1 013

Kun siis paikkakunnalla vakinaisesti asuvan ja todellisen väestön luvut kaikissa näissä kaupungeissa ovat suunnilleen yhtä suuret, on yllä huomautettu eroavaisuus toiselta puolen vakinaisesti asuvan sekä toiselta puolen yhtä hyvin henkikirjojen mukaisen eli laillisen kuin kirkonkirjoihin merkityn väkiluvun välillä melkein yhtä säännöllinen.

Yllä esitetyt luvut selvittävät nyt kysymyksessä olevien eri väestöryhmien keskinäistä suhdetta. Kuten edellä jo on huomautettu, eivät nämä bruttoluvut välittömästi kelpaa alustaksi yksityiskohtaisemmalle vertailulle todellisen väenlaskun sekä henki- ja kirkonkirjojen edustaman väestötilastollisen kirjanpidon tulosten välillä.

Sellaisen verrannollisuuden aikaansaamiseksi on tehtävä seuraavat eri väestöryhmien vähennykset.

Ensinnä on väenlaskussa todetusta väkiluvusta vähennettävä ne henkilöt, jotka asuvat kysymyksessä olevien kaupunkien rajain ulkopuolella ja jotka siis ovat tulleet väenlaskussa huomioonotetuiksi joko siksi, että ne laskuhetkenä enemmän tai vähemmän satunnaisesti oleskelivat kaupungissa, taikka siitä syystä, että laskualue käsitti myöskin osia kaupunkiin rajoittuvaa maaseutua. Tällaisten henkilöiden luku oli 53 916, joista:

Helsingissä	3 179
Turussa	12 004
Viipurissa	26 666
Tampereella	4 814
Nikolainkaupungissa	2 738
Porissa	2 838
Oulussa	1 677

Toinen tärkeä henkilöryhmä käsittää väenlaskuun sisältyvät, kaupungin rajain sisäpuolella asuvat vieraat kansalaiset, joita ei ole otettu henkikirjoihin

eikä myöskään kirkonkirjoihin mainittuna aikana. Tällaisia henkilöitä oli 14 163, joista:

Helsingissä	8 841
Turussa	1 154
Viipurissa	2 843
Tampereella	454
Nikolainkaupungissa	340
Porissa	190
Oulussa	341

Itsestään selvää on, että ensiksi esitetyt eri kaupunkeja koskevat poistot eivät ole keskenään verrannollisia samanluontoisina ilmaisuina eri kaupunkien väestöoloista. Siten saa esim. Viipurin huomattavan suuri sellaisten henkilöiden luku, jotka eivät asu kaupungin rajojen sisäpuolella, selityksensä siitä, että kaupunkiin rajoittuva, tiheästi asuttu seutu laajalti on otettu huomioon väenlaskussa. Pääasiallisesti sama koskee myöskin Turun vastaavaa korkeata lukua. Sitä vastoin vastaavat luvut Helsinkiin ja Tampereeseen nähden, jotka kaupungit viime aikoina jo ovat liittäneet itseensä suuret alueet kaupunkia ympäröivistä nopeasti kasvavista esikaupunkiyhdyskunnista, ovat verrattoman paljon pienemmät.

Sitä vastoin ne luvut, jotka koskevat väenlaskussa huomioonotettuja vieraita kansalaisia, antanevat oikeamman kuvan väestön kokoonpanosta mainitussa suhteessa. Tässä on kuitenkin huomautettava siitä aikaisemmin esitetystä väenlaskutulosten suuresta puuteesta, joka on johtunut siitä, että väenlaskussa ainoastaan pieneltä osalta on voitu ottaa huomioon venäläinen sotaväki.

Myöskin henkikirjoitetusta väestöstä on, kuten jo mainittiin, vähennettävä erinäiset henkilöryhmät, ennenkuin tämän väestöryhmän lukuja voi verrata todelliseen väkilukuun. Poistettavat henkilöryhmät ovat seuraavat:

Kaupungit.	Venäjällä tai ulko- mailla palvele- via.	Venäjällä passilla oleske- levia.	Muulla oleske- levia.	Vaivais- hoitolai- sia kau- pungin ulkopuol.	Laivoissa kaupun- gin ulko- puolella.	Viaporis- sa ja Grå- harassa asuvia.	Yhteensä.
Helsinki.....	2 311	1 921	538	410	62	233	5 475
Turku	—	613	81	302	400	—	1 396
Viipuri	—	1 448	537	306	1	—	2 292
Tampere	—	163	97	25	—	—	285
Nikolainkaupunki.	—	60	544	96	1	—	701
Pori	—	30	22	89	59	—	200
Oulu	—	89	836	90	13	—	1 028
Yhteensä	2 311	4 324	2 655	1 318	536	233	11 377

Kun edellä esitetyt poistot on tehty, saadaan seuraavat, eri kaupunkien todellista ja henkikirjoitettua väestöä osottavat luvut:

	Todellinen väestö.	Henkikir- joitettu väestö.	Todellinen väestö (+) tai henkikirjoitettu väestö (—) suur.
Helsinki	124 477	117 611	+ 6 866
Turku	41 529	41 586	— 57
Viipuri	19 489	17 703	+ 1 795
Tampere	38 879	37 927	+ 952
Nikolainkaupunki	16 292	16 017	+ 275
Pori	14 438	13 821	+ 617
Oulu	14 096	14 770	— 674

Prosenttina tässä esitetystä todellisesta väkiluvusta, oli kunkin kaupungin henkikirjoihin merkitty väestö seuraava:

Helsingissä	94.5 %
Turussa	100.1 »
Viipurissa	90.8 »
Tampereella	97.6 »
Nikolainkaupungissa	98.3 »
Porissa	95.6 »
Oulussa	104.8 »

IV. Talouskunta- ja laitosväestö.

Samaten kuin edellisissä väenlaskuissa koottiin myöskin vuoden 1910 väenlaskussa tietoja talouskuntien luvusta ja suuruudesta. Talouskunnaksi luettiin silloin kaikki henkilöt, jotka kuuluivat samaan ruokakuntaan, siis ei ainoastaan perheenjäsenet ja sukulaiset, vaan myöskin palvelijat ja vieraat henkilöt, kuten esim. täysihoitolaiset ja matkustavaiset. Se seikka, että eri ruokakuntiin kuuluvia henkilöitä asui samassa huoneustossa, ei aikaansaanut mitään häiriötä yllä mainittuun talouskuntalaskuun. Myöskin yksikseen asuvat henkilöt on luettu »talouskuntaväestöön», jossa ne muodostavat oman erikoisen ryhmänsä vastakohtana perhetalouskuntiin s. o. vähintään kaksi henkeä käsittäviin talouskuntiin kuuluvalla väestöllä.

Aivan erikoisryhmän muodostavat sitä vastoin ne henkilöt, jotka oleskelevat jossakin laitoksessa, kuten esim. sairaalassa, vaivaistalossa, työlaitoksessa, vankilassa, kasarmissa t. m. s., taikka hotellissa, pensionaatissa, matkailijakodissa tai muussa senkaltaisessa matkustavaisten asuinpaikassa. Edellä mainitut henkilöt, jotka sisältyvät yleiseen ryhmään »laitosväestö», muodostavat siinä kaksi luonteeltaan oleellisesti erilaatuista ryhmää.

Kaupunkien koko väkiluvusta elää luonnollisesti valtaava enemmistö talouskunnissa, laitosväestön kaikkialla muodostaessa vain vähäpätöisen murtoosan väkiluvusta. Vuoden 1910 väenlaskussa käsitti edellinen väestöryhmä kaikissa siihen sisältyvissä kaupungeissa yhteensä 325 142 henkeä eli 96.40 % ja jälkimäinen 12 146 henkeä eli 3.60 %. Vastaavat suhdeluvut vuoden 1900 väenlaskussa olivat 93.92 ja 6.08. Jälkimäisen väestöryhmän pienuus etenkin vuoden 1910 väenlaskussa oli osaksi seuraus siitä aikaisemmin huomautetusta seikasta, että väenlasku vain pienessä määrin oli voinut käsittää sotilashenkilöt ja että etenkin kasarmeissa asuva sotaväki jäi laskun ulkopuolelle. Eri kaupungeissa kuului mainittuihin väestöryhmiin seuraavat henkilöluvut, jotka samalla ilmoitetaan prosenttina väestön kokonaisluvusta:

	Talouskuntaväestö. <i>Population dans les ménages.</i>	Laitosväestö. <i>Population dans les établissements.</i>
Helsinki	130 556 = 95.65 %	5 941 = 4.35 %
Turku	52 383 = 95.79 »	2 304 = 4.21 »
Viipuri	47 477 = 96.88 »	1 530 = 3.12 »
Tampere	43 432 = 98.38 »	715 = 1.62 »
Nikolainkaupunki	18 766 = 96.88 »	604 = 3.12 »
Pori	17 146 = 98.17 »	320 = 1.83 »
Oulu	15 382 = 95.46 »	732 = 4.54 »

Edellä esitetyt todellisen väestön neljä erikoisryhmää käsitti eri kaupungeissa alla olevat henkilöluvut:

K a u p u n k i.	Yksihenkisiä talouskuntia. <i>Personnes seules.</i>	Henkilöitä perhetalouskunnissa. <i>Personnes dans les ménages.</i>	Henkilöitä laitoksissa. <i>Personnes dans les établissements.</i>	Henkilöitä hotelleissa, matkustajakod.y.m. <i>Personnes dans les hôtels, pensions etc.</i>
Helsinki	10 798	119 758	4 493	1 448
Turku	2 606	49 777	2 098	206
Viipuri	1 861	45 616	1 025	505
Tampere	2 759	40 673	596	119
Nikolainkaupunki	1 160	17 606	538	66
Pori	1 076	16 070	249	71
Oulu	700	14 682	577	155
Yhteensä	20 960	304 182	9 576	2 570

Kunkin kaupungin väestön suhteellinen jakaantuminen kysymyksessä oleville henkilöryhmille oli seuraava:

K a u p u n k i.	Yksihenkisiä talouskuntia. <i>Personnes seules.</i>	Henkilöitä perhetalouskunnissa. <i>Personnes dans les ménages.</i>	Henkilöitä laitoksissa. <i>Personnes dans les établissements.</i>	Henkilöitä hotelleissa, matkustajakod.y.m. <i>Personnes dans les hôtels, pensions etc.</i>
Helsinki	7.91	87.74	3.29	1.06
Turku	4.76	91.02	3.84	0.38
Viipuri	3.80	93.08	2.09	1.03
Tampere	6.25	92.13	1.35	0.27
Nikolainkaupunki	5.99	90.89	2.78	0.34
Pori	6.16	92.01	1.42	0.41
Oulu	4.35	91.11	3.58	0.96
Keskimäärin	6.21	90.19	2.84	0.76

Sangen huomattavia eroavaisuuksia ilmenee tässä suhteessa väenlaskuun osaaottaneiden kaupunkien välillä. Niinpä yksihenkisiä talouskuntia oli suhteellisesti kaksi vertaa enemmän Helsingissä kuin Viipurissa. Laitosväestö, kun siihen luetaan myöskin hotelleissa, matkustajakodeissa y. m. s. olevat henkilöt, käsitti Oulussa 4.54, Helsingissä 4.35 ja Turussa 4.22 prosenttia koko väestöstä, vastaavien lukujen ollessa Tampereella ainoastaan 1.62 ja Porissa 1.83.

Yksityisiin kaupunkeihin nähden olivat vastaavat luvut:

Esitetyt yleiset keskimäärät näyttävät osottavan, että talouskunnat ovat jotensakin yhtäsuuret kaikissa seitsemässä kaupungissa. Tauluissa II ja III esitettyjen yksityiskohtaisten tietojen lähempi tarkastelu osoittaa kuitenkin selvästi, että talouskuntien suuruuteen nähden vallitsee melkoisia eroavaisuuksia eri kaupunkien välillä. Jos ne verrattain harvat talouskunnat, joihin kuuluu 11 tai useampia henkilöitä, yhdistetään yhdeksi ryhmäksi, huomataan talouskuntien eri kaupungeissa ryhmittyvän seuraavalla tavalla:

Kaupunki.	Taloustaloustia, joihin kuului: — <i>Nombre de ménages composés de</i>											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11 ja use-amp.	Yhteensä. <i>Total.</i>
	henkilöä. — <i>personnes.</i>											
Helsinki	10 798	5 688	5 729	5 058	3 862	2 771	1 840	1 068	577	310	379	38 080
Turku	2 606	2 653	2 494	2 147	1 563	1 208	726	426	210	115	142	14 290
Viipuri	1 861	2 052	2 145	1 820	1 453	1 104	716	454	241	102	158	12 106
Tampere	2 759	2 028	1 801	1 551	1 271	991	662	448	232	99	111	11 953
Nikolainkaupunki	1 160	951	830	730	533	403	271	169	111	45	42	5 245
Pori	1 076	851	844	712	506	376	274	124	71	29	29	4 892
Oulu	700	683	597	488	396	309	248	177	87	65	91	3 841
Yhteensä	20 960	14 906	14 440	12 506	9 584	7 162	4 737	2 866	1 529	765	952	90 407

Muunnettuina promilleluvuiksi, yllä olevat luvut osottavat kunkin talouskuntaryhmän suhteellisen suuruuden kussakin kaupungissa:

Talouskuntien luku eri ryhmissä 1000 talouskuntaa kohti.

Nombre relatif des ménages.

Kaupunki.	Talouskuntia, joihin kuului: — <i>Nombre de ménages composés de</i>											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11 ja nse- amp.	Yhteen- sä. <i>Total.</i>
	henkilöä. — <i>personnes.</i>											
Helsinki	283.6	149.4	150.4	132.8	101.4	72.8	48.3	28.0	15.2	8.1	10.0	1,000.0
Turku	182.4	185.7	174.5	150.3	109.4	84.5	50.8	29.8	14.7	8.0	9.9	1,000.0
Viipuri	153.7	169.5	177.2	150.3	120.0	91.2	59.2	37.5	19.9	8.4	13.1	1,000.0
Tampere	230.8	169.7	150.7	129.7	106.3	82.9	55.4	37.5	19.4	8.3	9.3	1,000.0
Nikolainkaupunki	221.2	181.3	158.2	139.2	101.6	76.8	51.7	32.2	21.2	8.6	8.0	1,000.0
Pori	220.0	174.0	172.5	145.6	103.4	76.9	56.0	25.3	14.5	5.9	5.9	1,000.0
Oulu	182.2	177.8	155.4	127.1	103.1	80.4	64.6	46.1	22.7	16.9	23.7	1,000.0
Keskimäärin	231.9	164.9	159.7	138.3	106.0	79.2	52.4	31.7	16.9	8.5	10.5	1,000.0

Ylläesitetystä erisuuruisten talouskuntien suhteellista lukuisuutta osottavista luvuista näkyy ennen kaikkea, että yksihenkisten talouskuntien suhteellinen luku, koottujen tilastotietojen mukaan, eri kaupungeissa on sangen erilainen, jota vastoin eroavaisuudet jo pienimpiin perhetalouskuntiin nähden ovat huomattavasti tasoittuneet. Suurempiin s. o. vähintään 3 henkeä käsittäviin talouskuntiin nähden on tasaantuminen vieläkin huomattavampi. Ainoastaan Oulu on poikkeuksellisessa asemassa siinä suhteessa, että suurten talouskuntien luku, alkaen niistä, joihin kuuluu vähintään 7 henkeä, siellä läpeensä on suurempi kuin muissa kaupungeissa. Tällaisia talouskuntia oli nimittäin Oulussa 174.0 promillea, jota vastoin vastaava luku esim. Helsingissä oli vain 109.6.

Sen suhteen valaisemiseksi, joka eri kaupungeissa vallitsee yksi- ja kaksihenkisten talouskuntien suhteellisten lukujen välillä, mainittakoon, että kun yksihenkiset talouskunnat yleensä ovat lukuisammat, on suhde päinvastainen Turussa ja Viipurissa. Yksihenkisten talouskuntien suurempi tai pienempi lukuisuus kaksihenkisiin talouskuntiin verrattuna oli nimittäin:

Helsingissä	+ 134.2	promillea
Tampereella	+ 61.1	»
Porissa	+ 46.0	»
Nikolainkaupungissa	+ 39.9	»
Oulussa	+ 4.4	»
Turussa	— 3.3	»
Viipurissa	— 15.8	»

Se erilaisuus, joka tässä suhteessa vallitsee maan neljän suurimman kaupungin välillä, ilmeni myöskin vuoden 1900 väenlaskussa, vaikka kaksihenkkiset talouskunnat eivät silloin missään kaupungissa olleet yksihenkisiä talouskuntia lukuisampia. Vastaavat vuoden 1900 promilleluvut osottivat nimittäin, että yksihenkisten talouskuntien enemmyys Helsingissä ja Tampereella oli 159.4 ja 163.0, mutta Turussa ja Viipurissa vain 13.6 ja 33.1.

Tässä osotettu merkillinen erilaisuus pienten talouskuntien runsaasti edustetussa ryhmässä saattaa tosin melkoisessa määrin riippua siitä, että muiden luona asuminen on eri suuressa määrin käytännössä eri kaupungeissa. Kun jokaisella henkilöllä, joka ei ole kuulunut tai jonka ei ole arveltu kuuluvan mihinkään ruokakuntaan, on katsottu olevan oma talous, vaikka hänellä olisikin ruokakunnan kanssa yhteinen asunto, aiheuttaa siis muiden luona asuvien yksinäisten henkilöiden lisäys vastaavan lisäyksen yksihenkisten talouskuntien luvussa. Mahdollista on kuitenkin, että ei ole noudatettu täyttä johdonmukaista erotettaessa toisistaan sellaiset muiden luona asuvat henkilöt, jotka ovat talouskuntien veroisiksi katsottavat, niistä henkilöistä, jotka tosiasiallisesti ovat kuuluneet siihen ruokakuntaan, jonka luona ovat asuneet.

V. Väestön ryhmitys sukupuolen, iän ja siviilisäädyn mukaan.

Sukupuoli. Jo aikoja sitten on todettu, että naissukupuolen suurempi lukuisuus miessukupuoleen verrattuna pääasiallisesti on huomattavissa kaupunkien väestössä. Viimeisessä n. s. yleisessä väenlaskussa vuoden 1910 lopussa osotti naispuolisten suhdeluku 1 000 miestä kohti maaseudulla, mitä tulee »lännäolevaan väestöön» s. o. koko kirkonkirjoihin merkittyyn väestöön, vähennettynä niiden henkilöiden luvulla, jotka viimeisen viiden vuoden aikana eivät oleskelleet seurakunnassa, ainoastaan aivan pientä enemmistöä. Suhdeluku oli nimittäin vain 1 015, kaupunkien väestössä sitä vastoin kokonaista 1 184. Samalla kun tämä epäsuhte sukupuolten välisessä lukusuhteessa osottaa häviämisen taipumuksia koko maahan ja erikoisesti maaseutuun nähden, on se nähtävästi yhä kärjistymässä kaupunkien väestössä.

Vuoden 1910 väenlaskun tulokset ovat maamme seitsemään suurimpaan kaupunkiin nähden yleensä ja ottamalla huomioon sen häiritsevän vaikutuksen, jonka sotaväen yleinen poissulkeminen vuoden 1910 väenlaskusta on aiheuttanut, täysin sopusoinnussa maamme yllä huomautetun väestöolojen kehitysuunnan kanssa.

Sukupuolen mukaan todellinen väkiluku eri kaupungeissa ryhmittyi seuraavalla tapaa:

	Miespuolisia.	Naispuolisia.	Yhteensä.
Helsinki	61 485	75 012	136 497
Turku	24 224	30 463	54 687
Viipuri	22 438	26 569	49 007
Tampere	18 765	25 382	44 147
Nikolainkaupunki	8 250	11 120	19 370
Pori	7 711	9 755	17 466
Oulu.....	7 139	8 975	16 114

1 000 miestä kohti tuli niinmuodoin vuoden 1910 väenlaskun tulosten mukaan sekä, vertauksen vuoksi esitettynä, myöskin aikaisempina väenlaskuvuosina, seuraava määrä naisia:

	1910.	1900.	1890.	1880.	1870.
Helsinki	1 220	1 137	1 038	921	946
Turku.....	1 258	1 136	1 115	1 123	1 063
Viipuri	1 184	966	844	814	831
Tampere.....	1 353	1 287	1 242	1 262	—
Nikolainkaupunki....	1 348	—	—	—	—
Pori.....	1 265	—	1 188	—	—
Oulu	1 257	—	1 199	—	1 362

Lienee tarpeetonta erikoisesti huomauttaa, että yllä esitetyt luvut suuresti ovat paikallisista olosuhteista riippuvaisia. Niinpä ne korkeat luvut, jotka ovat huomattavissa Tampereeseen ja Nikolainkaupunkiin nähden vuodelta 1910 samoin kuin edellisessä kaupungissa jo aikaisemmin, suureksi osaksi ovat johtuneet siitä, että kutomateollisuus näissä kaupungeissa hyvin suuressa määrin käyttää naispuolista työvoimaa. Tärkeä tekijä on niinkään se seikka, että maassamme käytetään miltei yksinomaan naisia henkilöpalvelijoina.

Kuinka suuresti paikalliset olosuhteet muuten vaikuttavat sukupuolten välisen suhdeluvun suuruuteen ja miten epätasainen tämä kaupunkien väestössä on, selviää tämän kysymyksen lähemmästä tarkastelusta. Jos väestö jaetaan ikäluokkiin, esiintyy jyrkkiä eroavaisuuksia puheena olevissa sukupuolten välisissä suhdeluvuissa. Eri kaupunkien alla mainituissa ikäluokissa tuli nimittäin 1 000 miestä kohti seuraava luku naisia:

Naispuolisia 1000 miespuolista kohti.
Combien du sexe féminin sur 1 000 de sexe masculin.

Ikäluokka, vuosia. <i>Groupes d'âge, ans.</i>	Helsinki.	Turku.	Viipuri.	Tampere.	Nikolain- kaupunki.	Pori.	Oulu.
0—15	1 027	992	1 017	1 036	1 027	1 019	1 023
15—20	1 369	1 327	1 310	1 484	1 271	1 180	1 234
20—25	1 250	1 449	1 409	1 889	1 630	1 633	1 338
25—30	1 235	1 364	1 206	1 748	1 570	1 597	1 255
30—40	1 145	1 273	1 072	1 441	1 378	1 363	1 290
40—50	1 209	1 286	1 169	1 294	1 405	1 247	1 219
50—60	1 477	1 442	1 348	1 498	1 735	1 393	1 578
60—	2 170	2 077	1 936	1 889	2 720	2 002	2 461

Se suuri nousu, minkä naissukupuolen suhdeluku osottaa kahdessa ylimässä ikäluokassa, samoin kuin nuorimman ikäluokan verrattain alhaiset suhdeluvut ovat, suurissa piirtein, yhdenmukaiset väestön yleisen ikäryhmituksen kanssa. Erikoista mielenkiintoa herättää sitä vastoin ryhmitys sukupuolen mukaan väestön työkuuntoisimmissa ikäluokissa. Näissä ja eritoten 20—25 vuotisten ryhmässä on nimittäin naissukupuolen enemmisyys aivan poikkeuksellisen suuri tosin eri määrässä eri kaupungeissa, mutta kaikkialla paljon suurempi kuin koko maassa, useimmissa kaupungeissa sitä paitsi suurempi kuin naisten enemmisyys miehiin verrattuna maan kaikissa kaupungeissa yhteensä.

Tämän selvittämiseksi esitettäköön tässä sekä kaupunkien ja maaseudun että koko maan väestöä koskevat suhdeluvut, promilleluvuissa lausuttuina. Luvut tarkoittavat vuoden 1910 lopussa olevaa kirkonkirjojen mukaista »länä-olevaa väestöä».

Combien du sexe féminin sur 1 000 du sexe masculin de la population présente 31 décembre 1910.

Ikäluokka, vuosia. <i>Groupes d'âge, ans.</i>	Kaupungit. <i>Villes.</i>	Maaseutu. <i>Campagne.</i>	Koko maa. <i>Tout le pays.</i>
0—15	995	976	979
15—20	1 185	948	977
20—25	1 353	955	1 014
25—30	1 260	1 008	1 053
30—40	1 173	1 019	1 047
40—50	1 187	1 036	1 060
50—60	1 335	1 086	1 117
60—	1 764	1 236	1 284

Naispuolisten huomattava suurempilukuisuus kaupunkien väestössä verrattuna maaseudun väestöön ilmenee yllä esitetystä luvuista suurella selvyydellä kaikkiin ikäluokkiin nähden.

Ikä. Kaupunkien väkiluku kasvaa erinomaisen suuressa määrin sisäänmuuttaneiden enemmyydestä poismuuttaneisiin verrattuna. Tämä koskee ennen kaikkea maan suurimpien kaupunkien väenlisäystä. Suuremmissa kaupungeissa ei siis voi vallita sellaista ikäryhmitystä, jota voidaan pitää normaalina s. o. ikäryhmitystä sellaisessa väestössä, jonka luku on yksinomaan tai pääasiallisesti luonnollisten tekijäin, syntymä- ja kuolemantapausten, määräämä. Ne ikäluokat, jotka runsaslukuisimpina muuttavat kaupunkeihin, esiintyvät näet poikkeuksellisen voimakkaina väestön ikäryhmityksessä. Tämä koskee niinmuodoin ensi sijassa väestön työkykyisintä osaa.

Ansaitsemiskykyyn nähden jaetaan väestö kolmeen yleiseen ikäluokkaan: 20 vuotta nuorempiin lapsiin, 20—60 vuotisiin sekä sitä vanhempiin henkilöihin. Nuorimman ikäluokan ollessa varsinaisesti vain valmistumassa työhön ja työvoiman vanhimmassa yleensä ollessa, ellei vielä murtunut, niin kuitenkin huomattavasti heikentynyt, edustavat välillä olevat ikäluokat sitä tuottavaa voimaa, joka sekä hankkii heille itselleen heidän oman elatuksensa että sitä paitsi pääasiallisesti ylläpitää yhteiskunnan nuorempien ja vanhempien jäsenten taloudellista asemaa.

Huomautettakoon tässä, että ne harvalukuiset henkilöt, joiden iästä ei ole voitu saada tietoa, ovat jätetyt huomioonottamatta väestön ikäryhmien muodostamisessa. Tällaisia henkilöitä oli seuraava määrä:

	Miespuolisia. Naispuolisia. Yhteensä.		
Helsinki	127	115	242
Turku	103	64	167
Viipuri	51	40	91
Tampere	29	20	49
Nikolainkaupunki	11	3	14
Pori	14	15	29
Oulu	24	8	32

Kun äsken esitettyä yleistä jakoperustetta sovitetaan vuoden 1910 väenlaskussa maan suurimmissa kaupungeissa todettuun todelliseen väkilukuun, saadaan seuraava ikäryhmitys:

	20 vuotta nuorempia.	20—60 vuoden ikäisiä.	60 vuotta vanhempia.
Helsinki	36.87	58.48	5.15
Turku	40.98	51.97	7.10
Viipuri	41.94	52.19	5.87
Tampere	44.90	49.40	5.70

	20 v. nuorempia.	20—60 v. ikäisiä.	60 v. vanhempia.
Nikolainkaupunki.....	43.40	49.74	6.86
Pori.....	45.13	47.81	7.06
Oulu	43.01	49.48	7.51

Kun tämä ikäryhmitys suoritetaan erikseen kumpaiseenkin sukupuoleen nähden, osottautuu se eri kaupungeissa seuraavaksi:

	20 v:ttä nuorempia.		20—60 vuod. ikäisiä.		60 v. vanhempia.	
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.
Helsinki.....	38.21	34.87	58.18	58.72	3.61	6.41
Turku.....	44.73	37.91	50.05	53.49	5.22	8.60
Viipuri	44.03	40.18	51.60	52.69	4.37	7.13
Tampere	49.62	41.42	45.74	52.10	4.64	6.48
Nikolainkaupunki	49.02	39.23	46.65	52.04	4.33	8.73
Pori	49.80	41.45	44.88	50.12	5.32	8.43
Oulu	46.87	39.95	48.22	50.47	4.91	9.58

Työkuntoiset ikäluokat, 20—60 v., ovat, kuten yllä olevasta näkyy, huomattavasti voimakkaammin edustetut maan pääkaupungin kuin muiden kysymyksessä olevien kaupunkien väestössä, ja koskee tämä sekä mies- että naissukupuolta. Tässä suhteessa epäedullisimmassa asemassa ovat miespuolisiin nähden Pori ja Tampere sekä naispuolisiin nähden Pori ja Oulu. Porin ja Tampereen alhaisia, miehiä koskevia prosenttilukuja vastaavat tavallista korkeammat luvut nuorimpien ikäryhmässä, jota vastoin Porin ja Oulun keski-ikäisten naisten alhaiset suhdeluvut osaksi johtuvat vanhimman ikäryhmän korkeista suhdeluvuista.

Miespuolisista kuuluu kaikissa kaupungeissa suurempi osa kuin naispuolisista 20 vuotta nuorempien ryhmään, jota vastoin suhde 60 vuotta vanhempiin nähden säännöllisesti on päinvastainen. Myöskin 20—60 vuotisten laajaan ryhmään kuuluu naisista läpeensä kaikissa kaupungeissa osittain hyvinkin paljon suurempi osa kuin miehistä.

Mainittu naissukupuolen suhteellinen enemmisyys 20—60 vuotisten ryhmässä oli Porissa 5.24 %, Nikolainkaupungissa 5.39 % sekä Tampereella kokonaista 6.36 %, jota vastoin erotus oli Turussa 3.44 %, Oulussa 2.25 %, Viipurissa 1.09 % ja Helsingissä ainoastaan 0.54 %.

Nämä eri kaupunkien väestön ikäryhmituksen erilaisuudet ansaitsevat yksityiskohtaisempaa valaisemista. Siksi esitetään seuraavassa kustakin kaupungista ja kummastakin sukupuolesta erikseen sekä ne absoluuttiset että suhteelliset luvut, jotka osottavat kunkin kymmenvuotisryhmän aina 60 vuoteen saakka sekä kaikkien sitä vanhempien henkilöiden muodostaman ryhmän voimakkuutta. Niitä henkilöitä, joiden iästä puuttuu tietoja, ei ole otettu huomioon.

Väestön ikäryhmitys. — Répartition de la
population par âge.

A. Absoluuttiset luvut. — Nombres absolus.

Ikä, vuosia. <i>Groupes d'âge.</i>	Helsinki.	Turku.	Viipuri.	Tampere.	Nikolain- kaupunk.	Pori.	Oulu.
Miespuoliset. — Sexe masculin.							
0—10 v.	12 417	5 855	5 486	5 094	2 222	2 095	1 720
10—20 »	11 029	4 935	4 370	4 202	1 817	1 738	1 615
20—30 »	15 342	4 287	4 242	2 801	1 282	998	1 372
30—40 »	10 457	3 533	3 679	2 775	1 213	1 022	954
40—50 »	6 296	2 559	2 231	1 838	846	833	645
50—60 »	3 603	1 694	1 401	1 156	502	601	460
yli 60 »	2 214	1 258	978	870	357	410	349
Yhteensä	61 358	24 121	22 387	18 736	8 239	7 697	7 115
Naispuoliset. — Sexe féminin.							
0—10 v.	12 482	5 701	5 477	5 089	2 252	2 120	1 707
10—20 »	13 635	5 824	5 182	5 417	2 109	1 917	1 875
20—30 »	19 073	6 031	5 535	5 103	2 054	1 613	1 783
30—40 »	11 969	4 496	3 945	3 999	1 671	1 393	1 231
40—50 »	7 614	3 291	2 609	2 379	1 189	1 039	786
50—60 »	5 320	2 443	1 888	1 732	871	837	726
yli 60 »	4 804	2 613	1 893	1 643	971	821	859
Yhteensä	74 897	30 399	26 529	25 362	11 117	9 740	8 967
Molemmat sukupuolet. — Les deux sexes.							
0—10 v.	24 899	11 556	10 963	10 183	4 474	4 215	3 427
10—20 »	24 664	10 759	9 552	9 619	3 926	3 655	3 490
20—30 »	34 415	10 318	9 777	7 904	3 336	2 611	3 155
30—40 »	22 426	8 029	7 624	6 774	2 884	2 415	2 185
40—50 »	13 910	5 850	4 840	4 217	2 035	1 872	1 431
50—60 »	8 923	4 137	3 289	2 888	1 373	1 438	1 186
yli 60 »	7 018	3 871	2 871	2 513	1 328	1 231	1 208
Yhteensä	136 255	54 520	48 916	44 098	19 356	17 437	16 082

B. *Suhteelliset luvut. — Nombres relatives.*

Ikä, vuosia. <i>Groupes d'âge.</i>	Helsinki.	Turku.	Viipuri.	Tampere.	Nikolain- kaupunk.	Pori.	Oulu.
Miespuoliset. — <i>Sexe masculin.</i>							
0—10 v.	20.24	24.27	24.51	27.19	26.97	27.22	24.17
10—20 »	17.97	20.46	19.52	22.43	22.06	22.58	22.70
20—30 »	25.01	17.77	18.95	14.95	15.56	12.97	19.28
30—40 »	17.04	14.65	16.43	14.81	14.72	13.28	13.41
40—50 »	10.26	10.61	9.96	9.81	10.27	10.82	9.07
50—60 »	5.87	7.02	6.26	6.17	6.09	7.81	6.47
yli 60 »	3.61	5.22	4.37	4.64	4.33	5.32	4.90
Naispuoliset. — <i>Sexe féminin.</i>							
0—10 v.	16.67	18.75	20.65	20.06	20.26	21.77	19.04
10—20 »	18.21	19.16	19.53	21.36	18.97	19.68	20.91
20—30 »	25.47	19.84	20.86	20.12	18.48	16.56	19.88
30—40 »	15.98	14.79	14.87	15.77	15.03	14.30	13.73
40—50 »	10.16	10.83	9.83	9.38	10.70	10.67	8.76
50—60 »	7.10	8.04	7.12	6.83	7.83	8.59	8.10
yli 60 »	6.41	8.59	7.14	6.48	8.73	8.43	9.58
Molemmat sukupuolet. — <i>Les deux sexes.</i>							
0—10 v.	18.27	21.20	22.41	23.09	23.12	24.17	21.31
10—20 »	18.10	19.73	19.53	21.81	20.28	20.96	21.70
20—30 »	25.26	18.92	19.98	17.93	17.24	14.97	19.62
30—40 »	16.46	14.73	15.59	15.36	14.90	13.85	13.59
40—50 »	10.21	10.73	9.89	9.56	10.51	10.74	8.90
50—60 »	6.55	7.59	6.72	6.55	7.09	8.25	7.37
yli 60 »	5.15	7.10	5.87	5.70	6.86	7.06	7.51

Siviilisäätty. Väenlaskussa todetun väestön siviilisäättyryhmitys eroaa erinäisissä suhteissa siitä, mikä maan väestössä yleensä on tyypillistä. Väestön siviilisäättyryhmitys oli nimittäin eri kaupungeissa seuraavanlainen:

Siviilisäättyryhmät. <i>États civil.</i>	Helsinki.	Turku.	Viipuri.	Tampere.	Nikolain- kaupunk.	Pori.	Oulu.
Miehet. — <i>Sexe masculin.</i>							
Naimattomia	39 609	15 070	13 709	11 807	5 258	4 648	4 630
Naineita	20 012	8 310	8 030	6 380	2 780	2 822	2 261
Leskiä	1 216	608	455	454	161	189	170
Eronneita	221	52	48	22	12	11	12
Siviilis. tuntematon..	427	184	196	102	39	41	66

Siviilisäätyryhmät. <i>État civil.</i>	Helsinki.	Turku.	Viipuri.	Tampere.	Nikolain- kaupunk.	Pori.	Oulu.
Naiset. — <i>Sexe féminin.</i>							
Naimattomia	48 839	19 160	15 781	16 748	7 127	5 827	5 823
Naineita	19 842	8 398	8 122	6 721	2 960	2 954	2 268
Leskiä	5 684	2 731	2 491	1 787	972	932	820
Eronneita	312	58	76	29	34	20	23
Siviilis. tuntematon..	335	116	99	97	27	22	41

Kun väestön suhteellinen siviilisäätyryhmitys lasketaan, jättämällä laskun ulkopuolelle ne harvat henkilöt, joista tässä suhteessa puuttuu tietoja, osottautuu eri siviilisäätyryhmien suhteellinen suuruus seuraavaksi:

	Naimattomia.	Naineita.	Leskiä.	Eronneita.
Helsinki.....	651.6	293.6	50.9	3.9
Turku	629.4	307.2	61.4	2.0
Viipuri	605.4	331.6	60.5	2.5
Tampere	649.7	298.1	51.0	1.2
Nikolainkaupunki	641.6	297.3	58.7	2.4
Pori	601.9	331.9	64.4	1.8
Oulu.....	653.0	283.0	61.8	2.2

Laskemalla samat suhdeluvut erikseen miespuolisiin ja naispuolisiin nähden saadaan seuraavat eri siviilisäätyryhmien suhteellista lukuisuutta eri sukupuolissa osottavat luvut:

	Naimattomia.		Naineita.		Leskiä.		Eronneita.	
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.
Helsinki.....	648.7	654.0	327.8	265.7	19.9	76.1	3.6	4.2
Turku	626.9	631.4	345.7	276.7	25.3	90.0	2.1	1.9
Viipuri.....	616.4	596.2	361.0	306.8	20.4	94.1	2.2	2.9
Tampere	632.6	662.4	341.9	265.8	24.3	70.7	1.2	1.1
Nikolainkaupunki .	640.3	642.5	338.6	266.8	19.6	87.6	1.5	3.1
Pori	606.0	598.7	367.9	303.5	24.7	95.7	1.4	2.1
Oulu	654.6	651.8	319.7	253.9	24.0	91.8	1.7	2.5

Esitetyt luvut osottavat, kuten yllä olevasta näkyy, että siviilisäätyryhmitys on verrattain samanlainen kaikissa niissä kaupungeissa, joiden väestösuhteista tässä tehdään selkoa. Suurin määrä naimattomia ja pienin määrä

naineita miehiä oli Oulussa, jota vastoin Pori kummassakin suhteessa edustaa sen vastakohtaa. Pienintä naimattomien ja suurinta naineiden naisten määrää osottavat Viipurin suhdeluvut, jota vastoin naimattomien naisten huippuluku esiintyy Tampereella ja naineiden naisten alhaisin suhdeluku Oulussa. Erikoiden selvästi ja säännöllisesti ilmenee leskivaimojen suuri enemmisyys leskimiehiin verrattuna. Myöskin avioeron saaneiden ryhmässä ovat naiset miehiä lukuisammat, joskin ero tässä ryhmässä on huomattavasti pienempi kuin leskivaimojen ja leskimiesten välinen.

Edellä esitetyn, kysymyksessä olevien kaupunkien siviilisäätiryhmituksen omituisuudet esiintyvät, kun sitä vertaa kirkonkirjoihin merkityn läsnäolevan niin hyvin kaupunkilais- ja maaseutu- kuin koko maan väestön siviilisäätiryhmitykseen vuoden 1910 päättyessä. Promilleluvuissa lausuttuna, tämä siviilisäätiryhmitys oli seuraava:

Kaupunkilaisväestö:

	Miesp.	Naisp.	Molemmat sukupuolet.
Naimattomia	649.1	642.7	645.6
Naineita	320.0	277.0	296.7
Leskiä.....	29.0	77.9	55.5
Eronneita	1.9	2.4	2.2

Maalaisväestö:

Naimattomia	634.5	586.3	610.2
Naineita	334.2	334.0	334.1
Leskiä.....	31.0	79.2	55.3
Eronneita	0.3	0.5	0.4

Koko väestö:

Naimattomia	636.5	595.1	615.4
Naineita	332.3	325.1	328.6
Leskiä.....	30.7	79.0	55.3
Eronneita	0.5	0.8	0.7

Jos vertaa sukupuolten keskinäistä lukusuhdetta eri siviilisäätiryhmissä, osottautuu naispuolisten luku 1 000 miespuolista kohti eri kaupungeissa seuraavaksi:

	Naimattomat.	Naineet.	Lesket.	Eronneet.
Helsinki	1 233	992	4 674	1 412
Turku	1 271	1 011	4 492	1 115
Viipuri	1 151	1 011	5 475	1 583
Tampere	1 418	1 053	3 936	1 318
Nikolainkaupunki ..	1 355	1 065	6 037	2 833
Pori	1 254	1 047	4 931	1 818
Oulu	1 258	1 003	4 823	1 917

Jo aikoja sitten on todettu, että aviollisuus on huomattavasti pienempi kaupunkien kuin maaseudun väestössä. Tämä johtuu tietenkin useasta syystä. Varmana voinee pitää, että erikoisesti suuremmat elantokustannukset, asuinhuoneustojen vaikeampi saanti, suurempi liikkuvaisuus ja elämänsuhteitten epävarmuus ynnä muut asianhaarat myötävaikuttavat kaupunkien aviollisuuden painamiseen maaseudun aviollisuutta pienemmäksi.

Yllä mainittu asianhaara ei kuitenkaan ilmene väenlaskussa todetussa todellisessa kaupunkiväestössä. Tämä onkin, kuten jo on esitetty, oleellisesti toisin kokoonpantu kuin kirkonkirjoissa oleva väestö, minkä johdosta näiden väestöjen suhteelliset siviilisäätyryhmitykset eivät olekaan keskenään suorastaan verrannollisia. Jos naimisissa olevien suhdeluvut lasketaan kultakin viisivuotisryhmältä 20—60 vuotisten keskuudessa, saadaan, erottamalla miehet ja naiset, alla olevat suhdeluvut:

Naimisissa olevien suhteellinen lukukussakin ikäryhmässä.
Promillelukuja. — *Nombre relatif des mariés par classes d'âge. En pourmilles.*

Miehet. — *Hommes.*

Ikä, vuosia. <i>Ans.</i>	Helsinki.	Turku.	Viipuri.	Tampere.	Nikolain- kaupunk.	Pori.	Oulu.
20—25 v.	111.5	144.8	187.1	164.5	185.8	281.1	146.6
25—30 »	408.7	494.8	509.3	549.1	526.1	643.3	432.4
30—35 »	643.5	719.2	714.7	780.1	728.5	785.9	712.3
35—40 »	744.4	789.2	807.3	836.5	831.8	869.0	800.9
40—45 »	782.1	805.8	844.3	874.6	840.9	865.1	834.4
45—50 »	796.5	829.9	877.6	888.5	878.1	900.5	838.6
50—55 »	759.8	836.1	846.5	847.6	870.2	885.5	866.0
55—60 »	763.0	810.8	835.8	844.3	855.1	841.5	829.3
Keskimäär. — <i>Moyen.</i>	524.3	621.9	639.3	678.5	662.0	738.7	592.5

Naiset. — Femmes.

Ikä, vuosia. Ans.	Helsinki.	Turku.	Viipuri.	Tampere.	Nikolain- kaupunk.	Pori.	Oulu.
20—25 v.	176.7	184.2	271.9	157.0	193.2	241.1	192.9
25—30 »	399.4	416.4	525.7	409.9	443.1	526.0	434.9
30—35 »	537.7	583.4	662.2	579.0	545.1	638.7	511.1
35—40 »	571.0	610.1	688.8	609.9	618.7	666.2	623.2
40—45 »	566.8	622.0	676.4	653.4	600.0	688.9	585.1
45—50 »	553.3	602.1	637.0	606.8	580.2	659.7	596.9
50—55 »	492.4	515.1	564.3	567.2	521.6	583.5	528.5
55—60 »	426.4	467.6	481.3	516.2	431.0	551.5	426.4
Keskimäär. — <i>Moyen.</i>	424.3	472.5	539.2	470.0	470.3	549.5	450.9

Täydennykseksi yllä olevalle esitetään alempana vastaavat kumpaakin sukupuolta erikseen koskevat suhdeluvut osaksi kaikkien kaupunkien, osaksi maaseudun väestössä vuoden 1910 päättyessä:

Ikä, vuosia. — Ans.	Kaupungit. — Villes.		Maaseutu. Communes rurales.	
	Mp. — S. m.	Np. — S. f.	Mp. — S. m.	Np. — S. f.
20—25 v.	142.7	201.3	150.2	318.3
25—30 »	411.6	410.4	484.0	619.9
30—35 »	609.8	535.1	701.9	743.7
35—40 »	710.1	579.3	799.2	789.0
40—45 »	735.1	597.5	832.9	785.1
45—50 »	736.8	553.9	846.9	768.5
50—55 »	707.8	504.9	838.9	720.4
55—60 »	701.8	440.5	826.0	646.1
Keskimäärin — <i>Moyen</i>	544.0	454.1	625.3	649.9

Erinomaisen mieltäkiinnittävää olisi tutkia hedelmällisyyttä niissä perheissä, jotka kyseessäoleva todellinen väenlasku käsitti, ja siten saada edes jotain selvitystä kysymykseen, joka tähän saakka on jäänyt kokonaan valaisematta Suomen väestötilastossa. Laadittaessa kyselykaavoja väenlaskua varten ei tätä kysymystä kuitenkaan katsottu voitavan ottaa huomioon, koska kyselykorttiin olisi ollut otettava liian monta, sen valaisemiseksi välttämätöntä kysymystä, kuten esim. avioliiton solminnan ajasta, kuolleitten lasten luvusta y. m. Tämän takia ei aineiston käsittelyssä ole ollut syytä syventyä tähän kysymykseen.

Taululiitteissä IV ja V esitetään yksityiskohtaisia tietoja väestön ryhmittymisestä sukupuolen, iän ja siviilisäädyn mukaan. Seuraavissa, osittain abso-luuttisia, osittain suhteellisia lukuja ¹⁾ sisältävissä tauluissa on esitetty viisi-vuotisryhmiä koskeva yhteenveto mainittujen taululiitteiden tiedoista.

¹⁾ Suhdelukuja laskettaessa on otettu huomioon nekin henkilöt, joiden iästä tai siviilisäädystä ei ole saatu varmoja tietoja.

Helsinki.

Väestö ryhmitettynä sukupuolen, iän ja siviilisäädyn mukaan. — *Population de fait, répartie par sexe, par âge et par état civil.*

1. Absoluuttiset luvut. — *Nombres absolus.*

Ikä, vuosia. <i>Âge, ans.</i>	Naimattomia. <i>Non mariés.</i>			Naineita. <i>Mariés.</i>			Leskiä. <i>Veufs et veuves.</i>			Eronneita. <i>Divorcés.</i>			Siviilis. tuntematon. <i>L'état civil inconnu.</i>			Koko luku. <i>Total.</i>		
	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>
— 5 v.	6 947	6 887	13 834	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 947	6 887	13 834
5—10 »	5 470	5 595	11 065	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 470	5 595	11 065
10—15 »	5 062	5 467	10 529	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 062	5 467	10 529
15—20 »	5 940	7 994	13 934	16	153	169	—	2	2	1	1	2	10	18	28	5 967	8 168	14 135
20—25 »	7 260	8 411	15 671	912	1 812	2 724	8	23	31	2	9	11	89	84	173	8 271	10 339	18 610
25—30 »	4 073	5 106	9 179	2 861	3 467	6 328	54	77	131	13	30	43	70	54	124	7 071	8 734	15 805
30—35 »	1 984	2 877	4 861	3 769	3 601	7 370	67	174	241	37	45	82	52	40	92	5 909	6 737	12 646
35—40 »	1 013	1 874	2 887	3 349	2 972	6 321	94	309	403	43	50	93	49	27	76	4 548	5 232	9 780
40—45 »	597	1 248	1 845	2 584	2 258	4 842	95	419	514	28	59	87	26	27	53	3 330	4 011	7 341
45—50 »	432	1 003	1 435	2 345	1 983	4 328	130	562	692	37	36	73	22	19	41	2 966	3 603	6 569
50—55 »	312	713	1 025	1 550	1 430	2 980	155	725	880	23	36	59	15	8	23	2 055	2 912	4 967
55—60 »	197	583	780	1 172	1 023	2 195	145	774	919	22	19	41	12	9	21	1 548	2 408	3 956
60—65 »	125	395	520	696	565	1 261	149	733	882	7	11	18	5	10	15	982	1 714	2 696
65—70 »	73	294	367	418	355	773	112	717	829	5	8	13	2	—	2	610	1 374	1 984
70—75 »	47	170	217	216	146	362	98	526	624	2	3	5	2	1	3	365	846	1 211
75—80 »	27	89	116	80	46	126	60	354	414	1	3	4	1	2	3	169	494	663
80— »	14	81	95	25	13	38	47	279	326	—	1	1	2	2	4	88	376	464
Ikä tuntematon. <i>Inconnu.....</i>	36	52	88	19	18	37	2	10	12	—	1	1	70	34	104	127	115	242
Yhteensä	39 609	48 839	88 448	20 012	19 842	39 854	1 216	5 684	6 900	221	312	533	427	335	762	61 485	75 012	136 497

Helsinki.

Väestö ryhmitettynä sukupuolen, iän ja siviilisäädyn mukaan. — *Population de fait, répartie par sexe, par âge et par état civil.*

2. Suhteelliset luvut. — *Nombres relatifs.*

Ikä, vuosia. Âge, ans.	Naimattomia. <i>Non mariés.</i>			Naineita. <i>Mariés.</i>			Leskiä. <i>Veufs et veuves.</i>			Eronneita. <i>Divorcés.</i>			Siviilis. tuntematon. <i>L'état civil inconnu.</i>			Koko luku. <i>Total.</i>		
	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>
— 5 v.	100.00	100.00	100.00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0	100.0
5—10 »	100.00	100.00	100.00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0	100.0
10—15 »	100.00	100.00	100.00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0	100.0
15—20 »	99.55	97.87	98.58	0.27	1.87	1.20	—	0.03	0.01	0.02	0.01	0.01	0.16	0.22	0.20	100.0	100.0	100.0
20—25 »	87.78	81.35	84.21	11.03	17.53	14.64	0.09	0.22	0.17	0.02	0.09	0.05	1.08	0.81	0.93	100.0	100.0	100.0
25—30 »	57.61	58.46	58.08	40.46	39.70	40.04	0.76	0.88	0.83	0.18	0.34	0.27	0.99	0.62	0.78	100.0	100.0	100.0
30—35 »	33.58	42.71	38.44	63.78	53.45	58.28	1.13	2.58	1.91	0.63	0.67	0.64	0.88	0.59	0.73	100.0	100.0	100.0
35—40 »	22.27	35.82	29.52	73.64	56.80	64.63	2.07	5.91	4.12	0.94	0.96	0.95	1.08	0.51	0.78	100.0	100.0	100.0
40—45 »	17.93	31.11	25.13	77.60	56.30	65.96	2.85	10.45	7.00	0.84	1.47	1.19	0.78	0.67	0.72	100.0	100.0	100.0
45—50 »	14.57	27.84	21.85	79.06	55.04	65.89	4.38	15.60	10.53	1.25	1.00	1.11	0.74	0.52	0.62	100.0	100.0	100.0
50—55 »	15.18	24.48	20.64	75.43	49.11	60.00	7.54	24.90	17.72	1.12	1.24	1.18	0.73	0.27	0.46	100.0	100.0	100.0
55—60 »	12.73	24.21	19.72	75.71	42.49	55.49	9.37	32.14	23.23	1.42	0.79	1.03	0.77	0.37	0.53	100.0	100.0	100.0
60—65 »	12.73	23.05	19.29	70.88	32.96	46.77	15.17	42.77	32.72	0.71	0.64	0.67	0.51	0.58	0.55	100.0	100.0	100.0
65—70 »	11.97	21.40	18.50	68.52	25.84	38.96	18.36	52.18	41.78	0.82	0.58	0.66	0.33	—	0.10	100.0	100.0	100.0
70—75 »	12.87	20.10	17.92	59.18	17.26	29.89	26.85	62.17	51.53	0.55	0.35	0.41	0.55	0.12	0.25	100.0	100.0	100.0
75—80 »	15.98	18.02	17.50	47.34	9.31	19.01	35.50	71.66	62.44	0.59	0.61	0.60	0.59	0.40	0.45	100.0	100.0	100.0
80— »	15.91	21.54	20.47	28.41	3.46	8.19	53.41	74.20	70.26	—	0.27	0.22	2.27	0.53	0.86	100.0	100.0	100.0
Ikä tuntematon.																		
<i>Inconnu.....</i>	28.35	45.22	36.36	14.96	15.65	15.29	1.57	8.70	4.96	—	0.87	0.41	55.12	29.56	42.98	100.0	100.0	100.0
Keskimäärin	64.42	65.11	64.80	32.55	26.45	29.20	1.98	7.58	5.05	0.36	0.41	0.39	0.69	0.46	0.56	100.0	100.0	100.0

Turku.

Väestö ryhmitettynä sukupuolen, iän ja siviilisäädyn mukaan. — Population de fait, répartie par sexe, par âge et par état civil.

1. Absoluuttiset luvut. — Nombres absolus.

Ikä, vuosia. Âge, ans.	Naimattomia. Non mariés.			Naineita. Mariés.			Leskiä. Veufs et reuves.			Eronneita. Divorcés.			Siviilis. tuntematon. L'état civil inconnu.			Koko luku. Total.		
	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.
— 5 v.	3 133	3 038	6 171	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 133	3 038	6 171
5—10 »	2 722	2 663	5 385	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 722	2 663	5 385
10—15 »	2 495	2 586	5 081	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 495	2 586	5 081
15—20 »	2 428	3 194	5 622	6	40	46	—	—	—	—	—	—	6	4	10	2 440	3 238	5 678
20—25 »	1 841	2 544	4 385	312	577	889	2	10	12	—	1	1	18	16	34	2 173	3 148	5 321
25—30 »	1 039	1 632	2 671	1 039	1 193	2 232	19	32	51	3	8	11	14	18	32	2 114	2 883	4 997
30—35 »	493	925	1 418	1 324	1 413	2 737	20	77	97	4	7	11	16	4	20	1 857	2 426	4 283
35—40 »	294	661	955	1 310	1 258	2 568	44	136	180	12	7	19	16	8	24	1 676	2 070	3 746
40—45 »	201	428	629	1 058	1 027	2 085	47	188	235	7	8	15	12	7	19	1 325	1 658	2 983
45—50 »	129	373	502	1 015	982	1 997	70	264	334	9	12	21	11	2	13	1 234	1 633	2 867
50—55 »	87	325	412	806	700	1 506	65	327	392	6	7	13	5	3	8	969	1 362	2 331
55—60 »	73	235	308	583	504	1 087	60	337	397	3	2	5	6	3	9	725	1 081	1 806
60—65 »	46	171	217	349	327	676	59	318	377	3	4	7	2	3	5	459	823	1 282
65—70 »	38	140	178	270	193	463	75	374	449	4	—	4	2	3	5	389	710	1 099
70—75 »	25	93	118	139	116	255	53	279	332	1	1	2	—	3	3	218	492	710
75—80 »	5	70	75	58	37	95	56	199	255	—	—	—	1	2	3	120	308	428
80— »	4	66	70	31	24	55	37	188	225	—	1	1	—	1	1	72	280	352
Ikä tuntematon —Inconnu....	17	16	33	10	7	17	1	2	3	—	—	—	75	39	114	103	64	167
Yhteensä	15 070	19 160	34 230	8 310	8 398	16 708	608	2 731	3 339	52	58	110	184	116	300	24 224	30 463	54 687

Turku.

Väestö ryhmitettynä sukupuolen, iän ja siviilisäädyn mukaan. — *Population de fait, répartie par sexe, par âge et par état civil.*

2. Suhteelliset luvut. — *Nombres relatifs.*

Ikä, vuosia. Âge, ans.	Naimattomia. <i>Non mariés.</i>			Naineita. <i>Mariés.</i>			Leskiä. <i>Veufs et veuves.</i>			Eronneita. <i>Divorcés.</i>			Siviilis. tuntematon. <i>L'état civil inconnu.</i>			Koko luku. <i>Total.</i>		
	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>
— 5 v.	100.00	100.00	100.00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0	100.0
5—10 »	100.00	100.00	100.00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0	100.0
10—15 »	100.00	100.00	100.00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0	100.0
15—20 »	99.50	98.64	99.01	0.25	1.24	0.81	—	—	—	—	—	—	0.25	0.12	0.18	100.0	100.0	100.0
20—25 »	84.72	80.81	82.41	14.36	18.33	16.71	0.09	0.32	0.22	—	0.03	0.02	0.83	0.51	0.64	100.0	100.0	100.0
25—30 »	49.15	56.61	53.45	49.15	41.38	44.67	0.90	1.11	1.02	0.14	0.28	0.22	0.66	0.62	0.64	100.0	100.0	100.0
30—35 »	26.55	38.13	33.11	71.30	58.25	63.90	1.08	3.17	2.26	0.21	0.29	0.26	0.86	0.16	0.47	100.0	100.0	100.0
35—40 »	17.54	31.93	25.49	78.16	60.77	68.55	2.63	6.57	4.81	0.72	0.34	0.51	0.95	0.39	0.64	100.0	100.0	100.0
40—45 »	15.17	25.82	21.09	79.85	61.94	69.90	3.55	11.34	7.88	0.53	0.48	0.50	0.90	0.42	0.63	100.0	100.0	100.0
45—50 »	10.46	22.84	17.51	82.25	60.14	69.66	5.67	16.17	11.65	0.73	0.73	0.73	0.89	0.12	0.45	100.0	100.0	100.0
50—55 »	8.98	23.86	17.67	83.18	51.40	64.61	6.71	24.01	16.82	0.62	0.51	0.56	0.51	0.22	0.34	100.0	100.0	100.0
55—60 »	10.07	21.74	17.05	80.41	46.62	60.19	8.28	31.17	21.98	0.41	0.19	0.28	0.83	0.28	0.50	100.0	100.0	100.0
60—65 »	10.02	20.78	16.93	76.04	39.73	52.73	12.85	38.64	29.41	0.65	0.49	0.54	0.44	0.36	0.39	100.0	100.0	100.0
65—70 »	9.77	19.72	16.20	69.41	27.18	42.13	19.28	52.68	40.86	1.03	—	0.36	0.51	0.42	0.45	100.0	100.0	100.0
70—75 »	11.47	18.90	16.62	63.76	23.58	35.92	24.31	56.71	46.76	0.46	0.20	0.28	—	0.61	0.42	100.0	100.0	100.0
75—80 »	4.17	22.73	17.52	48.33	12.01	22.20	46.67	64.61	59.58	—	—	—	0.83	0.65	0.70	100.0	100.0	100.0
80 — »	5.55	23.57	19.89	43.06	8.57	15.63	51.39	67.14	63.92	—	0.36	0.28	—	0.36	0.28	100.0	100.0	100.0
Ikä tuntematon																		
—Inconnu....	16.50	25.00	19.76	9.71	10.94	10.18	0.97	3.12	1.80	—	—	—	72.82	60.94	68.26	100.0	100.0	100.0
Keskimäärin	62.21	62.90	62.59	34.31	27.57	30.55	2.51	8.96	6.11	0.21	0.19	0.20	0.76	0.38	0.55	100.0	100.0	100.0

Viipuri.

Väestö ryhmitettynä sukupuolen, iän ja siviilisäädyn mukaan. — *Population de fait, répartie par sexe, par âge et par état civil.*

1. Absoluuttiset luvut. — *Nombres absolus.*

Ikä, vuosia. Âge, ans.	Naimattomia. <i>Non mariés.</i>			Naineita. <i>Mariés.</i>			Leskiä. <i>Veufs et veuves.</i>			Eronneita. <i>Divorcés.</i>			Siviilis. tuntematon. <i>L'état civil inconnu.</i>			Koko luku. <i>Total.</i>		
	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>
— 5 v.	3 035	2 985	6 020	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 035	2 985	6 020
5—10 »	2 451	2 492	4 943	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 451	2 492	4 943
10—15 »	2 202	2 341	4 543	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 202	2 341	4 543
15—20 »	2 145	2 746	4 891	17	90	107	1	—	1	—	1	1	5	4	9	2 168	2 841	5 009
20—25 »	1 648	2 097	3 745	381	789	1 170	5	13	18	2	3	5	33	13	46	2 069	2 915	4 984
25—30 »	1 039	1 180	2 219	1 093	1 371	2 464	12	47	59	2	10	12	27	12	39	2 173	2 620	4 793
30—35 »	503	611	1 114	1 353	1 419	2 772	29	97	126	8	16	24	20	14	34	1 913	2 157	4 070
35—40 »	286	384	670	1 412	1 224	2 636	45	159	204	6	10	16	17	11	28	1 766	1 788	3 554
40—45 »	136	249	385	998	924	1 922	40	186	226	8	7	15	18	5	23	1 200	1 371	2 571
45—50 »	75	208	283	889	786	1 675	42	230	272	7	10	17	18	4	22	1 031	1 238	2 269
50—55 »	72	147	219	656	562	1 218	42	282	324	5	5	10	11	8	19	786	1 004	1 790
55—60 »	44	82	126	504	424	928	53	370	423	2	5	7	12	3	15	615	884	1 499
60—65 »	22	81	103	348	292	640	69	325	394	5	7	12	6	4	10	450	709	1 159
65—70 »	17	73	90	213	141	354	42	301	343	3	2	5	5	3	8	280	520	800
70—75 »	9	57	66	102	64	166	31	241	272	—	—	—	4	2	6	146	364	510
75—80 »	5	15	20	34	19	53	30	140	170	—	—	—	1	1	2	70	175	245
80— »	4	22	26	15	8	23	12	94	106	—	—	—	1	1	2	32	125	157
Ikä tuntematon — <i>Inconnu....</i>	16	11	27	15	9	24	2	6	8	—	—	—	18	14	32	51	40	91
Yhteensä	13 709	15 781	29 490	8 030	8 122	16 152	455	2 491	2 946	48	76	124	196	99	295	22 438	26 569	49 007

Viipuri.

Väestö ryhmitettynä sukupuolen, iän ja siviilisäädyn mukaan. — *Population de fait, répartie par sexe, par âge et par état civil.*

2. Suhteelliset luvut. — *Nombres relatifs.*

Ikä, vuosia. Âge, ans.	Naimattomia. Non mariés.			Naineita. Mariés.			Leskiä. Veufs et veuves.			Eronneita. Divorcés.			Siviilis. tuntematon. L'état civil inconnu.			Koko luku. Total.		
	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.
— 5 v.	100.00	100.00	100.00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0	100.0
5—10 »	100.00	100.00	100.00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0	100.0
10—15 »	100.00	100.00	100.00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0	100.0
15—20 »	98.94	96.66	97.64	0.78	3.17	2.14	0.05	—	0.02	—	0.03	0.02	0.23	0.14	0.18	100.0	100.0	100.0
20—25 »	79.65	71.94	75.14	18.42	27.06	23.48	0.24	0.45	0.36	0.10	0.10	0.10	1.59	0.45	0.92	100.0	100.0	100.0
25—30 »	47.82	45.04	46.30	50.30	52.33	51.41	0.55	1.79	1.23	0.09	0.38	0.25	1.24	0.46	0.81	100.0	100.0	100.0
30—35 »	26.29	28.33	27.37	70.73	65.78	68.11	1.52	4.50	3.10	0.42	0.74	0.59	1.04	0.65	0.83	100.0	100.0	100.0
35—40 »	16.19	21.48	18.85	79.96	68.46	74.17	2.55	8.89	5.74	0.34	0.56	0.45	0.96	0.61	0.79	100.0	100.0	100.0
40—45 »	11.33	18.16	14.98	83.17	67.40	74.76	3.33	13.57	8.79	0.67	0.51	0.58	1.50	0.36	0.89	100.0	100.0	100.0
45—50 »	7.27	16.80	12.47	86.23	63.49	73.82	4.07	18.58	11.99	0.68	0.81	0.75	1.75	0.32	0.97	100.0	100.0	100.0
50—55 »	9.16	14.64	12.23	83.46	55.98	68.05	5.34	28.09	18.10	0.64	0.50	0.56	1.40	0.79	1.06	100.0	100.0	100.0
55—60 »	7.15	9.28	8.40	81.95	47.96	61.91	8.62	41.85	28.22	0.33	0.57	0.47	1.95	0.34	1.00	100.0	100.0	100.0
60—65 »	4.89	11.42	8.89	77.34	41.19	55.22	15.33	45.84	33.99	1.11	0.99	1.04	1.33	0.56	0.86	100.0	100.0	100.0
65—70 »	6.07	14.04	11.25	76.07	27.12	44.25	15.00	57.88	42.88	1.07	0.38	0.62	1.79	0.58	1.00	100.0	100.0	100.0
70—75 »	6.17	15.66	12.94	69.86	17.58	32.55	21.23	66.21	53.33	—	—	—	2.74	0.55	1.18	100.0	100.0	100.0
75—80 »	7.14	8.57	8.16	48.57	10.86	21.63	42.86	80.00	69.39	—	—	—	1.43	0.57	0.82	100.0	100.0	100.0
80— »	12.50	17.60	16.56	46.88	6.40	14.65	37.50	75.20	67.52	—	—	—	3.12	0.80	1.27	100.0	100.0	100.0
Ikä tuntematon —Inconnu....	31.37	27.60	29.67	29.41	22.60	26.37	3.92	15.00	8.79	—	—	—	35.30	35.00	35.17	100.0	100.0	100.0
Keskimäärin	61.10	59.40	60.18	35.79	30.57	32.96	2.03	9.37	6.01	0.21	0.29	0.25	0.87	0.37	0.60	100.0	100.0	100.0

Tampere.

Väestö ryhmitettynä sukupuolen, iän ja siviilisäädyn mukaan. — *Population de fait, répartie par sexe, par âge et par état civil.*

1. Absoluuttiset luvut. — *Nombres absolus.*

Ikä, vuosia. Âge, ans.	Naimattomia. Non mariés.			Naineita. Mariés.			Leskiä. Veufs et veuves.			Eronneita. Divorcés.			Siviilis. tuntematon. L'état civil inconnu.			Koko luku. Total.		
	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.
— 5 v.	2 650	2 619	5 269	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 650	2 619	5 269
5—10 »	2 444	2 470	4 914	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 444	2 470	4 914
10—15 »	2 242	2 508	4 750	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 242	2 508	4 750
15—20 »	1 960	2 868	4 828	—	35	35	—	—	—	—	—	—	—	6	6	1 960	2 909	4 869
20—25 »	1 209	2 314	3 523	239	432	671	5	4	9	—	1	1	13	19	32	1 466	2 770	4 236
25—30 »	582	1 340	1 922	727	951	1 678	15	28	43	—	1	1	11	13	24	1 335	2 333	3 668
30—35 »	284	848	1 132	1 075	1 272	2 347	17	74	91	2	3	5	11	10	21	1 389	2 207	3 596
35—40 »	179	557	736	1 146	1 082	2 228	36	130	166	9	5	14	16	18	34	1 386	1 792	3 178
40—45 »	84	309	393	844	856	1 700	34	137	171	3	8	11	4	11	15	969	1 321	2 290
45—50 »	54	254	308	765	639	1 404	37	157	194	5	3	8	8	5	13	869	1 058	1 927
50—55 »	52	194	246	556	540	1 096	46	216	262	2	2	4	7	5	12	663	957	1 620
55—60 »	21	166	187	412	399	811	54	204	258	1	4	5	5	2	7	493	775	1 268
60—65 »	18	126	144	294	264	558	59	201	260	—	1	1	3	3	6	374	595	969
65—70 »	10	83	93	198	149	347	48	230	278	—	1	1	6	—	6	262	463	725
70—75 »	9	48	57	76	57	133	51	205	256	—	—	—	1	2	3	137	312	449
75—80 »	2	21	23	29	25	54	30	116	146	—	—	—	—	2	2	61	164	225
80— »	—	16	16	13	11	24	22	82	104	—	—	—	1	—	1	36	109	145
Ikä tuntematon — Inconnu....	7	7	14	6	9	15	—	3	3	—	—	—	16	1	17	29	20	49
Yhteensä	11 807	16 748	28 555	6 380	6 721	13 101	454	1 787	2 241	22	29	51	102	97	199	18 765	25 382	44 147

Tampere.

Väestö ryhmitettynä sukupuolen, iän ja siviilisäädyn mukaan. — *Population de fait, répartie par sexe, par âge et par état civil.*

2. Suhteelliset luvut. — *Nombres relatifs.*

Ikä, vuosia. <i>Âge, ans.</i>	Naimattomia. <i>Non mariés.</i>			Naineita. <i>Mariés.</i>			Leskiä. <i>Veufs et veuves.</i>			Eronneita. <i>Divorcés.</i>			Siviilis. tuntematon. <i>L'état civil inconnu.</i>			Koko luku. <i>Total.</i>		
	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>
— 5 v.	100.00	100.00	100.00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0	100.0
5—10 »	100.00	100.00	100.00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0	100.0
10—15 »	100.00	100.00	100.00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0	100.0
15—20 »	100.00	98.59	99.16	—	1.20	0.72	—	—	—	—	—	—	—	0.21	0.12	100.0	100.0	100.0
20—25 »	82.47	83.54	83.17	16.30	15.60	15.84	0.34	0.14	0.21	—	0.04	0.02	0.89	0.68	0.76	100.0	100.0	100.0
25—30 »	43.60	57.44	52.40	54.46	40.76	45.75	1.12	1.20	1.17	—	0.04	0.03	0.82	0.56	0.65	100.0	100.0	100.0
30—35 »	20.45	38.42	31.48	77.40	57.64	65.27	1.22	3.35	2.53	0.14	0.14	0.14	0.79	0.45	0.58	100.0	100.0	100.0
35—40 »	12.92	31.08	23.16	82.68	60.38	70.11	2.60	7.26	5.22	0.65	0.28	0.44	1.15	1.00	1.07	100.0	100.0	100.0
40—45 »	8.67	23.39	17.16	87.10	64.80	74.24	3.51	10.37	7.47	0.31	0.61	0.48	0.41	0.83	0.65	100.0	100.0	100.0
45—50 »	6.21	24.01	15.98	88.03	60.40	72.86	4.26	14.84	10.07	0.58	0.28	0.42	0.92	0.47	0.67	100.0	100.0	100.0
50—55 »	7.84	20.27	15.19	83.86	56.43	67.65	6.94	22.57	16.17	0.30	0.21	0.25	1.06	0.52	0.74	100.0	100.0	100.0
55—60 »	4.26	21.42	14.75	83.57	51.48	63.96	10.95	26.32	20.35	0.20	0.52	0.39	1.02	0.26	0.55	100.0	100.0	100.0
60—65 »	4.81	21.18	14.86	78.61	44.37	57.59	15.78	33.78	26.83	—	0.17	0.10	0.80	0.50	0.62	100.0	100.0	100.0
65—70 »	3.82	17.93	12.83	75.57	32.18	47.86	18.32	49.68	38.34	—	0.21	0.14	2.29	—	0.83	100.0	100.0	100.0
70—75 »	6.57	15.38	12.69	55.47	18.27	29.62	37.23	65.71	57.02	—	—	—	0.73	0.64	0.67	100.0	100.0	100.0
75—80 »	3.28	12.81	10.22	47.54	15.24	24.00	49.18	70.73	64.89	—	—	—	—	1.22	0.89	100.0	100.0	100.0
80— »	—	14.68	11.03	36.11	10.09	16.55	61.11	75.23	71.73	—	—	—	2.78	—	0.69	100.0	100.0	100.0
Ikä tuntematon																		
— <i>Inconnu</i>	24.14	35.00	28.57	20.69	45.00	30.61	—	15.00	6.12	—	—	—	55.17	5.00	34.70	100.0	100.0	100.0
Keskimäärin	62.92	65.98	64.68	34.00	26.48	29.68	2.42	7.04	5.08	0.12	0.12	0.11	0.54	0.38	0.45	100.0	100.0	100.0

Nikolainkaupunki.

Väestö ryhmitettynä sukupuolen, iän ja siviilisäädyn mukaan. — Population de fait, répartie par sexe, par âge et par état civil.

1. Absoluuttiset luvut. — Nombres absolus.

Ikä, vuosia. Âge, ans.	Naimattomia. Non mariés.			Naineita. Mariés.			Leskiä. Veufs et veuves.			Eronneita. Divorcés.			Siviilis. tuntematon. L'état civil inconnu.			Koko luku. Total.		
	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.
— 5 v.	1 150	1 156	2 306	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 150	1 156	2 306
5—10 »	1 072	1 096	2 168	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 072	1 096	2 168
10—15 »	947	1 003	1 950	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	947	1 003	1 950
15—20 »	867	1 088	1 955	2	16	18	—	—	—	—	—	—	1	2	3	870	1 106	1 976
20—25 »	552	892	1 444	126	215	341	—	4	4	—	2	2	6	2	8	684	1 115	1 799
25—30 »	276	505	781	313	413	726	6	11	17	—	3	3	3	7	10	598	939	1 537
30—35 »	165	365	530	467	477	944	6	27	33	3	6	9	10	2	12	651	877	1 528
35—40 »	78	238	316	465	490	955	14	58	72	2	6	8	3	2	5	562	794	1 356
40—45 »	54	176	230	370	372	742	12	68	80	4	4	8	3	1	4	443	621	1 064
45—50 »	31	143	174	353	329	682	16	87	103	2	8	10	1	1	2	403	568	971
50—55 »	25	117	142	248	241	489	11	104	115	1	—	1	1	2	3	286	464	750
55—60 »	14	115	129	183	175	358	17	114	131	—	2	2	2	1	3	216	407	623
60—65 »	10	86	96	117	114	231	26	133	159	—	3	3	2	1	3	155	337	492
65—70 »	9	74	83	86	73	159	17	133	150	—	—	—	—	3	3	112	283	395
70—75 »	4	34	38	30	31	61	11	102	113	—	—	—	—	1	1	45	168	213
75—80 »	—	24	24	17	11	28	12	70	82	—	—	—	—	1	1	29	106	135
80— »	1	14	15	3	3	6	12	60	72	—	—	—	—	—	—	16	77	93
Ikä tuntematon —Inconnu....	3	1	4	—	—	—	1	1	2	—	—	—	7	1	8	11	3	14
Yhteensä	5 258	7 127	12 385	2 780	2 960	5 740	161	972	1 133	12	34	46	39	27	66	8 250	11 120	19 370

Nikolainkaupunki.

Väestö ryhmitettynä sukupuolen, iän ja siviilisäädyn mukaan. — *Population de fait, répartie par sexe, par âge et par état civil.*

2. Suhteelliset luvut. — *Nombres relatifs.*

Ikä, vuosia. Âge, ans.	Naimattomia. <i>Non mariés.</i>			Naineita. <i>Mariés.</i>			Leskiä. <i>Veufs et veuves.</i>			Eronneita. <i>Divorcés.</i>			Siviilis. tuntematon. <i>L'état civil inconnu.</i>			Koko luku. <i>Total.</i>		
	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>
— 5 v.	100.00	100.00	100.00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0	100.0
5—10 »	100.00	100.00	100.00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0	100.0
10—15 »	100.00	100.00	100.00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0	100.0
15—20 »	99.66	98.37	98.94	0.23	1.45	0.91	—	—	—	—	—	—	0.11	0.18	0.15	100.0	100.0	100.0
20—25 »	80.70	80.00	80.27	18.42	19.28	18.96	—	0.36	0.22	—	0.18	0.11	0.88	0.18	0.44	100.0	100.0	100.0
25—30 »	46.16	53.78	50.81	52.34	43.98	47.23	1.00	1.17	1.11	—	0.32	0.20	0.50	0.75	0.65	100.0	100.0	100.0
30—35 »	25.34	41.62	34.69	71.74	54.39	61.78	0.92	3.08	2.16	0.46	0.68	0.59	1.54	0.23	0.78	100.0	100.0	100.0
35—40 »	13.88	29.98	23.30	82.74	61.71	70.43	2.49	7.30	5.31	0.36	0.76	0.59	0.53	0.25	0.37	100.0	100.0	100.0
40—45 »	12.19	28.35	21.62	83.52	59.90	69.74	2.71	10.95	7.52	0.90	0.64	0.75	0.68	0.16	0.37	100.0	100.0	100.0
45—50 »	7.69	25.18	17.92	87.59	57.92	70.24	3.97	15.32	10.61	0.50	1.41	1.03	0.25	0.17	0.20	100.0	100.0	100.0
50—55 »	8.74	25.22	18.94	86.71	51.94	65.20	3.85	22.41	15.33	0.35	—	0.13	0.35	0.43	0.40	100.0	100.0	100.0
55—60 »	6.48	28.26	20.71	84.72	43.00	57.46	7.87	28.01	21.03	—	0.49	0.32	0.93	0.24	0.48	100.0	100.0	100.0
60—65 »	6.45	25.52	19.51	75.48	33.83	46.95	16.78	39.46	32.32	—	0.89	0.61	1.29	0.30	0.61	100.0	100.0	100.0
65—70 »	8.03	26.15	21.01	76.79	25.79	40.25	15.18	47.00	37.98	—	—	—	—	1.06	0.76	100.0	100.0	100.0
70—75 »	8.89	20.24	17.84	66.67	18.45	28.64	24.44	60.72	53.05	—	—	—	—	0.59	0.47	100.0	100.0	100.0
75—80 »	—	22.64	17.78	58.62	10.38	20.74	41.38	66.04	60.74	—	—	—	—	0.94	0.74	100.0	100.0	100.0
80— »	6.25	18.18	16.13	18.75	3.90	6.45	75.00	77.92	77.42	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0	100.0
Ikä tuntematon — <i>Inconnu</i>	27.27	33.33	28.57	—	—	—	9.09	33.33	14.29	—	—	—	63.64	33.34	57.14	100.0	100.0	100.0
Keskimäärin	63.73	64.09	63.94	33.70	26.62	29.63	1.95	8.74	5.85	0.15	0.31	0.24	0.47	0.24	0.34	100.0	100.0	100.0

Pori.

Väestö ryhmitettynä sukupuolen, iän ja siviilisäädyn mukaan. — *Population de fait, répartie par sexe, par âge et par état civil.*

1. Absoluuttiset luvut. — *Nombres absolus.*

Väestötilasto v:lla 1910.

Ikä, vuosia. Âge, ans.	Naimattomia. Non mariés.			Naineita. Mariés.			Leskiä. Veufs et veuves.			Eronneita. Divorcés.			Siviilis. tuntematon. L'état civil inconnu.			Koko luku. Total.		
	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.
— 5 v.	1 066	1 042	2 108	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 066	1 042	2 108
5—10 »	1 029	1 078	2 107	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 029	1 078	2 107
10—15 »	918	949	1 867	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	918	949	1 867
15—20 »	810	950	1 760	9	16	25	—	1	1	—	—	—	1	1	2	820	968	1 788
20—25 »	379	662	1 041	149	211	360	1	2	3	1	—	1	7	2	9	537	877	1 414
25—30 »	158	337	495	294	385	679	4	9	13	1	1	2	4	4	8	461	736	1 197
30—35 »	98	211	309	389	456	845	7	44	51	1	3	4	3	3	6	498	717	1 215
35—40 »	56	162	218	451	449	900	12	59	71	—	4	4	5	2	7	524	676	1 200
40—45 »	43	93	136	359	350	709	12	63	75	1	2	3	4	2	6	419	510	929
45—50 »	26	82	108	371	347	718	12	95	107	3	2	5	2	3	5	414	529	943
50—55 »	18	93	111	294	262	556	20	92	112	—	2	2	1	—	1	333	449	782
55—60 »	20	58	78	223	214	437	22	114	136	—	2	2	3	—	3	268	388	656
60—65 »	9	37	46	122	119	241	24	125	149	1	1	2	2	—	2	158	282	440
65—70 »	10	33	43	92	79	171	21	113	134	1	3	4	1	—	1	125	228	353
70—75 »	2	20	22	40	35	75	18	94	112	1	—	1	—	2	2	61	151	212
75—80 »	2	11	13	17	23	40	22	70	92	—	—	—	—	—	—	41	104	145
80— »	3	2	5	9	5	14	13	49	62	—	—	—	—	—	—	25	56	81
Ikä tuntematon — Inconnu....	1	7	8	3	3	6	1	2	3	1	—	1	8	3	11	14	15	29
Yhteensä	4 648	5 827	10 475	2 822	2 954	5 776	189	932	1 121	11	20	31	41	22	63	7 711	9 755	17 466

Pori.

Väestö ryhmitettynä sukupuolen, iän ja siviilisäädyn mukaan. — *Population de fait, répartie par sexe, par âge et par état civil.*

2. Suhteelliset luvut. — *Nombres relatifs.*

Ikä, vuosia. Âge, ans.	Naimattomia. <i>Non mariés.</i>			Naineita. <i>Mariés.</i>			Leskiä. <i>Veufs et veuves.</i>			Eronneita. <i>Divorcés.</i>			Siviilis. tuntematon. <i>L'état civil inconnu.</i>			Koko luku. <i>Total.</i>		
	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>
— 5 v.	100.00	100.00	100.00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0	100.0
5—10 »	100.00	100.00	100.00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0	100.0
10—15 »	100.00	100.00	100.00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0	100.0
15—20 »	98.78	98.14	98.43	1.10	1.65	1.40	—	0.11	0.06	—	—	—	0.12	0.10	0.11	100.0	100.0	100.0
20—25 »	70.58	75.48	73.62	27.74	24.06	25.46	0.19	0.23	0.21	0.19	—	0.07	1.30	0.23	0.64	100.0	100.0	100.0
25—30 »	34.27	45.79	41.35	63.77	52.31	56.72	0.87	1.22	1.09	0.22	0.14	0.17	0.87	0.54	0.67	100.0	100.0	100.0
30—35 »	19.68	29.43	25.43	78.11	63.60	69.55	1.41	6.13	4.20	0.20	0.42	0.33	0.60	0.42	0.49	100.0	100.0	100.0
35—40 »	10.69	23.96	18.17	86.07	66.42	75.00	2.29	8.73	5.92	—	0.59	0.33	0.95	0.30	0.58	100.0	100.0	100.0
40—45 »	10.26	18.24	14.64	85.68	68.63	76.32	2.86	12.35	8.07	0.24	0.39	0.32	0.96	0.39	0.65	100.0	100.0	100.0
45—50 »	6.28	15.50	11.45	89.61	65.59	76.14	2.90	17.96	11.35	0.73	0.38	0.53	0.48	0.57	0.53	100.0	100.0	100.0
50—55 »	5.40	20.71	14.19	88.29	58.35	71.10	6.01	20.49	14.32	—	0.45	0.26	0.30	—	0.13	100.0	100.0	100.0
55—60 »	7.46	14.95	11.39	83.21	55.15	66.62	8.21	29.38	20.73	—	0.52	0.30	1.12	—	0.46	100.0	100.0	100.0
60—65 »	5.70	13.12	10.45	77.22	42.20	54.77	15.19	44.33	33.86	0.63	0.35	0.46	1.26	—	0.46	100.0	100.0	100.0
65—70 »	8.00	14.47	12.18	73.60	34.65	48.44	16.80	49.56	37.96	0.80	1.32	1.14	0.80	—	0.28	100.0	100.0	100.0
70—75 »	3.28	13.25	10.38	65.57	23.18	35.38	29.51	62.25	52.83	1.64	—	0.47	—	1.32	0.94	100.0	100.0	100.0
75—80 »	4.88	10.58	8.96	41.46	22.11	27.59	53.66	67.31	63.45	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0	100.0
80— »	12.00	3.57	6.17	36.00	8.93	17.28	52.00	87.50	76.55	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0	100.0
Ikä tuntematon																		
— <i>Inconnu</i>	7.14	46.67	27.59	21.43	20.00	20.69	7.14	13.33	10.34	7.14	—	3.45	57.15	20.00	37.93	100.0	100.0	100.0
Keskimäärin	60.28	59.73	59.97	36.60	30.28	33.07	2.45	9.55	6.42	0.14	0.21	0.18	0.53	0.23	0.36	100.0	100.0	100.0

Oulu.

Väestö ryhmitettynä sukupuolen, iän ja siviilisäädyn mukaan. — *Population de fait, répartie par sexe, par âge et par état civil.*

1. Absoluuttiset luvut. — *Nombres absolus.*

Ikä, vuosia. <i>Âge, ans.</i>	Naimattomia. <i>Non mariés.</i>			Naineita. <i>Mariés.</i>			Leskiä. <i>Veufs et veuves.</i>			Eronneita. <i>Divorcés.</i>			Siviilis. tuntematon. <i>L'état civil inconnu.</i>			Koko luku. <i>Total.</i>		
	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>	Mp. <i>S. m.</i>	Np. <i>S. f.</i>	M. s. p. <i>L. d. s.</i>
— 5 v.	926	934	1 860	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	926	934	1 860
5—10 »	794	773	1 567	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	794	773	1 567
10—15 »	809	880	1 689	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	809	880	1 689
15—20 »	798	980	1 778	8	15	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	806	995	1 801
20—25 »	622	785	1 407	107	189	296	1	5	6	—	1	1	6	5	11	736	985	1 721
25—30 »	350	438	788	272	344	616	6	8	14	1	1	2	7	7	14	636	798	1 434
30—35 »	136	309	445	354	346	700	5	20	25	2	2	4	6	6	12	503	683	1 186
35—40 »	72	164	236	358	339	697	14	34	48	3	7	10	4	4	8	451	548	999
40—45 »	39	115	154	267	227	494	12	43	55	2	3	5	5	2	7	325	390	715
45—50 »	33	88	121	265	234	499	15	67	82	3	3	6	4	4	8	320	396	716
50—55 »	18	89	107	252	204	456	21	92	113	—	1	1	5	4	9	296	390	686
55—60 »	8	80	88	136	142	278	19	109	128	1	2	3	—	3	3	164	336	500
60—65 »	8	58	66	105	116	221	20	118	138	—	2	2	3	—	3	136	294	430
65—70 »	6	39	45	72	67	139	23	110	133	—	—	—	2	1	3	103	217	320
70—75 »	5	43	48	35	24	59	16	99	115	—	1	1	1	4	5	57	171	228
75—80 »	3	22	25	17	15	32	12	61	73	—	—	—	2	—	2	34	98	132
80— »	2	22	24	11	3	14	6	54	60	—	—	—	—	—	—	19	79	98
Ikä tuntematon — <i>Inconnu....</i>	1	4	5	2	3	5	—	—	—	—	—	—	21	1	22	24	8	32
Yhteensä	4 630	5 823	10 453	2 261	2 268	4 529	170	820	990	12	23	35	66	41	107	7 139	8 975	16 114

Oulu.

Väestö ryhmitettynä sukupuolen, iän ja siviilisäädyn mukaan. — *Population de fait, répartie par sexe, par âge et par état civil.*

2. Suhteelliset luvut. — *Nombres relatifs.*

Ikä, vuosia. Âge, ans.	Naimattomia. Non mariés.			Naineita. Mariés.			Leskiä. Veufs et veuves.			Eronneita. Divorcés.			Siviilis. tuntematon. L'état civil inconnu.			Koko luku. Total.		
	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.	Mp. S. m.	Np. S. f.	M. s. p. L. d. s.
— 5 v.	100.00	100.00	100.00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0	100.0
5—10 »	100.00	100.00	100.00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0	100.0
10—15 »	100.00	100.00	100.00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0	100.0
15—20 »	99.01	98.49	98.72	0.99	1.51	1.28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0	100.0
20—25 »	84.51	79.69	81.75	14.54	19.19	17.20	0.13	0.51	0.35	—	0.10	0.06	0.82	0.51	0.64	100.0	100.0	100.0
25—30 »	55.03	54.89	54.95	42.77	43.11	42.96	0.94	1.00	0.98	0.16	0.12	0.14	1.10	0.88	0.97	100.0	100.0	100.0
30—35 »	27.04	45.24	37.52	70.38	50.66	59.02	0.99	2.93	2.11	0.40	0.29	0.34	1.19	0.88	1.01	100.0	100.0	100.0
35—40 »	15.96	29.93	23.62	79.38	61.86	69.77	3.10	6.20	4.81	0.67	1.28	1.00	0.89	0.73	0.80	100.0	100.0	100.0
40—45 »	12.00	29.49	21.54	82.15	58.21	69.09	3.69	11.02	7.69	0.62	0.77	0.70	1.54	0.51	0.98	100.0	100.0	100.0
45—50 »	10.31	22.22	16.90	82.81	59.09	69.69	4.69	16.92	11.45	0.94	0.76	0.84	1.25	1.01	1.12	100.0	100.0	100.0
50—55 »	6.08	22.82	15.60	85.14	52.31	66.47	7.09	23.59	16.47	—	0.26	0.15	1.69	1.02	1.31	100.0	100.0	100.0
55—60 »	4.88	23.81	17.60	82.93	42.26	55.60	11.53	32.44	25.60	0.61	0.60	0.60	—	0.89	0.60	100.0	100.0	100.0
60—65 »	5.88	19.73	15.35	77.21	39.45	51.40	14.71	40.14	32.09	—	0.68	0.46	2.20	—	0.70	100.0	100.0	100.0
65—70 »	5.83	17.97	14.06	69.90	30.88	43.44	22.33	50.69	41.56	—	—	—	1.94	0.46	0.94	100.0	100.0	100.0
70—75 »	8.77	25.15	21.05	61.40	14.04	25.88	28.07	57.89	50.44	—	0.58	0.44	1.76	2.34	2.19	100.0	100.0	100.0
75—80 »	8.82	22.45	18.94	50.00	15.31	24.24	35.30	62.24	55.30	—	—	—	5.88	—	1.52	100.0	100.0	100.0
80— »	10.53	27.85	24.49	57.89	3.80	14.29	31.58	68.35	61.22	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0	100.0
Ikä tuntematon —Inconnu....	4.17	50.00	15.63	8.33	37.50	15.62	—	—	—	—	—	—	87.50	12.50	68.75	100.0	100.0	100.0
Keskimäärin	64.86	64.88	64.87	31.67	25.27	28.11	2.38	9.14	6.14	0.17	0.26	0.22	0.92	0.45	0.66	100.0	100.0	100.0

VI. Demograafisia erilaisuuksia kaupungissa syntyneen ja kaupunkiin muuttaneen väestön välillä.

Edellä olevassa selonteossa väestön ryhmityksestä sukupuolen, iän ja siviilisäädyn mukaan on väestöä käsitelty kokonaisuutena katsomatta siihen, missä määrin siihen sisältyy samassa kaupungissa, missä määrin taas sen ulkopuolella syntyneitä henkilöitä. Mainituissa tärkeissä demograafisissa suhteissa on kuitenkin huomattavissa oleellisia eroavaisuuksia sen väestön välillä, joka on syntynyt ja enimmäkseen myöskin kasvanut siinä kaupungissa, jossa se väenlaskun aikana oleskeli, eli n. s. varsinaisen kaupunkilaisväestön sekä niiden väestönainesten välillä, jotka ovat muuttaneet kaupunkiin.

Siksi tehdään seuraavassa erikseen selkoa kummankin kysymyksessä olevan väestönaineksen ryhmittymisestä sukupuolen, iän ja siviilisäädyn mukaan niissä kaupungeissa, joita tässä on käsitelty.

Koko todellisesta väkiluvusta kuului, kuten seuraavassa luvussa lähemmin esitetään, seuraava luku henkilöitä kaupungissa tai sen ulkopuolella syntyneitten ryhmiin: ¹⁾

	Kaupungissa syntyneitä.	Kaupungin ulko- puolella syntyneitä.
Helsinki.....	44 378	91 390
Turku.....	18 867	35 611
Viipuri.....	15 745	33 112
Tampere	17 269	26 810
Nikolainkaupunki	7 088	12 233
Pori	7 804	9 617
Oulu	6 816	9 262

Kysymyksessä olevat kaksi väestönainesta sisältyvät, kuten yllä olevat luvut osottavat, huomattavasti erisuuruisilla osuuksilla eri kaupunkien koko väkilukuun, jonka johdosta niiden vaikutus väestön demograafiseen rakenteseen on sekä suuruudeltaan että suunnaltaan vaihteleva.

Sukupuoli. Mitä ensiksikin tulee sukupuolten väliseen lukusuhteeseen, oli se, yleisin luvuin esitettynä, eri kaupungeissa seuraava:

¹⁾ Tiedot tarkoittavat yksinomaan niitä henkilöitä, joiden syntymäpaikasta on annettu tieto.

	Kaupungissa syntyneet.		Kaupungin ulkopuolella syntyneet.	
	Miesp.	Naisp.	Miesp.	Naisp.
Helsinki	47.7 %	52.3 %	43.8 %	56.2 %
Turku	46.3 »	53.7 »	43.2 »	56.8 »
Viipuri.....	47.4 »	52.6 »	45.0 »	55.0 »
Tampere	48.1 »	51.9 »	38.9 »	61.1 »
Nikolainkaupunki ..	46.5 »	53.5 »	40.3 »	59.7 »
Pori	46.4 »	53.6 »	42.3 »	57.7 »
Oulu.....	46.9 »	53.1 »	42.3 »	57.7 »

Yllä esitetyistä suhdeluista ilmenee sangen huomattava tosiasia. Siinä todellisen väkiluvun osassa, joka on syntynyt väenlaskukaupungin ulkopuolella, on naissukupuoli läpeensä ja oleellisesti lukuisampi kuin vastaavissa kaupungeissa syntyneessä väestössä, mikä seikka suoranaisesti viittaa siihen, että naiset lukuisammin kuin miehet muuttavat kaupunkeihin. Jos väestö edelleen iän mukaan jaetaan viisivuotisryhmiin, ilmenee kysymyksessä olevan kahden eri väestönaineksen välillä vielä huomattavia erilaisuuksia sukupuolten voimakkuuteen nähden yksityisissä ikäluokissa sekä 35 vuotta täyttäneessä väestössä. Kun naispuolisten luku 1 000 miespuolista kohti kussakin yksityisessä viisivuotishuokassa samoin kuin 35 vuotta vanhemmassa väestössä lasketaan, havaitaan tämä luku kummassakin väestöryhmässä, joista alla olevassa taulukossa A:lla merkitään kaupungissa syntynyt väestö ja B:llä taas kaupungin ulkopuolella syntyneiden ryhmä, seuraavaksi:

Naispuolisia 1 000 miespuolista kohti.

*Combien du sexe féminin sur 1 000 du sexe masculin de la population présente
31 décembre 1910. (A=personnes nées dans la ville. B=personnes
nées hors de la ville).*

Ikäluokka, vuosia. <i>Groupes d'âge, ans.</i>	Helsinki		Turku		Viipuri		Tampere	
	A.	B.	A.	B.	A.	B.	A.	B.
— 5	987	1 004	968	974	990	964	1 008	908
5—10	1 006	1 050	973	988	991	1 056	996	1 049
10—15	1 002	1 214	976	1 112	1 028	1 097	1 052	1 253
15—20	1 045	1 633	1 022	1 605	1 100	1 427	1 039	1 942
20—25	1 172	1 267	1 266	1 516	1 319	1 433	1 127	2 315
25—30	1 323	1 219	1 453	1 343	1 130	1 226	1 232	1 922
30—35	1 305	1 115	1 478	1 272	1 229	1 108	1 277	1 677
35—	1 622	1 349	2 081	1 353	1 664	1 234	1 410	1 440

Ikäluokka, vuosia. <i>Groupes d'âge, ans.</i>	Nikolainkaupunki		Pori		Oulu	
	A.	B.	A.	B.	A.	B.
-- 5	1 021	947	964	1 009	995	1 093
5—10	1 001	1 069	1 063	1 024	972	986
10—15	1 036	1 100	1 024	1 051	984	1 276
15—20	1 148	1 357	895	1 522	1 015	1 455
20—25	1 364	1 721	1 426	1 775	1 071	1 477
25—30	1 602	1 563	1 397	1 696	1 273	1 251
30—35	1 274	1 356	1 367	1 462	1 291	1 378
35—	1 946	1 650	1 714	1 340	1 850	1 451

Yllä esitetyt sukupuolten suhteellista lukuisuutta eri ikäluokissa valaisevat erikoisluvut osottavat erinäisiä merkille pantavia poikkeuksia normaalisuhteista. Huomiota ansaitsee ennen kaikkea naisten suuri enemmisyys sisäänmuuttaneessa väestössä verrattuna kaupungissa syntyneeseen väestöön ikäluokissa 15—20 ja 20—25 v., jotavastoin 35 vuotta vanhemmassa väestössä naisten enemmisyys, lukuunottamatta ainoastaan Tampereen kaupunkia, päinvastoin on paljon suurempi kunkin kaupungin syntyperäisen kuin muualta muuttaneen väestön keskuudessa.

Ikä. Vielä suuremmassa määrin kuin sukupuoleen nähden eroavat tässä käsitellyt kaksi väestöryhmää toisistaan katsoen niiden ikärakenteeseen. Tämä koskee niin hyvin mies- kuin naispuolista väestöä. Näiden väestönainesten oleellinen erilaisuus on siinä, että nuorimmat ikäluokat, luonnollista kyllä, ovat verrattomasti lukuisammin edustetut kunkin kaupungin syntyperäisessä väestössä, jotavastoin työkykyisimmät ja vanhemmat ikäluokat päinvastoin muodostavat paljon suuremman osan muilla paikkakunnilla syntyneestä väestöstä. Tämän seikan selvittämiseksi esitetään seuraavat suhteelliset luvut käsittelyn alaisista väestöryhmistä jaettuina kymmenvuotisiin ikäluokkiin aina 60 vuotisiin saakka, jonka ohessa kaikki ne henkilöt, jotka ovat saavuttaneet mainitun ikävuoden, muodostavat yhteisen yleisen ikäluokan. Kysymyksessä olevat väestöryhmät ovat merkityt kuten edellisessä, siis kaupungin syntyperäinen väestö A:lla ja muualla syntyneiden henkilöiden ryhmä B:llä.

Väestön ikäryhmitys. Promillelukuja. — Répartition de la population par âge, en ‰.

A. Kaupungissa syntyneet. — *Personnes nées dans la ville.*

B. Kaupungin ulkopuolella syntyneet. — *Personnes nées hors de la ville.*

Ikä, vuosia. <i>Groupes d'âge.</i>	Helsinki		Turku		Viipuri		Tampere		Nikolain- kaupunki		Pori		Oulu	
	A.	B.	A.	B.	A.	B.	A.	B.	A.	B.	A.	B.	A.	B.
Miespuoliset. — <i>Sexe masculin.</i>														
—10 v.	471.4	58.7	448.8	125.7	495.0	120.0	476.5	108.1	521.0	101.5	432.9	128.5	419.5	95.0
10—20 »	280.4	126.5	289.8	156.2	250.4	168.0	299.0	164.6	288.1	175.5	283.6	174.1	287.3	177.9
20—30 »	127.5	315.5	118.3	211.6	116.1	226.2	104.4	185.5	78.3	207.0	101.3	154.8	131.3	243.8
30—40 »	60.6	228.8	59.7	195.9	76.0	208.4	67.4	212.7	53.1	210.6	72.3	186.9	64.7	191.5
40—50 »	37.3	137.4	43.1	141.9	32.5	133.0	32.4	150.8	32.5	149.4	51.6	158.8	47.2	125.8
50—60 »	14.5	82.3	24.4	96.2	20.4	83.7	13.5	100.2	17.0	90.5	38.7	113.5	28.4	94.2
Yli 60 »	8.3	50.8	15.9	72.5	9.6	60.7	6.8	78.1	10.0	65.5	19.6	83.4	21.6	71.8
Naispuoliset. — <i>Sexe féminin.</i>														
—10 v.	427.4	47.2	375.3	93.6	441.9	99.5	443.6	67.7	457.9	69.7	379.0	95.9	365.7	71.4
10—20 »	261.1	146.3	248.9	163.0	238.7	176.1	290.6	171.8	270.0	148.1	237.8	165.8	253.7	179.1
20—30 »	143.0	305.7	136.9	229.3	128.5	245.2	113.2	249.1	98.6	229.6	124.2	197.2	133.6	243.0
30—40 »	72.5	199.8	80.6	181.5	81.7	179.3	77.6	201.4	55.9	199.4	84.2	187.6	77.2	178.3
40—50 »	45.5	127.3	65.5	129.7	49.8	120.2	41.8	122.3	43.5	140.0	61.2	141.2	56.1	108.5
50—60 »	25.1	92.1	45.5	97.8	32.0	88.9	20.9	94.2	31.9	102.6	51.4	111.6	48.7	103.0
Yli 60 »	25.4	81.6	47.3	105.1	27.4	90.8	12.3	93.5	42.2	110.6	62.2	100.7	65.0	116.7
Molemm. sukup. — <i>Les deux sexes.</i>														
—10 v.	448.4	52.2	409.3	107.5	467.1	108.7	459.4	83.4	487.2	82.5	404.0	109.7	391.0	81.3
10—20 »	270.3	137.7	267.9	160.1	244.2	172.4	294.7	169.0	278.4	159.2	259.0	169.3	269.4	178.6
20—30 »	135.6	310.0	128.3	221.7	122.6	236.6	109.0	224.4	89.2	220.5	113.6	179.3	132.5	243.3
30—40 »	66.9	212.5	70.9	187.7	79.0	192.4	72.7	205.8	54.6	203.9	78.7	187.3	71.3	183.9
40—50 »	41.6	131.7	55.1	135.0	41.6	126.0	37.2	133.4	38.4	143.8	56.3	148.6	52.0	115.8
50—60 »	20.0	87.8	35.7	97.1	26.5	86.6	17.3	96.5	25.0	97.7	45.5	112.4	39.2	99.3
Yli 60 »	17.2	68.1	32.8	90.9	19.0	77.3	9.7	87.5	27.2	92.4	42.4	93.4	44.6	97.8

Kummallekin käsittelynalaiselle väestöryhmälle omituinen ikäryhmitys ilmenee, kuten yllä olevat suhdeluvut osottavat, sekä mies- että naissukupuolessa. Niinikään on näiden lukujen valaisema ikäryhmitys molemmissa väestöryhmissä pääpiirteissään samanlainen kaikissa niissä seitsemässä kaupungissa, joissa vuonna 1910 toimeenpantiin väenlasku.

Siviilisääty. Jyrkkäpiirteiset ovat ne eroavaisuudet, jotka siviilisäätyyn nähden ilmenevät kysymyksessä olevan kahden yleisen väestöryhmän välillä. Tämä on voitu todeta kaikkiin niihin kaupunkeihin nähden, joissa toimeenpantiin väenlasku vuonna 1910. Lausuttuna promillelukuissa, oli kunkin kaupungin väestön yleinen siviilisäätyryhmitys kumpaisessakin ryhmässä erikseen, joista A tarkoittaa kaupungissa ja B sen ulkopuolella syntynyttä väestöä, seuraava:

Väestön siviilisäätyryhmitys. — Répartition de la population par état civil.

(A = personnes nées dans la ville. — B = personnes nées hors de la ville).

Kaupungit. Villes.	Naimattomia. Non mariés.		Naineita. Mariés.		Leskiä. Veufs et veuves.		Eronneita. Divorcés.	
	A.	B.	A.	B.	A.	B.	A.	B.
	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰
Helsinki.....	871.3	543.3	107.2	385.7	19.3	66.3	2.2	4.7
Turku.....	840.2	517.2	128.9	402.2	29.9	78.0	1.0	2.6
Viipuri.....	827.5	499.5	146.4	420.3	24.9	77.1	1.2	3.1
Tampere.....	876.1	503.2	110.0	419.9	13.6	75.2	0.3	1.7
Nikolainkaupunki.	880.7	502.2	93.6	416.2	25.0	78.2	0.7	3.4
Pori.....	787.9	450.2	171.7	462.7	39.6	84.5	0.8	2.6
Oulu.....	814.2	533.6	144.9	385.2	39.1	78.7	1.8	2.5

Läpikäyvä on, kuten näkyy, se perin oleellinen eroava suus näiden väestöryhmien välillä, että kunkin kaupungin syntyperäisten henkilöiden ryhmässä naimattomien suhdeluku on huomattavasti suurempi ja naimisissa olevien paljon pienempi kuin muilla paikkakunnilla syntyneen väestön keskuudessa. Niinkään ovat leskien ja eronneiden siviilisäätyryhmät tuntuvasti voimakkaammat jälkimäisessä kuin samassa kaupungissa syntyneiden ryhmässä.

Näiden kahden väestönaineksen yllä esitetty erilainen siviilisäätyryhmitys ilmenee suurissa piirtein samanlaisena kummassakin sukupuolella. Tämä käy ilmi kahdesta seuraavasta taulukosta.

Mies- ja naissukupuolen siviilisäätyryhmitys. — Répartition du sexe masculin et du sexe féminin par état civil.

(A = personnes nées dans la ville. — B = personnes nées hors de la ville).

Kaupungit. Villes.	Naimattomia. Non mariés.		Naineita. Mariés.		Leskiä. Veufs et veuves.		Eronneita. Divorcés.	
	A.	B.	A.	B.	A.	B.	A.	B.
	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰
Miespuoliset.— Sexe masculin.								
Helsinki.....	884.7	521.9	107.7	446.1	6.0	27.3	1.6	4.7
Turku.....	858.1	494.8	131.7	468.1	9.3	34.2	0.9	2.9
Viipuri.....	851.4	497.6	141.2	472.3	6.2	27.6	1.2	2.5

Väestötilasto v:lla 1910.

Kaupungit. Villes.	Naimattomia. Non mariés.		Naineita. Mariés.		Leskiä. Veufs et veuves.		Eronneita. Divorcés.	
	A.	B.	A.	B.	A.	B.	A.	B.
	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰
Tampere	872.4	440.0	120.8	519.4	6.3	38.9	0.5	1.7
Nikolainkaupunki.	892.2	470.7	101.8	498.3	5.7	28.8	0.3	2.2
Pori	806.1	426.0	181.5	535.7	11.9	36.1	0.5	2.2
Oulu	836.4	504.4	151.1	458.8	11.6	34.5	0.9	2.3
Naispuoliset.— Sexe féminin.								
Helsinki	859.1	559.9	106.7	338.7	31.5	96.5	2.7	4.9
Turku.....	824.9	534.3	126.3	352.3	47.7	111.1	1.1	2.3
Viipuri	806.0	501.0	151.0	378.0	41.9	117.4	1.1	3.6
Tampere	879.6	543.3	100.0	356.8	20.3	98.2	0.1	1.7
Nikolainkaupunki.	870.8	523.4	86.5	361.0	41.7	111.5	1.0	4.1
Pori	772.2	467.9	163.2	409.4	63.7	119.8	0.9	2.9
Oulu	794.5	554.9	139.5	331.7	63.5	110.8	2.5	2.6

Naimisissa olevien suhteellinen luku kussakin ikäluokassa.
Promillelukuja. — *Nombre relatif des mariés par classes d'âge. En pourmilles.*

Miehet. — *Hommes.*

Ikä. — Ans.	Helsinki.	Turku.	Viipuri.	Tampere.	Nikolain- kaupunk.	Pori.	Oulu.
<i>Kaupungissa syntyneet.</i>							
20—25 v.	111.5	141.9	217.8	130.5	164.6	257.0	137.8
25—30 »	404.3	477.5	478.2	547.1	462.4	622.5	408.5
30—35 »	598.1	637.3	632.4	700.7	600.0	777.0	692.3
35—40 »	685.3	685.8	757.2	800.0	762.5	813.0	786.5
40—45 »	715.6	779.3	814.3	811.7	720.0	731.2	742.9
45—50 »	692.5	726.7	850.0	798.2	789.5	808.5	772.2
50—55 »	490.7	758.1	735.6	729.7	764.7	802.6	819.7
55—60 »	660.7	707.9	733.3	789.5	818.2	812.5	724.1
Keskimäärin.— <i>Moyen.</i>	429.9	501.2	545.5	538.7	526.1	643.6	506.4
<i>Kaupungin ulkopuolella syntyneet.</i>							
20—25 v.	111.6	146.0	178.9	183.9	193.4	297.5	151.6
25—30 »	410.1	500.0	518.2	549.8	538.9	655.7	441.8
30—35 »	650.9	734.6	731.7	803.2	750.9	789.3	718.4
35—40 »	752.8	805.9	817.6	844.6	843.4	886.1	803.9
40—45 »	793.1	810.6	849.6	886.6	858.2	903.4	859.4
45—50 »	810.8	846.2	852.4	902.3	892.4	927.7	859.0
50—55 »	768.6	848.1	862.8	862.5	884.5	910.2	877.2
55—60 »	772.2	825.4	848.7	848.6	859.4	850.7	851.9
Keskimäärin.— <i>Moyen.</i>	540.6	648.3	658.2	716.2	687.8	775.5	621.3

Naimisissa olevien suhteellinen luku kussakin ikäluokassa.
Promillelukuja. — *Nombre relatif des mariés par classes d'âge. En pourmilles.*

Naiset. — *Femmes.*

Ikä. — Ans.	Helsinki.	Turku.	Viipuri.	Tampere.	Nikolain- kaupunk.	Pori.	Oulu.
<i>Kaupungissa syntyneet.</i>							
20—25 v.	151.4	155.6	283.3	132.0	168.9	192.2	195.6
25—30 »	371.7	359.5	495.7	366.0	351.4	473.9	365.4
30—35 »	496.9	460.8	635.4	507.7	388.4	594.7	493.3
35—40 »	494.4	493.4	629.5	547.9	483.5	646.0	543.3
40—45 »	518.8	480.1	596.6	564.4	459.8	625.0	514.3
45—50 »	474.2	454.0	517.2	476.5	454.5	527.6	484.5
50—55 »	377.2	356.2	555.6	438.6	400.0	443.5	500.0
55—60 »	288.7	315.8	403.4	305.6	267.9	390.0	341.5
Keskimäärin.— <i>Moyen.</i>	355.8	359.4	492.3	381.4	341.4	457.8	394.9
<i>Kaupungin ulkopuolella syntyneet.</i>							
20—25 v.	182.7	193.6	268.3	164.0	199.8	268.1	192.4
25—30 »	405.3	432.1	532.0	419.7	460.4	546.2	459.7
30—35 »	544.9	610.5	668.6	594.0	569.1	653.3	516.1
35—40 »	583.3	636.5	700.6	623.6	636.6	672.5	647.5
40—45 »	575.5	657.6	693.7	669.1	622.9	709.8	611.3
45—50 »	565.5	641.4	658.8	631.9	600.4	701.8	635.7
50—55 »	507.8	548.4	566.5	584.9	542.9	633.6	537.4
55—60 »	442.0	507.7	494.7	538.6	457.1	607.0	454.2
Keskimäärin.— <i>Moyen.</i>	436.9	501.9	549.5	488.6	493.2	584.1	470.0

Ne tiedot väestön ryhmyksestä sukupuolen, iän ja siviilisäädyn mukaan, jotka tässä luvussa on esitetty erikseen kummastakin niistä eriluontoisista väestönaineksista, jotka muodostavat kaupunkiemme väestön, nimittäin toiselta puolen kaupungissa, toiselta puolen sen ulkopuolella syntyneistä henkilöistä, osottavat selvästi, että näiden väestöryhmien välillä esitetyissä suhteissa on olemassa huomattavia ja läpikäyviä erilaisuuksia. Se tosiasia, että kysymyksessä olevat erilaisuudet ilmenevät suurin piirtein yhtä voimakkaina kaikissa niissä seitsemässä kaupungissa, joita 1910 vuoden väenlasku käsitti, näyttää osottavan, että nämä demograafiset omituisuudet ovat ominaiset maan koko kaupunkilaisväestölle.

VII. Väestön jakaantuminen syntymäpaikan mukaan.

Kysymys väestön jakaantumisesta syntymäpaikan mukaan on erikoisen mieltäkiinnittävä maan suurempiin kaupunkeihin nähden, joiden kasvaminen niin suuressa määrin on johtunut sisäänmuutoista muilta paikkakunnilta. Kaikissa tähän asti suoritetuissa väenlaskuissa onkin kiinnitetty huomiota tähän kysymykseen. Vuoden 1910 väenlaskussa havaittiin, että kaupungissa ja sen ulkopuolella syntyneiden luku eri kaupungeissa oli seuraava:

Kaupungit. — <i>Villes.</i>	Kaupungissa syntyneitä			Kaupungin ulkopuolella syntyneitä			Yhteensä		
	Miesp.	Naisp.	Yhteensä.	Miesp.	Naisp.	Yhteensä.	Miesp.	Naisp.	Yhteensä.
Helsinki	21 166	23 212	44 378	40 006	51 384	91 390	61 172	74 596	135 768
Turku.....	8 732	10 135	18 867	15 376	20 235	35 611	24 108	30 370	54 478
Viipuri	7 467	8 278	15 745	14 902	18 210	33 112	22 369	26 488	48 857
Tampere	8 314	8 955	17 269	10 420	16 390	26 810	18 734	25 345	44 079
Nikolainkaupunki ..	3 295	3 793	7 088	4 932	7 301	12 233	8 227	11 094	19 321
Pori	3 622	4 182	7 804	4 069	5 548	9 617	7 691	9 730	17 421
Oulu	3 199	3 617	6 816	3 919	5 343	9 262	7 118	8 960	16 078
Yhteensä	55 795	62 172	117 967	93 624	124 411	218 035	149 419	186 583	336 002

Prosenteissa lausuttuna, oli kaupungissa syntyneen väestön suhteellinen luku vuoden 1910 samoin kuin aikaisemmissa väenlaskuissa seuraava ¹⁾:

	1870.	1880.	1890.	1900.	1910.
Helsinki	30.23	31.54	30.99	32.29	32.51
Turku.....	39.94	40.24	38.44	34.54	34.50
Viipuri	31.34	29.42	31.71	29.27	32.13
Tampere.....	—	33.92	37.11	32.44	39.12
Nikolainkaupunki.....	—	—	—	—	36.59
Pori	—	—	49.42	—	44.68
Oulu	49.42	—	45.38	—	42.80

Kaupungissa syntynyt, n. s. varsinainen kaupunkilaisväestö oli niinmuodoin vuonna 1910 suhteellisesti lukuisin pienimmissä kaupungeissa, Oulussa ja

¹⁾ Suhteellisia lukuja laskettaessa on sekä tässä että seuraavissa taulukoissa otettu huomioon nekin henkilöt, joiden syntymäpaikasta ei ole saatu varmoja tietoja.

Porissa, sitävastoin vähälukuisin Viipurissa ja sitä lähinnä maan pääkaupungissa. Mitään määrättyä kehityssuuntaa ei varmasti eikä selvästi yksistään yllä esitettyjen lukujen nojalla voi tässä suhteessa huomata kaupunkiväestössämme. Niihin kaupunkeihin nähden, joihin on sijoitettu venäläistä sotaväkeä, vaikuttaa tätä koskevien tietojen puute juuri kysymyksessä olevassa suhteessa suuresti häiritsevästi, aiheuttaen sen, että kaupungissa syntynyt väestö näyttää liian suurelta. Niinikään on mahdollista, että laskualueiden laajentaminen vuoden 1910 väenlaskussa, verrattuna edelliseen väenlaskuun, tässä suhteessa on vähentänyt niiden tulosten verrannollisuutta.

Kuitenkin näyttää todennäköiseltä, että suuremmissa kaupungeissamme ne väestönainekset, jotka ovat syntyneet asianomaisen kaupungin ulkopuolella, yleensä kasvavat nopeammin kuin kaupungissa syntynyt väestö. Tähän viittaavat Oulua ja Poria koskevat lukusarjat. Myöskin maan kolmeen väkirikkaimpaan kaupunkiin nähden osottaisivat vuosien 1900 ja 1910 luvut samaa, jos ne olisivat täysin verrannolliset. Tämä selviää, kun vuoden 1900 luvuista vähennetään silloin laskettu venäläinen sotaväki, jonka luku on arvioitu olleen: Helsingissä 3 044, Turussa 573 ja Viipurissa 3 098 henkeä. Kun laskettu väkiluku vähennetään näillä luvuilla, saadaan seuraavat kussakin kaupungissa syntyneen väestön suhteellista lukuisuutta vuonna 1910 osottavat prosenttiluvut: Helsingissä 35.56, Turussa 35.43 ja Viipurissa 37.70. Kaikissa näissä kaupungeissa oli siis tämä suhdeluku vähentynyt vuoteen 1910 mennessä, nimittäin Helsingissä 3.05 %, Turussa 0.93 % ja Viipurissa 5.57 %. Tampereella on kehitys sitävastoin käynyt päinvastaiseen suuntaan. Tämä johtunee pääasiallisesti siitä, että kaupunkiinmuutto 1900-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä on ollut verrattain pieni, oleellisesti laimeampi kuin aikaisemmin.

Väestön jakaantumisessa syntymäpaikan mukaan huomaa eri kaupungeissa huomattavasti erilaisia suhdelukuja mitä mies- ja naispuoliseen väestöön tulee. Prosenteissa lausuttuna oli nimittäin kaupungissa syntyneen väestön suhteellinen luku vuonna 1910, samoin kuin edellisissä väenlaskuissa, joista on saatavissa kysymyksessä olevia tietoja, seuraava:

	1880		1890		1900		1910	
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.
Helsinki	28.62	34.82	29.93	32.02	33.04	31.64	34.42	30.94
Turku	36.86	43.24	36.23	40.41	33.64	35.33	36.05	33.27
Viipuri	28.59	36.73	27.47	36.73	27.24	31.38	33.28	31.16
Tampere	37.18	31.34	40.77	34.16	35.75	29.86	44.31	35.28
Nikolainkaupunki.	—	—	—	—	—	—	39.94	34.11
Pori	—	—	49.18	49.62	—	—	46.97	42.87
Oulu	—	—	43.87	46.63	—	—	44.81	40.30

Viimeksi esitettyihin lukuihin nähden on huomiota ansaitsevaa, että viime väenlaskussa miespuoliset olivat lukuisammin kuin naispuoliset edustetut kunkin kaupungin syntyperäisessä väestössä, vaikka suhde yleensä aikaisemmin on ollut päinvastainen. Tampere lukuisine naispuolisine tehdastyöläisine on tässä suhteessa aina ollut poikkeusasemassa. — Tässä esitetyt seikat saavat osaksi selityksensä venäläisen sotaväen poissulkemisesta vuoden 1910 väenlaskusta.

Kuten jo aikaisemmin on huomautettu, eroavat käsittelynalaiset todellisuudessa väenlaskussa todetut väkiluvut tuntuvassa määrässä kirkonkirjojen mukaisesta väkiluvusta. Ne tiedot luonnollisesta väenlisäyksestä eli syntyneiden enemmyydestä kuolleisiin verrattuna samoin kuin kuhunkin seurakuntaan muuttaneiden ja siitä poismuuttaneiden luvuista, jotka kirkollinen kirjanpito tarjoaa, kohdistuvat kuitenkin niin huomattavaan pääosaan todellista väkilukua, että ne ansaitsevat esittämistä, koska valaisevat jälkimäisenkin väestöliikettä. Vuosikymmenenä 1901—1910, joka melkein tarkalleen vastaa vuosien 1900 ja 1910 väenlaskujen välistä ajanjaksoa, oli:

	Syntyneitä enemmän kuin kuolleita.			Sisäänmuuttaneiden tai poismuuttaneiden (—)enemmyys.		
	Miesp.	Naisp.	Yhteensä.	Miesp.	Naisp.	Yhteensä.
Helsinki	6 426	6 899	13 325	19 347	23 327	42 674
Turku	2 051	1 844	3 895	3 287	5 177	8 464
Viipuri	764	984	1 748	— 112	— 317	— 429
Tampere	3 279	3 027	6 306	712	2 279	2 991
Nikolainkaupunki .	1 145	1 093	2 238	1 463	2 040	3 503
Pori	796	869	1 665	— 90	201	111
Oulu	964	847	1 811	383	965	1 348

Koko väenlisäyksestä ovat siis nämä kaksi eri lähdettä tuottaneet allamainitun suuruiset osuudet:

	Syntyneiden enemmyys kuolleisiin verrattuna.			Sisäänmuuttaneiden tai poismuuttaneiden (—) enemmyys.		
	Miesp.	Naisp.	Yhteensä.	Miesp.	Naisp.	Yhteensä.
Helsinki	24.93	22.82	23.80	75.07	77.18	76.20
Turku	38.42	26.26	31.52	61.58	73.74	68.48
Viipuri	117.18	147.53	132.52	— 17.18	— 47.53	— 32.52
Tampere	82.16	57.05	67.83	17.84	42.95	32.17
Nikolainkaupunki	43.90	34.89	38.98	56.10	65.11	61.02
Pori	112.75	81.21	93.75	— 12.75	18.79	6.25
Oulu	71.57	46.74	57.33	28.43	53.26	42.67

Kuten edellä olevista luvuista ilmenee, on toiselta puolen syntyneiden enemmyys toiselta puolen sisään- ja poismuuttaneiden eroitus eri kaupungeissa hyvin erisuudessa määrin vaikuttanut kirkonkirjoissa olevan väkiluvun lisääntymiseen.

Tiedot väestön ryhmittymisestä syntymäpaikan mukaan sisältyvät tautiliitteeseen n:o VI, johon esillä olevan kysymyksen yksityiskohtaisiin seikkoihin nähden viitattakoon. Seuraavassa esitetään ainoastaan suhteellisissa luvuissa laadittu katsaus siihen, miten suuren osan kunkin kaupungin todellisesta väkiluvusta vuonna 1910 oman maan eri osat sekä muut, läheisemmät tai kaukaisemmat maat ovat antaneet.

Helsinki.

[illegible]

Todellinen väestö jaettuna syntymäpaikan mukaan. — *Population de fait répartie selon le lieu de naissance.*

	T u r k u								V i i p u r i							
	1 9 1 0			Molemmat sukupuolet.					1 9 1 0			Molemmat sukupuolet.				
	Mp.	Np.	M.s.p.	1900	1890	1880	1870		Mp.	Np.	M.s.p.	1900	1890	1880	1870	
Kaupunki	360.5	332.7	345.0	345.4	384.4	402.4	399.4		332.8	311.6	321.3	292.7	317.1	294.2	313.4	
Muu saman läänin paikkakunta	450.5	497.6	476.7	474.3	428.6	361.1	375.2		262.2	257.0	259.4	228.0	199.5	169.1	190.0	
Muut läänit	148.1	143.6	145.6	132.7	132.5	156.1	125.6		281.5	341.1	313.8	321.1	279.5	282.5	293.0	
<i>Siitä:</i>																
Uudenmaan lääni	38.3	35.1	36.5	35.6	35.5	43.2	38.1		40.4	41.9	41.2	44.2	46.1	55.1	61.9	
Turun ja Porin lääni	—	—	—	—	—	—	—		21.1	19.6	20.3	16.6	17.4	23.0	29.9	
Hämeen lääni	44.5	49.2	47.1	40.3	38.7	43.2	29.8		23.7	24.5	24.1	21.0	16.6	18.7	22.9	
Viipurin »	16.1	8.6	11.9	7.6	6.1	7.0	7.7		—	—	—	—	—	—	—	
Mikkelin »	8.2	5.9	7.0	5.5	4.2	4.5	2.7		62.2	77.2	70.3	75.3	62.8	57.7	61.9	
Kuopion »	11.7	10.4	11.0	7.1	4.9	4.8	2.8		106.5	143.6	126.6	124.5	89.9	76.9	58.7	
Vaasan »	23.0	26.3	24.8	29.4	34.6	42.5	37.9		17.5	20.4	19.1	23.9	27.4	32.9	46.3	
Oulun »	6.3	8.1	7.3	7.2	8.5	10.9	6.6		10.1	13.9	12.2	15.6	19.3	18.2	11.4	
Ilmoittamaton paikkakunta Suomessa ..	0.3	0.2	0.3	1.8	4.8	4.6	1.1		0.8	0.9	0.9	7.0	6.5	3.3	3.3	
Yhteensä Suomessa	959.4	974.1	967.6	954.2	950.3	924.2	901.3		877.3	910.6	895.4	848.8	802.6	749.1	799.7	
Muut maat	35.8	22.9	28.6	41.5	49.6	56.3	98.1		119.6	86.3	101.5	148.0	197.2	250.5	192.4	
<i>Siitä:</i>																
Venäjä ja Puola	16.4	6.9	11.1	19.3	25.5	20.2	73.2		108.4	79.1	92.5	138.5	187.6	236.8	184.6	
Ruotsi ja Norja	11.0	12.2	11.7	15.5	20.0	29.3	21.0		3.6	3.7	3.6	3.8	4.1	5.5	7.8	
European muut maat	7.4	2.6	4.7	5.4	4.1	6.8	3.9		6.3	2.4	4.2	5.1	5.5	8.2	—	
European ulkopuolella olevat maat	1.0	1.2	1.1	0.8					1.3	1.1	1.2	0.6				
Ilmoittamaton paikkakunta	4.8	3.0	3.8	4.3	0.1	19.5	0.6		3.1	3.1	3.1	3.2	0.2	0.4	7.9	
Yhteensä	1 000.0	1 000.0	1 000.0	1 000.0	1 000.0	1 000.0	1 000.0		1 000.0	1 000.0	1 000.0	1 000.0	1 000.0	1 000.0	1 000.0	1 000.0

Todellinen väestö jaettuna syntymäpaikan mukaan. — *Population de fait répartie selon le lieu de naissance.*

	T a m p e r e						Nikolainkaupunki			Pori			
	1 9 1 0			Molemmat sukupuolet.			1 9 1 0			1 9 1 0			1890
	Mp.	Np.	M. s. p.	1900	1890	1880	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.	M. s. p.
Kaupunki	443.1	352.8	391.2	324.4	371.1	339.2	399.4	341.1	365.9	469.7	428.7	446.8	494.2
Muu saman läänin paikkakunta	292.9	329.4	313.9	339.9	374.0	431.1	397.1	470.2	439.1	403.2	454.2	431.7	398.5
Muut läänit	247.0	305.9	280.9	315.4	233.6	209.5	159.6	158.5	159.0	104.6	106.6	105.7	88.9
<i>Siitä:</i>													
Uudenmaan lääni	28.3	29.7	29.1	33.5	25.0	21.5	34.6	30.1	32.0	20.8	18.2	19.3	14.6
Turun ja Porin lääni	129.7	156.2	145.0	138.9	115.5	116.9	44.7	35.7	39.6	—	—	—	—
Hämeen lääni.....	—	—	—	—	—	—	36.7	40.0	38.6	35.9	32.4	33.9	14.7
Viipurin »	12.0	12.2	12.1	20.2	7.1	5.8	11.0	7.6	9.0	5.8	6.2	6.0	3.2
Mikkelin »	10.3	11.5	11.0	12.8	7.9	5.9	7.4	6.8	7.0	5.1	4.4	4.7	3.2
Kuopion »	14.3	15.4	14.9	17.0	8.2	6.8	9.1	8.9	9.0	6.9	6.1	6.5	2.4
Vaasan »	45.1	72.1	60.6	83.4	63.5	49.6	—	—	—	24.4	31.7	28.5	47.1
Oulun »	7.3	8.8	8.2	9.6	6.4	3.0	16.1	29.4	23.8	5.7	7.6	6.8	3.7
Ilmoittamaton paikkakunta Suomessa ..	0.2	0.4	0.3	3.2	7.3	4.6	—	0.2	0.1	0.1	0.2	0.2	2.3
Yhteensä Suomessa	983.2	988.5	986.3	982.9	986.0	984.4	956.1	970.0	964.1	977.6	989.7	984.4	983.9
Muut maat.....	15.1	10.0	12.2	15.2	14.0	14.7	41.1	27.7	33.4	19.8	7.7	13.0	16.1
<i>Siitä:</i>													
Venäjä ja Puola	6.9	3.3	4.8	5.1	5.3	4.5	10.4	4.6	7.1	6.9	1.1	3.6	1.6
Ruotsi ja Norja	4.2	4.5	4.4	5.7	5.6	6.0	15.8	14.6	15.0	6.2	4.4	5.2	12.2
Euroopan muut maat.....	3.0	1.4	2.1	4.1	3.1	4.2	8.1	3.7	5.6	4.5	0.9	2.5	2.3
Euroopan ulkopuolella olevat maat	1.0	0.8	0.9	0.3		—	6.8	4.8	5.7	2.2	1.3	1.7	
Ilmoittamaton paikkakunta.....	1.7	1.5	1.5	1.9	—	0.9	2.8	2.3	2.5	2.6	2.6	2.6	—
Yhteensä	1 000.0	1 000.0	1 000.0	1 000.0	1 000.0	1 000.0	1 000.0	1 000.0	1 000.0	1 000.0	1 000.0	1 000.0	1 000.0

Todellinen väestö jaettuna syntymäpaikan mukaan.
Population de fait répartie selon le lieu de naissance.

Oulu.

	1 9 1 0			1890	1870
	Mp.	Np.	M. s. p.	M. s. p.	M. s. p.
Kaupunki	448.1	403.0	423.0	453.8	494.2
Muu saman läänin paikkakunta ..	367.8	458.1	418.1	436.7	411.9
Muut läänit	158.9	120.5	137.5	93.6	73.9
<i>Siihtä:</i>					
Uudenmaan lääni	19.1	15.8	17.3	14.1	7.6
Turun ja Porin lääni	21.9	19.0	20.3	9.0	15.4
Hämeen lääni	23.7	15.0	18.9	9.6	3.0
Viipurin »	10.2	6.5	8.1	4.5	2.6
Mikkelin »	5.3	4.5	4.8	2.7	1.1
Kuopion »	37.5	25.3	30.7	14.9	13.5
Vaasan »	41.2	34.4	37.4	38.8	30.7
Ilmoittamaton paikkak. Suomessa ..	1.3	0.4	0.8	0.6	1.1
Yhteensä Suomessa	976.1	982.0	979.4	984.7	981.1
Muut maat	21.0	16.3	18.4	14.9	18.5
<i>Siihtä:</i>					
Venäjä ja Puola	9.5	3.8	6.3	4.2	6.2
Ruotsi ja Norja	5.6	8.6	7.3	8.3	9.0
European muut maat	3.9	1.6	2.6	2.4	3.3
European ulkop. olevat maat	2.0	2.3	2.2		
Ilmoittamaton paikkakunta	2.9	1.7	2.2	0.4	0.4
Yhteensä	1 000.0	1 000.0	1 000.0	1 000.0	1 000.0

Tarkastettaessa edellä esitettyjä väestön jakaantumista syntymäpaikan mukaan koskevia lukuja huomaa erinäisiä mieltäkiinnittäviä, kehityksen suuntaa osottavia seikkoja niihin neljään kaupunkiin nähden, joista on tietoja useammasta väenlaskusta.

Ennen kaikkea on huomautettava, että kotimainen väestönainees »suurkaupungeissamme» ilmeisesti nopeasti voittaa alaa sen väestön kustannuksella, jonka syntymäpaikka on maan rajojen ulkopuolella. Vertailu Suomessa ja maamme ulkopuolella syntyneiden luvun välillä antaa nimittäin seuraavat, näiden väestöryhmien suhteellista voimakkuutta osottavat promilleluvut:

Suomessa syntyneitä:

	1870.	1880.	1890.	1900.	1910.
Helsinki.....	852.7	875.1	913.6	917.0	926.2
Turku.....	901.3	924.2	950.3	954.2	967.6
Viipuri.....	799.7	749.1	802.6	848.8	895.4
Tampere	—	984.4	986.0	982.9	986.3

Suomen ulkopuolella syntyneitä:

	1870.	1880.	1890.	1900.	1910
Helsinki.....	147.3	124.2	86.3	80.6	68.4
Turku.....	98.1	56.3	49.6	41.5	28.6
Viipuri.....	192.4	250.5	197.2	148.0	101.5
Tampere	—	14.7	14.0	15.2	12.2

Näissä kaikissa kaupungeissa on niinmuodoin havaittavissa selvä, Helsingissä ja Turussa keskeymätön, sekä absoluuttinen että suhteellinen kotimaisen väestönaineksen vahvistuminen. Tämän väestöaineksen suhteellista voimakkuutta osottavien promillelukujen lisääntyminen on ollut:

Helsingissä ajanjaksona 1870—1910	73.5
Turussa » »	66.3
Viipurissa » »	95.7
Tampereella » 1880—1910	1.9

Se huomautus on tässä tehtävä, että venäläisen sotaväen jättäminen vuoden 1910 väenlaskun ulkopuolelle tuntuvassa määrässä on vaikuttanut yllä esitettyihin, vuotta 1910 koskeviin lukuihin, ilmeisesti ei kuitenkaan siinä määrin, että tämän sotaväen tarkka huomioonottaminen väenlaskussa olisi voinut muuttaa äsken esitettyä kehityssuuntaa.

Vieraista väestönaineksista on venäläinen aina ollut voimakkaimmin edustettu, minkä johdosta myöskin maan ulkopuolella syntyneiden henkilöiden suhteellisen luvun väheneminen etupäässä koskee mainittua väestöä. Venäjällä ja Puolassa syntyneiden suhteellinen luku, promilleluvuissa lausuttuna, on ollut:

	1870.	1880.	1890.	1900.	1910.
Helsinki.....	121.8	94.5	59.9	54.2	46.6
Turku.....	73.2	20.2	25.5	19.8	11.1
Viipuri.....	184.6	236.8	187.6	138.5	92.5
Tampere.....	—	4.5	5.3	5.1	4.8

Kaikkina näinä vuosina on Viipuri säilyttänyt paikkansa Suomen eniten venäläisenä kaupunkina. Tässä suhteessa seuraa Helsinki toisena.

Eräs kysymyksessä olevien kaupunkien väestösuhteiden kehityksen erikoispiirre on siinä, että ne, ja ennen kaikkea maan pääkaupunki, ulottavat vetovoimansa yhä laajemmalle läheisimmän ympäristön ulkopuolelle. Siten niiden henkilöiden luku, jotka ovat syntyneet Suomessa sen läänin ulkopuolella, jossa kysymyksenalainen kaupunki sijaitsee, on, lausuttuna promilleluvuissa, neljässä suurimmassa kaupungissa ollut seuraava:

	1870.	1880.	1890.	1900.	1910.
Helsinki	283.3	327.9	381.2	388.1	413.7
Turku.....	125.6	156.1	132.5	132.7	145.6
Viipuri.....	293.0	282.5	279.5	321.1	313.8
Tampere	—	209.5	233.6	315.4	280.9

Kotimaan etäisemmillä seuduilla syntyneen väestön suhteellisen luvun lisääntyminen on niinmuodoin mainituissa kaupungeissa ollut:

Helsingissä	ajanjaksona	1870—1910	.....	130.4
Turussa	»	»	.....	20.0
Viipurissa	»	»	.....	20.8
Tampereella	»	1880—1910	.....	71.4

On syytä huomauttaa, että ne muutokset, jotka ovat tapahtuneet eri kaupunkien laskualueissa eri väenlaskuissa, luonnollisesti jossakin määrin ovat vaikuttaneet yllä esitettyihin suhdelukuihin.

VIII. Väestön jakaantuminen kielen mukaan.

Väestön kokoonpanoa kielen mukaan koskevia tietoja on koottu jokaisessa tähän asti toimeenpannussa todellisessa väenlaskussa. Vuosien 1870, 1880 ja 1890 väenlaskuissa nämä tiedot koskivat »äidinkieltä», jolla tarkoitettiin sitä pääkieltä, jota kyseessä olevat henkilöt useimmin ja sujuvimmin käyttivät jokapäiväisessä elämässä. Siinä ohjeessa, joka seurasi henkilökortteja, äidinkielen vuoksi oli määriteltä »sivistys-, rippikoulu- tai jokapäiväiseksi puhekieleksi» ja sitä paitsi oli, papiston kymmenvuotistaulujen täyttämiseksi annetun ohjeen mukaisesti, tehty se lisäys, että »epäilyksenalaisissa tapauksissa kristinuskon-opetuskielen tulee olla määräävänä».

Vuoden 1900 väenlaskussa oli henkilökortissa ainoastaan kysymys »kieli» ja selitettiin sen tarkoittavan »sitä kieltä, jota parhaiten puhuu». Mutta samalla tehtiin ensi kertaa lisäkysymys, jonka tarkoituksena oli saada selville, missä määrin kaksikielisyyttä on ilmennyt, s. o. missä määrin samat henkilöt ovat puhuneet kumpaakin kotimaista kieltä, toista pääkielenään ja toista ainakin auttavasti. Vuoden 1910 väenlaskussa tehtiin sama kysymys väestön kielisuhteista, joten nyttemmin on olemassa kahteen, vuosikymmenen erottamaan ajankohtaan kohdistuva, aikaisemmin puuttuva selostus maan suurempien kaupunkien kaksikielisyydestä.

Ainesten käytteilyssä on pidetty sääntönä, että se kieli, joka henkilökorttiin on merkitty ensiksi, on asianomaisen henkilön pääkieli. Tällä edellytyksellä kuuluvat niinmuodoin kaikki ne henkilöt, joiden kortteihin on merkitty ainoastaan suomi taikka suomi ja ruotsi sekä päinvastoin ainoastaan ruotsi taikka ruotsi ja suomi, niihin henkilöryhmiin, joiden äidinkieleksi vuosien 1870—1890 väenlaskuissa on merkitty toiselta puolen suomi, toiselta puolen ruotsi. Tähän edellytykseen perustuvat niinkään seuraavassa esitetyt vertailut eri kieliryhmien suuruudesta vuosina 1910 ja 1900 sekä aikaisempina vuosina.

Vuoden 1910 väenlaskussa seuraavat henkilöluvut todellista väestöä edustivat eri kieliä:

	Suomenk.	Ruotsink.	Venäjänk.	Saksank.	Muita kiel.	Kieli ilmoit- tamaton.
Helsinki	80 792	47 907	5 466	911	1 235	186
Turku	41 738	11 969	374	187	309	110
Viipuri	39 824	3 195	5 240	349	373	26
Tampere	41 835	2 058	76	68	97	13
Nikolainkaupunki.	9 100	10 062	88	60	58	2
Pori	15 968	1 384	22	10	49	33
Oulu	14 887	1 084	57	41	43	2
Yhteensä	244 144	77 659	11 323	1 626	2 164	372

Eri kieliryhmien suhteellisen voimakkuuden valaisemiseksi esitetään seuraavassa sitä koskevat suhdeluvut, jolloin on huomattava, että ne henkilöt, joiden kielestä puuttuu tietoja, ovat jätetyt laskujen ulkopuolelle. Eri kieltä puhuvien henkilöiden luku oli, lausuttuna promilleluvuissa koko väestöstä, seuraava:

	Suomenk.	Ruotsink.	Venäjänk.	Saksank.	Muunk.	Yhteensä.
Helsinki	592.7	351.4	40.1	6.7	9.1	1 000
Turku	764.8	219.3	6.8	3.4	5.7	1 000
Viipuri	813.1	65.2	107.0	7.1	7.6	1 000
Tampere	947.9	46.6	1.7	1.6	2.2	1 000
Nikolainkaupunki	469.9	519.5	4.5	3.1	3.0	1 000
Pori	916.0	79.4	1.2	0.6	2.8	1 000
Oulu	924.0	67.3	3.5	2.5	2.7	1 000
Yhteensä kaupungit	724.7	230.5	33.6	4.8	6.4	1 000

Näissä kaupungeissa yhteensä oli siis suomenkielinen väestönainees ylivoimainen, nousten lähes kolmeen neljäsosaan väestön koko lukumäärästä. Suurin oli suomenkielisen aineksen suhdeluku Tampereella ja pienin Nikolainkaupungissa, jossa ruotsinkielisiä oli jonkun verran yli puolet väestöstä. Kielellisessä suhteessa yhtenäisin näistä kaupungeista oli Tampere, jossa vain 52.1 ‰ väestöstä puhui toista kuin paikkakunnan pääkieltä; eniten kaksikielinen oli Nikolainkaupunki 519.5 ‰ ruotsinkielisine ja 469.9 ‰ suomenkielisine asukkaaineen. Venäjänkieliseen väestöön nähden oli Viipuri, samaten kuin kaikissa aikaisemmissakin väenlaskuissa, poikkeusasemassa; kaupungin asukkaista oli nimittäin kokonaista 107.0 ‰ venäjänkielisiä, vastaavan suhdeluvun ollessa Helsingissä 40.1 ‰ ja muissa kaupungeissa aivan häviävän pieni.

Kielisuhteiden kehitys maan suurimmissa kaupungeissa sinä nopean kasvamisen ja vaurastumisen aikana, joka on tullut niiden osaksi viimeisenä neljänä

vuosikymmenenä, selviää tähänastisten todellisten väenlaskujen tulosten vertailusta.

Helsingissä on vuosina 1870—1910 eri kieliryhmiin kuulunut seuraava henkilöluku:

Répartition de la population de Helsingfors selon la langue parlée.

	Suomenk. <i>Finnois.</i>	Ruotsink. <i>Suédois.</i>	Venäjänk. <i>Russe.</i>	Saksank. <i>Alle- mande.</i>	Muunk. <i>Autres langues.</i>
1870	8 308	18 323	3 878	562	1 042
1880	14 672	22 549	4 169	726	1 026
1890	29 787	29 860	3 656	818	1 389
1900	47 280	39 593	4 399	709	1 016
1910	80 792	47 907	5 466	911	1 235
P r o s e n t e i s s a :					
1870	25.9	57.0	12.1	1.8	3.2
1880	34.0	52.3	9.6	1.7	2.4
1890	45.5	45.6	5.6	1.2	2.1
1900	50.8	42.6	4.7	0.8	1.1
1910	59.3	35.1	4.0	0.7	0.9

Kuten näistä luvuista ilmenee, ovat eri kieliryhmien suhteet vuosikymmeneltä seuraavalle hyvin suuressa määrin muuttuneet. Muutokset, niin hyvin lisäykset kuin vähenemiset, näkyvät alla olevasta yhdistelmästä.

Accroissement ou diminution des groupes de langue.

	Suomenk. <i>Finnois.</i>	Ruotsink. <i>Suédois.</i>	Venäjänk. <i>Russe.</i>	Saksank. <i>Alle- mande.</i>	Muunk. <i>Autres langues.</i>
1870—1880	6 364	4 226	291	164	— 16
1880—1890	15 115	7 311	— 513	92	363
1890—1900	17 493	9 733	743	—109	—373
1900—1910	33 512	8 314	1 067	202	219

Maan pääkaupungissa on, väenlaskujen tietojen mukaan, suomenkielinen väestönainees niinä neljänä vuosikymmenenä, joita tiedot käsittävät, kasvanut verrattomasti nopeammin kuin muut kieliryhmät. Eri kieliryhmien lisääntymisprosentit osittain koko ajanjaksona 1870—1910, osittain viime vuosikymmenenä ovat olleet seuraavat:

Accroissement relatif des groupes de langue.

	Vuosina 1870—1910.	Vuosina 1900—1910.
Suomenkieliset.....	872.5 %	70.9 %
Ruotsinkieliset.....	161.5 »	21.0 »
Venäjänkieliset.....	40.9 »	24.3 »
Saksankieliset	62.1 »	28.5 »
Muunkieliset.....	18.5 »	21.6 »

Oltuaan vielä vuonna 1870 vain neljäsosa pääkaupungin väestöä, suomenkielinen väestöryhmä vuonna 1900 oli noussut puoleen määrään koko väestöä ja käsitti vuonna 1910 melkein kolme viidesosaa siitä. Ruotsinkielinen väestöaines on tosin vuoden 1870 jälkeen absoluuttisesti kasvanut ja sen lisääntymisprosentti oli koko ajanjaksona 1870—1910, kuten on esitetty, 161.5 %, mutta suhteellisesti oli sen osuus Helsingin väkilukua askel askeleelta vähentynyt 57.0 prosentista 35.1 prosenttiin. Myöskin venäjänkielisten luku, joka vielä vuonna 1870 oli kokonaista 12.1 %, oli vuoteen 1910 vähentynyt 4.0 prosenttiin. Tämän suhdeluvun pienuus on oleelliselta osaltaan seurauksena siitä aikaisemmin huomautetusta seikasta, että suurinta osaa venäläistä sotaväkeä ei voitu ottaa huomioon vuoden 1910 väenlaskussa.

Turussa eri kieliryhmät vuosien 1870—1910 väenlaskuissa käsittivät alla olevat henkilöluvut:

Répartition de la population d'Abo selon la langue parlée.

	Suomenk. <i>Finnois.</i>	Ruotsink. <i>Suèdois.</i>	Venäjänk. <i>Russe.</i>	Saksank. <i>Allemande.</i>	Muunk. <i>Autres langues.</i>
1870	9 594	8 566	1 285	79	114
1880	12 157	9 510	889	107	304
1890	19 898	10 685	670	142	276
1900	29 301	11 471	695	165	183
1910	41 738	11 969	374	187	309
P r o s e n t e i s s a.					
1870	48.9	43.6	6.5	0.4	0.6
1880	52.9	41.4	3.9	0.5	1.3
1890	62.8	33.7	2.1	0.5	0.9
1900	70.1	27.4	1.7	0.4	0.4
1910	76.5	21.9	0.7	0.3	0.6

Ne muutokset, jotka väenlaskujen välisinä vuosikymmeninä ovat tapahtuneet eri kieliryhmissä, ilmenevät alla olevasta taulukosta.

Accroissement ou diminution des groupes de langue.

	Suomenk. <i>Finnois.</i>	Ruotsink. <i>Suédois.</i>	Venäjänk. <i>Russe.</i>	Saksank. <i>Alle- mande.</i>	Muunk. <i>Autres langues.</i>
1870—1880	2 563	944	—396	28	190
1880—1890	7 741	1 175	—219	35	— 28
1890—1900	9 403	786	25	23	— 93
1900—1910	12 437	498	—321	22	126

Myöskin Turun väestö on, kuten yllä olevat luvut osottavat, koko kysymyksessä olevana neljän vuosikymmenen ajanjaksona selvästi suomalaistunut. Prosenteissa lausuttuna, oli eri kieliryhmien kasvaminen tai väheneminen toiselta puolen koko aikana 1870—1910, toiselta puolen vuosikymmenenä 1900—1910 seuraava:

Accroissement ou diminution des groupes de langue.

	Vuosina 1870—1910.	Vuosina 1900—1910.
Suomenkieliset	335.0 %	42.4 %
Ruotsinkieliset	39.7 »	4.3 »
Venäjänkieliset	—70.9 »	—46.2 »
Saksankieliset	136.7 »	13.3 »
Muunkieliset	171.1 »	68.9 »

Suomalainen väestönaines on siis ajanjaksona 1870—1910 kasvanut runsaasti kahdeksan kertaa nopeammin kuin ruotsinkielinen väestöryhmä; mainitun ajanjakson viimeisenä vuosikymmenenä oli edellisen suhteellinen lisäys melkein kymmenen kertaa suurempi kuin jälkimäisen. Huomiota herättää venäjänkielisten luvun väheneminen, jonka rinnalla muunkielisten luvun lisääntyminen esiintyy sitä jyrkemmin.

Vielä vuonna 1870 ei Turun suomenkielinen väestö noussut täyteen puoleen määrään koko väkilukua, jota vastoin se vuonna 1910 käsitti yli kolme neljäsosaa siitä, samalla kun ruotsinkielinen väestönaines mainittuna aikana suhteellisesti väheni runsaasta kahdesta viidesosasta noin yhteen viidesosaan koko väkiluvusta.

Myöskin *Viiipurin* kielellinen kirjavuus, joka vanhoista ajoista on ollut paikkakunnalle ominainen, on viime vuosisadan lopulla, samalla kun kaupungille

on koittanut voimakkaan taloudellisen edistymisen kausi, alkanut väistyä suu-
remman yhtenäisyyden tieltä sen kautta, että suomenkielinen väestö erinomaisen
nopeasti on lisääntynyt. Tämä ilmenee siellä toimitettujen väenlaskujen seu-
raavista tuloksista:

Répartition de la population de Viborg selon la langue parlée.

	Suomenk. <i>Finnois.</i>	Ruotsink. <i>Suédois.</i>	Venäjänk. <i>Russe.</i>	Saksank. <i>Alle- mande.</i>	Muunk. <i>Autres langues.</i>
1870	6 845	2 261	3 257	610	440
1880	7 437	2 240	3 881	520	590
1890	12 501	2 548	3 774	520	999
1900	27 084	3 198	5 378	419	639
1910	39 824	3 195	5 240	349	373
P r o s e n t e i s s a.					
1870	51.0	16.9	24.3	4.5	3.3
1880	50.7	15.3	26.5	3.5	4.0
1890	61.5	12.5	18.6	2.5	4.9
1900	73.8	8.7	14.7	1.1	1.7
1910	81.3	6.5	10.7	0.7	0.8

Väenlaskujen välisinä aikoina olivat niinmuodoin eri kieliryhmien henkilö-
lukujen absoluuttiset muutokset seuraavat:

Accroissement ou diminution des groupes de langue.

	Suomenk. <i>Finnois.</i>	Ruotsink. <i>Suédois.</i>	Venäjänk. <i>Russe.</i>	Saksank. <i>Alle- mande.</i>	Muunk. <i>Autres langues.</i>
1870—1880	592	— 21	624	— 90	150
1880—1890	5 064	308	—107	—	409
1890—1900	14 583	650	1 604	—101	—360
1900—1910	12 740	— 3	—138	— 70	—266

Suhteellisin luvuin lausuttuna, suomenkielisten lisäys koko ajanjaksona
1870—1910 oli 481.8 %. Sitä lähinnä suurin eli 60.9 % oli venäjänkielisen väes-
töryhmän lisäys. Kysymyksessä olevan ajanjakson viimeisenä vuosikymmenenä
sitä vastoin on huomattavissa suhteellista vähenemistä kaikkiin kieliryhmiin
nähdessä, lukuunottamatta suomenkielisten ryhmää, joka kasvoi kokonaista
47.0 %. Puheena olevat suhdeluvut olivat nimittäin:

Accroissement ou diminution des groupes de langue.

	Vuosina 1870—1910.	Vuosina 1900—1910.
Suomenkieliset	481.8 %	47.0 %
Ruotsinkieliset	41.3 »	— 0.1 »
Venäjänkieliset	60.9 »	— 2.6 »
Saksankieliset	—42.8 »	—16.7 »
Muunkieliset	—15.2 »	—41.6 »

Tampereella suoritettiin ensimmäinen todellinen väenlasku vuonna 1880. Yleiskatsaus kaupungin kielisuhteisiin käsittää niinmuodoin ainoastaan ajanjakson 1880—1910. Tässä kaupungissa, jossa on niin poikkeuksellisen lukuisa työväestö, on suomenkielellä aina ollut niin kieltämätön ylivoima, että muissa kieliryhmissä tapahtuneet vaihtelut eivät ole pystyneet mainittavassa määrässä vaikuttamaan kaupungin kielelliseen yhtenäisyyteen sen nopean kasvamisen aikana, joka on tullut kaupungin osaksi.

Vuosien 1880—1910 väenlaskuissa eri kieliryhmien suuruus oli seuraava:

Répartition de la population de Tammerfors selon la langue parlée.

	Suomenk. <i>Finnois.</i>	Ruotsink. <i>Suédois.</i>	Venäjänk. <i>Russe.</i>	Saksank. <i>Alle- mande.</i>	Muunk. <i>Autres langues.</i>
1880	12 574	1 021	24	74	57
1890	18 910	1 404	60	72	37
1900	36 187	2 179	115	138	78
1910	41 835	2 058	76	68	97
Prosentteissa.					
1880	91.5	7.4	0.2	0.5	0.4
1890	92.3	6.9	0.3	0.3	0.2
1900	93.5	5.6	0.3	0.4	0.2
1910	94.8	4.7	0.2	0.1	0.2

Väenlaskujen välisinä aikoina tapahtuneet muutokset eri kieliryhmien suuruudessa olivat siis seuraavat:

Accroissement ou diminution des groupes de langue.

	Suomenk. <i>Finnois.</i>	Ruotsink. <i>Suédois.</i>	Venäjänk. <i>Russe.</i>	Saksank. <i>Alle- mande.</i>	Muunk. <i>Autres langues.</i>
1880—1890	6 336	383	36	— 2	—20
1890—1900	17 277	775	55	66	41
1900—1910	5 648	—121	—39	—70	19

Koko ajanjaksona 1880—1910 suomenkielisen väestöryhmän suhteellinen lisääntyminen oli enemmän kuin kaksi kertaa suurempi kuin ruotsinkielisen; ja ajanjakson viimeisenä vuosikymmenenä on huomattavissa ruotsalaiseen kieliryhmään kuuluvien luvun suoranaisesti vähentyneen. Muut kieliryhmät ovat niin vähälukuiset, että niissä tapahtuneilla muutoksilla ei ole mainittavaa merkitystä.

Puheena olevat muutokset olivat, prosenteissa lausuttuina, seuraavat:

Accroissement ou diminution des groupes de langue.

	Vuosina 1880—1910.	Vuosina 1900—1910.
Suomenkieliset	232.7 %	15.6 %
Ruotsinkieliset.....	101.6 »	— 5.6 »
Venäjänkieliset	216.7 »	— 33.9 »
Saksankieliset.....	— 8.1 »	— 50.7 »
Muunkieliset	70.2 »	24.4 »

Tampereen väestön kielellinen kokoonpano on, suomenkielisen aineksen ehdottoman ylivoiman takia, koko aikana suurissa piirtein pysynyt muuttumattomana.

Mitä tulee *Nikolainkaupungin* kielisuhteisiin, täytyy tilaston tyytyä niiden esittämiseen vuoden 1910 olojen mukaan, ilman mahdollisuutta vertailuun aikaisempien olosuhteiden kanssa, koska tässä kaupungissa ei aikaisemmin ole suoritettu mitään todellista väenlaskua.

Kielisuhteet olivat väenlaskun tulosten mukaan seuraavat:

Répartition de la population de Nikolaistad selon la langue parlée en 1910.

Suomenkielisiä.....	9 100 = 47.0 %
Ruotsinkielisiä.....	10 062 = 52.0 »
Venäjänkielisiä	88 = 0.4 »
Saksankielisiä	60 = 0.3 »
Muunkielisiä.....	58 = 0.3 »

Porin kaupunkiin nähden on, kuten edellisessä on mainittu, käytettävissä tietoja kaksikymmenvuotisajan 1890—1910 alusta ja lopusta. Niiden mukaan kuului eri kieliryhmiin seuraavat henkilömäärät:

Répartition de la population de Björneborg selon la langue parlée.

	1890.	1910.
Suomenkielisiä	7 537 = 83.0 %	15 968 = 91.6 %
Ruotsinkielisiä	1 501 = 16.6 »	1 384 = 7.9 »
Venäjänkielisiä	12 = 0.1 »	22 = 0.1 »
Saksankielisiä	22 = 0.2 »	10 = 0.1 »
Muunkielisiä	5 = 0.1 »	49 = 0.3 »

Myöskin Porissa on niinmuodoin huomattavissa suomenkielisen väestön-
aineksen voimakkaasti lisääntyneen, ruotsinkielisen sitä vastoin suoranaisesti vä-
hentyessä.

Eri kieliryhmissä ajanjaksona 1890—1910 tapahtuneet muutokset olivat
seuraavat:

Suomenkieliset	8 431 = 111.9 %
Ruotsinkieliset	— 117 = — 7.8 »
Venäjänkieliset	10 = 83.3 »
Saksankieliset	— 12 = — 54.5 »
Muunkieliset	44 = 880.0 »

Mitä lopuksi tulee *Ouluun*, on puheena olevia tietoja saatavissa kolmelta,
kahden vuosikymmenen erottamalta ajankohdalta eli vuosilta 1870, 1890 ja
1910.

Mainittujen vuosien väenlaskuissa eri kieliryhmien suuruus, lausuttuna
sekä absoluuttisissa että suhteellisissa luvuissa, oli seuraava:

	Suomenk. <i>Finnois.</i>	Ruotsink. <i>Suédois.</i>	Venäjänk. <i>Russe.</i>	Saksank. <i>Alle- mande.</i>	Muunk. <i>Autres langues.</i>
1870	5 932	1 275	44	23	14
1890	9 114	1 429	18	21	7
1910	14 887	1 084	57	41	43
Prosentteissa.					
1870	81.4	17.5	0.6	0.3	0.2
1890	86.1	13.5	0.2	0.2	—
1910	92.4	6.7	0.4	0.2	0.3

Ne muutokset, jotka yllä olevien lukujen mukaan ovat tapahtuneet eri
kieliryhmissä, olivat niinmuodoin, lausuttuina myöskin suhteellisin luvuin,
seuraavat:

Accroissement ou diminution des groupes de langue.

	Vuosina 1870—1910.		Vuosina 1890—1910.	
Suomenkieliset	8 955	= 151.0 %	5 773	= 63.3 %
Ruotsinkieliset	—191	= —15.0 »	—345	= —24.1 »
Venäjänkieliset.....	13	= 29.5 »	39	= 216.7 »
Saksankieliset	18	= 78.3 »	20	= 95.2 »
Muunkieliset	29	= 207.1 »	36	= 514.3 »

Väestön enemmistön kieli on, kuten yllä olevasta ilmenee, myöskin maan pohjoisimmassa lääninhallituskaupungissa voittanut alaa käsittelynalaisena ajanjaksona, jota vastoin ruotsinkielen merkitys, vieläpä absoluuttisestikin, on vähentynyt.

Koska muutot muilta paikkakunnilta kaupunkeihin osottavat niin suurta vaikutusta näiden väestön lisääntymiseen ja kokoonpanoon, on sangen mielenkiintoista tutkia, missä määrin tämä väestöliike vaikuttaa kaupunkien kielisuhteisiin. Erottamalla väestö kahteen ryhmään sen mukaan, onko se syntynyt kysymyksessä olevassa kaupungissa vai sen ulkopuolella, saadaan tämä vaikutus jossain määrin valaistuksi. Näiden kahden väestönaineksen kieliryhmitys ilmenee, esitettynä sekä absoluuttisin että suhteellisin luvuin, seuraavista taulukoista.

Kaupungissa ja sen ulkopuolella syntyneen väestön kieliryhmitys.

— Répartition de la population selon la langue parlée.

A.—Personnes nées dans la ville. — B.—Personnes nées hors de la ville.

1. Helsinki.

Kieli.	A. Kaupungissa syntyneet.			B. Kaup. ulkop. syntyneet.			Koko väestö (siihen luettuna nekin, joiden syntymäpaikka oli tuntematon).		
	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.
<i>Absoluuttiset luvut.</i>									
Suomi.....	11 265	11 397	22 662	25 208	32 569	57 777	36 620	44 172	80 792
Ruotsi	9 191	11 004	20 195	11 152	16 331	27 483	20 439	27 468	47 907
Venäjä	592	653	1 245	2 550	1 641	4 191	3 161	2 305	5 466
Saksa	52	59	111	382	414	796	436	475	911
Muut kielet ..	60	89	149	684	395	1 079	749	486	1 235
Tuntem. kieli.	6	10	16	30	34	64	80	106	186
Yhteensä	21 166	23 212	44 378	40 006	51 384	91 390	61 485	75 012	136 497
Prosentteissa.									
Suomi.....	53.24	49.12	51.08	63.06	63.43	63.27	59.64	58.97	59.27
Ruotsi	43.44	47.43	45.52	27.90	31.80	30.09	33.28	36.67	35.14
Venäjä	2.80	2.82	2.81	6.38	3.19	4.59	5.15	3.08	4.01
Saksa	0.24	0.25	0.25	0.95	0.81	0.87	0.71	0.63	0.67
Muut kielet ..	0.28	0.38	0.34	1.71	0.77	1.18	1.22	0.65	0.91

2. Turku.

Kieli.	A. Kaupungissa syntyneet.			B. Kaup. ulkop. syntyneet.			Koko väestö (siihen luettuna nekin, joiden syntymäpaikka oli tuntematon).		
	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.
<i>Absoluuttiset luvut.</i>									
Suomi.....	6 569	7 064	13 633	12 276	15 765	28 041	18 873	22 865	41 738
Ruotsi	2 092	3 008	5 100	2 594	4 239	6 833	4 705	7 264	11 969
Venäjä	36	31	67	204	100	304	243	131	374
Saksa	6	2	8	121	57	178	127	60	187
Muut kielet ..	26	27	53	181	74	255	208	101	309
Tuntem. kieli.	3	3	6	—	—	—	68	42	110
Yhteensä	8 732	10 135	18 867	15 376	20 235	35 611	24 224	30 463	54 687
Prosentteissa.									
Suomi.....	75.25	69.72	72.28	79.84	77.91	78.74	78.13	75.16	76.48
Ruotsi	23.97	29.69	27.04	16.87	20.95	19.19	19.48	23.88	21.93
Venäjä	0.41	0.30	0.36	1.33	0.49	0.85	1.01	0.43	0.68
Saksa	0.07	0.02	0.04	0.79	0.28	0.50	0.52	0.20	0.34
Muut kielet ..	0.30	0.27	0.28	1.17	0.37	0.72	0.86	0.33	0.57

3. Viipuri.

Kieli.	A. Kaupungissa syntyneet.			B. Kaup. ulkop. syntyneet.			Koko väestö (siihen luettuna nekin, joiden syntymäpaikka oli tuntematon).		
	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.
<i>Absoluuttiset luvut.</i>									
Suomi.....	6 324	6 786	13 110	11 660	14 952	26 612	18 026	21 798	39 824
Ruotsi	417	526	943	890	1 355	2 245	1 312	1 883	3 195
Venäjä	673	853	1 526	2 038	1 660	3 698	2 719	2 521	5 240
Saksa	26	67	93	127	128	255	154	195	349
Muut kielet ..	27	44	71	185	115	300	212	161	373
Tuntem. kieli.	—	2	2	2	—	2	15	11	26
Yhteensä	7 467	8 278	15 745	14 902	18 210	33 112	22 438	26 569	49 007
Prosentteissa.									
Suomi.....	84.69	82.00	83.28	78.26	82.11	80.37	80.39	82.08	81.31
Ruotsi	5.59	6.35	5.99	5.97	7.44	6.78	5.85	7.09	6.52
Venäjä	9.01	10.31	9.69	13.68	9.12	11.17	12.13	9.49	10.70
Saksa	0.35	0.81	0.59	0.85	0.70	0.77	0.69	0.73	0.71
Muut kielet ..	0.36	0.53	0.45	1.24	0.63	0.91	0.94	0.61	0.76

4. Tampere.

Kieli.	A. Kaupungissa syntyneet.			B. Kaup. ulkop. syntyneet.			Koko väestö (siihen luettuna nekin, joiden syntymäpaikka oli tuntematon).		
	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.
<i>Absoluuttiset luvut.</i>									
Suomi.....	8 099	8 703	16 802	9 666	15 317	24 983	17 780	24 055	41 835
Ruotsi	198	237	435	626	993	1 619	827	1 231	2 058
Venäjä	6	5	11	42	22	64	49	27	76
Saksa	6	7	13	25	30	55	31	37	68
Muut kielet ..	5	3	8	61	28	89	66	31	97
Tuntem. kieli.	—	—	—	—	—	—	12	1	13
Yhteensä	8 314	8 955	17 269	10 420	16 390	26 810	18 765	25 382	44 147
Prosentteissa.									
Suomi.....	97.42	97.19	97.30	92.76	93.45	93.19	94.81	94.78	94.79
Ruotsi	2.38	2.65	2.52	6.01	6.06	6.04	4.41	4.85	4.66
Venäjä	0.07	0.06	0.06	0.40	0.14	0.24	0.26	0.11	0.17
Saksa	0.07	0.07	0.07	0.24	0.18	0.20	0.17	0.14	0.16
Muut kielet ..	0.06	0.03	0.05	0.59	0.17	0.33	0.35	0.12	0.22

5. Nikolainkaupunki.

Kieli.	A. Kaupungissa syntyneet.			B. Kaup. ulkop. syntyneet.			Koko väestö (siihen luettuna nekin, joiden syntymäpaikka oli tuntematon).		
	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.
<i>Absoluuttiset luvut.</i>									
Suomi.....	1 346	1 437	2 783	2 557	3 742	6 299	3 912	5 188	9 100
Ruotsi	1 932	2 349	4 281	2 262	3 489	5 751	4 207	5 855	10 062
Venäjä	9	4	13	42	33	75	51	37	88
Saksa	3	2	5	35	20	55	38	22	60
Muut kielet ..	4	1	5	36	17	53	40	18	58
Tuntem. kieli.	1	—	1	—	—	—	2	—	2
Yhteensä	3 295	3 773	7 088	4 932	7 301	12 233	8 250	11 120	19 370
Prosentteissa.									
Suomi.....	40.86	37.89	39.27	51.85	51.26	51.49	47.43	46.66	46.99
Ruotsi	58.65	61.93	60.41	45.86	47.79	47.01	51.01	52.65	51.95
Venäjä	0.28	0.10	0.18	0.85	0.45	0.62	0.62	0.33	0.45
Saksa	0.09	0.05	0.07	0.71	0.27	0.45	0.46	0.20	0.31
Muut kielet ..	0.12	0.03	0.07	0.73	0.23	0.43	0.48	0.16	0.30

6. Pori.

Kieli.	A. Kaupungissa syntyneet.			B. Kaup. ulkop. syntyneet.			Koko väestö (siihen luettuna nekin, joiden syntymäpaikka oli tuntematon).		
	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.
<i>Absoluuttiset luvut.</i>									
Suomi.....	3 396	3 779	7 175	3 655	5 106	8 761	7 063	8 905	15 968
Ruotsi	226	402	628	325	427	752	553	831	1 384
Venäjä	—	—	—	20	2	22	20	2	22
Saksa	—	—	—	7	3	10	7	3	10
Muut kielet ..	—	—	—	44	5	49	44	5	49
Tuntem. kieli.	—	1	1	18	5	23	24	9	33
Yhteensä	3 622	4 182	7 804	4 069	5 548	9 617	7 711	9 755	17 466
Prosentteissa.									
Suomi.....	93.76	90.39	91.95	90.23	92.12	91.32	91.88	91.37	91.60
Ruotsi	6.24	9.61	8.05	8.02	7.70	7.84	7.20	8.53	7.94
Venäjä	—	—	—	0.49	0.04	0.23	0.26	0.02	0.12
Saksa	—	—	—	0.17	0.05	0.10	0.09	0.03	0.06
Muut kielet ..	—	—	—	1.09	0.09	0.51	0.57	0.05	0.28

7. Oulu.

Kieli.	A. Kaupungissa syntyneet.			B. Kaup. ulkop. syntyneet.			Koko väestö (siihen luettuna nekin, joiden syntymäpaikka oli tuntematon).		
	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.
<i>Absoluuttiset luvut.</i>									
Suomi.....	3 039	3 358	6 397	3 576	4 883	8 459	6 634	8 253	14 887
Ruotsi	149	250	399	259	423	682	409	675	1 084
Venäjä	4	7	11	33	13	46	37	20	57
Saksa	4	2	6	22	13	35	26	15	41
Muut kielet ..	3	—	3	29	11	40	32	11	43
Tuntem. kieli.	—	—	—	—	—	—	1	1	2
Yhteensä	3 199	3 617	6 816	3 919	5 343	9 262	7 139	8 975	16 114
Prosentteissa.									
Suomi.....	95.00	92.84	93.85	91.25	91.39	91.33	92.94	91.97	92.40
Ruotsi	4.66	6.91	5.86	6.61	7.92	7.36	5.73	7.52	6.73
Venäjä	0.13	0.19	0.16	0.84	0.24	0.50	0.52	0.22	0.35
Saksa	0.12	0.06	0.09	0.56	0.24	0.38	0.36	0.17	0.25
Muut kielet ..	0.09	—	0.04	0.74	0.21	0.43	0.45	0.12	0.27

Edellä esitetyt tiedot vahvistavat muun muassa sen tosiasian, että niissä kaupungeissa, jotka varsinaisesti voi sanoa kaksikielisiksi, suomenkielinen aines on oleellisesti voimakkaampi kaupungin ulkopuolella kuin itse kaupungissa syntyneen väestön keskuudessa. Tätä valaisevat seuraavat toiselta puolen kaupungissa (A), toiselta puolen kaupungin ulkopuolella syntynyttä väestöä (B) koskevat suhdeluvut:

	Suomenkielisiä.		Ruotsinkielisiä.	
	A.	B.	A.	B.
Helsinki	51.08 %	63.27 %	45.52 %	30.09 %
Turku	72.28 »	78.74 »	27.04 »	19.19 »
Nikolainkaupunki....	39.27 »	51.49 »	60.41 »	47.01 »

Edelleen ansaitsee kysymys eri kielten levenemisestä eri ikäryhmissä erikoista huomiota. Tätä seikkaa koskevat suhdeluvut osottavat nimittäin, että jokin kieli voi olla voimakkaammin edustettu alemmissä ikäluokissa kuin toinen, jota taas toiselta puolen vanhemmat ikäluokat, joiden ennemmin tai myöhemmin on väistyminen nuorempien sukupolvien tieltä, yleisemmin puhuvat. Nämä luvut antavat siten erinäisiä viittauksia eri kielten suuremmasta tai vähemmästä edellytyksestä voittaa alaa tai väistyä toisten tieltä.

Tässä kosketeltujen näkökohtien yleiseksi valaisemiseksi esitetään seuraavassa tietoja kysymyksessä olevan seitsemän kaupungin väestön kieliryhmityksestä, jakamalla väestö kymmenvuotisiin ikäryhmiin, jolloin kaikki 70 vuotta vanhemmat henkilöt muodostavat yhteisen ryhmän, ja erottamalla kaupungissa syntynyt väestö sen ulkopuolella syntyneestä. Tällöin kaikki muut kielet paitsi suomi ja ruotsi ovat yhdistetyt yhdeksi ryhmäksi. Nämä tiedot esitetään ainoastaan lausuttuina suhteellisin luvuin, jotka ovat lasketut kuhunkin ikäryhmään kuuluvien henkilöiden koko luvusta eri väestöryhmissä.

Väestön kieliryhmitys eri ikäluokissa. — Répartition de la population selon la langue parlée dans différentes catégories d'âge.

A.=Personnes nées dans la ville. — B.=Personnes nées hors de la ville.

1. Helsinki.

Ikä. — Âge.	Suomenk. — Finnois.			Ruotsink. — Suédois.			Muunkielisiä. Autres langues.		
	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.
A. Kaupungissa syntyneet.									
—10 v.	62.82	61.96	62.38	33.14	33.82	33.48	4.04	4.22	4.14
10—20 »	54.51	53.40	53.95	42.95	43.93	43.44	2.54	2.67	2.61
20—30 »	44.79	39.86	42.07	53.28	57.46	55.59	1.93	2.68	2.34
30—40 »	28.37	25.58	26.79	68.04	71.09	69.77	3.59	3.33	3.44
40—50 »	18.00	18.01	18.00	78.07	77.82	77.93	3.93	4.17	4.07
50—60 »	11.69	6.53	8.31	83.44	91.07	88.43	4.87	2.40	3.26
60—70 »	11.29	5.54	7.01	86.29	91.14	89.90	2.42	3.32	3.09
70— »	7.84	7.05	7.19	90.20	91.19	91.01	1.96	1.76	1.80
Yhteensä	53.24	49.12	51.08	43.44	47.43	45.52	3.32	3.45	3.40
B. Kaup. ulkop. syntyneet.									
—10 v.	59.30	60.84	60.08	28.33	27.68	28.00	12.37	11.48	11.92
10—20 »	61.92	67.72	65.38	29.59	27.64	28.43	8.49	4.64	6.19
20—30 »	67.77	71.37	69.77	22.14	23.90	23.12	10.09	4.73	7.11
30—40 »	64.57	65.67	65.15	25.21	29.54	27.50	10.22	4.79	7.35
40—50 »	61.65	58.16	59.76	31.24	38.07	34.95	7.11	3.77	5.29
50—60 »	58.29	52.77	55.04	36.81	43.78	40.92	4.90	3.45	4.04
60—70 »	48.70	45.81	46.82	45.88	50.35	48.79	5.42	3.84	4.39
70— »	38.10	35.25	36.05	53.26	59.79	57.98	8.64	4.96	5.97
Yhteensä	63.06	63.43	63.27	27.90	31.80	30.09	9.04	4.77	6.64
Koko väestö. *) — Total.									
—10 v.	62.12	61.79	61.95	32.27	32.59	32.44	5.61	5.62	5.61
10—20 »	57.91	61.30	59.78	36.79	34.93	35.76	5.30	3.77	4.46
20—30 »	63.70	65.87	64.90	27.61	29.76	28.80	8.69	4.37	6.30
30—40 »	60.09	60.02	60.05	30.49	35.41	33.12	9.42	4.57	6.83
40—50 »	56.17	52.54	54.19	37.13	43.64	40.69	6.70	3.82	5.12
50—60 »	54.33	47.70	50.38	40.78	48.97	45.66	4.89	3.33	3.96
60—70 »	45.85	41.06	42.68	48.99	55.18	53.08	5.16	3.76	4.24
70— »	35.65	31.60	32.68	56.29	63.90	61.88	8.06	4.50	5.44
Yhteensä	59.64	58.97	59.27	33.28	36.67	35.14	7.08	4.36	5.59

*) Tähän on luettu nekin henkilöt, joiden syntymäpaikka on tuntematon. — Y compris personnes dont le lieu de naissance est inconnu.

2. Turku.

Ikä. — <i>Âge.</i>	Suomenk. — <i>Finnois.</i>			Ruotsink. — <i>Suédois.</i>			Muunkielisiä. <i>Autres langues.</i>		
	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.
A. Kaupungissa syntyneet.									
—10 v.	79.67	80.29	79.97	19.46	19.08	19.28	0.87	0.63	0.75
10—20 »	76.52	75.50	76.01	22.57	23.91	23.24	0.91	0.59	0.75
20—30 »	75.22	69.36	71.86	24.39	29.92	27.56	0.39	0.72	0.58
30—40 »	67.56	57.28	61.29	32.25	42.35	38.41	0.19	0.37	0.30
40—50 »	58.51	46.39	50.77	40.16	52.86	48.27	1.33	0.75	0.96
50—60 »	45.54	40.35	41.99	53.99	59.00	57.42	0.47	0.65	0.59
60—70 »	48.84	37.50	40.49	51.16	62.50	59.51	—	—	—
70— »	45.28	38.91	40.07	54.72	61.09	59.93	—	—	—
Yhteensä	75.25	69.72	72.28	23.97	29.69	27.04	0.78	0.59	0.68
B. Kaup. ulkop. syntyneet.									
—10 v.	85.02	84.68	84.85	12.80	13.58	13.19	2.18	1.74	1.96
10—20 »	78.36	78.28	78.31	19.64	20.99	20.43	2.00	0.73	1.26
20—30 »	81.29	80.91	81.06	13.45	17.50	15.83	5.26	1.59	3.11
30—40 »	81.22	79.18	80.10	14.83	19.62	17.46	3.95	1.20	2.44
40—50 »	77.97	75.64	76.70	19.05	23.45	21.45	2.98	0.91	1.85
50—60 »	77.38	74.37	75.66	20.45	24.72	22.89	2.17	0.91	1.45
60—70 »	75.27	70.88	72.50	22.22	28.58	26.23	2.51	0.54	1.27
70— »	68.07	65.19	66.05	29.97	33.97	32.77	1.96	0.84	1.18
Yhteensä	79.84	77.91	78.74	16.87	20.95	19.19	3.29	1.14	2.07
Koko väestö. — *)									
<i>Total.</i>									
—10 v.	81.39	81.73	81.56	17.31	17.27	17.29	1.30	1.00	1.15
10—20 »	77.43	77.09	77.25	21.13	22.24	21.73	1.44	0.67	1.02
20—30 »	79.79	78.25	78.89	16.10	20.36	18.59	4.11	1.39	2.52
30—40 »	79.16	75.13	76.91	17.44	23.80	21.00	3.40	1.07	2.09
40—50 »	75.10	69.74	72.09	22.16	29.38	26.22	2.74	0.88	1.69
50—60 »	73.36	67.95	70.16	24.69	31.19	28.53	1.95	0.86	1.31
60—70 »	72.64	65.62	68.12	25.12	33.92	30.79	2.24	0.46	1.09
70— »	65.12	59.17	60.81	33.17	40.18	38.25	1.71	0.65	0.94
Yhteensä	78.13	75.16	76.48	19.48	23.88	21.93	2.39	0.96	1.59

*) Tähän on luettu nekin henkilöt, joiden syntymäpaikka on tuntematon. — *Y compris personnes dont le lieu de naissance est inconnu.*

3. Viipuri.

Ikä. — <i>Âge.</i>	Suomenk. — <i>Finnois.</i>			Ruotsink. — <i>Suëdois.</i>			Muunkielisiä. <i>Autres langues.</i>		
	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.
A. Kaupungissa syntyneet.									
—10 v.	85.49	85.32	85.40	4.57	4.43	4.50	9.94	10.25	10.10
10—20 »	85.01	81.52	83.22	5.46	6.63	6.06	9.53	11.85	10.72
20—30 »	87.76	84.96	86.22	4.39	4.79	4.61	7.85	10.25	9.17
30—40 »	82.72	77.96	80.13	8.29	9.76	9.09	8.99	12.28	10.78
40—50 »	74.49	73.79	74.04	12.34	12.38	12.37	13.17	13.83	13.59
50—60 »	76.97	69.06	71.94	13.16	11.32	11.99	9.87	19.62	16.07
60—70 »	70.59	65.28	66.67	19.61	11.80	13.84	9.80	22.92	19.49
70— »	57.14	52.44	53.40	4.76	21.95	18.45	38.10	25.61	28.15
Yhteensä	84.69	82.00	83.28	5.59	6.35	5.99	9.72	11.65	10.73
B. Kaup. ulkop. syntyneet									
—10 v.	83.93	81.43	82.67	4.09	5.42	4.76	11.98	13.15	12.57
10—20 »	78.51	83.26	81.18	5.56	6.53	6.10	15.93	10.21	12.72
20—30 »	77.44	84.73	81.59	4.04	5.36	4.79	18.52	9.91	13.62
30—40 »	77.06	82.40	79.80	5.97	6.87	6.43	16.97	10.73	13.77
40—50 »	75.88	78.46	77.24	9.00	10.75	9.91	15.12	10.79	12.85
50—60 »	78.64	82.68	80.92	8.11	8.91	8.56	13.25	8.41	10.52
60—70 »	80.47	80.04	80.21	7.84	10.49	9.47	11.69	9.47	10.32
70— »	74.01	73.39	73.57	11.01	16.00	14.59	14.98	10.61	11.84
Yhteensä	78.26	82.11	80.37	5.97	7.44	6.78	15.77	10.45	12.85
Koko väestö. *) — Total.									
—10 v.	84.96	84.01	84.48	4.41	4.76	4.59	10.63	11.23	10.93
10—20 »	81.28	82.61	82.00	5.54	6.56	6.09	13.18	10.83	11.91
20—30 »	79.50	84.80	82.50	4.13	5.24	4.76	16.37	9.96	12.74
30—40 »	77.92	81.67	79.86	6.34	7.35	6.86	15.74	10.98	13.28
40—50 »	75.75	77.73	76.82	9.37	10.96	10.23	14.88	11.31	12.95
50—60 »	78.51	80.77	79.81	8.64	9.22	8.97	12.85	10.01	11.22
60—70 »	79.86	78.36	78.92	8.63	10.66	9.90	11.51	10.98	11.18
70— »	72.58	70.74	71.24	10.48	16.59	14.93	16.94	12.67	13.83
Yhteensä	80.39	82.08	81.31	5.85	7.09	6.52	13.76	10.83	12.17

*) Tähän on luettu nekin henkilöt, joiden syntymäpaikka on tuntematon. — *Y compris personnes dont le lieu de naissance est inconnu.*

4. Tampere.

Ikä. — <i>Âge.</i>	Suomenk. — <i>Finnois.</i>			Ruotsink. — <i>Suédois.</i>			Muunkielisiä. <i>Autres langues.</i>		
	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.
A. Kaupungissa syntyneet.									
—10 v.	97.15	97.03	97.09	2.52	2.69	2.61	0.33	0.28	0.30
10—20 »	97.47	97.35	97.40	2.45	2.54	2.50	0.08	0.11	0.10
20—30 »	98.04	97.83	97.93	1.84	2.07	1.96	0.12	0.10	0.11
30—40 »	98.93	98.42	98.65	1.07	1.58	1.35	—	—	—
40—50 »	98.88	97.86	98.29	1.12	2.14	1.71	—	—	—
50—60 »	93.75	93.05	93.31	5.36	6.95	6.36	0.89	—	0.33
60—70 »	90.91	93.59	92.62	9.09	6.41	7.38	—	—	—
70— »	84.62	81.25	82.22	15.38	18.75	17.78	—	—	—
Yhteensä	97.42	97.19	97.30	2.38	2.65	2.52	0.20	0.16	0.18
B. Kaup. ulkop. syntyneet.									
—10 v.	93.78	92.69	93.24	5.24	6.05	5.64	0.98	1.26	1.12
10—20 »	91.77	94.17	93.26	6.83	5.51	6.01	1.40	0.32	0.73
20—30 »	93.94	95.44	94.96	3.99	4.12	4.08	2.07	0.44	0.96
30—40 »	93.18	93.30	93.25	5.51	6.09	5.86	1.31	0.61	0.89
40—50 »	91.14	90.56	90.82	7.78	8.99	8.45	1.08	0.45	0.73
50—60 »	92.52	92.61	92.57	7.00	6.87	6.93	0.48	0.52	0.50
60—70 »	93.07	93.05	93.06	6.59	6.85	6.75	0.34	0.10	0.19
70— »	93.67	91.32	91.99	6.33	8.68	8.01	—	—	—
Yhteensä	92.76	93.45	93.19	6.01	6.06	6.04	1.23	0.49	0.77
Koko väestö. *) — Total.									
—10 v.	96.37	96.09	96.23	3.16	3.42	3.29	0.47	0.49	0.48
10—20 »	95.14	95.70	95.46	4.24	4.08	4.15	0.62	0.22	0.39
20—30 »	95.22	95.93	95.67	3.32	3.70	3.57	1.46	0.37	0.76
30—40 »	94.31	94.20	94.24	4.61	5.30	5.02	1.08	0.50	0.74
40—50 »	92.28	91.72	91.96	6.80	7.90	7.42	0.92	0.38	0.62
50—60 »	92.65	92.61	92.63	6.83	6.93	6.89	0.52	0.46	0.48
60—70 »	92.93	93.10	93.03	6.76	6.81	6.79	0.31	0.09	0.18
70— »	93.16	90.77	91.45	6.84	9.23	8.55	—	—	—
Yhteensä	94.81	94.78	94.79	4.41	4.85	4.66	0.78	0.37	0.55

*) Tähän on luettu nekin henkilöt, joiden syntymäpaikka on tuntematon. — *Y compris personnes dont le lieu de naissance est inconnu.*

5. Nikolainkaupunki.

Ikä. — <i>Âge.</i>	Suomenk. — <i>Finnois.</i>			Ruotsink. — <i>Suèdois.</i>			Muunkielisiä. <i>Autres langues.</i>		
	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.
A. Kaupungissa syntyneet.									
—10 v.	53.96	56.13	55.05	45.63	43.70	44.66	0.41	0.17	0.29
10—20 »	34.25	35.16	34.72	65.01	64.55	64.77	0.74	0.29	0.51
20—30 »	28.29	19.52	23.10	70.93	80.21	76.43	0.78	0.27	0.47
30—40 »	11.43	6.60	8.79	88.57	93.40	91.21	—	—	—
40—50 »	—	4.85	2.94	100.00	95.15	97.06	—	—	—
50—60 »	1.79	2.48	2.26	98.21	97.52	97.74	—	—	—
60—70 »	—	—	—	100.00	100.00	100.00	—	—	—
70— »	16.67	6.67	7.58	83.33	93.33	92.42	—	—	—
Yhteensä	40.86	37.89	39.27	58.65	61.93	60.41	0.49	0.18	0.32
B. Kaup. ulkop. syntyneet.									
—10 v.	46.20	48.33	47.27	52.20	50.10	51.14	1.60	1.57	1.59
10—20 »	53.30	61.61	57.91	45.66	37.93	41.37	1.04	0.46	0.72
20—30 »	62.84	63.55	63.28	32.94	35.14	34.31	4.22	1.31	2.41
30—40 »	60.60	55.81	57.80	36.42	43.30	40.43	2.98	0.89	1.77
40—50 »	41.58	42.95	42.38	56.25	56.07	56.14	2.17	0.98	1.48
50—60 »	41.48	38.18	39.41	57.40	60.75	59.50	1.12	1.07	1.09
60—70 »	35.15	32.56	33.38	64.43	66.67	65.96	0.42	0.77	0.66
70— »	21.43	20.62	20.80	78.57	79.38	79.20	—	—	—
Yhteensä	51.85	51.26	51.49	45.86	47.79	47.01	2.29	0.95	1.50
Koko väestö. *) — Total.									
—10 v.	52.12	54.26	53.20	47.21	45.25	46.22	0.67	0.49	0.58
10—20 »	43.31	48.74	46.23	55.81	50.88	53.16	0.88	0.38	0.61
20—30 »	55.82	55.50	55.62	40.67	43.38	42.34	3.51	1.12	2.04
30—40 »	53.50	49.49	51.18	43.94	49.73	47.30	2.56	0.78	1.52
40—50 »	36.53	37.76	37.25	61.58	61.40	61.47	1.89	0.84	1.28
50—60 »	37.05	33.18	34.59	61.95	65.90	64.46	1.00	0.92	0.95
60—70 »	31.84	27.26	28.64	67.79	72.10	70.80	0.37	0.64	0.56
70— »	21.11	18.23	18.82	78.89	81.77	81.18	—	—	—
Yhteensä	47.43	46.66	46.99	51.01	52.65	51.95	1.56	0.69	1.06

*) Tähän on luettu nekin henkilöt, joiden syntymäpaikka on tuntematon. — *Y compris personnes dont le lieu de naissance est inconnu.*

6. Pori.

Ikä. — <i>Âge.</i>	Suomenk. — <i>Finois.</i>			Ruotsink. — <i>Suèdois.</i>			Muunkielisiä. <i>Autres langues.</i>		
	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.	Mp.	Np.	M. s. p.
A. Kaupungissa syntyneet.									
—10 v.	95.28	93.81	94.54	4.72	6.19	5.46	—	—	—
10—20 »	93.18	92.96	93.07	6.82	7.04	6.93	—	—	—
20—30 »	95.64	93.45	94.36	4.36	6.55	5.64	—	—	—
30—40 »	93.89	90.34	91.86	6.11	9.66	8.14	—	—	—
40—50 »	89.30	78.13	82.84	10.70	21.87	17.16	—	—	—
50—60 »	85.71	81.86	83.38	14.29	18.14	16.62	—	—	—
60—70 »	90.91	71.78	75.85	9.09	28.22	24.15	—	—	—
70— »	77.78	74.23	75.00	22.22	25.77	25.00	—	—	—
Yhteensä	93.76	90.39	91.95	6.24	9.61	8.05	—	—	—
B. Kaup. ulkop. syntyneet.									
—10 v.	92.91	93.60	93.26	6.90	6.40	6.65	0.19	—	0.09
10—20 »	91.48	92.26	91.92	7.38	7.41	7.40	1.14	0.33	0.68
20—30 »	89.37	96.25	93.75	5.80	3.66	4.44	4.83	0.09	1.81
30—40 »	89.40	92.48	91.18	8.08	7.33	7.65	2.52	0.19	1.17
40—50 »	89.42	90.79	90.17	9.80	8.95	9.33	0.78	0.26	0.50
50—60 »	88.48	88.47	88.48	10.43	11.53	11.06	1.09	—	0.46
60—70 »	91.21	87.50	89.02	8.37	12.50	10.81	0.42	—	0.17
70— »	90.00	87.38	88.22	9.00	11.68	10.83	1.00	0.94	0.95
Yhteensä	90.23	92.12	91.32	8.02	7.70	7.84	1.75	0.18	0.84
Koko väestö. *) —									
Total.									
—10 v.	94.70	93.77	94.24	5.25	6.23	5.74	0.05	—	0.02
10—20 »	92.39	92.64	92.52	7.15	7.20	7.18	0.46	0.16	0.30
20—30 »	91.72	95.35	93.97	5.25	4.59	4.84	3.03	0.06	1.19
30—40 »	90.57	91.88	91.33	7.56	7.98	7.80	1.87	0.14	0.87
40—50 »	89.41	87.68	88.45	9.99	12.13	11.18	0.60	0.19	0.37
50—60 »	87.84	86.71	87.18	11.33	13.29	12.47	0.83	—	0.35
60—70 »	91.17	82.55	85.62	8.48	17.45	14.25	0.35	—	0.13
70— »	87.40	83.28	84.48	11.81	16.08	14.84	0.79	0.64	0.68
Yhteensä	91.88	91.37	91.60	7.20	8.53	7.94	0.92	0.10	0.46

*) Tähän on luettu nekin henkilöt, joiden syntymäpaikka on tuntematon. — *Y compris personnes dont le lieu de naissance est inconnu.*

7. Oulu.

Ikä. — Âge.	Suomenk. — <i>Finnois.</i>			Ruotsink. — <i>Suédois.</i>			Muunkielisiä. <i>Autres langues.</i>		
	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.
A. Kaupungissa syntyneet.									
—10 v.	95.16	94.33	94.74	4.10	5.29	4.70	0.74	0.38	0.56
10—20 »	95.86	94.98	95.42	4.03	4.69	4.36	0.11	0.33	0.22
20—30 »	95.24	93.58	94.35	4.76	6.21	5.54	—	0.21	0.11
30—40 »	94.20	91.76	92.80	5.80	8.24	7.20	—	—	—
40—50 »	93.38	89.17	90.96	6.62	10.83	9.04	—	—	—
50—60 »	94.51	87.50	89.89	5.49	12.50	10.11	—	—	—
60—70 »	80.00	84.00	82.94	20.00	16.00	17.06	—	—	—
70— »	95.83	81.82	84.33	4.17	18.18	15.67	—	—	—
Yhteensä	95.00	92.84	93.85	4.66	6.91	5.86	0.34	0.25	0.29
B. Kaupungin ulkop. syntyneet.									
—10 v.	92.43	91.08	91.75	5.68	7.35	6.52	1.89	1.57	1.73
10—20 »	92.50	92.68	92.60	5.91	6.90	6.49	1.59	0.42	0.91
20—30 »	92.95	93.37	93.19	3.68	5.86	4.94	3.37	0.77	1.87
30—40 »	90.62	90.97	90.81	7.37	8.51	8.01	2.01	0.52	1.18
40—50 »	86.12	88.43	87.37	10.82	10.53	10.67	3.06	1.04	1.96
50—60 »	89.92	90.73	90.41	9.26	8.73	8.94	0.82	0.54	0.65
60—70 »	90.21	90.91	90.67	9.28	8.31	8.64	0.51	0.78	0.69
70— »	97.67	87.39	90.12	2.33	12.61	9.88	—	—	—
Yhteensä	91.25	91.39	91.33	6.61	7.92	7.36	2.14	0.69	1.31
Koko väestö.*) — Total.									
—10 v.	94.54	93.62	94.08	4.48	5.74	5.10	0.98	0.64	0.82
10—20 »	94.43	93.82	94.10	4.83	5.81	5.36	0.74	0.37	0.54
20—30 »	93.66	93.38	93.50	4.01	6.00	5.14	2.33	0.62	1.36
30—40 »	91.41	91.14	91.26	7.02	8.45	7.83	1.57	0.41	0.91
40—50 »	87.91	88.55	88.26	9.77	10.69	10.27	2.32	0.76	1.47
50—60 »	90.87	89.95	90.30	8.48	9.64	9.19	0.65	0.41	0.51
60—70 »	88.28	89.24	88.94	11.30	10.17	10.53	0.42	0.59	0.53
70— »	97.27	85.63	88.43	2.73	14.37	11.57	—	—	—
Yhteensä	92.94	91.97	92.40	5.73	7.52	6.73	1.33	0.51	0.87

*) Tähän on luettu nekin henkilöt, joiden syntymäpaikka on tuntematon. — *Y compris personnes dont le lieu de naissance est inconnu.*

Kuten jo on mainittu, otettiin vuoden 1910 väenlaskussa toistamiseen tutkittavaksi, miten laajalti molempia kotimaisia kieliä puhutaan rinnakkain. Tässä mielessä kaksikielisiä oli kaikissa tutkimuksenalaisissa kaupungeissa yhteensä 76 322 henkeä, siitä 32 837 miespuolista ja 43 485 naispuolista. Verrattuna koko väestöön nämä luvut tekevät 21.9 % miespuolisista ja 23.2 % naispuolisista sekä yleensä keskimäärin 22.6 % eli siis lähemmäs neljäsosan koko väestöstä. Jos tahtoo tehdä vertailut aivan tarkkaan oikeita, olisi niitä tehtäessä jätettävä huomioon ottamatta ne henkilöt, joiden äidinkieli ei ole suomi tai ruotsi. Laskettuina tällä tarkemmalla tavalla, tulevat kaksikielisten suhdeluvut olemaan miespuolisiin nähden 23.2, naispuolisiin nähden 24.1 sekä molempiin sukupuoliin nähden 23.7 %.

Kaksikielisyys on suuressa määrin enemmän levinnyt sellaisten henkilöiden keskuudessa, joilla on ruotsinkieli äidin- tai pääkielenään, kuin niiden joukossa, joilla suomenkieli on vastaavassa asemassa. Kaksikielisiä oli nimittäin:

	Miespuolisia.	Naispuolisia.	Yhteensä.
ruotsinkielisten ryhmässä	17 364 = 53.5 %	21 529 = 47.6 %	38 893 = 50.1 %
suomenkielisten »	15 473 = 14.2 »	21 956 = 16.2 »	37 429 = 15.3 »

Tällainen kaksikielisyys on eniten levinnyt maan pääkaupungissa, jossa sitä edusti 35.0 % kysymyksessä olevaa väestöä, sekä sitä lähinnä Nikolainkaupungissa ja Turussa, joissa vastaavat prosenttiluvut olivat 25.4 ja 23.4. Viipurissa ja Tampereella oli tässä mielessä kaksikielisiä henkilöitä ainoastaan 12.6 ja 9.3 % sekä Porissa ja Oulussa 13.1 ja 12.7 % koko kysymyksessä olevasta väestöstä.

Edellä on jo mainittu, että maan suurimpien kaupunkien ruotsinkielinen väestönaines huomattavasti suuremmassa määrin kuin suomenkielinen välittää näiden ryhmien välistä yhteyttä. Eri kaupungeissa näyttäytyi kyseessä oleva suhde sellaiseksi, että kaksikielisiä henkilöitä oli:

Suomenkielisessä ryhmässä.

K a u p u n k i.	Miespuolisia.		Naispuolisia.		Molemmat sukupuolet.	
	Absoluuttisesti.	%	Absoluuttisesti.	%	Absoluuttisesti.	%
Helsinki	8 812	24.1	12 276	27.7	21 088	26.1
Turku	2 330	12.3	3 809	16.7	6 139	14.7
Viipuri	1 336	7.4	1 741	8.0	3 077	7.7
Tampere.....	1 033	5.8	1 540	6.4	2 573	6.2
Nikolainkaupunki.....	924	23.6	1 124	21.7	2 048	22.5
Pori	513	7.3	797	9.0	1 310	8.2
Oulu	525	7.9	669	8.1	1 194	8.0
Yhteensä	15 473	14.2	21 956	16.2	37 429	15.3

Ruotsinkielisessä ryhmässä.

K a u p u n k i.	Miespuolisia.		Naispuolisia.		Molemmat suku- puolet.	
	Absoluut- tisesti.	%	Absoluut- tisesti.	%	Absoluut- tisesti.	%
Helsinki	10 970	53.7	13 049	47.5	24 019	50.1
Turku	2 660	56.5	3 747	51.6	6 407	53.5
Viipuri	983	74.9	1 344	71.4	2 327	72.8
Tampere	621	75.1	900	73.1	1 521	73.9
Nikolainkaupunki	1 408	33.5	1 415	24.2	2 823	28.1
Pori	386	69.8	574	69.1	960	69.4
Oulu	336	82.2	500	73.3	836	77.1
Yhteensä	17 364	53.5	21 529	47.6	38 893	50.1

Esitetyt luvut näyttävät vahvistavan sitä tosiasiaa, että mitä vahvempi toinen kieliryhmä jossakin kaupungissa on, sitä yleisemmin tulee harvalukuisempi ryhmä hankkineeksi enemmistön kielen taitoa. Ruotsinkielisen väestön keskuudessa on niinmuodoin suomenkielen taito vähinten levinnyt Nikolainkaupungissa ja sitä lähinnä pääkaupungissa, mutta paljon yleisemmin esim. Oulussa, Tampereella ja Viipurissa. Täysin sopusoinnussa yllä sanotun kanssa ovat suomenkieliset vähimmin hankkineet toisen kotimaisen kielen taitoa niillä paikkakunnilla, joissa tämä kieli on heikosti edustettu, mutta sitä suuremmassa määrin siellä, missä ruotsinkieliset muodostavat suuremman osan väestöä. Tässä suhteessa ovat toiselta puolen Helsingin ja Nikolainkaupungin, toiselta puolen esim. Tampereen kieliolot valaisevia.

Erinomaisen mieltäkiinnittävää on tutkia, mihin suuntaan kaksikielisyys vuosien 1900 ja 1910 väenlaskujen välisenä aikana on kehittynyt maan neljässä suurimmassa kaupungissa. Tätä koskevien lukujen vertailu osoittaa, että kaksikielisten luvun kasvaminen ei ole voinut pysyä väestön yleisen lisääntymisen rinnalla. Tämä suhteellinen taantuminen johtuu kuitenkin yksinomaan suomenkielisen väestönaineksen nopeasta lisääntymisestä. Ruotsinkielisessä ryhmässä on päin vastoin toisen kotimaisen kielen taito kaikissa kaupungeissa edistynyt kysymyksessä olevana aikana.

Nämä huomattavat seikat selviävät seuraavista suhteellisista luvuista.

K a u p u n k i.	Suomenkielisessä ryhmässä.						Ruotsinkielisessä ryhmässä.						Y h t e e n s ä.					
	Miespuo- liset.		Naispuo- liset.		Molemmat sukupuolet.		Miespuo- liset.		Naispuo- liset.		Molemmat sukupuolet.		Miespuo- liset.		Naispuo- liset.		Molemmat sukupuolet.	
	1900.	1910.	1900.	1910.	1900.	1910.	1900.	1910.	1900.	1910.	1900.	1910.	1900.	1910.	1900.	1910.	1900.	1910.
Helsinki	26.5	24.1	32.4	27.7	29.6	26.1	46.0	53.7	39.1	47.5	42.1	50.1	35.0	34.7	35.6	35.4	35.3	35.0
Turku.....	14.0	12.3	20.9	16.7	17.6	14.7	54.4	56.5	49.9	51.6	51.8	53.5	24.0	21.2	29.9	25.1	27.2	23.4
Viipuri	8.3	7.4	8.6	8.0	8.5	7.7	75.4	74.9	70.2	71.4	72.5	72.8	14.8	12.0	15.6	13.0	15.2	12.6
Tampere	5.8	5.8	6.1	6.4	6.0	6.2	65.5	75.1	66.6	73.1	66.1	73.9	9.2	8.9	9.5	9.6	9.4	9.3
Kaikki kau- pungit	15.1	14.8	18.4	17.2	16.9	16.1	50.1	55.8	44.2	50.3	46.7	52.6	24.6	24.2	26.2	25.5	25.5	24.9

Se, mitä edellä on sanottu suurimpien kaupunkiemme kielisuhteiden kehityksestä, koskee melkein ilman poikkeusta samassa määrin mies- kuin naispuolista väestöä. Erikoisesti on kuitenkin huomautettava siitä seikasta, että kaksikielisyys niin hyvin vuonna 1900 kuin 1910 on osottautunut vähemmän yleiseksi suomenkielisten miesten kuin naisten keskuudessa, kun ruotsinkielisten keskuudessa miespuoliset päinvastoin vievät naispuolisista voiton.

Asian luonnosta johtuu, että toisen kotimaisen kielen taitoa ei yleensä saavuteta aikaisemmassa lapsuudessa, vaan vasta nuoruusaikana tai kypsyyneemmässä iässä. Väestön kieliryhmitukseen ja ennen kaikkea toisen kotimaisen kielen taidon yleisyyteen nähden on edelleenkin tärkeätä tietää, onko väestö syntynyt ja samalla yleensä myöskin kasvanut väenlaskukaupungissa vai sen ulkopuolella, jossa tapauksessa suurin osa on muuttanut kaupunkiin lähemmältä tai kaukaisemmalta maaseudulta.

Kielisuhteiden valaisemiseksi osittain kaupungissa ja sen ulkopuolella syntyneen väestön keskuudessa, osittain, kaksikielisyyteen nähden, mainittujen väestöryhmien eri ikäluokissa, esitetään seuraavat, väenlaskuun osaaottaneiden kaupunkien suhteita koskevat taulut.

Eri kieliryhmien absoluuttinen suuruus kysymyksessä olevissa väestöryhmissä käy ilmi seuraavista tauluista.

Suomen- ja ruotsinkielisten luku eri ikäluokissa. — Nombre des personnes parlant le finnois ou le suédois dans différentes catégories d'âge.

A. = *Personnes nées dans la ville.* — B. = *Personnes nées hors de la ville.*

1. Helsinki.

Ikä. — Âge.	Suomenkielisiä. — <i>Parlant finnois.</i>						Ruotsinkielisiä. — <i>Parlant suédois.</i>					
	Ainoastaan suomea puhuvia <i>Seulement finnois.</i>			Myöskin ruotsia puhuvia. <i>Aussi suédois.</i>			Ainoastaan ruotsia puhuvia. <i>Seulement suédois.</i>			Myöskin suomea puhuvia. <i>Aussi finnois.</i>		
	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.
A. Kaupung. synt.												
—10 v.	5 913	5 760	11 673	349	381	730	2 759	2 737	5 496	545	616	1 161
10—20 »	1 901	1 719	3 620	1 333	1 516	2 849	1 095	1 208	2 303	1 453	1 453	2 906
20—30 »	309	288	597	899	1 034	1 933	335	639	974	1 102	1 267	2 369
30—40 »	71	92	163	293	338	631	218	431	649	655	764	1 419
40—50 »	27	40	67	115	150	265	191	397	588	425	424	849
50—60 »	12	12	24	24	26	50	93	309	402	164	221	385
60—70 »	7	10	17	7	10	17	58	205	263	49	124	173
70— »	3	6	9	1	10	11	25	163	188	21	44	65
Ikä tuntematon — <i>Inconnu</i>	—	3	3	1	2	3	1	2	3	2	—	2
Yhteensä	8 243	7 930	16 173	3 022	3 467	6 489	4 775	6 091	10 866	4 416	4 913	9 329
B. Kaupungin ulkop. syntyneet.												
—10 v.	1 296	1 360	2 656	94	113	207	511	473	984	153	197	350
10—20 »	2 359	3 968	6 327	771	1 111	1 882	688	1 038	1 726	808	1 035	1 843
20—30 »	6 551	8 356	14 907	1 992	2 836	4 828	1 049	1 779	2 828	1 742	1 969	3 711
30—40 »	4 604	4 812	9 416	1 298	1 923	3 221	830	1 397	2 227	1 474	1 632	3 106
40—50 »	2 498	2 478	4 976	883	1 321	2 204	617	1 177	1 794	1 096	1 310	2 406
50—60 »	1 421	1 591	3 012	495	902	1 397	467	1 050	1 517	743	1 018	1 761
60—70 »	535	838	1 373	175	404	579	303	755	1 058	366	610	976
70— »	155	362	517	61	158	219	166	569	735	136	313	449
Ikä tuntematon <i>Inconnu</i>	15	30	45	5	6	11	2	7	9	1	2	3
Yhteensä	19 434	23 795	43 229	5 774	8 774	14 548	4 633	8 245	12 878	6 519	8 086	14 605
Koko väestö. — Total *).												
—10 v.	7 262	7 187	14 449	446	501	947	3 302	3 235	6 537	703	821	1 524
10—20 »	4 276	5 712	9 988	2 109	2 635	4 744	1 794	2 260	4 054	2 262	2 497	4 759
20—30 »	6 877	8 676	15 553	2 891	3 878	6 769	1 386	2 426	3 812	2 848	3 246	6 094
30—40 »	4 686	4 916	9 602	1 594	2 264	3 858	1 050	1 835	2 885	2 137	2 402	4 539
40—50 »	2 532	2 525	5 057	1 000	1 474	2 474	810	1 581	2 391	1 525	1 740	3 265
50—60 »	1 437	1 608	3 045	520	929	1 449	561	1 362	1 923	908	1 242	2 150
60—70 »	545	851	1 396	183	416	599	362	965	1 327	416	738	1 154
70— »	159	371	530	62	170	232	191	736	927	158	358	516
Ikä tuntematon — <i>Inconnu</i>	34	50	84	7	9	16	13	19	32	13	5	18
Yhteensä	27 808	31 896	59 704	8 812	12 276	21 088	9 469	14 419	23 888	10 970	13 049	24 019

*) Tähän on luettu nekin henkilöt, joiden syntymäpaikka on tuntematon. — *Y compris personnes dont le lieu de naissance est inconnu.*

2. Turku.

Ikä. — <i>Âge.</i>	Suomenkielisiä. — <i>Parlant finnois.</i>						Ruotsinkielisiä. — <i>Parlant suédois.</i>					
	Ainoastaan suomea puhuvia. <i>Seulement finnois.</i>			Myöskin ruotsia puhuvia. <i>Aussi suédois.</i>			Ainoastaan ruotsia puhuvia. <i>Seulement suédois.</i>			Myöskin suomea puhuvia. <i>Aussi finnois.</i>		
	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.
A. Kaupung. synt.												
—10 v.	3 046	2 958	6 004	73	92	165	547	538	1 085	215	187	402
10—20 »	1 688	1 554	3 242	248	350	598	194	231	425	377	372	749
20—30 »	530	578	1 108	247	384	631	53	105	158	199	310	509
30—40 »	205	238	443	147	230	377	30	95	125	138	251	389
40—50 »	87	115	202	133	193	326	34	118	152	117	233	350
50—60 »	57	77	134	40	109	149	26	102	128	89	170	259
60—70 »	19	34	53	23	56	79	11	70	81	33	80	113
70— »	18	44	62	6	49	55	12	59	71	17	87	104
Ikä tuntematon — <i>Inconnu . . . . .</i>	1	3	4	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	5 651	5 601	11 252	918	1 463	2 381	907	1 318	2 225	1 185	1 690	2 875
B. Kaupungin ulkop. syntyneet.												
—10 v.	1 609	1 584	3 193	31	19	50	172	177	349	75	80	155
10—20 »	1 708	2 319	4 027	171	261	432	191	347	538	280	345	625
20—30 »	2 347	3 203	5 550	294	547	841	186	401	587	251	410	661
30—40 »	2 125	2 409	4 534	318	497	815	171	368	539	275	352	627
40—50 »	1 421	1 573	2 994	278	411	689	153	292	445	262	323	585
50—60 »	953	1 171	2 124	190	300	490	120	221	341	182	268	450
60—70 »	478	720	1 198	91	195	286	84	212	296	84	157	241
70— »	209	434	643	34	109	143	54	167	221	53	116	169
Ikä tuntematon — <i>Inconnu . . . . .</i>	18	13	31	1	—	1	—	1	1	1	2	3
Yhteensä	10 868	13 426	24 294	1 408	2 339	3 747	1 131	2 186	3 317	1 463	2 053	3 516
Koko väestö. — Total *).												
—10 v.	4 659	4 546	9 205	104	111	215	721	717	1 438	292	267	559
10—20 »	3 401	3 878	7 279	420	612	1 032	385	578	963	658	717	1 375
20—30 »	2 878	3 788	6 666	542	931	1 473	239	507	746	451	721	1 172
30—40 »	2 331	2 650	4 981	465	728	1 193	201	465	666	415	605	1 020
40—50 »	1 511	1 690	3 201	411	605	1 016	188	411	599	379	556	935
50—60 »	1 011	1 251	2 262	231	409	640	146	324	470	272	438	710
60—70 »	502	755	1 257	114	251	365	96	282	378	117	238	355
70— »	227	480	707	40	159	199	66	231	297	70	203	273
Ikä tuntematon — <i>Inconnu . . . . .</i>	23	18	41	3	3	6	3	2	5	6	2	8
Yhteensä	16 543	19 056	35 599	2 330	3 809	6 139	2 045	3 517	5 562	2 660	3 747	6 407

* Tähän on luettu nekin henkilöt, joiden syntymäpaikka on tuntematon. — *Y compris personnes dont le lieu de naissance est inconnu.*

3. Viipuri.

Ikä. — Âge.	Suomenkielisiä. — <i>Parlant finnois.</i>						Ruotsinkielisiä. — <i>Parlant suédois.</i>					
	Ainoastaan suomea puhuvia. <i>Seulement finnois.</i>			Myöskin ruotsia puhuvia. <i>Aussi suédois.</i>			Ainoastaan ruotsia puhuvia. <i>Seulement suédois.</i>			Myöskin suomea puhuvia. <i>Aussi finnois.</i>		
	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.
A. Kaupung. synt.												
—10 v.	3 125	3 090	6 215	32	31	63	88	89	177	81	73	154
10—20 »	1 530	1 543	3 073	58	67	125	18	21	39	84	110	194
20—30 »	668	783	1 451	92	121	213	6	14	20	32	37	69
30—40 »	383	406	789	86	121	207	6	8	14	41	58	99
40—50 »	144	243	387	37	61	98	6	6	12	24	45	69
50—60 »	100	153	253	17	30	47	4	8	12	16	22	38
60—70 »	31	79	110	5	15	20	3	4	7	7	13	20
70— »	11	38	49	1	5	6	1	5	6	—	13	13
Ikä tuntematon — <i>Inconnu . . . . .</i>	3	—	3	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	5 995	6 335	12 330	329	451	780	132	155	287	285	371	656
B. Kaupungin ulkop. syntyneet.												
—10 v.	1 484	1 453	2 937	15	20	35	33	38	71	40	60	100
10—20 »	1 860	2 516	4 376	102	150	252	28	43	71	111	166	277
20—30 »	2 325	3 410	5 735	280	368	648	31	53	84	105	186	291
30—40 »	2 120	2 412	4 532	268	276	544	34	61	95	151	163	314
40—50 »	1 316	1 501	2 817	185	215	400	18	69	87	160	166	326
50—60 »	882	1 203	2 085	97	134	231	24	44	68	77	100	177
60—70 »	498	780	1 278	46	82	128	14	30	44	39	83	122
70— »	156	381	537	12	41	53	11	44	55	14	48	62
Ikä tuntematon — <i>Inconnu . . . . .</i>	13	10	23	1	—	1	—	1	1	—	—	—
Yhteensä	10 654	13 666	24 320	1 006	1 286	2 292	193	383	576	697	972	1 669
Koko väestö. — Total *).												
—10 v.	4 614	4 550	9 164	47	51	98	121	128	249	121	133	254
10—20 »	3 392	4 063	7 455	160	217	377	47	64	111	195	276	471
20—30 »	2 998	4 201	7 199	373	492	865	37	67	104	138	223	361
30—40 »	2 512	2 825	5 337	354	397	751	41	69	110	192	221	413
40—50 »	1 468	1 752	3 220	222	276	498	25	75	100	184	211	395
50—60 »	986	1 361	2 347	114	164	278	28	52	80	93	122	215
60—70 »	532	866	1 398	51	97	148	17	34	51	46	97	143
70— »	167	422	589	13	47	60	12	49	61	14	61	75
Ikä tuntematon — <i>Inconnu . . . . .</i>	21	17	38	2	—	2	1	1	2	—	—	—
Yhteensä	16 690	20 057	36 747	1 336	1 741	3 077	329	539	868	983	1 344	2 327

*) Tähän on luettu nekin henkilöt, joiden syntymäpaikka on tuntematon. — *Y compris personnes dont le lieu de naissance est inconnu.*

4. Tampere.

Ikä. — <i>Âge.</i>	Suomenkielisiä. — <i>Parlant finnois.</i>						Ruotsinkielisiä. — <i>Parlant suédois.</i>					
	Ainoastaan suomea puhuvia. <i>Seulement finnois.</i>			Myöskin ruotsia puhuvia. <i>Aussi suédois.</i>			Ainoastaan ruotsia puhuvia. <i>Seulement suédois.</i>			Myöskin suomea puhuvia. <i>Aussi finnois.</i>		
	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.
A. Kaupung. synt.												
—10 v.	3 811	3 827	7 638	37	27	64	48	48	96	52	59	111
10—20 »	2 355	2 415	4 770	68	118	186	6	5	11	55	61	116
20—30 »	784	867	1 651	67	125	192	1	1	2	15	20	35
30—40 »	509	633	1 142	45	51	96	—	1	1	6	10	16
40—50 »	237	325	562	29	41	70	—	2	2	3	6	9
50—60 »	92	143	235	13	31	44	—	—	—	6	13	19
60—70 »	34	53	87	6	20	26	—	—	—	4	5	9
70— »	8	15	23	3	11	14	—	—	—	2	6	8
Ikä tuntematon — <i>Inconnu</i>	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	7 831	8 279	16 110	268	424	692	55	57	112	143	180	323
B. Kaupungin ulkop. syntyneet.												
—10 v.	1 044	1 007	2 051	11	20	31	26	28	54	33	39	72
10—20 »	1 460	2 479	3 939	112	169	281	24	42	66	93	113	206
20—30 »	1 620	3 569	5 189	194	324	518	23	43	66	54	125	179
30—40 »	1 853	2 809	4 662	209	268	477	25	45	70	97	156	253
40—50 »	1 308	1 660	2 968	122	154	276	25	51	76	97	129	226
50—60 »	898	1 323	2 221	67	105	172	15	29	44	58	77	135
60—70 »	513	866	1 379	38	44	82	9	19	28	30	48	78
70— »	196	474	670	11	31	42	3	16	19	11	32	43
Ikä tuntematon — <i>Inconnu</i>	9	15	24	1	—	1	—	1	1	3	—	3
Yhteensä	8 901	14 202	23 103	765	1 115	1 880	150	274	424	476	719	1 195
Koko väestö. — Total *).												
—10 v.	4 861	4 843	9 704	48	47	95	75	76	151	86	98	184
10—20 »	3 818	4 897	8 715	180	287	467	30	47	77	148	174	322
20—30 »	2 406	4 445	6 851	261	450	711	24	44	68	69	145	214
30—40 »	2 363	3 448	5 811	254	319	573	25	46	71	103	166	269
40—50 »	1 545	1 987	3 532	151	195	346	25	53	78	100	135	235
50—60 »	991	1 468	2 459	80	136	216	15	29	44	64	91	155
60—70 »	547	921	1 468	44	64	108	9	19	28	34	53	87
70— »	204	489	693	14	42	56	3	16	19	13	38	51
Ikä tuntematon — <i>Inconnu</i>	12	17	29	1	—	1	—	1	1	4	—	4
Yhteensä	16 747	22 515	39 262	1 033	1 540	2 573	206	331	537	621	900	1 521

*) Tähän on luettu nekin henkilöt, joiden syntymäpaikka on tuntematon. — *Y compris personnes dont le lieu de naissance est inconnu.*

5. Nikolainkaupunki.

Ikä. — <i>Âge.</i>	Suomenkielisiä. — <i>Parlant finnois.</i>						Ruotsinkielisiä. — <i>Parlant suédois.</i>					
	Ainoastaan suomea puhuvia. <i>Seulement finnois.</i>			Myöskin ruotsia puhuvia. <i>Aussi suédois.</i>			Ainoastaan ruotsia puhuvia. <i>Seulement suédois.</i>			Myöskin suomea puhuvia. <i>Aussi finnois.</i>		
	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.
A. Kaupung. synt.												
—10 v.	864	902	1 766	62	73	135	727	694	1 421	56	65	121
10—20 »	189	190	379	136	170	306	420	483	903	197	178	375
20—30 »	18	28	46	55	45	100	96	165	261	87	135	222
30—40 »	5	7	12	15	7	22	69	140	209	86	58	144
40—50 »	—	4	4	—	4	4	45	104	149	62	53	115
50—60 »	—	3	3	1	—	1	25	94	119	30	24	54
60—70 »	—	—	—	—	—	—	14	90	104	13	10	23
70— »	1	—	1	—	4	4	3	52	55	2	4	6
Ikä tuntematon — <i>Inconnu</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	1 077	1 134	2 211	269	303	572	1 399	1 822	3 221	533	527	1 060
B. Kaupungin ulkop. syntyneet.												
—10 v.	213	231	444	18	15	33	236	224	460	25	31	56
10—20 »	314	500	814	147	166	313	268	286	554	127	124	251
20—30 »	508	818	1 326	133	247	380	186	391	577	150	198	348
30—40 »	461	634	1 095	168	178	346	183	459	642	195	171	366
40—50 »	200	331	531	106	108	214	212	416	628	202	157	359
50—60 »	133	223	356	52	63	115	155	352	507	101	103	204
60—70 »	56	133	189	28	35	63	103	283	386	51	61	112
70— »	16	53	69	2	7	9	48	194	242	18	37	55
Ikä tuntematon — <i>Inconnu</i>	2	—	2	—	—	—	2	2	4	—	—	—
Yhteensä	1 903	2 923	4 826	654	819	1 473	1 393	2 607	4 000	869	882	1 751
Koko väestö. — Total *).												
—10 v.	1 078	1 134	2 212	80	88	168	968	923	1 891	81	96	177
10—20 »	504	692	1 196	283	336	619	688	771	1 459	326	302	628
20—30 »	527	848	1 375	188	292	480	283	556	839	238	335	573
30—40 »	466	641	1 107	183	186	369	252	600	852	281	231	512
40—50 »	202	337	539	107	112	219	257	520	777	264	210	474
50—60 »	133	226	359	53	63	116	180	447	627	131	127	258
60—70 »	57	133	190	28	36	64	117	374	491	64	73	137
70— »	17	53	70	2	11	13	51	246	297	20	41	61
Ikä tuntematon — <i>Inconnu</i>	4	—	4	—	—	—	3	3	6	3	—	3
Yhteensä	2 988	4 064	7 052	924	1 124	2 048	2 799	4 440	7 239	1 408	1 415	2 823

*) Tähän on luettu nekin henkilöt, joiden syntymäpaikka on tuntematon. — *Y compris personnes dont le lieu de naissance est inconnu.*

6. Pori.

Ikä. — Âge.	Suomenkielisiä. — <i>Parlant finnois.</i>						Ruotsinkielisiä. — <i>Parlant suédois.</i>					
	Ainoastaan suomea puhuvia. <i>Seulement finnois.</i>			Myöskin ruotsia puhuvia. <i>Aussi suédois.</i>			Ainoastaan ruotsia puhuvia. <i>Seulement suédois.</i>			Myöskin suomea puhuvia. <i>Aussi finnois.</i>		
	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.
A. Kaupung. synt.												
—10 v.	1 478	1 460	2 938	16	25	41	42	56	98	32	42	74
10—20 »	917	872	1 789	40	52	92	18	15	33	52	55	107
20—30 »	313	410	723	38	75	113	6	5	11	10	29	39
30—40 »	208	246	454	38	72	110	—	5	5	16	29	45
40—50 »	125	148	273	42	52	94	3	7	10	17	49	66
50—60 »	89	114	203	31	62	93	—	6	6	20	33	53
60—70 »	33	78	111	7	39	46	—	8	8	4	38	42
70— »	17	50	67	4	22	26	1	13	14	5	12	17
Ikä tuntematon — <i>Inconnu .....</i>	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	3 180	3 380	6 560	216	399	615	70	115	185	156	287	443
B Kaupungin ulkop. syntyneet.												
—10 v.	477	483	960	8	14	22	13	16	29	23	18	41
10—20 »	606	802	1 408	38	44	82	17	16	33	35	52	87
20—30 »	503	990	1 493	52	61	113	13	11	24	23	29	52
30—40 »	608	864	1 472	67	95	162	17	25	42	44	51	95
40—50 »	516	644	1 160	59	66	125	11	23	34	52	47	99
50—60 »	366	484	850	41	61	102	14	24	38	34	47	81
60—70 »	196	270	466	22	31	53	8	14	22	12	29	41
70— »	82	165	247	8	22	30	4	12	16	5	13	18
Ikä tuntematon — <i>Inconnu .....</i>	5	10	15	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	3 359	4 712	8 071	296	394	690	97	141	238	228	286	514
Koko väestö. — Total *).												
—10 v.	1 960	1 948	3 908	24	39	63	55	72	127	55	60	115
10—20 »	1 525	1 679	3 204	78	96	174	35	31	66	89	107	196
20—30 »	818	1 402	2 220	90	136	226	19	16	35	33	58	91
30—40 »	817	1 111	1 928	105	167	272	17	30	47	60	81	141
40—50 »	641	792	1 433	102	119	221	14	30	44	69	96	165
50—60 »	455	600	1 055	72	124	196	14	31	45	54	80	134
60—70 »	229	349	578	29	72	101	8	22	30	16	67	83
70— »	99	215	314	12	44	56	5	25	30	10	25	35
Ikä tuntematon — <i>Inconnu .....</i>	6	12	18	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	6 550	8 108	14 658	513	797	1 310	167	257	424	386	574	960

*) Tähän on luettu nekin henkilöt, joiden syntymäpaikka on tuntematon. — *Y compris personnes dont le lieu de naissance est inconnu.*

7. Oulu.

Ikä. — <i>Âge.</i>	Suomenkielisiä. — <i>Parlant finnois.</i>						Ruotsinkielisiä. — <i>Parlant suédois.</i>					
	Ainoastaan suomea puhuvia. <i>Seulement finnois.</i>			Myöskin ruotsia puhuvia. <i>Aussi suédois.</i>			Ainoastaan ruotsia puhuvia. <i>Seulement suédois.</i>			Myöskin suomea puhuvia. <i>Aussi finnois.</i>		
	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.
A. Kaupung. synt.												
—10 v.	1 258	1 227	2 485	19	20	39	27	37	64	28	33	61
10—20 »	804	808	1 612	77	63	140	2	7	9	35	36	71
20—30 »	355	393	748	45	59	104	1	2	3	19	28	47
30—40 »	170	226	396	25	30	55	1	—	1	11	23	34
40—50 »	123	145	268	18	36	54	—	3	3	10	19	29
50—60 »	74	114	188	12	40	52	—	3	3	5	19	24
60—70 »	29	77	106	7	28	35	1	3	4	8	17	25
70— »	17	66	83	6	24	30	—	2	2	1	18	19
Ikä tuntematon — <i>Inconnu</i>	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	2 830	3 058	5 888	209	300	509	32	57	89	117	193	310
B. Kaupungin ulkop. syntyneet.												
—10 v.	334	334	668	8	13	21	8	13	21	13	15	28
10—20 »	604	820	1 424	37	66	103	8	17	25	33	49	82
20—30 »	812	1 125	1 937	71	86	157	1	22	23	34	54	88
30—40 »	598	801	1 399	78	65	143	11	19	30	44	62	106
40—50 »	357	468	825	65	44	109	8	13	21	45	48	93
50—60 »	294	456	750	36	43	79	2	10	12	32	38	70
60—70 »	160	313	473	15	37	52	3	6	9	15	26	41
70— »	78	193	271	6	15	21	—	15	15	2	15	17
Ikä tuntematon — <i>Inconnu</i>	23	4	27	—	—	—	—	1	1	—	—	—
Yhteensä	3 260	4 514	7 774	316	369	685	41	116	157	218	307	525
Koko väestö. — Total *).												
—10 v.	1 599	1 565	3 164	27	33	60	35	50	85	42	48	90
10—20 »	1 411	1 630	3 041	114	129	243	10	24	34	68	85	153
20—30 »	1 169	1 520	2 689	116	145	261	2	25	27	53	82	135
30—40 »	769	1 027	1 796	103	95	198	12	19	31	55	85	140
40—50 »	484	616	1 100	83	80	163	8	17	25	55	67	122
50—60 »	370	570	940	48	83	131	2	13	15	37	57	94
60—70 »	189	391	580	22	65	87	4	9	13	23	43	66
70— »	95	259	354	12	39	51	—	17	17	3	33	36
Ikä tuntematon — <i>Inconnu</i>	23	6	29	—	—	—	—	1	1	—	—	—
Yhteensä	6 109	7 584	13 693	525	669	1 194	73	175	248	336	500	836

*) Tähän on luettu nekin henkilöt, joiden syntymäpaikka on tuntematon. — *Y compris personnes dont le lieu de naissance est inconnu.*

»Kaksikielisten» suhteellinen luku eri ikäluokissa.

Nombre relatif des personnes parlant et le finnois et le suédois dans différentes catégories d'âge.

Ikä. — Âge.	Helsinki.			Turku.			Tampere.			Viipuri.			Nikolain- kaupunki.			Pori.			Oulu.		
	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.
Suomenkielisiä, jotka myöskin puhuvat ruotsia. — <i>Finnois parlant aussi le suédois.</i>																					
—10 v.	5.79	6.52	6.15	2.18	2.38	2.28	0.98	0.96	0.97	1.01	1.11	1.06	6.91	7.20	7.06	1.21	1.96	1.59	1.66	2.07	1.86
10—20 »	33.03	31.57	32.20	10.99	13.63	12.42	4.50	5.54	5.09	4.50	5.07	4.81	35.96	32.68	34.10	4.87	5.41	5.15	7.48	7.33	7.40
20—30 »	29.60	30.89	30.32	15.85	19.73	18.10	9.79	9.19	9.40	11.06	10.48	10.73	26.29	25.61	25.88	9.91	8.84	9.24	9.03	8.71	8.85
30—40 »	25.38	31.53	28.66	16.63	21.55	19.32	9.71	8.47	8.98	12.35	12.32	12.34	28.20	22.49	25.00	11.39	13.07	12.36	11.81	8.47	9.93
40—50 »	28.31	36.86	32.85	21.38	26.36	24.09	8.90	8.94	8.92	13.14	13.61	13.39	34.63	24.94	28.89	13.73	13.06	13.36	14.64	11.49	12.91
50—60 »	26.57	36.62	32.24	18.60	24.64	22.05	7.47	8.48	8.07	10.36	10.75	10.59	28.49	21.80	24.42	13.66	17.13	15.67	11.48	12.71	12.23
60—70 »	25.44	32.83	30.03	18.51	24.95	22.50	7.45	6.50	6.85	8.75	10.07	9.57	32.94	21.30	25.20	11.24	17.10	14.87	10.43	14.25	13.04
70— »	28.05	31.42	30.45	14.98	24.88	21.96	6.42	7.91	7.48	7.22	10.02	9.24	10.53	17.19	15.66	10.81	16.99	15.14	11.21	13.09	12.59
Yhteensä ¹⁾	24.06	27.79	26.10	12.35	16.66	14.71	5.81	6.40	6.15	7.41	7.99	7.73	23.62	21.67	22.51	7.26	8.95	8.20	7.91	8.11	8.02
Ruotsinkielisiä, jotka myöskin puhuvat suomea. — <i>Suédois parlant aussi le finnois.</i>																					
—10 v.	17.55	20.24	18.91	28.83	27.13	27.99	53.42	56.32	54.93	50.00	50.96	50.50	7.72	9.42	8.56	50.00	45.45	47.52	54.55	48.98	51.43
10—20 »	55.77	52.49	54.00	63.09	55.37	58.81	83.15	78.73	80.70	80.58	81.18	80.93	32.15	28.15	30.09	71.77	77.54	74.81	87.18	77.98	81.82
20—30 »	67.26	57.23	61.52	65.36	58.71	61.11	74.19	76.72	75.89	78.86	76.90	77.63	45.68	37.60	40.58	63.46	78.38	72.22	96.36	76.64	83.33
30—40 »	67.05	56.69	61.14	67.37	56.54	60.50	80.47	78.30	79.12	82.40	76.21	78.97	52.72	27.80	37.54	77.92	72.97	75.00	82.09	81.73	81.87
40—50 »	65.31	52.39	57.73	66.84	57.50	60.95	80.00	71.81	75.08	88.04	73.78	79.80	50.67	28.77	37.89	83.13	76.19	78.95	87.30	79.76	82.99
50—60 »	61.81	47.70	52.79	65.07	57.48	60.17	81.01	75.83	77.89	76.86	70.11	72.88	42.12	22.13	29.15	79.41	72.07	74.86	94.87	81.43	86.24
60—70 »	53.47	43.34	46.51	54.93	45.77	48.43	79.07	73.61	75.65	73.02	74.05	73.71	35.36	16.33	21.82	66.67	75.28	73.45	85.19	82.69	83.54
70— »	45.27	32.72	35.76	51.47	46.77	47.89	81.25	70.37	72.86	53.86	55.45	55.15	23.17	14.29	17.04	66.67	50.00	53.85	100.00	66.00	67.92
Yhteensä ¹⁾	53.67	47.51	50.14	56.54	51.58	53.53	75.09	73.11	73.91	74.92	71.38	72.83	33.47	24.17	28.06	69.80	69.07	69.36	82.15	74.07	77.12

¹⁾ Tähän on luettu nekin henkilöt, joiden ikä on tuntematon. — *Y compris personnes dont l'âge est inconnu.*

Eri ikäluokissa vallitsevan kaksikielisyyden valaistumiseksi esitetään lopuksi alla oleva taulukko, joka osoittaa kaksikielisten henkilöiden suhteellisen luvun lausuttuna prosentteissa vastaavan henkilöryhmän koko luvusta.

IX. Väestön jakaantuminen sivistysasteen mukaan.

Jokaisessa tähän asti toimitetussa todellisessa väenlaskussa on myöskin kysymys väestön sivistysasteesta otettu huomioon. Tämän selvittämiseksi vaaditut tiedot ovat kuitenkin rajoittuneet selon ottamiseen siitä, ovatko henkilöt olleet luku- ja kirjoitustaitoisia taikka ainoastaan luku-, mutta ei kirjoitustaitoisia taikka vihdoin olleet vailla sekä luku- että kirjoitustaidon. Selvittely on niinmuodoin tarkoittanut ainoastaan sivistyksen alkeita. Vuoden 1910 väenlaskussa on ensi kertaa pyritty sivistysasteen tarkempaan valaisemiseen sikäli, että vaadittiin tietoja myöskin siitä, miten suuri osa väestöä on käynyt ylemmän kansakoulun taikka saavuttanut korkeamman sivistysasteen. Henkilökortti käsitti siis näitä seikkoja koskevia kysymyksiä.

Selonteissa vuosien 1870, 1880 ja 1890 väenlaskuista jaettiin väestö esityksessä sivistysasteesta 10 vuotta nuorempiin ja sitä vanhempiin henkilöihin, joten ikäraja oli sama, jota noudatettiin papiston annettavissa väkilukutauluissa. Vuoden 1900 väenlaskun selonteossa käytettiin sitä vastoin tässä suhteessa kahta ikäryhmitystä; entinen 10 vuoden ikäraja säilytettiin, jotta saavutettaisiin edellisten väenlaskujen tietoihin jossakin määrin verrannolliset luvut, mutta sen lisäksi otettiin 15 vuoden ikäraja käytäntöön siitä syystä, että sitä noudatettiin vuoden 1900 kymmenvuotistauluissa ja että se itse asiassa on sopivampi, koska suuri määrä lapsia saa alkeissivistyksensä vasta kymmenen vuotta täytettyään.

Esillä olevan julkaisun selonteossa väestön sivistysasteesta on käytetty oleellisesti yksityiskohtaisempaa ikäryhmitystä.

Vuoden 1910 väenlaskun tuloksista ilmenee, että 15 vuotta vanhemman väestön jakaantuminen sivistysasteen mukaan, suhteellisin luvuin lausuttuna, oli seuraava:

	Ei luku- eikä kirjoitustaitoisia. <i>Ne sachant ni lire ni écrire.</i>	Luku-taitoisia. <i>Sachant lire seulement.</i>	Luku- ja kirjoitustaitoisia. <i>Sachant lire et écrire.</i>	Ylemmän kansakoulun käyneitä. <i>Ayant fait les cours de l'école primaire.</i>	Korkeamman sivistyksen saaneita. <i>Degré d'instruction supérieur à celui de l'école primaire.</i>
Helsinki	1.1 %	8.8 %	39.4 %	26.8 %	23.9 %
Turku	0.4 »	15.3 »	46.2 »	22.0 »	16.1 »
Viipuri	2.4 »	12.6 »	43.7 »	23.8 »	17.5 »
Tampere	0.7 »	15.4 »	46.3 »	24.1 »	13.5 »
Nikolainkaup. . .	0.5 »	16.9 »	41.3 »	20.9 »	20.4 »
Pori	0.5 »	21.9 »	44.2 »	20.3 »	13.1 »
Oulu	0.6 »	13.4 »	47.1 »	20.5 »	18.4 »
Kaikki kaupung.	1.0 %	12.5 %	42.6 %	24.4 %	19.5 %

Kuten nämä molempia sukupuolia yhteisesti koskevat suhdeluvut osoittavat, on Helsinki väestön sivistystasoon nähden huomattavasti muiden kysymyksessä olevien kaupunkien edellä.

Sivistyssuhteiden kehittymisen valaisemiseksi, mitä maan neljään suurimpaan kaupunkiin tulee, sinä aikana, jonka niissä suoritettut väenlaskut käsittävät, esitetään seuraavassa suhdeluvut väestön jakaantumisesta kolmeen yleiseen sivistysluokkaan: luku- ja kirjoitustaitoisiin, ainoastaan lukutaitoisiin sekä ei luku- eikä kirjoitustaitoisiin. Luvut koskevat koko väestöä.

	Helsinki.	Turku.	Viipuri.	Tampere.
Luku- ja kirjoitustaitoisia.				
1870	49.4	44.1	38.1	—
1880	56.8	49.8	52.4	38.1
1890	66.4	59.0	62.7	52.2
1900	74.8	69.1	69.3	66.5
1910	77.6	71.9	71.4	71.3
Ainoastaan lukutaitoisia.				
1870	31.3	38.0	35.1	—
1880	26.5	35.5	25.0	43.0
1890	17.6	25.0	18.9	29.6
1900	10.4	16.0	12.9	15.9
1910	7.0	11.4	9.4	10.8
Ei luku- eikä kirjoitustaitoisia.				
1870	19.3	17.9	26.8	—
1880	16.7	14.7	22.6	18.9
1890	16.0	16.0	18.4	18.2
1900	14.8	14.9	17.8	17.6
1910	15.4	16.7	19.2	17.9

Yllä olevat suhteelliset luvut osoittavat, että näiden neljän kaupungin väestön yleinen sivistystaso keskeytymättä on voimakkaasti noussut vuosikymmeneltä seuraavalle. Niin paljon sanovia kuin nämä luvut ovatkin, olisivat ne vieläkin valaisevampia, jos ne kohdistuisivat yksinomaan siihen väestön osaan, joka on sivuuttanut kansakouluiän ja johon nähden siis kysymys luku- ja kirjoitustaidon saavuttamisesta jo on ratkaistu. Kaupunkien väestön tämän osan eli siis viittätoista vuotta vanhempien henkilöiden sivistysasteesta on, kuten jo on mainittu, tietoja saatavissa ainoastaan vuosilta 1900 ja 1910.

Yhdistelmä puheena olevista tiedoista, prosenteissa lausuttuina, osoittaa 15 vuotta täyttäneen väestön sivistystason muuttuneen seuraavalla tavalla:

	Helsinki.	Turku.	Viipuri.	Tampere.
Luku- ja kirjoitustaitoisia:				
1900	85.3	78.6	79.4	78.2
1910	90.1	84.3	85.0	83.9
Ainoastaan lukutaitoisia:				
1900	13.0	20.8	16.1	21.5
1910	8.8	15.3	12.6	15.4
Ei luku- eikä kirjoitustaitoisia:				
1900	1.7	0.6	4.5	0.3
1910	1.1	0.4	2.4	0.7

Vuoden 1910 väenlaskuun osallisten kaupunkien väestön jakaantuminen sivistysasteen mukaan erikseen mies- ja erikseen naispuolisiin nähden selviää kahdesta seuraavasta taulukosta:

Väestön jakaantuminen sivistysasteen mukaan.—Répartition de la population
selon le degré d'instruction.

A. Absoluuttiset luvut. — Nombres absolus.

	Ei luku- eikä kirjoitustaitoisia. <i>Ne sachant ni lire ni écrire.</i>			Lukutaitoisia. <i>Sachant lire seulement.</i>			Luku- ja kirjoitustaitoisia. <i>Sachant lire et écrire.</i>			Ylemmän kansakoulun käyneitä. <i>N'ayant fait que les cours de l'école primaire.</i>			Korkeamman sivistyksen saaneita. <i>Degré d'instruction supérieur à celui de l'école primaire.</i>			Yhteensä. <i>Total.</i>		
	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.
Koko väestö. <i>Toute la population.</i>																		
Helsinki	10 459	10 569	21 028	3 198	6 330	9 528	22 934	28 875	51 809	12 612	15 982	28 594	12 204	13 169	25 373	61 407	74 925	136 332
Turku	4 669	4 464	9 133	2 104	4 133	6 237	10 372	13 224	23 596	3 887	5 071	8 958	3 122	3 526	6 648	24 154	30 418	54 572
Viipuri	4 656	4 753	9 409	1 372	3 250	4 622	9 352	10 701	20 053	3 938	4 498	8 436	3 103	3 349	6 452	22 421	26 551	48 972
Tampere	3 926	3 949	7 875	1 429	3 350	4 779	8 174	11 295	19 469	3 173	4 512	7 685	2 051	2 274	4 325	18 753	25 380	44 133
Nikolainkaupunki	1 685	1 729	3 414	617	1 756	2 373	3 220	4 478	7 698	1 262	1 681	2 943	1 454	1 467	2 921	8 238	11 111	19 349
Pori	1 620	1 601	3 221	922	1 832	2 754	3 201	4 060	7 261	1 172	1 413	2 585	787	843	1 630	7 702	9 749	17 451
Oulu	1 348	1 340	2 688	496	1 059	1 555	3 030	4 085	7 115	1 171	1 293	2 464	1 071	1 196	2 267	7 116	8 973	16 089
Yhteensä	28 363	28 405	56 768	10 138	21 710	31 848	60 283	76 718	137 001	27 215	34 450	61 665	23 792	25 824	49 616	149 791	187 107	336 898
15 v. vanhemm. henk. <i>Personnes au-dessus de 15 ans.</i>																		
Helsinki	471	626	1 097	2 895	6 021	8 916	17 027	22 645	39 672	11 928	15 120	27 048	11 532	12 510	24 042	43 853	56 922	100 775
Turku	80	89	169	1 874	3 911	5 785	7 356	10 152	17 508	3 612	4 720	8 332	2 842	3 234	6 076	15 764	22 106	37 870
Viipuri	309	485	794	1 161	3 035	4 196	6 646	7 951	14 597	3 739	4 221	7 960	2 840	3 010	5 850	14 695	18 702	33 397
Tampere	90	108	198	1 284	3 203	4 487	5 253	8 250	13 503	2 878	4 148	7 026	1 893	2 055	3 948	11 398	17 764	29 162
Nikolainkaupunki	15	47	62	524	1 659	2 183	2 045	3 285	5 330	1 170	1 535	2 705	1 306	1 327	2 633	5 060	7 853	12 913
Pori	29	27	56	775	1 706	2 481	2 117	2 903	5 020	1 042	1 266	2 308	718	766	1 484	4 681	6 668	11 349
Oulu	35	32	67	449	1 015	1 464	2 083	3 082	5 165	1 065	1 185	2 250	954	1 065	2 019	4 586	6 379	10 965
Yhteensä	1 029	1 414	2 443	8 962	20 550	29 512	42 527	58 268	100 795	25 434	32 195	57 629	22 085	23 967	46 052	100 037	136 394	236 431

Väestön jakaantuminen sivistysasteen mukaan. — Répartition de la population selon le degré d'instruction.

B. Suhteelliset luvut, %. — Nombres relatifs, %.

	Ei luku- eikä kirjoitustaitoisia. <i>Ne sachant ni lire ni écrire.</i>			Lukutaitoisia. <i>Sachant lire seulement.</i>			Luku- ja kirjoitustaitoisia. <i>Sachant lire et écrire.</i>			Ylemmän kansakoulun käyneitä. <i>N'ayant fait que les cours de l'école primaire.</i>			Korkeamman sivistyksen saaneita. <i>Degré d'instruction supérieur à celui de l'école primaire.</i>		
	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.
Koko väestö. <i>Toute la population.</i>															
Helsinki	17.0	14.1	15.4	5.2	8.5	7.0	37.4	38.5	38.0	20.5	21.3	21.0	19.9	17.6	18.6
Turku	19.3	14.7	16.7	8.7	13.6	11.4	43.0	43.4	43.3	16.1	16.7	16.4	12.9	11.6	12.2
Viipuri	20.8	17.9	19.2	6.1	12.2	9.4	41.7	40.3	41.0	17.6	17.0	17.2	13.8	12.6	13.2
Tampere	21.0	15.6	17.9	7.6	13.2	10.8	43.6	44.5	44.1	16.9	17.8	17.4	10.9	8.9	9.8
Nikolainkaupunki ..	20.5	15.6	17.6	7.5	15.8	12.3	39.1	40.3	39.8	15.3	15.1	15.2	17.6	13.2	15.1
Pori	21.0	16.4	18.5	12.0	18.8	15.8	41.6	41.6	41.6	15.2	14.5	14.8	10.2	8.7	9.3
Oulu	18.9	15.0	16.7	7.0	11.8	9.7	42.6	45.5	44.2	16.5	14.4	15.3	15.0	13.3	14.1
Kaikki kaupungit	18.9	15.2	16.8	6.8	11.6	9.5	40.2	41.0	40.7	18.2	18.4	18.3	15.9	13.8	14.7
15 v. vanhemm. henk. <i>Personnes au-dessus de 15 ans.</i>															
Helsinki	1.1	1.1	1.1	6.6	10.6	8.8	38.8	39.8	39.4	27.2	26.5	26.8	26.3	22.0	23.9
Turku	0.5	0.4	0.4	11.9	17.7	15.3	46.7	45.9	46.2	22.9	21.4	22.0	18.0	14.6	16.1
Viipuri	2.1	2.6	2.4	7.9	16.2	12.6	45.2	42.5	43.7	25.5	22.6	23.8	19.3	16.1	17.5
Tampere	0.8	0.6	0.7	11.3	18.0	15.4	46.1	46.4	46.3	25.2	23.4	24.1	16.6	11.6	13.5
Nikolainkaupunki ..	0.3	0.6	0.5	10.4	21.1	16.9	40.4	41.8	41.3	23.1	19.6	20.9	25.8	16.9	20.4
Pori	0.6	0.4	0.5	16.6	25.6	21.9	45.2	43.3	44.2	22.3	19.0	20.3	15.3	11.5	13.1
Oulu	0.8	0.5	0.6	9.8	15.9	13.4	45.4	48.3	47.1	23.2	18.6	20.5	20.8	16.7	18.4
Kaikki kaupungit	1.0	1.0	1.0	9.0	15.1	12.5	42.5	42.7	42.6	25.4	23.6	24.4	22.1	17.6	19.5

Jotta oikein voisi arvostella väestön sivistyssuhteita, on erinomaisen tärkeätä tuntea sen ikäryhmitystä samoin kuin eri ikäluokkien sivistystasoa. Tätä koskevat luvut valaisevat nimittäin m. m. kysymystä siitä, kuinka suuressa määrässä alin ikäluokka, jossa luku- ja kirjoitustaitoa ei vielä voi ilmetä, on vaikuttanut koko väestöä koskeviin yleislukuihin, tai missä määrin korkeamman sivistyksen saaneita henkilöitä esiintyy niissä ikäluokissa, joissa se on voitu saavuttaa, j. n. e. — Melkoista mielenkiintoa herättävät niinkään ne eroavaisuudet väestön sivistystasoon nähden, jotka ilmenevät kaupungissa syntyneen ja muualta kotoisin olevan väestön välillä.

Seuraavat taulut, jotka koskevat kutakin niistä kaupungeista, jotka ottivat osaa vuoden 1910 väenlaskuun, ovat laaditut silmälläpitäen yllä esitettyjä näkökohtia. Taulut esittävät ainoastaan prosenttilukuja, jotka ilmaisevat kuhunkin ikäluokkaan kuuluvien henkilöiden suhteellisen ryhmittymisen sivistysasteen mukaan.

Eri ikäluokkien sivistystaso. — Degré d'instruction des
différents groupes d'âge.

A. = *Personnes nées dans la ville.* — B. = *Personnes nées hors de la ville.*

Helsinki.

Ikä. — Âge.	Ei luku- eikä kirjoitustaitoisia. <i>Ne sachant ni lire ni écrire.</i>			Lukutaitoisia. <i>Sachant lire seulement.</i>			Luku- ja kirjoitustaitoisia. <i>Sachant lire et écrire.</i>			Ylemmän kansakoulun käyneitä. <i>N'ayant fait que les cours de l'école primaire.</i>			Korkeamman sivistyksen saaneita. <i>Degré d'instruction supérieur à celui de l'école primaire.</i>		
	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.
A. Kaupungissa syntyneet.															
—10 v.	82.39	82.36	82.37	1.83	1.59	1.71	15.78	16.05	15.92	—	—	—	—	—	—
10—15 »	1.26	1.10	1.18	0.28	0.34	0.31	72.05	72.16	72.11	13.30	15.03	14.16	13.11	11.37	12.24
15—20 »	0.41	0.39	0.40	0.26	0.04	0.15	13.53	9.17	11.30	49.27	50.55	49.93	36.53	39.85	38.22
20—30 »	0.11	0.12	0.12	0.56	0.39	0.46	13.27	11.46	12.27	47.33	50.39	49.02	38.73	37.64	38.13
30—40 »	0.23	0.30	0.27	1.01	1.01	1.01	22.68	19.72	21.00	39.52	41.00	40.36	36.56	37.97	37.36
40—50 »	0.64	0.85	0.76	2.79	3.80	3.37	28.17	24.01	25.79	24.11	31.40	28.28	44.29	39.94	41.80
50—60 »	1.30	1.03	1.12	5.20	9.80	8.20	29.87	31.10	30.68	17.53	18.38	18.09	46.10	39.69	41.91
60— »	—	1.18	0.92	10.86	17.49	15.97	25.71	33.28	31.54	13.71	7.81	9.16	49.72	40.24	42.41
Yhteensä	39.14	35.54	37.26	1.34	1.72	1.54	24.99	23.88	24.41	18.00	20.49	19.30	16.53	18.37	17.49
B. Kaupungin ulkop. syntyneet.															
—10 v.	68.14	65.70	66.91	3.50	3.47	3.48	28.36	30.83	29.61	—	—	—	—	—	—
10—15 »	1.51	1.38	1.44	1.23	1.84	1.56	71.63	67.71	69.48	13.46	16.53	15.15	12.17	12.54	12.37
15—20 »	1.41	0.47	0.82	1.22	0.71	0.91	26.82	35.19	32.01	39.66	43.51	42.05	30.89	20.12	24.21
20—30 »	1.10	1.12	1.11	2.25	1.90	2.06	39.09	46.36	43.12	31.16	32.40	31.85	26.40	18.22	21.86
30—40 »	1.10	1.19	1.15	5.31	7.42	6.42	50.62	54.83	52.85	22.66	20.00	21.25	20.31	16.56	18.33
40—50 »	1.07	1.22	1.15	11.71	16.42	14.27	50.04	48.94	49.44	15.83	14.54	15.13	21.35	18.88	20.01
50—60 »	1.43	1.74	1.61	22.42	33.43	28.92	47.86	40.03	43.24	8.76	6.43	7.39	19.53	18.37	18.84
60— »	2.46	2.17	2.27	29.42	48.12	42.01	42.14	26.60	31.67	4.24	2.72	3.22	21.74	20.39	20.83
Yhteensä	5.17	4.28	4.67	7.24	11.48	9.63	43.94	45.20	44.65	21.96	21.78	21.86	21.69	17.26	19.19
Koko väestö*).															
—10 v.	79.81	79.16	79.48	2.14	1.95	2.05	18.05	18.89	18.47	—	—	—	—	—	—
10—15 »	1.40	1.28	1.34	0.63	0.94	0.79	71.90	70.40	71.12	13.34	15.55	14.49	12.73	11.83	12.26
15—20 »	0.97	0.44	0.67	0.79	0.51	0.63	20.91	26.24	23.99	43.93	45.91	45.07	33.40	26.90	29.64
20—30 »	0.93	0.97	0.95	1.97	1.64	1.79	34.58	40.27	37.74	34.00	35.52	34.84	28.52	21.60	24.68
30—40 »	1.00	1.07	1.04	4.79	6.51	5.70	47.21	49.89	48.64	24.71	22.96	23.78	22.29	19.57	20.84
40—50 »	1.02	1.18	1.11	10.61	14.69	12.84	47.29	45.49	46.30	16.86	16.85	16.86	24.22	21.79	22.89
50—60 »	1.41	1.65	1.56	21.02	30.88	26.90	46.31	39.06	41.99	9.49	7.73	8.44	21.77	20.68	21.11
60— »	2.26	2.08	2.14	28.07	44.31	39.18	40.78	27.43	31.64	4.97	3.33	3.85	23.92	22.85	23.19
Yhteensä	17.03	14.10	15.43	5.21	8.45	6.99	37.35	38.54	38.00	20.54	21.33	20.97	19.87	17.58	18.61

*) Tähän on luettu nekin henkilöt, joiden syntymäpaikka on tuntematon. — *Y compris les personnes, dont le lieu de naissance est inconnu.*

Turku.

Ikä. — Âge.	Ei luku- eikä kirjoitustaitoisia. <i>Ne sachant ni lire ni écrire.</i>			Lukutaitoisia. <i>Sachant lire seulement.</i>			Luku- ja kirjoitustaitoisia. <i>Sachant lire et écrire.</i>			Ylemmän kansakoulun käyneitä. <i>N'ayant fait que les cours de l'école primaire.</i>			Korkeamman sivistyksen saaneita. <i>Degré d'instruction supérieur à celui de l'école primaire.</i>		
	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.
A. Kaupungissa syntyneet.															
—10 v.	79.56	78.46	79.01	2.47	1.60	2.05	17.97	19.94	18.94	—	—	—	—	—	—
10—15 »	0.66	0.90	0.78	0.58	0.30	0.44	78.03	75.17	76.62	11.24	13.31	12.24	9.49	10.32	9.90
15—20 »	0.52	0.17	0.34	1.47	0.09	0.77	21.72	20.42	21.07	44.22	46.41	45.33	32.07	32.91	32.49
20—30 »	0.19	0.29	0.24	1.16	0.08	0.54	28.95	26.31	27.44	45.40	49.02	47.48	24.30	24.30	24.30
30—40 »	0.38	0.25	0.30	2.88	1.96	2.32	33.21	35.66	34.71	39.54	37.99	38.59	23.99	24.14	24.08
40—50 »	0.53	0.15	0.29	6.12	8.13	7.40	43.09	44.43	43.94	21.54	21.54	21.54	28.72	25.75	26.83
50—60 »	—	0.22	0.15	14.55	14.53	14.54	46.48	59.44	55.34	8.92	3.25	5.04	30.05	22.56	24.93
60— »	—	0.84	0.65	18.71	33.19	29.94	45.32	40.08	41.26	5.03	2.30	2.91	30.94	23.59	25.24
Yhteensä	35.95	29.69	32.59	2.62	3.59	3.14	32.31	33.79	33.10	16.60	18.62	17.69	12.52	14.31	13.48
B. Kaupungin ulkop. syntyn.															
—10 v.	74.34	71.79	73.08	5.03	6.13	5.57	20.63	22.08	21.35	—	—	—	—	—	—
10—15 »	1.60	1.12	1.35	2.41	2.89	2.66	73.77	70.09	71.83	10.44	13.63	12.12	11.78	12.27	12.04
15—20 »	0.39	0.25	0.30	1.96	1.27	1.53	31.95	39.19	36.41	36.18	39.43	38.19	29.52	19.86	23.57
20—30 »	0.89	0.24	0.51	4.03	2.72	3.26	49.86	58.35	54.85	31.03	28.70	29.66	14.19	9.99	11.72
30—40 »	0.33	0.30	0.31	8.91	11.70	10.44	60.06	64.48	62.49	16.96	14.20	15.45	13.74	9.32	11.31
40—50 »	0.32	0.38	0.35	17.22	26.53	22.31	56.29	52.92	54.45	10.33	8.92	9.56	15.84	11.25	13.33
50—60 »	0.47	0.81	0.66	29.79	49.04	40.81	51.80	36.60	43.10	5.55	3.69	4.49	12.39	9.86	10.94
60— »	0.90	0.99	0.96	44.92	63.79	57.30	43.13	23.16	30.03	2.42	1.84	2.04	8.63	10.22	9.67
Yhteensä	9.90	7.16	8.34	12.12	18.57	15.79	49.06	48.33	48.65	15.83	15.69	15.75	13.09	10.25	11.47
Koko väestö*).															
—10 v.	77.87	76.27	77.08	3.31	3.10	3.21	18.82	20.63	19.71	—	—	—	—	—	—
10—15 »	1.09	1.00	1.04	1.40	1.55	1.48	76.15	72.74	74.42	10.86	13.46	12.18	10.50	11.25	10.88
15—20 »	0.45	0.22	0.32	1.72	0.83	1.22	27.10	32.29	30.06	40.02	42.03	41.16	30.71	24.63	27.24
20—30 »	0.72	0.25	0.45	3.34	2.10	2.62	44.81	51.01	48.43	34.49	33.37	33.83	16.64	13.27	14.67
30—40 »	0.34	0.29	0.31	8.04	9.93	9.10	56.08	59.22	57.84	20.28	18.52	19.29	15.26	12.04	13.46
40—50 »	0.35	0.33	0.34	15.68	22.88	19.73	54.26	51.14	52.51	11.96	11.49	11.69	17.75	14.16	15.73
50—60 »	0.41	0.74	0.60	27.88	42.49	36.51	51.03	40.93	45.07	6.03	3.60	4.59	14.65	12.24	13.23
60— »	0.80	0.96	0.90	42.29	58.17	53.01	43.16	26.29	31.78	2.70	1.91	2.17	11.05	12.67	12.14
Yhteensä	19.33	14.68	16.74	8.71	13.59	11.43	42.94	43.47	43.24	16.09	16.67	16.41	12.93	11.59	12.18

*) Tähän on luettu nekin henkilöt, joiden syntymäpaikka on tuntematon. — *Y compris les personnes, dont le lieu de naissance est inconnu.*

Viipuri.

Ikä. — Âge.	Ei luku- eikä kirjoitustaitoisia. <i>Ne sachant ni lire ni écrire.</i>			Lukutaitoisia. <i>Sachant lire seulement.</i>			Luku- ja kirjoitustaitoisia. <i>Sachant lire et écrire.</i>			Ylempään kansakoulun käyneitä. <i>N'ayant fait que les cours de l'école primaire.</i>			Korkeamman sivistyksen saaneita. <i>Degré d'instruction supérieur à celui de l'école primaire.</i>		
	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.
A. Kaupungissa syntyneet.															
— 10 v.	80.23	79.77	80.00	3.12	2.62	2.87	16.65	17.61	17.13	—	—	—	—	—	—
10—15 »	2.46	2.48	2.47	1.55	0.98	1.26	77.94	71.99	74.92	8.20	11.70	9.98	9.85	12.85	11.37
15—20 »	1.04	1.06	1.05	1.17	0.24	0.68	28.27	27.12	27.67	37.61	42.81	40.33	31.91	28.77	30.27
20—30 »	0.46	0.38	0.41	1.04	0.75	0.88	34.30	27.82	30.73	43.42	46.05	44.87	20.78	25.00	23.11
30—40 »	1.06	0.59	0.81	1.94	1.92	1.93	34.39	30.77	32.42	37.21	42.31	39.98	25.40	24.41	24.86
40—50 »	1.65	2.19	1.98	4.11	9.95	7.79	42.80	36.88	39.08	25.51	26.46	26.11	25.93	24.52	25.04
50—60 »	1.32	3.39	2.64	13.16	26.04	21.34	45.39	41.89	43.17	19.08	9.06	12.71	21.05	19.62	20.14
60— »	4.17	3.96	4.01	22.22	35.68	32.44	31.94	32.16	32.11	13.89	7.05	8.70	27.78	21.15	22.74
Yhteensä	40.41	36.12	38.16	2.78	3.88	3.35	31.86	30.52	31.15	14.32	17.15	15.81	10.63	12.33	11.53
B. Kaupungin ulkop. syntyneet.															
— 10 v.	74.64	71.14	72.88	3.25	4.48	3.87	22.11	24.38	23.25	—	—	—	—	—	—
10—15 »	1.27	1.49	1.38	1.36	1.57	1.47	75.00	69.12	71.92	9.15	11.97	10.63	13.22	15.85	14.60
15—20 »	1.58	1.15	1.33	1.07	1.26	1.18	36.56	39.53	38.31	34.91	35.41	35.20	25.88	22.65	23.98
20—30 »	2.20	2.20	2.20	3.09	2.80	2.93	43.36	52.43	48.53	33.13	27.97	30.19	18.22	14.60	16.15
30—40 »	2.16	3.31	2.75	5.22	13.30	9.37	52.81	53.25	53.03	23.13	18.15	20.58	16.68	11.99	14.27
40—50 »	1.92	3.48	2.74	10.21	24.78	17.86	53.29	44.76	48.81	14.41	12.30	13.30	20.17	14.68	17.29
50—60 »	3.05	3.52	3.32	22.09	43.66	34.28	51.97	38.60	44.41	8.83	4.76	6.53	14.06	9.46	11.46
60— »	4.66	4.48	4.54	35.37	59.32	50.86	46.45	23.97	31.91	3.99	2.36	2.94	9.53	9.87	9.75
Yhteensä	10.94	9.59	10.20	7.76	16.03	12.30	46.66	44.74	45.61	19.18	16.88	17.92	15.46	12.76	13.97
Koko väestö*).															
— 10 v.	78.44	76.94	77.69	3.15	3.23	3.19	18.41	19.83	19.12	—	—	—	—	—	—
10—15 »	1.86	1.96	1.92	1.45	1.28	1.36	76.48	70.53	73.41	8.68	11.83	10.30	11.53	14.40	13.01
15—20 »	1.38	1.13	1.24	1.11	0.95	1.02	33.62	35.87	34.90	35.89	37.59	36.85	28.00	24.46	25.99
20—30 »	1.86	1.84	1.85	2.67	2.40	2.52	41.51	47.72	45.02	35.21	31.45	33.09	18.75	16.59	17.52
30—40 »	1.98	2.84	2.43	4.76	11.34	8.16	49.95	49.45	49.69	25.34	22.27	23.75	17.97	14.10	15.97
40—50 »	1.88	3.30	2.64	9.64	22.41	16.52	52.00	43.55	47.45	15.73	14.51	15.07	20.75	16.23	18.32
50—60 »	2.85	3.50	3.23	21.27	41.22	32.71	51.11	39.05	44.19	9.92	5.36	7.30	14.85	10.87	12.57
60— »	4.60	4.60	4.60	34.39	56.39	48.90	45.45	24.84	31.86	4.71	2.91	3.52	10.85	11.26	11.12
Yhteensä	20.77	17.90	19.21	6.12	12.24	9.44	41.71	40.31	40.95	17.56	16.94	17.23	13.84	12.61	13.17

*) Tähän on luettu nekin henkilöt, joiden syntymäpaikka on tuntematon. — *Y compris les personnes, dont le lieu de naissance est inconnu.*

Tampere.

Ikä. — Age.	Ei luku- eikä kirjoitus-taitoisia. <i>Ne sachant ni lire ni écrire.</i>			Lukutaitoisia. <i>Sachant lire seulement.</i>			Luku- ja kirjoitus-taitoisia. <i>Sachant lire et écrire.</i>			Ylemmän kansakoulun käyneitä. <i>N'ayant fait que les cours de l'école primaire.</i>			Korkeamman sivistyksen saaneita. <i>Degré d'instruction supérieur à celui de l'école primaire.</i>		
	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.
A. Kaupungissa syntyneet.															
—10 v.	76.27	76.41	76.34	1.82	2.06	1.94	21.91	21.53	21.72	—	—	—	—	—	—
10—15 »	0.53	1.08	0.82	0.73	0.38	0.55	80.38	77.77	79.04	13.33	14.21	13.78	5.03	6.56	5.81
15—20 »	0.61	0.19	0.39	0.40	0.10	0.25	26.08	21.51	23.75	52.87	54.65	53.78	20.04	23.55	21.83
20—30 »	1.15	1.28	1.22	0.34	0.40	0.37	29.15	23.57	26.14	49.08	53.55	51.49	20.28	21.20	20.78
30—40 »	3.57	2.01	2.71	1.96	2.30	2.15	49.29	46.33	47.65	30.00	37.99	34.42	15.18	11.37	13.07
40—50 »	4.46	3.21	3.73	4.09	11.23	8.24	58.37	55.62	56.77	17.47	22.19	20.22	15.61	7.75	11.04
50—60 »	4.47	4.28	4.35	11.61	20.32	17.06	59.82	59.89	59.87	13.39	2.14	6.35	10.71	13.37	12.37
60— »	—	1.82	1.20	28.07	46.36	40.12	61.40	42.73	49.10	—	2.73	1.80	10.53	6.36	7.78
Yhteensä	37.07	34.65	35.82	1.69	2.68	2.21	37.47	36.04	36.73	16.61	18.80	17.74	7.16	7.83	7.50
B. Kaupungin ulkop. syntyn.															
—10 v.	70.40	70.22	70.31	3.73	3.16	3.45	25.87	26.62	26.24	—	—	—	—	—	—
10—15 »	1.07	0.43	0.71	2.14	1.60	1.84	73.90	70.94	72.25	12.32	14.74	13.67	10.57	12.29	11.53
15—20 »	0.42	0.21	0.28	2.17	0.91	1.34	29.19	41.20	37.12	36.75	39.93	38.85	31.47	17.75	22.41
20—30 »	0.57	0.27	0.37	2.74	2.25	2.41	45.00	57.59	53.54	33.87	29.25	30.73	17.82	10.64	12.95
30—40 »	0.40	0.39	0.40	8.18	12.28	10.63	57.66	62.95	60.82	18.98	14.59	16.35	14.78	9.79	11.80
40—50 »	0.32	0.40	0.36	15.62	28.86	23.04	56.34	50.92	53.31	13.06	9.44	11.03	14.66	10.38	12.26
50—60 »	0.38	0.52	0.46	29.44	54.47	44.37	55.51	35.15	43.37	4.03	3.83	3.91	10.64	6.03	7.89
60— »	0.49	0.85	0.73	51.67	72.88	65.53	38.59	21.24	27.25	2.34	0.72	1.28	6.91	4.31	5.21
Yhteensä	8.04	5.12	6.26	12.35	18.94	16.38	48.48	49.12	48.87	17.17	17.22	17.20	13.96	9.60	11.29
Koko väestö*).															
—10 v.	74.99	75.02	75.01	2.26	2.34	2.30	22.75	22.64	22.69	—	—	—	—	—	—
10—15 »	0.71	0.88	0.80	1.21	0.84	1.01	78.23	75.16	76.61	12.98	14.43	13.75	6.87	8.69	7.83
15—20 »	0.51	0.21	0.33	1.28	0.62	0.88	27.65	34.24	31.59	44.90	45.13	45.04	25.66	19.80	22.16
20—30 »	0.75	0.47	0.57	2.00	1.88	1.92	40.09	50.85	47.04	38.59	34.08	35.68	18.57	12.72	14.79
30—40 »	1.04	0.68	0.83	6.92	10.55	9.06	55.93	60.04	58.36	21.23	18.68	19.72	14.88	10.05	12.03
40—50 »	0.92	0.84	0.88	13.93	26.06	20.77	56.64	51.70	53.85	13.71	11.44	12.43	14.80	9.96	12.07
50—60 »	0.78	0.92	0.86	27.68	50.75	41.52	55.97	37.88	45.12	4.93	3.64	4.16	10.64	6.81	8.34
60— »	0.46	0.91	0.76	50.12	71.13	63.86	40.09	22.66	28.69	2.19	0.85	1.31	7.14	4.45	5.38
Yhteensä	20.93	15.56	17.84	7.62	13.20	10.83	43.59	44.50	44.12	16.92	17.78	17.41	10.94	8.96	9.80

*). Tähän on luettu nekin henkilöt, joiden syntymäpaikka on tuntematon. — *Y compris les personnes, dont le lieu de naissance est inconnu.*

Nikolainkaupunki.

Ikä. — Age.	Ei luku- eikä kirjoitustaitoisia. <i>Ne sachant ni lire ni écrire.</i>			Lukutaitoisia. <i>Sachant lire seulement.</i>			Luku- ja kirjoitustaitoisia. <i>Sachant lire et écrire.</i>			Ylemmän kansakoulun käyneitä. <i>N'ayant fait que les cours de l'école primaire.</i>			Korkeamman sivistyksen saaneita. <i>Degré d'instruction supérieur à celui de l'école primaire.</i>		
	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.
A. Kaupungissa syntyneet.															
—10 v.	76.92	77.09	77.01	3.44	3.16	3.30	19.64	19.75	19.69	—	—	—	—	—	—
10—15 »	1.20	0.99	1.09	0.34	0.99	0.67	75.86	70.91	73.34	9.24	14.22	11.78	13.36	12.89	13.12
15—20 »	—	0.24	0.13	0.27	0.48	0.38	22.19	16.23	19.00	42.74	49.88	46.56	34.80	33.17	33.93
20—30 »	0.78	—	0.32	0.78	0.27	0.48	25.96	16.62	20.44	41.86	47.99	45.48	30.62	35.12	33.28
30—40 »	—	—	—	2.29	3.77	3.10	36.00	28.77	32.04	32.57	48.59	41.34	29.14	18.87	23.52
40—50 »	—	0.61	0.37	3.74	9.09	6.98	26.17	32.12	29.78	18.69	30.30	25.74	51.40	27.88	37.13
50—60 »	—	0.83	0.57	8.93	19.01	15.82	26.79	40.50	36.16	19.64	19.83	19.77	44.64	19.83	27.68
60— »	3.12	0.63	1.04	18.75	29.56	27.75	21.88	35.85	33.51	9.37	11.95	11.52	46.88	22.01	26.18
Yhteensä	40.39	35.59	37.82	2.52	4.14	3.39	31.61	29.60	30.53	12.42	17.67	15.23	13.06	13.00	13.03
B. Kaupungin ulkop. syntyn.															
—10 v.	66.60	65.23	65.91	4.80	5.50	5.15	28.60	29.27	28.94	—	—	—	—	—	—
10—15 »	1.11	—	0.53	1.94	1.51	1.72	67.87	68.01	67.94	10.25	14.86	12.66	18.83	15.62	17.15
15—20 »	0.20	0.15	0.17	3.17	2.63	2.86	26.59	45.32	37.38	34.13	32.02	32.91	35.91	19.88	26.68
20—30 »	0.20	0.48	0.37	4.63	5.25	5.02	43.49	56.18	51.40	28.60	22.99	25.10	23.08	15.10	18.11
30—40 »	0.19	0.62	0.44	8.39	17.88	13.93	50.15	54.54	52.71	20.15	13.27	16.14	21.12	13.89	16.78
40—50 »	0.68	0.10	0.34	13.74	31.60	24.12	47.48	43.86	45.38	13.06	9.62	11.06	25.04	14.82	19.10
50—60 »	—	0.67	0.42	24.49	47.06	38.64	49.44	35.43	40.65	7.64	4.51	5.70	18.43	12.30	14.59
60— »	0.62	2.36	1.86	43.04	64.44	58.32	35.91	20.69	25.04	4.02	2.60	3.01	16.41	9.91	11.77
Yhteensä	7.09	5.14	5.93	10.78	21.88	17.41	44.08	45.81	45.11	17.31	13.83	15.23	20.74	13.34	16.32
Koko väestö*).															
—10 v.	74.66	74.42	74.54	3.74	3.69	3.71	21.60	21.89	21.75	—	—	—	—	—	—
10—15 »	1.16	0.60	0.87	0.95	1.19	1.08	72.86	69.69	71.23	9.61	14.56	12.15	15.42	13.96	14.67
15—20 »	0.11	0.18	0.15	1.96	1.81	1.87	24.83	34.45	30.21	37.70	38.70	38.26	35.40	24.86	29.51
20—30 »	0.31	0.39	0.36	3.92	4.34	4.18	39.89	49.03	45.52	31.27	27.48	28.94	24.61	18.76	21.00
30—40 »	0.16	0.54	0.38	7.51	16.06	12.46	48.10	51.29	49.95	21.95	17.79	19.54	22.28	14.32	17.67
40—50 »	0.59	0.17	0.34	12.54	28.50	21.86	44.85	42.24	43.33	13.73	12.48	13.00	28.29	16.61	21.47
50—60 »	—	0.69	0.44	22.75	43.22	35.74	46.91	36.09	40.04	8.98	6.67	7.51	21.36	13.33	16.27
60— »	0.84	2.06	1.73	41.01	58.56	53.85	34.55	23.40	26.40	4.50	4.12	4.22	19.10	11.86	13.80
Yhteensä	20.45	15.56	17.64	7.49	15.81	12.26	39.09	40.30	39.79	15.32	15.13	15.21	17.65	13.20	15.10

*) Tähän on luettu nekin henkilöt, joiden syntymäpaikka on tuntematon. — *Y compris les personnes, dont le lieu de naissance est inconnu.*

Pori.

Ikä. — Âge.	Ei luku- eikä kirjoitustaitoisia. <i>Ne sachant ni lire ni écrire.</i>			Lukutaitoisia. <i>Sachant lire seulement.</i>			Luku- ja kirjoitustaitoisia. <i>Sachant lire et écrire.</i>			Ylemmän kansakoulun käyneitä. <i>N'ayant fait que les cours de l'école primaire.</i>			Korkeamman sivistyksen saaneita. <i>Degré d'instruction supérieur à celui de l'école primaire.</i>		
	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.
A. Kaupungissa syntyneet.															
—10 v.	77.11	74.69	75.89	3.95	3.09	3.52	18.94	22.22	20.59	—	—	—	—	—	—
10—15 »	0.69	0.67	0.68	2.07	1.51	1.78	75.90	75.63	75.77	14.46	16.14	15.31	6.88	6.05	6.46
15—20 »	1.12	0.25	0.71	2.02	1.00	1.54	23.54	30.83	26.98	50.00	46.62	48.40	23.32	21.30	22.37
20—30 »	0.27	—	0.11	1.91	2.89	2.48	43.33	34.49	38.15	41.14	46.44	44.25	13.35	16.18	15.01
30—40 »	—	0.28	0.16	5.34	4.83	5.05	46.57	39.49	42.51	30.15	40.06	35.83	17.94	15.34	16.45
40—50 »	0.54	0.78	0.68	9.09	11.33	10.38	48.66	39.06	43.12	22.99	27.74	25.73	18.72	21.09	20.09
50—60 »	—	0.47	0.28	21.43	30.23	26.76	53.57	51.16	52.11	7.14	6.05	6.48	17.86	12.09	14.37
60— »	—	1.15	0.91	39.44	51.92	49.24	53.52	36.15	39.88	2.82	1.93	2.12	4.22	8.85	7.85
Yhteensä	33.68	28.60	30.96	4.94	7.72	6.43	36.66	37.01	36.85	16.35	18.01	17.24	8.37	8.66	8.52
B. Kaupungin ulkop. syntyä.															
—10 v.	72.03	71.75	71.89	9.20	9.04	9.12	18.77	19.21	18.99	—	—	—	—	—	—
10—15 »	0.30	—	0.15	7.46	4.83	6.11	69.85	69.03	69.43	13.73	14.49	14.12	8.66	11.65	10.19
15—20 »	1.35	0.53	0.85	4.85	3.54	4.06	28.03	44.52	37.99	40.97	29.15	33.83	24.80	22.26	23.27
20—30 »	1.12	0.18	0.53	7.64	8.35	8.09	48.41	60.92	56.34	28.18	22.57	24.62	14.65	7.98	10.42
30—40 »	0.66	0.29	0.44	12.93	21.17	17.70	55.80	58.13	57.15	16.89	11.55	13.80	13.72	8.86	10.91
40—50 »	—	0.38	0.21	21.86	42.97	33.43	55.35	42.97	48.56	8.37	5.88	7.01	14.42	7.80	10.79
50—60 »	0.22	0.48	0.37	40.56	56.73	49.82	44.47	32.09	37.38	3.47	3.89	3.71	11.28	6.81	8.72
60— »	1.18	0.90	1.00	52.51	75.09	66.56	38.94	17.56	25.64	1.18	0.72	0.89	6.19	5.73	5.91
Yhteensä	9.82	7.21	8.31	18.27	27.12	23.38	45.84	45.16	45.45	14.19	11.83	12.83	11.88	8.68	10.03
Koko väestö*).															
—10 v.	75.70	74.01	74.85	5.25	4.57	4.91	19.05	21.42	20.24	—	—	—	—	—	—
10—15 »	0.54	0.42	0.48	4.03	2.74	3.37	73.75	73.24	73.49	14.16	15.49	14.84	7.52	8.11	7.82
15—20 »	1.22	0.41	0.78	3.30	2.48	2.85	25.64	38.84	32.79	45.91	36.47	40.80	23.93	21.80	22.78
20—30 »	0.80	0.12	0.38	5.52	6.58	6.17	46.44	52.45	50.16	33.10	30.23	31.33	14.14	10.62	11.96
30—40 »	0.49	0.29	0.37	10.97	17.08	14.50	53.48	53.34	53.40	20.27	18.81	19.43	14.79	10.48	12.30
40—50 »	0.12	0.48	0.32	18.97	35.13	27.94	53.78	41.96	47.22	11.64	11.36	11.49	15.49	11.07	13.03
50—60 »	0.16	0.48	0.35	36.11	49.88	44.12	46.59	37.08	41.06	4.33	4.43	4.38	12.81	8.13	10.09
60— »	0.98	0.97	0.97	50.25	67.72	61.90	41.46	23.51	29.49	1.46	1.10	1.22	5.85	6.70	6.42
Yhteensä	21.03	16.42	18.46	11.97	18.79	15.78	41.56	41.65	41.61	15.22	14.49	14.81	10.22	8.65	9.34

*) Tähän on luettu nekin henkilöt, joiden syntymäpaikka on tuntematon. — *Y compris les personnes, dont le lieu de naissance est inconnu.*

Oulu.

Ikä. — Âge.	Ei luku- eikä kirjoitustaitoisia. <i>Ne sachant ni lire ni écrire.</i>			Lukutaitoisia. <i>Sachant lire seulement.</i>			Luku- ja kirjoitustaitoisia. <i>Sachant lire et écrire.</i>			Ylemmän kansakoulun käyneitä. <i>N'ayant fait que les cours de l'école primaire.</i>			Korkeamman sivistyksen saaneita. <i>Degré d'instruction supérieur à celui de l'école primaire.</i>		
	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.	Mp.	Np.	Msp.
A. Kaupungissa syntyneet.															
—10 v.	77.80	76.63	77.21	1.86	1.81	1.84	20.34	21.56	20.95	—	—	—	—	—	—
10—15 »	0.58	0.40	0.49	0.39	0.40	0.39	75.29	74.90	75.10	12.06	11.26	11.67	11.68	13.04	12.35
15—20 »	1.48	—	0.74	0.99	0.49	0.74	24.69	20.19	22.42	42.96	44.04	43.50	29.88	35.28	32.60
20—30 »	0.95	0.21	0.55	0.95	1.03	1.00	27.38	21.95	24.48	43.57	46.58	45.18	27.15	30.23	28.79
30—40 »	—	—	—	4.83	3.96	4.33	40.58	44.24	42.68	29.47	29.86	29.69	25.12	21.94	23.30
40—50 »	—	0.99	0.56	3.98	8.37	6.50	53.64	47.29	50.00	21.19	21.18	21.19	21.19	22.17	21.75
50—60 »	1.10	—	0.37	6.59	9.09	8.24	62.64	61.37	61.80	9.89	5.68	7.12	19.78	23.86	22.47
60 — »	1.45	0.85	0.99	27.54	30.21	29.60	42.03	47.23	46.05	1.45	0.43	0.66	27.53	21.28	22.70
Yhteensä	33.10	28.24	30.52	2.38	4.09	3.29	35.20	35.73	35.48	16.32	16.59	16.46	13.00	15.35	14.25
B. Kaupungin ulkop. syntyn.															
—10 v.	68.11	71.65	69.91	3.78	1.58	2.66	28.11	26.77	27.43	—	—	—	—	—	—
10—15 »	2.05	4.01	3.15	2.05	2.67	2.40	61.77	62.57	62.22	14.68	13.64	14.09	19.45	17.11	18.14
15—20 »	0.50	0.34	0.41	3.00	1.72	2.24	34.25	48.28	42.57	31.75	29.90	30.65	30.50	19.76	24.13
20—30 »	0.84	0.31	0.53	5.16	4.24	4.63	51.37	61.07	56.97	26.32	21.97	23.81	16.31	12.41	14.06
30—40 »	0.40	0.10	0.23	9.25	11.03	10.25	53.75	64.50	59.78	17.83	11.66	14.37	18.77	12.71	15.37
40—50 »	0.61	0.52	0.56	13.27	23.49	18.80	54.69	56.13	55.47	11.84	6.73	9.08	19.59	13.13	16.09
50—60 »	0.82	1.45	1.20	22.89	40.55	33.48	52.32	44.36	47.55	7.35	4.73	5.78	16.62	8.91	11.99
60 — »	1.43	1.44	1.44	42.86	58.11	53.38	43.93	31.14	35.10	3.21	0.64	1.44	8.57	8.67	8.64
Yhteensä	7.21	5.90	6.45	10.75	17.01	14.37	48.60	52.18	50.67	16.63	12.91	14.48	16.81	12.00	14.03
Koko väestö*).															
—10 v.	75.81	75.57	75.70	2.27	1.76	2.01	21.92	22.67	22.29	—	—	—	—	—	—
10—15 »	1.11	1.93	1.54	0.99	1.37	1.18	70.46	69.66	70.04	12.98	12.27	12.61	14.46	14.77	14.63
15—20 »	0.99	0.20	0.56	1.99	1.21	1.55	29.53	36.68	33.48	37.34	35.78	36.48	30.15	26.13	27.93
20—30 »	0.87	0.28	0.54	3.86	3.36	3.58	44.03	50.48	47.67	31.63	28.66	29.95	19.61	17.22	18.26
30—40 »	0.31	0.08	0.18	8.28	9.43	8.93	50.94	59.92	56.00	20.34	15.77	17.77	20.13	14.80	17.12
40—50 »	0.47	0.64	0.56	11.01	19.59	15.72	54.73	53.82	54.23	13.95	10.56	12.09	19.84	15.39	17.40
50—60 »	0.87	1.10	1.01	19.78	32.92	27.83	54.35	48.49	50.76	7.83	4.96	6.07	17.17	12.53	14.33
60 — »	1.43	1.28	1.33	39.83	50.52	47.43	43.55	35.51	37.83	2.87	0.58	1.24	12.32	12.11	12.17
Yhteensä	18.94	14.93	16.71	6.97	11.80	9.66	42.58	45.53	44.22	16.46	14.41	15.32	15.05	13.33	14.09

*) Tähän on luettu nekin henkilöt, joiden syntymäpaikka on tuntematon. — *Y compris les personnes, dont le lieu de naissance est inconnu.*

Esitetyt luvut ovat mielenkiintoisia kuhunkin yksityiseen kaupunkiin nähden. Mutta niissä ilmenee myöskin erinäisiä, kaikille kaupungeille yhteisiä piirteitä, jotka osoittavat, että eräät yleiset syyt vaikuttavat kaikkien näiden kaupunkiyhteiskuntien sivistyssuhteisiin samalla tapaa.

Näille kaupungeille yhtenäinen piirre on, että sivistysmäärä, suhteellisesti otettuna, on oleellisesti suurempi 10—15 vuotisten ryhmässä kuin vanhemmissa ikäluokissa, kuten esim. 40—50 samoin kuin 60 vuotisten ja sitä vanhempien ryhmissä. Jos yhdistetään luku- ja kirjoitustaitoisten, ylemmän kansakoulun käyneitten sekä korkeamman sivistyksen saaneiden ryhmät, oli nimittäin niihin kuuluvien prosenttiluku mainitussa kolmessa ikäluokassa seuraava:

	10—15 v.	40—50 v.	60 v. ja sen yli.
Helsinki	97.87 %	86.05 %	58.68 %
Turku	97.48 »	79.93 »	46.09 »
Viipuri	96.72 »	80.84 »	46.50 »
Tampere	98.19 »	78.35 »	35.38 »
Nikolainkaupunki	98.05 »	77.80 »	44.42 »
Pori	96.15 »	71.74 »	37.13 »
Oulu	97.28 »	83.72 »	51.24 »

Luvut osoittavat selvästi ja johdonmukaisesti, että kysymyksessä olevissa kaupungeissa nuoremmat ikäluokat paljon suuremmassa määrin kuin vanhemmat ovat olleet tilaisuudessa hankkimaan sivistystä ja myöskin käyttäneet sitä hyväksensä.

Tämän ilmiön yhteydessä on toinen, joka niinikään poikkeuksetta on huomattavissa kaikissa kaupungeissa, joissa on pantu toimeen väenlasku. Jos jakaa väestön jo useampaan kertaan mainittuihin, kaupungissa ja sen ulkopuolella syntyneiden ryhmiin, osottautuu nimittäin, että edellisen ryhmän sivistystaso kauttaaltaan on korkeampi kuin jälkimäisen. Tämä tosiasia ilmenee m. m. siinä, että 10—15 vuotisten ikäluokassa kaikkien luku- ja kirjoitustaitoisten (siihen luettuna myöskin ne lapset, jotka ovat käyneet ylemmän kansakoulun tai saavuttaneet korkeamman sivistyksen) suhteellinen luku on jonkun verran korkeampi kaupungissa kuin sen ulkopuolella syntyneen nuorison keskuudessa. Väenlasku on tässä suhteessa antanut seuraavat tulokset. Luku- ja kirjoitustaitoisia 10—15 vuotiaita oli:

	Kaupung. synt. keskuudessa.	Mualla synt. keskuudessa.
Helsinki	98.51 %	97.00 %
Turku	98.76 »	95.99 »
Viipuri	96.27 »	97.15 »
Tampere	98.63 »	97.45 »
Nikolainkaupunki	98.24 »	97.75 »
Pori	97.54 »	93.74 »
Oulu	99.12 »	94.45 »

Jos taas vertaa kysymyksessä olevat kaksi väestönainesta toisiinsa ylemmien ikäluokkien sivistystasoon nähden, ilmenee toiselta puolen, että ainoastaan luku- ja kirjoitustaitoisia on oleellisesti enemmän kaupungin ulkopuolella kuin kaupungissa syntyneiden keskuudessa, sekä toiselta puolen, että ylemmän kansakoulun käyneitten suhteellinen luku kaikissa kaupungeissa on huomattavasti suurempi kaupungissa syntyneen kuin muun väestön keskuudessa. Niinpä esim. 15—20, 20—30 ja 30—40 vuotisten ikäluokissa näihin sivistysluokkiin kuuluvien suhdeluvut olivat:

	<i>Kaupungissa syntyneet.</i>			<i>Mualla syntyneet.</i>		
	Luku- ja kirjoitustaitoisia.					
	15—20 v.	20—30 v.	30—40 v.	15—20 v.	20—30 v.	30—40 v.
Helsinki.....	11.30 %	12.27 %	21.00 %	32.01 %	43.12 %	52.85 %
Turku	21.07 »	27.44 »	34.71 »	36.41 »	54.85 »	62.49 »
Viipuri	27.67 »	30.73 »	32.42 »	38.31 »	48.53 »	53.03 »
Tampere	23.75 »	26.14 »	47.65 »	37.12 »	53.54 »	60.82 »
Nikolainkaupunki	19.00 »	20.44 »	32.04 »	37.38 »	51.40 »	52.71 »
Pori.....	26.98 »	38.15 »	42.51 »	37.99 »	56.34 »	57.15 »
Oulu	22.42 »	24.48 »	42.68 »	42.57 »	56.97 »	59.78 »

	Ylemmän kansakoulun käyneitä.					
	15—20 v.	20—30 v.	30—40 v.	15—20 v.	20—30 v.	30—40 v.
Helsinki	49.93 %	49.02 %	40.36 %	42.05 %	31.85 %	21.25 %
Turku.....	45.33 »	47.48 »	38.59 »	38.19 »	29.66 »	15.45 »
Viipuri	40.33 »	44.87 »	39.98 »	35.20 »	30.19 »	20.58 »
Tampere.....	53.78 »	51.49 »	34.42 »	38.85 »	30.73 »	16.35 »
Nikolainkaupunki	46.56 »	45.48 »	41.34 »	32.91 »	25.10 »	16.14 »
Pori	48.40 »	44.25 »	35.83 »	33.83 »	24.62 »	13.80 »
Oulu	43.50 »	45.18 »	29.69 »	30.65 »	23.81 »	14.37 »

Vielä on huomautettava, että väenlaskukaupunkien ulkopuolella syntyneen väestön ylemmät ikäluokat, mitä saavutettuun kansakoulusivistykseen tulee, jäävät kauemmas syntyperäisten kaupunkilaisten jälkeen kuin nuoremmat ikäluokat. Tämä näyttää osoittavan ei ainoastaan, että kansakoulujen toiminta on ollut vilkkaampi kaupunkien kuin maaseudun väestön keskuudessa, vaan myöskin, että tässä suhteessa ilmenevä erilaisuus vuosien kuluessa on vähentynyt maaseudun eduksi.

Kysymys siitä, missä määrin suurempien kaupunkiemme väestö on nauttinut täydellisen kansakouluopetuksen, valaistaan lähemmin seuraavassa yhdistelmässä, jossa kaupungissa ja sen ulkopuolella syntynyttä väestöä koskevat suhdeluvut esitetään erikseen eri ikäluokkiin kuuluihin mies- ja naispuolisiin nähden. Suhdelukuihin sisältyvät myöskin ne henkilöt, jotka läpikäytyään ylemmän kansakoulun ovat hankkineet itselleen laajempaa sivistystä.

Ylemmän kansakoulun käyneitä henkilöitä, prosenteissa kaikista.—Personnes ayant fait les cours de l'école primaire.

A. = Personnes nées dans la ville. — B. = Personnes nées hors de la ville.

Ikä.	Helsinki.			Turku.			Viipuri.			Tampere.			Nikolainkaupunki.			Pori.			Oulu.		
	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.	Mp.	Np.	M.s.p.
A. Kaupungissa syntyneet.																					
10—15 v.	15.14	17.48	16.31	14.01	15.56	14.78	11.03	15.07	13.08	14.80	15.80	15.31	13.01	16.86	14.97	16.70	19.33	18.03	17.12	16.80	16.96
15—20 »	57.60	64.80	61.28	55.43	58.48	56.97	48.38	55.90	52.32	61.13	64.15	62.67	54.79	61.81	58.55	64.35	56.39	60.59	56.05	62.53	59.31
20—30 »	59.75	63.13	61.61	58.18	59.63	59.01	52.77	58.65	56.01	61.87	65.98	64.08	55.81	59.89	58.23	49.86	55.68	53.27	59.76	65.84	63.01
30—40 »	50.35	50.74	50.57	48.56	48.10	48.28	48.50	51.04	49.88	39.29	45.32	42.63	47.43	53.30	50.65	39.69	48.01	44.46	43.00	40.50	41.56
40—50 »	33.59	38.01	36.12	30.05	28.31	28.94	36.21	33.50	34.50	24.91	25.13	25.04	33.64	34.55	34.19	28.88	38.28	34.31	27.15	25.12	25.99
50—60 »	22.40	21.65	21.91	12.21	4.34	6.82	21.71	11.32	15.11	15.18	4.81	8.70	30.36	21.49	24.29	12.86	8.84	10.42	15.38	6.82	9.74
60—70 »	18.55	11.88	13.58	9.30	3.75	5.21	17.65	11.81	13.33	—	5.13	3.28	22.22	15.00	16.54	2.27	4.91	4.35	6.67	—	1.76
70— »	11.76	4.85	6.12	7.55	2.51	3.42	23.81	9.64	12.50	—	—	—	—	13.33	12.12	3.70	—	0.81	8.33	1.82	2.99
Yhteensä	22.03	25.50	23.84	21.08	23.13	22.18	18.24	21.82	20.12	20.09	22.35	21.26	17.06	21.20	19.27	20.57	22.07	21.37	22.35	23.17	22.78
B. Kaupungin ulkop. syntyn.																					
10—15 v.	15.28	19.48	17.58	14.54	17.64	16.17	12.59	16.35	14.56	14.32	17.52	16.10	14.13	20.15	17.28	17.31	17.61	17.47	20.14	22.99	21.74
15—20 »	48.51	50.32	49.63	48.71	48.07	48.32	46.24	46.21	46.22	49.17	46.70	47.54	50.60	41.37	45.29	54.84	42.40	47.33	48.50	39.18	42.97
20—30 »	41.94	38.79	40.19	39.43	33.20	35.77	43.18	34.92	38.47	44.90	35.16	38.29	44.02	29.53	35.01	36.88	27.66	31.03	36.53	27.68	31.42
30—40 »	30.67	24.59	27.46	24.00	17.38	20.87	31.00	22.50	26.64	26.53	19.25	22.17	30.44	18.49	23.43	24.90	14.82	19.08	27.35	16.91	21.50
40—50 »	22.55	17.70	19.92	15.19	11.59	13.22	22.55	16.69	19.47	18.99	13.08	15.68	22.01	13.89	17.29	14.89	8.31	11.28	17.96	9.84	13.56
50—60 »	11.62	8.04	9.51	8.26	4.85	6.31	12.93	6.62	9.36	6.52	5.32	5.80	11.88	5.47	7.87	5.86	4.85	5.28	10.63	6.00	7.85
60—70 »	6.09	4.02	4.74	4.50	3.10	3.62	5.33	4.64	4.91	3.72	1.84	2.35	5.44	4.07	4.50	2.09	1.16	1.54	4.12	0.78	1.90
70— »	4.92	2.50	3.18	1.68	1.32	1.43	4.85	2.61	3.24	1.81	1.45	1.55	4.76	2.66	2.67	—	0.47	0.32	1.16	0.84	0.93
Yhteensä	29.24	26.09	27.47	21.36	18.95	19.99	25.91	21.67	23.58	23.35	21.24	22.06	26.44	18.30	21.58	19.93	15.47	17.35	24.01	17.41	20.20
Koko väestö.																					
10—15 v.	15.17	18.16	16.73	14.23	16.55	15.41	11.81	15.72	13.82	14.63	16.47	15.60	13.41	18.25	15.90	16.88	18.65	17.78	18.17	19.43	18.83
15—20 »	52.54	55.25	54.11	51.89	51.88	51.88	47.00	49.07	48.17	55.20	52.87	53.81	52.30	49.01	50.46	60.00	48.24	53.64	52.23	48.84	50.36
20—30 »	45.05	43.00	43.91	43.92	39.26	41.20	45.10	39.48	41.91	50.16	41.27	44.42	46.41	35.00	39.39	41.78	36.64	38.61	43.66	38.03	40.48
30—40 »	33.07	28.26	30.50	27.60	22.95	25.00	33.70	27.35	30.42	29.12	23.81	25.98	32.89	22.86	27.08	28.67	23.26	25.55	30.71	22.26	25.95
40—50 »	23.90	20.50	22.04	17.35	14.98	16.02	24.11	19.28	21.51	9.86	14.96	17.10	23.40	16.74	19.51	18.13	15.78	16.83	20.00	13.87	16.63
50—60 »	12.52	9.51	10.73	8.80	4.75	6.41	13.92	7.26	10.09	7.35	5.25	6.09	13.94	7.69	9.98	7.49	5.85	6.54	11.52	6.20	8.26
60—70 »	7.04	4.95	5.66	4.95	3.20	3.82	6.16	5.45	5.72	3.46	2.08	2.60	7.12	5.81	6.20	2.12	2.35	2.27	4.60	0.59	1.87
70— »	5.47	2.80	3.51	2.44	1.57	1.81	6.45	3.46	4.28	1.71	1.37	1.47	4.44	3.99	4.08	0.79	0.32	0.46	2.73	1.15	1.53
Yhteensä	26.65	25.82	26.20	21.19	20.31	20.70	23.34	21.66	22.43	21.89	21.62	21.73	22.64	19.26	20.70	20.23	18.30	19.15	23.21	19.73	21.27

Kaupunkien väestön sivistyssuhteiden tarkastelussa tarjoaa suurimpien kieliryhmien sivistyssuhteiden esittäminen erikoista mielenkiintoa.

Alla oleva katsaus väestön yleiseen ryhmytykseen: ei luku- eikä kirjoitustaitoisiin, ainoastaan lukutaitoisiin ja sekä luku- että kirjoitustaitoisiin antaa kuvan sivistysolojen kehityksestä ajanjaksona 1870—1910 kussakin kaupungissa erikseen, mikäli niissä on pantu toimeen väenlaskuja. Luvut ilmaisevat kunkin ryhmän osuuden, prosenteissa lausuttuna, vastaavan kieliryhmän koko henkilöluvusta.

Répartition de la population selon le degré d'instruction et la langue parlée.

Vuosi. Année.	Ei luku- eikä kirjoitustaitoisia. <i>Ne sachant ni lire ni écrire, parlant:</i>				Lukutaitoisia. <i>Sachant lire seulement, parlant:</i>					Luku- ja kirjoitustaitoisia. <i>Sachant lire et écrire, parlant:</i>				
	Suomen- kieliset. Finnois.	Suomalais- Suédois.	Ruotsin- kieliset. Russe.	Venäjän- kieliset. Total.	Suomen- kieliset. Finnois.	Suomalais- Suédois.	Ruotsin- kieliset. Russe.	Venäjän- kieliset. Total.	Yh- teensä.	Suomen- kieliset. Finnois.	Suomalais- Suédois.	Ruotsin- kieliset. Russe.	Venäjän- kieliset. Total.	Yh- teensä.
Helsinki.														
1870	14.3	15.5	39.7	19.3	50.3	28.4	12.0	31.3	35.4	56.1	48.3	49.4		
1880	13.0	14.7	35.6	16.7	39.6	22.6	7.7	26.5	47.4	62.7	56.7	56.8		
1890	15.6	14.6	23.3	16.0	24.1	13.6	5.2	17.6	60.3	71.8	71.5	66.4		
1900	14.8	13.6	24.1	14.8	13.0	8.3	3.4	10.4	72.2	78.1	72.5	74.8		
1910	15.8	13.4	27.7	15.4	8.0	6.0	2.6	7.0	76.2	80.6	69.7	77.6		
Turku.														
1870	16.0	15.8	41.0	17.9	57.0	21.9	10.0	38.0	27.0	62.3	49.0	44.1		
1880	14.6	13.8	34.6	14.7	50.2	18.9	7.5	35.5	35.2	67.3	57.9	49.8		
1890	17.1	13.1	24.4	16.0	33.2	11.9	4.9	25.0	49.7	75.0	70.7	59.0		
1900	15.9	12.3	15.5	14.9	19.7	7.1	4.6	16.0	64.4	80.6	79.9	69.1		
1910	18.0	12.3	22.4	16.7	13.3	5.4	5.4	11.4	68.7	82.3	72.2	71.9		
Viipuri.														
1870	16.3	17.4	50.9	26.8	57.8	17.6	9.4	35.1	25.9	65.0	39.7	38.1		
1880	15.9	12.9	37.8	22.6	40.9	10.7	7.5	25.0	43.2	76.4	54.7	52.4		
1890	16.9	10.9	26.5	18.4	28.2	6.5	5.2	18.9	54.9	82.6	68.3	62.7		
1900	16.7	12.8	24.6	17.3	16.3	3.9	3.2	12.9	67.0	83.3	72.2	69.3		
1910	18.7	11.2	28.3	19.2	11.0	2.5	3.0	9.4	70.3	86.3	68.7	71.4		
Tampere.														
1880	19.3	13.8	20.8	18.9	45.7	14.4	12.5	43.0	35.0	71.8	66.7	38.1		
1890	18.8	11.0	16.7	18.2	31.2	9.8	10.0	29.6	50.0	79.2	73.3	52.2		
1900	17.8	13.8	33.1	17.6	16.7	3.5	1.7	15.9	65.5	82.7	65.2	66.5		
1910	18.1	11.1	29.0	17.9	11.3	1.9	1.3	10.8	70.6	87.0	69.7	71.3		

Vuosi. Année	Ei luku- eikä kirjoitus- taitoisia. <i>Ne sachant ni lire ni écrire, parlant:</i>					Lukutaitoisia. <i>Sachant lire seulement, parlant:</i>					Luku- ja kirjoitustaitoisia. <i>Sachant lire et écrire, parlant:</i>				
	Suomen- kieliset. <i>Finnois.</i>	Suomen- kieliset. <i>Suédais.</i>	Ruotsin- kieliset. <i>Russe.</i>	Venäjän- kieliset. <i>Total.</i>	Yh- teensä. <i>Total.</i>	Suomen- kieliset. <i>Finnois.</i>	Suomen- kieliset. <i>Suédais.</i>	Ruotsin- kieliset. <i>Russe.</i>	Venäjän- kieliset. <i>Total.</i>	Yh- teensä. <i>Total.</i>	Suomen- kieliset. <i>Finnois.</i>	Suomen- kieliset. <i>Suédais.</i>	Ruotsin- kieliset. <i>Russe.</i>	Venäjän- kieliset. <i>Total.</i>	Yh- teensä. <i>Total.</i>
Nikolaink.															
1910	20.5	15.1	17.4	17.6	12.0	12.7	5.8	12.3	67.5	72.2	76.8	70.1			
Pori.															
1890	18.7	13.2	41.7	17.8	35.6	12.8	—	31.7	45.7	74.0	58.3	50.5			
1910	19.0	12.2	27.3	18.5	16.8	5.1	—	15.8	64.2	82.7	72.7	65.7			
Oulu.															
1870	12.4	16.4	50.0	13.3	56.7	6.1	15.9	47.3	30.9	77.5	34.1	39.4			
1890	17.2	12.9	16.7	16.6	25.4	3.3	11.1	22.3	57.4	83.8	72.2	61.1			
1910	17.1	11.2	15.8	16.7	10.4	1.1	3.5	9.7	72.5	87.7	80.7	73.6			

Ellei kymmentä vuotta nuorempia lapsia oteta huomioon, saadaan seuraavat suhdeluvut:

Répartition des personnes âgées au-moins de 10 ans selon le degré d'instruction et la langue parlée.

Vuosi. Année	Ei luku- eikä kirjoitus- taitoisia. <i>Ne sachant ni lire ni écrire, parlant:</i>					Lukutaitoisia. <i>Sachant lire seulement, parlant:</i>					Luku- ja kirjoitustaitoisia. <i>Sachant lire et écrire, parlant:</i>				
	Suomen- kieliset. <i>Finnois.</i>	Suomen- kieliset. <i>Suédais.</i>	Ruotsin- kieliset. <i>Russe.</i>	Venäjän- kieliset. <i>Total.</i>	Yh- teensä. <i>Total.</i>	Suomen- kieliset. <i>Finnois.</i>	Suomen- kieliset. <i>Suédais.</i>	Ruotsin- kieliset. <i>Russe.</i>	Venäjän- kieliset. <i>Total.</i>	Yh- teensä. <i>Total.</i>	Suomen- kieliset. <i>Finnois.</i>	Suomen- kieliset. <i>Suédais.</i>	Ruotsin- kieliset. <i>Russe.</i>	Venäjän- kieliset. <i>Total.</i>	Yh- teensä. <i>Total.</i>
Helsinki.															
1890	0.8	0.6	15.1	2.2	28.4	15.6	5.3	20.4	70.8	83.8	79.6	77.4			
1900	0.7	0.5	17.0	1.6	15.3	9.5	3.6	12.0	84.0	90.0	79.4	86.4			
1910	0.5	0.4	13.4	1.1	9.4	6.8	2.7	8.1	90.1	92.8	83.9	90.8			
Turku.															
1890	1.1	0.4	20.3	1.6	39.9	13.4	4.5	29.3	59.0	86.2	75.2	69.1			
1900	0.5	0.3	9.6	0.7	23.7	7.9	4.9	18.8	75.8	91.8	85.5	80.5			
1910	0.4	0.2	8.2	0.5	16.3	6.0	5.5	13.7	83.3	93.8	86.3	85.8			
Viipuri.															
1890	1.7	0.2	14.3	3.5	33.7	7.1	5.6	24.7	64.6	92.7	80.1	71.8			
1900	1.0	0.3	17.2	4.2	19.1	4.2	3.5	14.8	79.9	95.5	79.3	81.0			
1910	0.8	0.2	14.1	2.3	13.2	2.7	3.4	11.2	86.0	97.1	82.5	86.5			

Vuosi. Année.	Ei luku- eikä kirjoitus- taitoisia. <i>Ne sachant ni lire ni écrire, parlant:</i>					Lukutaitoisia. <i>Sachant lire seulement, parlant:</i>					Luku- ja kirjoitustaitoisia. <i>Sachant lire et écrire, parlant:</i>							
	Finnois.	Suomen- kieliset.	Suédais.	Ruotsin- kieliset.	Russe.	Venäjän- kieliset.	Total.	Vh- teensä.	Vh- teensä.	Total.	Finnois.	Suomen- kieliset.	Suédais.	Ruotsin- kieliset.	Russe.	Venäjän- kieliset.	Total.	Vh- teensä.
Tampere.																		
1890	0.3	0.2	—	0.3	38.6	10.7	12.5	36.2	61.1	89.1	87.5	63.5						
1900	0.4	(0.06)	16.7	0.5	20.6	3.8	1.2	19.4	79.0	96.2	82.1	80.1						
1910	0.6	0.1	15.0	0.7	14.1	1.7	1.7	13.4	85.3	98.2	83.3	85.9						
Nikolaink.																		
1910	0.4	0.4	9.6	0.5	15.1	14.9	5.5	14.8	84.5	84.7	84.9	84.7						
Pori.																		
1890	0.7	0.2	36.4	0.7	43.8	14.5	—	38.4	55.5	85.3	63.6	60.9						
1910	0.4	0.3	27.3	0.5	20.7	4.2	—	19.2	78.9	95.5	72.7	80.3						
Oulu.																		
1890	0.7	—	—	0.6	30.5	3.0	13.3	26.5	68.8	97.0	86.7	72.9						
1910	0.7	—	4.3	0.7	12.7	1.1	2.2	11.7	86.6	98.9	93.5	87.6						

Yllä olevasta näkyy, että se yleisen sivistystason nousu, josta jo aikaisemmin on puhuttu, on johdonmukaisesti ja voimakkaasti ilmennyt niin hyvin suomen- kuin ruotsinkielisessä väestöryhmässä sekä yleensä myöskin venäjänkielisessä. Erikoisesti on huomautettava kehityksen johtaneen siihen, että se suomen- ja ruotsinkielisten sivistystason välinen erilaisuus, joka aikaisemmin oli sängen jyrkkä edellisten vahingoksi, on alkanut tasaantua tasaantumistaan. Tämä näkyy m. m. siitä, että suomen- ja ruotsinkielisiin väestöryhmiin kuuluvien 10 vuotta vanhempien luku- ja kirjoitustaitoisten henkilöiden suhteellisten lukujen välinen eroitus oli:

	Vuonna 1890. Vuonna 1910.	
Helsingissä	13.0	2.7
Turussa	27.2	10.5
Viipurissa	28.1	11.1
Tampereella	28.0	12.9
Porissa	29.8	16.6
Oulussa	28.2	12.3

Edellä olevassa selonteossa väestön sivistyssuhteista on luku- ja kirjoitustaitoisten yleiseen ryhmään luettu nekin henkilöt, jotka ovat läpikäyneet ylemmän

kansakoulun, samoin kuin ne, jotka ovat saavuttaneet laajemman sivistysmäärän. Hyvin mielenkiintoista on kuitenkin nähdä, missä määrin nämäkin ryhmät ovat edustetut suomen- ja ruotsinkielisissä väestöryhmissä samoin kuin muunkielisten joukossa. Seuraava taulu antaa kustakin kaupungista tässä suhteessa yksityiskohtaisen kuvan edellä mainitun kolmen kieliryhmän sivistystasosta eri ikäluokissa.

Population répartie selon le degré

Ikä. — Age, ans.	Helsinki.					Turku.					Viipuri.				
	Ei luku- eikä kirj- joutustaitoisia ¹⁾ .	Lukutaitoisia ²⁾ .	Luku- ja kirjoi- tustaitoisia ³⁾ .	Ylempään koulu- koulun käy- neitä ⁴⁾ .	Korkeamman sivistyksen saaneita ⁵⁾ .	Ei luku- eikä kir- joutustaitoisia.	Lukutaitoisia.	Luku- ja kirjoi- tustaitoisia.	Ylempään koulu- koulun käy- neitä.	Korkeamman sivistyksen saaneita.	Ei luku- eikä kir- joutustaitoisia.	Lukutaitoisia.	Luku- ja kirjoi- tustaitoisia.	Ylempään koulu- koulun käy- neitä.	Korkeamman sivistyksen saaneita.
Suomenkieliset. <i>Parlant le finnois.</i>															
—10 v.	80.33	2.01	17.66	—	—	78.12	3.27	18.61	—	—	77.63	3.49	18.88	—	—
10—15 »	1.48	0.95	72.50	15.65	9.42	1.19	1.72	76.94	12.93	7.22	1.41	1.42	75.38	11.03	10.76
15—20 »	0.33	0.72	27.43	47.38	24.14	0.30	1.54	33.72	44.87	19.57	0.49	0.95	34.62	41.60	22.34
20—30 »	0.32	2.02	43.40	34.94	19.32	0.21	3.06	53.72	34.28	8.73	0.52	2.54	46.82	36.32	13.80
30—40 »	0.36	7.18	59.08	21.90	11.48	0.28	11.24	64.77	18.04	5.67	0.49	9.55	54.05	25.51	10.40
40—50 »	0.44	17.59	57.09	15.12	9.76	0.24	25.47	59.50	9.79	5.00	0.73	20.67	53.96	15.35	9.29
50—60 »	0.98	37.67	48.62	6.65	6.08	0.55	47.07	46.00	2.93	3.45	1.37	39.93	47.33	6.83	4.54
60— »	1.63	57.24	34.35	2.39	4.39	0.83	68.12	28.20	1.03	1.82	2.09	60.97	31.28	2.56	3.10
Yhteensä	15.78	7.99	42.86	21.42	11.95	17.98	13.31	46.05	16.53	6.13	18.70	10.96	42.70	18.60	9.04
Ruotsinkieliset. <i>Parlant le suédois.</i>															
—10 v.	77.99	2.12	20.59	—	—	72.31	2.75	24.94	—	—	70.38	1.59	28.03	—	—
10—15 »	0.70	0.53	68.63	13.52	16.62	0.37	0.56	65.12	9.37	24.58	0.71	—	57.60	5.30	36.39
15—20 »	0.33	0.39	14.70	44.56	40.02	0.08	0.08	16.82	28.97	54.05	—	—	8.70	18.39	72.91
20—30 »	0.12	1.22	22.85	38.36	37.45	0.11	0.78	27.06	33.68	38.37	—	—	11.18	23.01	65.81
30—40 »	0.13	3.88	31.83	28.32	35.84	0.06	1.90	34.17	24.42	39.45	—	1.53	14.72	20.27	63.48
40—50 »	0.56	7.59	34.06	19.23	38.56	0.32	4.89	34.62	16.30	43.87	—	1.62	15.55	16.16	66.67
50—60 »	0.69	16.89	35.81	10.22	36.39	0.51	11.95	43.14	7.88	36.52	—	3.05	27.12	9.15	60.68
60— »	1.20	28.93	30.05	4.54	35.28	0.46	24.79	38.83	3.99	31.93	0.61	14.54	34.55	6.06	44.24
Yhteensä	13.38	6.00	29.85	21.47	29.30	12.28	5.41	33.89	16.04	32.38	11.21	2.53	22.85	12.83	50.58
Muunkieliset. <i>Parlant d'autres langues.</i>															
—10 v.	82.79	2.01	15.20	—	—	73.68	6.02	20.30	—	—	81.22	1.58	17.20	—	—
10—15 »	5.22	0.91	74.60	7.03	12.24	4.65	2.33	74.42	13.95	4.65	6.03	1.75	67.90	7.78	16.54
15—20 »	7.46	1.22	46.88	18.41	26.03	5.97	1.49	41.79	29.85	20.90	6.74	1.92	49.28	14.61	27.45
20—30 »	11.29	1.99	47.34	17.72	21.66	10.42	2.32	40.54	20.85	25.87	11.09	3.30	46.08	15.92	23.63
30—40 »	11.38	1.57	38.46	18.31	30.28	4.19	2.40	40.12	13.77	39.52	15.22	3.26	41.60	15.02	24.90
40—50 »	12.38	4.36	29.54	16.45	37.27	5.10	5.10	31.63	21.43	36.74	16.11	3.67	33.97	12.60	33.65
50—60 »	18.98	4.82	28.90	10.76	36.54	5.55	5.56	37.04	22.22	29.63	18.97	5.15	35.50	9.21	31.17
60— »	17.59	9.88	27.78	8.02	36.73	20.00	17.50	27.50	15.00	20.00	24.35	5.22	32.75	7.25	30.43
Yhteensä	24.54	2.47	37.79	13.13	22.07	17.94	4.05	37.15	16.44	24.42	26.89	2.94	38.96	10.44	20.77

¹⁾ Ne sachant ni lire ni écrire. — ²⁾ Sachant lire seulement. — ³⁾ Sachant lire et écrire. — ⁴⁾ N'ayant

d'instruction, la langue et l'âge.

Ikä. — Age, ans.	Tampere.					Nikolainkaupunki.					Pori.					Oulu.				
	Ei luku- eikä kir- joutustaitoisia.	Lukutaitoisia.	Luku- ja kirjoi- tustaitoisia.	Ylempään koulu- koulun käy- neitä.	Korkeamman sivistyksen saaneita.	Ei luku- eikä kir- joutustaitoisia.	Lukutaitoisia.	Luku- ja kirjoi- tustaitoisia.	Ylempään koulu- koulun käy- neitä.	Korkeamman sivistyksen saaneita.	Ei luku- eikä kir- joutustaitoisia.	Lukutaitoisia.	Luku- ja kirjoi- tustaitoisia.	Ylempään koulu- koulun käy- neitä.	Korkeamman sivistyksen saaneita.	Ei luku- eikä kir- joutustaitoisia.	Lukutaitoisia.	Luku- ja kirjoi- tustaitoisia.	Ylempään koulu- koulun käy- neitä.	Korkeamman sivistyksen saaneita.
—10 v.	75.20	2.30	22.50	—	—	76.89	3.57	19.54	—	—	75.30	5.01	19.69	—	—	76.05	2.05	21.90	—	—
10—15 »	0.84	1.06	76.84	14.13	7.13	0.66	1.67	74.78	12.78	10.11	0.46	3.62	73.99	15.54	6.39	1.65	1.27	71.01	12.97	13.10
15—20 »	0.24	0.92	32.57	46.32	19.95	0.11	2.40	42.08	33.33	22.08	0.73	2.99	34.64	42.62	19.02	0.59	1.64	34.27	37.74	25.76
20—30 »	0.44	2.01	48.44	36.07	13.04	0.16	6.01	55.85	24.13	13.85	0.16	6.46	51.99	31.78	9.61	0.47	3.73	49.73	30.98	15.09
30—40 »	0.77	9.60	60.81	19.77	9.05	0.34	14.18	60.45	16.35	8.68	0.14	15.69	56.39	19.28	8.50	0.20	9.74	60.21	18.01	11.84
40—50 »	0.88	22.54	56.99	11.86	7.73	0.26	28.61	52.19	10.33	8.61	0.36	31.38	51.09	10.40	6.77	0.39	17.66	58.99	12.51	10.45
50—60 »	0.93	44.41	46.99	3.78	3.89	0.63	42.83	47.05	5.91	3.58	0.32	49.24	43.32	3.44	3.68	1.12	30.63	54.53	5.32	8.40
60— »	0.82	68.17	27.91	1.16	1.94	2.67	68.84	23.15	2.97	2.37	0.86	69.39	28.03	0.38	1.34	1.49	53.08	40.02	1.12	4.29
Yhteensä	18.12	11.32	45.12	17.63	7.81	20.46	12.04	45.60	13.46	8.44	19.02	16.79	42.86	14.96	6.37	17.09	10.36	46.02	15.80	10.73
—10 v.	67.76	2.69	29.55	—	—	71.95	3.87	24.18	—	—	67.36	3.30	29.34	—	—	69.14	1.14	29.72	—	—
10—15 »	—	—	70.59	5.88	23.53	1.06	0.58	67.95	11.78	18.63	0.79	—	66.14	5.51	27.56	—	—	56.44	5.94	37.62
15—20 »	—	—	8.20	17.95	73.85	0.09	1.33	19.98	42.63	35.97	0.74	0.74	8.89	20.74	68.89	—	—	15.12	12.79	72.09
20—30 »	—	—	14.18	28.37	57.45	0.28	1.91	32.53	34.94	30.34	—	0.80	17.60	26.40	55.20	—	1.23	9.26	16.05	73.46
30—40 »	0.30	—	17.06	18.82	63.82	0.07	10.93	39.22	23.02	26.76	0.53	2.66	19.15	21.81	55.85	—	—	8.77	14.62	76.61
40—50 »	—	0.64	16.29	19.17	63.90	0.08	18.24	38.64	14.48	28.56	—	1.91	16.75	19.62	61.72	—	1.36	12.25	8.84	77.55
50—60 »	—	4.52	21.61	8.54	65.33	0.23	32.20	36.61	8.25	22.71	0.56	10.11	24.16	11.24	53.93	—	1.83	14.63	11.93	71.56
60— »	—	10.27	38.38	2.70	48.65	1.42	48.89	27.64	4.47	17.58	0.56	19.10	38.77	6.18	35.39	—	3.03	18.94	2.27	75.76
Yhteensä	11.08	1.90	25.36	13.41	48.25	15.13	12.65	34.71	16.66	20.85	12.15	5.14	26.92	13.10	42.69	11.16	1.11	19.46	8.95	59.32
—10 v.	85.71	—	14.29	—	—	65.38	3.85	30.77	—	—	100.00	—	—	—	—	75.00	3.57	21.43	—	—
10—15 »	—	—	87.50	6.25	6.25	—	—	85.71	—	14.29	—	—	100.00	—	—	—	—	50.00	25.00	25.00
15—20 »	22.73	—	31.82	13.63	31.82	10.00	10.00	20.00	30.00	30.00	11.11	11.11	44.45	11.11	22.22	—	—	54.55	27.27	18.18
20—30 »	20.00	—	25.00	20.00	35.00	7.35	1.47	35.30	33.82	22.06	19.36	6.45	32.26	19.35	22.58	6.98	2.32	51.16	11.63	27.91
30—40 »	12.00	2.00	26.00	20.00	40.00	11.63	2.33	30.23	18.60	37.21	9.52	—	47.62	19.05	23.81	—	5.00	40.00	20.00	35.00
40—50 »	11.54	—	38.46	15.38	34.62	15.38	—	11.54	19.23	53.85	—	—	42.86	14.28	42.86	14.29	—	61.90	9.52	14.29
50—60 »	—	14.28	21.43	14.29	50.00	8.33	16.67	16.67	16.67	41.66	—	—	80.00	—	20.00	—	—	33.34	33.33	33.33
60— »	—	33.34	33.33	33.33	—	—	20.00	—	40.00	40.00	50.00	—	—	—	50.00	—	—	75.00	—	25.00
Yhteensä	28.22	2.07	29.05	13.69	26.97	16.18	3.43	31.37	21.08	27.94	14.82	3.70	41.98	14.81	24.69	19.15	2.13	45.39	12.76	20.57

fait que les cours de l'école primaire. — ⁵⁾ Degré d'instruction supérieur à celui de l'école primaire.

Vastaavat luvut esitetään alla olevassa yleiskatsauksessa käyttämällä yksityiskohtaisempaa kielijakoa.

Sivistysaste.	Ainoss- taen suo- mea pu- huvat.	Ainoss- taen ruot- sia puhu- vat.	Suom. ja ruot- sia puhuvat.		Venäjän- kieliset.	Saksan- kieliset.	Munkke- hset.
			Parem. suo- mea.	Parem. ruot- sia.			
Helsinki.							
Ei luku- eikä kirjoitustaitoisia	0.58	0.71	0.19	0.18	14.15	0.54	11.11
Lukutaitoisia	12.55	11.00	5.28	4.89	2.83	0.27	3.96
Luku- ja kirjoitustaitoisia	53.64	32.65	30.40	23.96	46.73	14.26	35.36
Ylemmän kansakoulun käyneitä	25.71	27.47	31.74	26.98	14.38	21.94	22.51
Korkeamman sivistyksen saaneita	7.52	28.17	32.39	43.99	21.91	62.99	27.06
Turku.							
Ei luku- eikä kirjoitustaitoisia	0.39	0.47	0.11	0.08	8.89	—	12.24
Lukutaitoisia	20.42	8.82	9.59	5.08	5.92	—	4.08
Luku- ja kirjoitustaitoisia	53.33	38.09	40.84	28.01	47.04	17.65	42.86
Ylemmän kansakoulun käyneitä	21.55	22.31	26.49	19.19	17.04	28.82	16.74
Korkeamman sivistyksen saaneita	4.31	30.31	22.97	47.64	21.11	53.53	24.08
Viipuri.							
Ei luku- eikä kirjoitustaitoisia	0.82	0.18	0.14	0.05	15.18	—	13.04
Lukutaitoisia	16.33	4.68	2.58	2.54	3.64	0.33	4.35
Luku- ja kirjoitustaitoisia	49.30	21.76	21.95	16.48	43.22	15.44	48.83
Ylemmän kansakoulun käyneitä	26.20	19.96	25.30	15.34	13.86	12.75	13.04
Korkeamman sivistyksen saaneita	7.35	53.42	50.03	65.59	24.10	71.48	20.74
Tampere.							
Ei luku- eikä kirjoitustaitoisia	0.68	—	0.04	0.08	15.79	—	23.28
Lukutaitoisia	17.47	2.03	2.58	1.97	1.75	—	4.11
Luku- ja kirjoitustaitoisia	50.30	22.97	22.59	17.09	45.62	4.44	28.77
Ylemmän kansakoulun käyneitä	24.83	24.42	21.05	15.13	19.30	11.11	21.92
Korkeamman sivistyksen saaneita	6.72	50.58	53.74	65.73	17.54	84.45	21.92
Nikolainkaupunki.							
Ei luku- eikä kirjoitustaitoisia	0.52	0.44	0.06	0.12	10.60	1.92	17.39
Lukutaitoisia	20.66	22.95	7.65	5.75	6.06	—	4.35
Luku- ja kirjoitustaitoisia	57.09	37.86	37.48	23.32	31.82	17.31	30.43
Ylemmän kansakoulun käyneitä	17.13	23.07	24.34	21.02	31.82	28.85	15.22
Korkeamman sivistyksen saaneita	4.60	15.68	30.47	49.79	19.70	51.92	32.61
Pori.							
Ei luku- eikä kirjoitustaitoisia	0.41	0.76	0.08	0.26	28.57	—	10.87
Lukutaitoisia	25.48	11.07	9.12	4.53	—	—	6.52
Luku- ja kirjoitustaitoisia	48.12	24.81	34.04	20.24	23.81	30.00	50.00
Ylemmän kansakoulun käyneitä	20.68	18.32	20.86	16.78	33.33	20.00	6.52
Korkeamman sivistyksen saaneita	5.31	45.04	35.90	58.19	14.29	50.00	26.09

Sivistysaste.	Ainostaan suomenpuhuvat.	Ainostaan ruotsia puhuvat.	Suom. ja ruotsia puhuvat.		Yenäjän-kieliset.	Saksan-kieliset.	Muunkieliset.
			Paremm. suomea.	Paremm. ruotsia.			
Oulu.							
Ei luku- eikä kirjoitustaitoisia	0.68	—	—	—	5.13	—	11.11
Lukutaitoisia	15.87	2.05	2.19	1.06	2.56	—	2.78
Luku- ja kirjoitustaitoisia	52.66	19.18	25.48	11.19	66.67	30.00	52.78
Ylemmän kansakoulun käyneitä	22.32	21.23	12.69	9.08	7.69	30.00	11.11
Korkeamman sivistyksen saaneita	8.47	57.54	59.64	78.67	17.95	40.00	22.22

Niiden erilaisuuksien valaisemiseksi, jotka sivistystasoon nähden ovat huomattavissa eri uskontokuntiin kuuluvien väestöryhmien välillä, esitetään lopuksi seuraava yleiskatsaus, joka prosenttiluvuin esittää näiden ryhmien jakaantumista sivistystason mukaan. Taulukko koskee yksinomaan sitä väestöä, joka on täyttänyt 15 vuotta.

Population âgée au-moins de 15 ans, répartie selon le degré d'instruction et la confession.

Uskontokunta.	Ei luku- eikä kirjoitustaitoisia.	Lukutaitoisia.	Luku- ja kirjoitustaitoisia.	Ylemmän kansakoulun käyneitä.	Korkeamman sivistyksen saaneita.
Helsinki.					
Luterilaiset. — <i>Luthériens</i>	0.4	9.2	39.2	27.4	23.8
Muut protestantit. — <i>Autres protestants</i> ..	0.3	4.2	26.0	21.3	48.2
Kreikkalais-katoliset. — <i>Catoliques-grecs</i> ..	12.2	3.0	45.2	16.4	23.2
Roomalais-katoliset. — <i>Catoliques-romains</i>	9.3	5.1	34.9	23.8	26.9
Muihin uskontokuntiin kuuluvat. — <i>Autres confessions</i>	21.4	3.5	32.1	25.2	17.8
Turku.					
Luterilaiset	0.3	15.5	46.3	22.1	15.8
Muut protestantit	0.9	6.8	39.8	14.4	38.1
Kreikkalais-katoliset	7.3	6.2	42.8	20.0	23.7
Roomalais-katoliset	5.2	3.4	34.5	15.5	41.4
Muihin uskontokuntiin kuuluvat	15.8	4.3	49.3	18.2	12.4
Viipuri.					
Luterilaiset	0.6	13.9	43.8	25.1	16.6
Muut protestantit	2.5	7.5	40.0	18.7	31.3
Kreikkalais-katoliset	13.7	3.9	43.4	15.6	23.4
Roomalais-katoliset	16.7	4.3	45.5	18.2	15.3
Muihin uskontokuntiin kuuluvat	21.1	3.9	34.5	16.1	24.4

U s k o n t o k u n t a.	Ei luku- eikä kir- joitustai- toisia.	Lukutai- toisia.	Luku- ja kirjoitus- taitoisia.	Ylemmän kansakou- lun kii- neitä.	Korkeam- man sivi- tyksen saaneita.
Tampere.					
Luterilaiset	0.6	15.5	46.4	24.1	13.4
Muut protestantit	—	10.8	49.1	21.0	19.1
Kreikkalais-katoliset	4.2	1.0	32.3	27.1	35.4
Roomalais-katoliset.....	4.8	4.8	23.8	33.3	33.3
Muihin uskontokuntiin kuuluvat	47.7	2.3	38.6	11.4	—
Nikolainkaupunki.					
Luterilaiset.....	0.3	17.0	41.3	20.9	20.5
Muut protestantit	0.3	17.4	45.6	22.3	14.4
Kreikkalais-katoliset	9.2	11.2	33.7	24.5	21.4
Roomalais-katoliset.....	6.2	12.5	31.3	18.7	31.3
Muihin uskontokuntiin kuuluvat	40.0	—	40.0	15.0	5.0
Pori.					
Luterilaiset.....	0.4	22.0	44.3	20.3	13.0
Muut protestantit.....	—	10.7	46.4	7.2	35.7
Kreikkalais-katoliset	10.0	—	20.0	50.0	20.0
Roomalais-katoliset.....	—	—	25.0	12.5	62.5
Muihin uskontokuntiin kuuluvat	31.0	13.8	37.9	13.8	3.5
Oulu.					
Luterilaiset	0.5	13.4	47.1	20.6	18.4
Muut protestantit	8.3	8.3	16.7	33.4	33.3
Kreikkalais-katoliset	8.0	2.0	56.0	10.0	21.0
Roomalais-katoliset.....	14.3	7.1	28.6	28.6	21.4
Muihin uskontokuntiin kuuluvat	10.0	—	80.0	5.0	5.0

X. Väestön jakaantuminen uskontunnustuksen mukaan.

Se yhtenäisyys, joka uskontunnustukseen nähden yleensä vallitsee maan väestössä, ei ilmene yhtä selvänä suurempien kaupunkien todellisessa väestössä. Vuoden 1910 päättyessä jakaantui maan kirkonkirjoihin merkitty väestö seuraavalla tapaa eri uskontokuntien kesken:

	Kaupungeissa.	Maaseudulla.	Koko maassa.
Luterilaisia	97.95 %	98.19 %	98.15 %
Muita protestantteja.	0.52 »	0.10 »	0.16 »
Kreikkalais-katolisia .	1.44 »	1.71 »	1.67 »
Roomalais-katolisia ..	0.09 »	—	0.02 »

Maan suurimpien kaupunkien väestöön kuului sitä vastoin muidenkin uskontokuntien jäseniä kuin niiden, jotka kirkonkirjoihin merkitty väestö käsittää, kuten esim. reformerattuja, anglikaaneja, mooseksen uskolaisia, muhamettilaisia y. m. Sitä paitsi ovat eri uskontokuntiin kuuluvat vähemmistöt luterilaisiin verrattuina suuremmat kysymyksessä olevan kaupunkilaisväestön keskuudessa kuin yleensä koko väestössä. Kyseessäolevan seitsemän kaupungin yhteenlaskettu väestö jakaantui joulukuun 7 päivänä 1910 uskontunnustuksen mukaan alla olevien lukujen osoittamalla tavalla; vertailun vuoksi esitetään vastaavat luvut vuodelta 1900.

	1910.		1900.	
	Henkilöitä.	%.	Henkilöitä.	%.
Luterilaisia	319,525	94.89	195,649	93.03
Muita protestantteja	1,474	0.44	480	0.23
Kreikkalais-katolisia	12,776	3.79	11,687	5.56
Roomalais-katolisia	1,232	0.37	1,253	0.59
Mooseksen uskolaisia	1,232	0.37	1,050	0.50
Muihin uskontok. kuuluvia	474	0.14	195	0.09
Uskontokunta tuntematon	575	1)	1) 409	1)
Yhteensä	337,288	100.00	210,723	100.00

Kuten näistä luvuista ilmenee, on luterilaisten suhdeluku kysymyksessä olevan vuosikymmenen aikana jonkun verran kasvanut tutkittavana olevan kaupunkilaisväestön keskuudessa, jota vastoin kreikkalais-katolisten sekä mooseksen uskolaisten luku suhteellisesti ja roomalais-katolisten luku sekä abso-

1) Prosenttilukuja laskettaessa ei ole otettu huomioon niitä henkilöitä, joiden uskontokunnasta ei ole saatu tietoa.

luuttisesti että suhteellisesti on vähentynyt, mikä seikka kuitenkin ilmeisesti oleelliselta osaltaan johtuu siitä, että venäläinen sotaväki, kuten useasti on mainittu, huomattavasti pienemmässä määrin sisältyi vuoden 1910 kuin aikaisempiin väenlaskuihin.

Eri uskontokuntien leveneminen vuoden 1910 todellisessa väenlaskussa kussakin nyt kysymykseen tulevista kaupungeista näkyy seuraavista taulukoista.

Répartition de la population selon la confession.

Absoluuttiset luvut. — Nombres absolus.

	Helsinki.	Torun.	Viiuri.	Tampere.	Nikolain- kaupunki.	Pori.	Oulu.	Yhteensä.
Miespuolisia. — Sexe masculin.								
Luterilaisia. — <i>Luthériens</i>	56 810	23 502	19 030	18 518	7 927	7 622	7 054	140 463
Muita protestant. — <i>Autres protestants</i> .	169	69	51	90	186	13	7	585
Kreikkalais-katolisia. — <i>Catoliques-grecs</i>	3 328	319	3 024	82	73	20	45	6 891
Roomalais-katolisia. — <i>Catoliques-romains</i>	463	52	163	21	12	7	12	730
Mooseksen uskolaisia. — <i>Israélites</i> . .	356	137	109	1	1	2	3	609
Muihin uskontokunt. kuuluvia. — <i>Autres</i>	180	46	44	40	19	29	16	374
Uskontokunta tuntematon. — <i>Inconnus</i>	179	99	17	13	32	18	2	360
Yhteensä	61 485	24 224	22 438	18 765	8 250	7 711	7 139	150 012
Naispuolisia. — Sexe féminin.								
Luterilaisia	71 211	29 974	23 368	25 136	10 745	9 710	8 918	179 062
Muita protestantteja.....	261	99	67	149	282	17	14	889
Kreikkalais-katolisia.....	2 674	182	2 860	65	60	13	31	5 885
Roomalais-katolisia	303	24	147	12	6	3	7	502
Mooseksen uskolaisia	382	136	103	—	2	—	—	623
Muihin uskontokuntiin kuuluvia	54	8	13	19	3	—	3	100
Uskontokunta tuntematon	127	40	11	1	22	12	2	215
Yhteensä	75 012	30 463	26 569	25 382	11 120	9 755	8 975	187 276
Molemmat sukupuolet. — Les deux sexes.								
Luterilaisia	128 021	53 476	42 398	43 654	18 672	17 332	15 972	319 525
Muita protestantteja.....	430	168	118	239	468	30	21	1 474
Kreikkalais-katolisia	6 002	501	5 884	147	133	33	76	12 776
Roomalais-katolisia	766	76	310	33	18	10	19	1 232
Mooseksen uskolaisia	738	273	212	1	3	2	3	1 232
Muihin uskontokuntiin kuuluvia	234	54	57	59	22	29	19	474
Uskontokunta tuntematon	306	139	28	14	54	30	4	575
Yhteensä	136 497	54 687	49 007	44 147	19 370	17 466	16 114	337 288

Suhteelliset luvut. — Nombres relatifs.

	Helsinki.	Turku.	Viipuri.	Tempere.	Nikolain- kaupunki.	Por.	Oulu.	Yhteensä.
<i>Miespuoliset. — Sexe masculin.</i>								
Luterilaisia	92.67	97.42	84.87	98.75	96.46	99.08	98.83	93.86
Muita protestantteja	0.27	0.28	0.23	0.48	2.26	0.17	0.10	0.39
Kreikkalais-katolisia	5.43	1.32	13.49	0.44	0.89	0.26	0.63	4.60
Roomalais-katolisia	0.75	0.22	0.73	0.11	0.15	0.09	0.17	0.49
Mooseksen uskolaisia	0.58	0.57	0.48	0.01	0.01	0.02	0.04	0.41
Muihin uskontokuntiin kuuluvia	0.30	0.19	0.20	0.21	0.23	0.38	0.23	0.25
Yhteensä	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
<i>Naispuoliset. — Sexe féminin.</i>								
Luterilaisia	95.09	98.52	87.99	99.03	96.82	99.66	99.39	95.72
Muita protestantteja	0.35	0.32	0.25	0.59	2.54	0.18	0.16	0.48
Kreikkalais-katolisia	3.57	0.60	10.77	0.26	0.54	0.13	0.34	3.15
Roomalais-katolisia	0.41	0.08	0.55	0.05	0.05	—	0.08	0.27
Mooseksen uskolaisia	0.51	0.45	0.39	—	0.02	—	—	0.33
Muihin uskontokuntiin kuuluvia	0.07	0.03	0.05	0.07	0.03	0.03	0.03	0.05
Yhteensä	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
<i>Molemmat sukupuolet. — Les deux sexes.</i>								
Luterilaisia	94.00	98.03	86.57	98.92	96.67	99.40	99.14	94.89
Muita protestantteja	0.32	0.31	0.24	0.54	2.42	0.17	0.13	0.44
Kreikkalais-katolisia	4.41	0.92	12.01	0.33	0.69	0.19	0.47	3.79
Roomalais-katolisia	0.56	0.14	0.63	0.08	0.09	0.06	0.12	0.37
Mooseksen uskolaisia	0.54	0.50	0.43	(0.002)	0.02	0.01	0.02	0.37
Muihin uskontokuntiin kuuluvia	0.17	0.10	0.12	0.13	0.11	0.17	0.12	0.14
Yhteensä	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Kuten tässä esitetyistä luvuista ilmenee, oli luterilainen uskontokunta aivan ehdottomasti vallitseva jokaisessa kaupungissa. Sen valta-asema oli jonkun verran vähemmän voimakas Nikolainkaupungissa, jossa muita protestantteja, etenkin baptisteja ja metodisteja, oli suhteellisen paljon, samaten myöskin Helsingissä, jossa kreikkalais-katolisia oli 4.41 % väestöstä. Kaikista kirjavin väestö uskontokuntiin nähden oli kuitenkin Viipurissa, jossa kreikkalais-katolisia oli kokonaista 12.01 % väestön koko luvusta; miespuolisiin nähden oli vastaava suhdeluku 17.95 % ja naispuolisiin nähden 10.77 %.

Tilastollisessa Päätoimistossa on tutkittu, miten kuhunkin viisi- tai kymmenvuotiskäluokkaan kuuluva väestö niissä kaupungeissa yhteensä, jotka

väenlasku käsitti, jakaantui eri uskontokuntien kesken. Seuraavassa taulukossa esitetään, paitsi tätä koskevat absoluuttiset luvut, sitä valaisevat suhteelliset luvut, laskettuina prosentteissa vastaavan ikäluokan koko henkilöluvusta.

Répartition de la population selon l'âge et la confession.

I k ä.	Luteri- laisia.	Muita pro- testantteja.	Kreikkalais- katolisia.	Roomalais- katolisia.	Mooseksen uskolaisia.	Muita.	Yhteensä.
Absoluuttiset luvut. — <i>Nombres absolus.</i>							
—10	65 823	280	2 780	255	350	57	69 545
10—15	28 926	136	1 097	95	121	14	30 389
15—20	33 519	120	1 297	85	144	71	35 236
20—30	67 348	299	3 081	293	244	185	71 450
30—40	49 447	268	2 099	229	176	88	52 307
40—50	32 499	168	1 229	127	76	37	34 136
50—60	22 342	118	613	82	60	14	23 229
60—70	12 659	57	331	46	44	4	13 141
70—80	5 301	23	155	11	10	2	5 502
80—90	1 276	4	42	4	3	—	1 329
90—	56	—	4	—	—	—	60
Suhteelliset luvut. — <i>Nombres relatifs.</i>							
—10	94.65	0.40	4.00	0.37	0.50	0.08	100.00
10—15	95.18	0.45	3.61	0.31	0.40	0.05	100.00
15—20	95.13	0.34	3.68	0.24	0.41	0.20	100.00
20—30	94.26	0.42	4.31	0.41	0.34	0.26	100.00
30—40	94.53	0.51	4.01	0.44	0.34	0.17	100.00
40—50	95.21	0.49	3.60	0.37	0.22	0.11	100.00
50—60	96.18	0.51	2.64	0.35	0.26	0.06	100.00
60—70	96.33	0.43	2.52	0.35	0.34	0.03	100.00
70—80	96.35	0.42	2.82	0.20	0.18	0.03	100.00
80—90	96.01	0.30	3.16	0.30	0.23	—	100.00
90—	93.33	—	6.67	—	—	—	100.00

Esitetyt suhdeluvut osoittavat, että eri uskontokunnat osittain sangen tuntuvastikin eroavat toisistaan ikäryhmyykseen nähden.

Yksityiskohtaisia tietoja niiden henkilöiden luvusta, jotka kuuluvat tässä kyseessäoleviin eri uskontokuntiin, on kustakin kaupungista erikseen esitetty taululitteissä XI ja XII, joista edellinen tekee selvää eri uskontokuntiin kuuluvien ikäryhmyyksestä ja jälkimäinen niiden sivistystasosta ryhmittämällä väestö eräisiin yleisiin ikäluokkiin.

XI. Venäjän ja vieraiden maiden alamaiset.

Taululiite XIV sisältää tietoja niistä muiden maiden kuin Suomen alamaista, jotka vuoden 1910 väenlaskun aikana oleskelivat niissä kaupungeissa, jotka mainittu väenlasku käsitti. Siinä puheena olevat henkilöt ryhmitetään ensinnä niiden maiden mukaan, joihin he kuuluivat, sekä samalla sen mukaan, olivatko he syntyneet väenlaskukaupungissa vai sen ulkopuolella, sekä edelleen kaupungissa asuviin ja siellä vain satunnaisesti oleskeleviin henkilöihin.

Muiden maiden kuin Suomen alamaisten koko luku oli kaikissa kaupungeissa yhteensä 17 191, siitä 9 431 miespuolista ja 7 760 naispuolista. Verrattuna koko väkilukuun oli kysymyksessä olevia henkilöitä 6.29 % miespuolisista, 4.14 % naispuolisista sekä 5.10 % koko väestöstä. Eri väenlaskukaupungeissa oli kysymyksessä olevien henkilöiden luku seuraava:

Sujets non finlandais.

	Miespuolisia. <i>Sexe masculin.</i>	Naispuolisia. <i>Sexe féminin.</i>	Molemmat sukupuolet. <i>Les deux sexes.</i>	Verrattuna koko väkilukuun, %. <i>En % de la population.</i>		
				Miespuoliset. <i>S. m.</i>	Naispuoliset. <i>S. f.</i>	Molemmat sukupuolet. <i>L. d. s.</i>
Helsinki	5 023	4 026	9 049	8.17	5.37	6.63
Turku	809	617	1 426	3.34	2.03	2.61
Viipuri	2 780	2 448	5 228	12.39	9.21	10.67
Tampere	266	211	477	1.42	0.83	1.08
Nikolaïnkau- punkki	210	194	404	2.55	1.74	2.09
Pori	149	88	237	1.93	0.90	1.36
Oulu	194	176	370	2.72	1.96	2.30
Yhteensä	9 431	7 760	17 191	6.29	4.14	5.10

Kahdessa lähinnä edellisessä väenlaskussa olivat niihin osaaottaneiden kaupunkien vastaavat luvut seuraavat:

	Miespuolisia. <i>Sexe masculin.</i>	Naispuolisia. <i>Sexe féminin.</i>	Molemmat sukupuolet. <i>Les deux sexes.</i>	Verrattuna koko väkilukuun, % <i>En % de la population.</i>		
				Miespuoliset. <i>S. m.</i>	Naispuoliset. <i>S. f.</i>	Molemmat sukupuolet. <i>L. d. s.</i>
1900.						
Helsinki	4671	2375	7046	10.72	4.78	7.56
Turku	906	403	1309	4.62	1.81	3.12
Tampere	216	191	407	1.27	0.87	1.05
Viipuri	4097	1487	5584	21.88	8.22	15.26
Yhteensä	9890	4456	14346	10.00	3.98	6.81
1890.						
Helsinki	3557	1798	5355	11.06	5.39	8.17
Turku	976	438	1414	6.52	2.62	4.46
Tampere	119	109	228	1.30	0.96	1.11
Viipuri	3274	948	4222	29.67	10.18	20.75
Oulu	29	43	72	0.60	0.74	0.68
Pori	83	92	175	2.00	1.87	1.93
Yhteensä	8038	3428	11466	10.54	4.21	7.27

Näiden tietojen vertailu kyseessäolevalta kaksikymmenvuotisajalta osoittaa, että ei-suomalaisten alamaisten luku tässä käsitellyissä kaupungeissa tosin absoluuttisesti on kasvanut sangen huomattavassa määrässä, mutta että tämän enemmän tai vähemmän vieraan väestönaineksen lisääntyminen ei ole voinut pysyä näiden kaupunkien yleisen väenlisäyksen tasalla. Päinvastoin on huomattavissa tämän väestönaineksen vähitellen suhteellisesti vähentyneen kaikissa kaupungeissa, ainoastaan poikkeustapauksissa osoittaen pientä poikkeamista tästä yleisestä kehityssuunnasta.

Mainitaksemme ainoastaan neljä suurinta kaupunkia, on kysymyksessä oleva henkilöryhmä, lausuttuna promilleluvuin koko väkiluvusta, vuodesta 1890 vuoteen 1910 vähentynyt:

Helsingissä	81.7 ‰:sta	66.3 ‰:een
Turussa	44.6 »	26.1 »
Viipurissa	207.5 »	106.7 »
Tampereella	11.1 »	10.8 »

Niiden valtioiden joukossa, joiden alamaisia esiintyi vuoden 1910 väenlaskussa, on Keisarikunta luonnollisesti ensi sijassa. Sen alamaisia oli nimittäin kaikkiaan 12 307 henkeä eli 715.9 ‰ kaikista ei-suomalaisista alamaista. Lähinnä seuraavat Ruotsi ja Saksa, joiden alamaisten luku oli 2 833 ja 1 004

eli 164.8 ja 58.4 ‰ kysymyksessä olevasta henkilöluvusta. Verrattuna edellisen väenlaskun vastaaviin tietoihin osoittavat yllä esitetyt luvut Venäjän alamaisten luvun suhteellisesti vähentyneen, jota vastoin Ruotsin ja Saksan alamaisten suhteellinen luku, joka vuonna 1900 oli 115.9 ja 40.5 ‰ tämän henkilöryhmän koko luvusta, oli kasvanut.

Muiden maiden kuin Suomen alamaisten luku oli vuonna 1910 kussakin väenlaskukaupungissa, ryhmitettynä valtioiden mukaan, seuraava:

Sujets étrangers classés d'après leurs pays.

	Helsinki.	Tunku.	Viipuri.	Tampere.	Nikolain- kaupunki.	Pori.	Oulu.	Yhteensä.
<i>Nombres absolus.</i>								
Venäjä — <i>Russie</i>	6 352	617	4 846	201	93	54	144	12 307
Ruotsi — <i>Suède</i>	1 572	510	113	158	197	137	146	2 833
Norja — <i>Norvège</i>	71	32	24	18	4	9	6	164
Tanska — <i>Danemark</i>	216	23	8	14	18	16	2	297
Saksa — <i>Allemagne</i>	531	185	145	46	54	9	34	1 004
Iso-Britannia — <i>Grande-Bretagne</i>	58	16	4	15	18	6	8	125
Ranska — <i>France</i>	29	6	4	—	1	—	—	40
Itävalta-Unkari — <i>Autriche-Hongrie</i> ..	50	7	19	10	9	—	22	117
Sveitsi — <i>Suisse</i>	29	3	4	6	1	—	2	45
Italia — <i>Italie</i>	75	20	42	8	2	—	—	147
Muut maat — <i>Autres pays</i>	66	7	19	1	7	6	6	112
Yhteensä	9 049	1 426	5 228	477	404	237	370	17 191
<i>Nombres relatifs.</i>								
Venäjä	70.19	43.27	92.70	42.14	23.02	22.78	38.92	71.59
Ruotsi	17.37	35.77	2.16	33.12	48.76	57.81	39.46	16.48
Norja	0.78	2.25	0.46	3.77	0.99	3.80	1.62	0.95
Tanska	2.39	1.61	0.15	2.94	4.45	6.75	0.54	1.73
Saksa	5.87	12.97	2.77	9.64	13.37	3.80	9.19	5.84
Iso-Britannia	0.65	1.12	0.08	3.14	4.45	2.53	2.16	0.73
Ranska	0.32	0.42	0.08	—	0.25	—	—	0.23
Itävalta-Unkari	0.55	0.49	0.36	2.10	2.23	—	5.95	0.68
Sveitsi	0.32	0.21	0.08	1.26	0.25	—	0.54	0.26
Italia	0.83	1.40	0.80	1.68	0.50	—	—	0.86
Muut maat	0.73	0.49	0.36	0.21	1.73	2.53	1.62	0.65
Yhteensä	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Maan neljän suurimman kaupungin vastaavat suhdeluvut olivat vuoden 1900 väenlaskun tietojen mukaan seuraavat:

Sujets étrangers, classés d'après leurs pays, en 1900, en pourcents.

	Helsinki.	Turku.	Viipuri.	Tampere.	Yhteensä.
Venäjä	75.28	58.83	95.81	26.78	80.39
Ruotsi	15.16	28.57	1.57	32.43	11.59
Norja	1.08	0.46	0.02	6.14	0.75
Tanska	1.45	0.38	0.16	0.49	0.82
Saksa	4.50	7.03	1.74	18.43	4.05
Iso-Britannia	0.69	2.90	0.04	11.30	0.94
Ranska	0.41	0.15	0.04	—	0.23
Itävalta-Unkari	0.38	1.22	0.12	0.74	0.37
Sveitsi	0.17	0.23	0.05	2.21	0.19
Muut maat	0.88	0.23	0.45	1.48	0.67

Lähempiä tietoja Venäjän ja vieraiden maiden alamaisten ryhmittymisestä sen mukaan, olivatko he syntyneet väenlaskukaupungissa vai sen ulkopuolella, samoin kuin sen mukaan, asuivatko he kiinteästi väenlaskun aikana siinä kaupungissa, jossa heidät laskettiin, vai oleskelivatko he siellä vain satunnaisesti, annetaan seuraavassa taulukossa, jossa sukupuolet samalla ovat eroitettut toisistaan.

Sujets étrangers, répartis selon le lieu de naissance et le domicile, 1910.

Kaupungit. Villes.	Kaupungissa syntyneitä. Personnes nées dans la ville.									Kaupungin ulkopuolella syntyneitä. Personnes nées hors de la ville.								
	Kaupungissa asuvia. Domiciliés.			Satunnaisesti kaupungissa oleskel. Voyageurs.			Yhteensä. Total.			Kaupungissa asuvia. Domiciliés.			Satunnaisesti kaupungissa oleskelevia. Voyageurs.			Yhteensä. Total.		
	M.p.	N.p.	M.s.p.	M.p.	N.p.	M.s.p.	M.p.	N.p.	M.s.p.	M.p.	N.p.	M.s.p.	M.p.	N.p.	M.s.p.	M.p.	N.p.	M.s.p.
Helsinki	968	1 118	2 086	7	3	10	975	1 121	2 096	3 966	2 817	6 783	67	70	137	4 033	2 887	6 920
Turku.....	172	187	359	—	—	—	172	187	359	557	402	959	79	26	105	636	428	1 064
Viipuri	640	744	1 384	2	3	5	642	747	1 389	2 035	1 651	3 686	98	45	143	2 133	1 696	3 829
Tampere	46	51	97	2	3	5	48	54	102	209	151	360	8	6	14	217	157	374
Nikolainkaup.	36	39	75	—	1	1	36	40	76	155	145	300	17	8	25	172	153	325
Pori	34	36	70	—	—	—	34	36	70	72	50	122	43	2	45	115	52	167
Oulu	23	42	65	3	2	5	26	44	70	153	126	279	15	4	19	168	130	298
Yhteensä	1 919	2 217	4 136	14	12	26	1 933	2 229	4 162	7 147	5 342	12 489	327	161	488	7 474	5 503	12 977

Sujets étrangers, répartis selon le lieu de naissance et le domicile. 1910.

Kaupungit. Villes.	Henkilöitä, joiden syntymäpaikka on tuntematon. <i>Personnes dont le lieu de naissance est inconnu.</i>									Yhteensä Venäjän ja vieraiden maiden alamaisia. <i>Ensemble des sujets étrangers.</i>								
	Kaupung. asuvia. <i>Domiciliés.</i>			Satunnais. kaupungis- sa oleskel. <i>Voyageurs.</i>			Yhteensä. <i>Total.</i>			Kaupungissa asuvia. <i>Domiciliés.</i>			Satunnais. kaupungis- sa oleskel. <i>Voyageurs.</i>			Yhteensä. <i>Total.</i>		
	M.p.	N.p.	M.s.p.	M.p.	N.p.	M.s.p.	M.p.	N.p.	M.s.p.	M.p.	N.p.	M.s.p.	M.p.	N.p.	M.s.p.	M.p.	N.p.	M.s.p.
Helsinki	14	15	29	1	3	4	15	18	33	4 948	3 950	8 898	75	76	151	5 023	4 026	9 049
Turku.....	1	2	3	—	—	—	1	2	3	730	591	1 321	79	26	105	809	617	1 426
Viipuri	4	4	8	1	1	2	5	5	10	2 679	2 399	5 078	101	49	150	2 780	2 448	5 228
Tampere	—	—	—	1	—	1	1	—	1	255	202	457	11	9	20	266	211	477
Nikolainkaup.	1	—	1	1	1	2	2	1	3	192	184	376	18	10	28	210	194	404
Pori	—	—	—	—	—	—	—	—	—	106	86	192	43	2	45	149	88	237
Oulu	—	2	2	—	—	—	—	2	2	176	170	346	18	6	24	194	176	370
Yhteensä	20	23	43	4	5	9	24	28	52	9 086	7 582	16 668	345	178	523	9 431	7 760	17 191

Käsittelyn alaisesta henkilöryhmästä oli 4 162 henkeä, s. o. lähes neljäsosa eli, tarkemmin sanottuna, 24.3 % syntynyt vastaavassa väenlaskukaupungissa; muualla syntyneitä oli 12 977 eli 75.7 % koko luvusta; tietoa syntymäpaikasta ei ole saatu 52 henkeen nähden.

Katsoen siihen, asuivatko Venäjän ja vieraiden maiden alamaiset väenlaskukaupungissa vai oleskelivatko he siellä vain satunnaisesti väenlaskun tapahtuessa, jakaantuivat he siten, että edelliseen ryhmään kuului 16 668 henkeä, niistä 9 086 miespuolista ja 7 582 naispuolista, jälkimmäiseen sitä vastoin ainoastaan 523 henkeä, niistä 345 mies- ja 178 naispuolista. Näiden kahden henkilöryhmän prosenttiluvut olivat niinmuodoin 97.0 % ja 3.0 %.

„Suomen Virallista Tilastoa“

on julkaistu seuraavat vihot:

Statistique officielle de Finlande. Ouvrages parus:

I. Kauppa ja merenkulku. — Commerce et navigation.

2—10. Suomen ulkomainen kauppa ja merenkulku vuosina 1866—70, 1871—75, 1876—78, 1879—80, 1881—82, 1883—84, 1885—86, 1887—88, 1889—90. Helsingissä 1872—93.

11—22. Suomen kauppa ja laivaliike Venäjän ja ulkovaltojen kanssa sekä tullilaitoksen ylöskanto vuosina 1891—1902. Helsingissä 1892—1903.

I. A. Kauppa. — Commerce. Vuosijulkaisuja. — Publications annuelles.

23—32. Suomen kauppa Venäjän ja ulkovaltojen kanssa sekä tullilaitoksen ylöskanto vuosina 1903—12. Helsingissä 1904—13.

I. A. Kauppa. — Commerce. Kuukausijulkaisuja. — Publications mensuelles.

Suomen kauppa Venäjän ja ulkovaltojen kanssa. Tammikuu 1904—heinäkuu 1914. Helsingissä 1904—14.

I. B. Merenkulku. — Navigation.

23—32. Suomen laivaliike Venäjän ja ulkovaltojen kanssa vuosina 1903—12. Helsingissä 1904—14.

II. Suomen taloudellinen tila. — Situation économique.

1. Yhteenveto kuvernöörien viisivuotis-kertomuksista vuosilta 1861—65. Helsingissä 1868.

2—8. Suomen taloudellinen tila (viisivuosittain) vuosina 1866—1900. Helsingissä 1875—1904.

III. Maatalous. — Agriculture.

1. Aineita Suomen maanviljelys-tilastoon. Helsingissä 1869.

2. Maanviljelyntiedustus Uudenmaan läänissä vuonna 1876. Helsingissä 1879.

3—7. Maanviljelys ja karjanhoito. 1908—12. Helsingissä 1910—14.

IV. Varallisuustilastoa. — Imposition sur le revenu.

1—4. Suomenmaan suostuntavero vuosina 1865, 1871, 1877, 1881. Helsingissä 1869—85.

A. *Jäämistötilastoa. — Successions.*

- 1—2. Pesät ja testamentit sekä niistä kannettu leimavero Suomessa vuosina 1907—08. Helsingissä 1909.
3. Kuolinpesät ja niistä kannettu leimavero Suomessa v. 1909. Helsingissä 1911.

VI. *Väestötilastoa. — Population.*

1. Suomen väestö Joulukuun 31 p. 1865. Helsingissä 1870.
2. Syntyneet, vihityt ja kuolleet vuosina 1865—68 ynnä katsahdus väkiluvunmuutoksiin vuodesta 1812 alkaen. Helsingissä 1871.
3. Väenlasku Maaliskuussa 1870 Helsingin, Turun, Viipurin ja Oulun kaupungeissa. Helsingissä 1874.
4. Väkiluvunmuutokset vuosina 1869—74. Helsingissä 1876.
5. Suomen väkiluku 31 p. Joulukuuta 1875 sekä väkiluvunmuutokset vuosina 1875—77. Helsingissä 1880.
- 6—7. Väkiluvunmuutokset vuosina 1878—79. Helsingissä 1881—82.
8. Väenlasku Helsingissä 1 p. Lokakuuta 1880. Helsingissä 1882.
9. Suomen väkiluku 31 p. Joulukuuta 1880. 1:n vihko. Helsingissä 1882.
10. Väkiluvunmuutokset vuosina 1880—81. Helsingissä 1884.
11. Suomen väkiluku 31 p. Joulukuuta 1880. 2:n vihko (ynnä tulokset väenlaskusta Turussa, Viipurissa ja Tampereella 1 p. Lokakuuta 1880). Helsingissä 1885.
12. Väkiluvunmuutokset vuosina 1882—83. Helsingissä 1885.
- 13—18. » » 1884—89. Helsingissä 1886—91.
19. » vuonna 1890. Ynnä jälkikatsaus vuosikymmeneen 1881—90. Helsingissä 1893.
20. Väenlasku Helsingin, Turun, Tampereen, Viipurin, Oulun ja Porin kaupungeissa 1 p. Joulukuuta 1890. Ensimmäinen vihko. Helsingissä 1892—93.
21. Väkiluvunmuutokset vuonna 1891. Helsingissä 1893.
22. Suomen väkiluku 31 p. Joulukuuta 1890. Helsingissä 1894.
23. Väkiluvunmuutokset vuonna 1892. Helsingissä 1894.
24. Väenlasku Helsingin, Turun, Tampereen, Viipurin, Oulun ja Porin kaupungeissa 1 p. Joulukuuta 1890. Toinen vihko. Helsingissä 1897.
- 25—28. Väkiluvunmuutokset vuosina 1893—96. Helsingissä 1895—98.
29. Pääpiirteet Suomen väestötilastosta vv. 1750—1890. I osa. Helsingissä 1899.
- 30—32. Väkiluvunmuutokset vuosina 1897—99. Helsingissä 1899—1901.
33. Pääpiirteet Suomen väestötilastosta vv. 1750—1890. II osa. Helsingissä 1902.
34. Väkiluvunmuutokset vuonna 1900 ynnä jälkikatsaus ajanjaksoon 1816—1900. Helsingissä 1903.
35. Väenlasku Helsingissä, Turussa, Tampereella ja Viipurissa Joulukuun 5 p. 1900. Helsingissä 1904.
36. Väkiluvunmuutokset vuosina 1901 ja 1902. Helsingissä 1905.
37. Katsaus Suomen väkilukuun Joulukuun 31 p:nä 1900 ynnä tietoja edellisistä yleisistä väenlaskuista maassa. Helsingissä 1905.
38. Väkiluvunmuutokset vuosina 1903 ja 1904. Helsingissä 1906.
39. Rakennus- ja asuntolasku Helsingissä, Turussa, Tampereella ja Viipurissa Joulukuun 5 päivänä 1900. Helsingissä 1908.
40. Väkiluvunmuutokset vuosina 1905 ja 1906. Helsingissä 1908.

41. Pääpiirteet Suomen väestötilastosta vv. 1750—1890. III osa. Helsingissä 1909.
  42. Väkiluvunmuutokset vuosina 1907 ja 1908. Helsingissä 1910.
  43. Katsaus väestönmuutoksiin Suomessa vuosina 1909 ja 1910 ynnä jälkikatsaus lähinnä edellisiin vuosikymmeniin. Helsingissä 1913.
  - 44:1—8. Väenlasku Helsingissä, Turussa, Viipurissa, Tampereella, Nikolainkaupungissa, Porissa ja Oulussa joulukuun 7 p. 1910. Helsingissä 1914.
- VII. A. Säästöpankkitilastoa. — Caisses d'épargne.**
- 1—5. Suomen säästöpankit vuosina 1870—72, 1883—85, 1889, 1886—90, 1891—95. Helsingissä 1874—98.
  - 6—16. Säästöpankkien tarkastajan kertomukset vuosilta 1896—1906. Helsingissä 1897—1907.
  17. Tilastollinen yleiskatsaus säästöön-panoihin ja säästöstä-ottoihin säästöpankeissa vuoden 1900 aikana sekä säästöön panijain saamiin vuosien 1900 ja 1905 lopussa. Helsingissä 1908.
  - 18—23. Säästöpankkien tarkastajan kertomukset vuosilta 1907—12. Helsingissä 1908—13.
- VII. B. Postisäästöpankkitilastoa. — Caisse d'épargne postale.**
- 1—27. Postisäästöpankin hallituksen kertomukset vuosilta 1887—1913. Helsingissä 1888—1914.
- VII. C. Pankkitilastoa. — Banques. Vuosijulkaisuja. — Publications annuelles.**
- 1—4. Suomen Pankki, yksityispankit ja hypoteekkilaitokset vuosina 1910—13. Helsingissä 1911—14.
- VII. D. Pankkitilastoa. — Banques. Kuukausijulkaisuja. — Publications mensuelles.**
- Suomen Pankki, yksityispankit, hypoteekkilaitokset, postisäästöpankki ja säästöpankit. Tammikuu 1910—heinäkuu 1914. Helsingissä 1910—14.
- VIII. Sokeain, kuuromykkäin ja mielivikaisten tilastoa. — Aveugles, sourds-muets et aliénés.**
1. Tilastollisia tauluja Suomen sokeista vuonna 1873. Helsingissä 1877.
  2. Heikkojärkisiä lapsia koulu-iässä asiantilan mukaan Maaliskuussa 1883. Helsingissä 1885.
  - 3—4. Suomen kuuromykkät, sokeat ja tylsämieliset Joulukuun 31 p. 1900—01. Helsingissä 1904—06.
- IX. Alkeisopistot. — Enseignement secondaire.**
- 11—39. Tilastollisia osoituksia alkeisopistojen tilasta ja vaikutuksesta lukuvuosina 1884—1913. Helsingissä 1886—1914.
  - 1—8. Kertomus (kolmevuosittain) alkeisoppilaitoksien tilasta ja toiminnasta lukuvuosina 1884—1908. Helsingissä 1888—1910.
- X. Kansanopetus. — Enseignement primaire.**
- 9—11. Kansakoululaitos lukuvuosina 1883—86. Helsingissä 1885—87.
  12. Lastenopetus evankelis-luterilaisissa seurakunnissa vuonna 1886. Helsingissä 1888.
  - 13—16. Kansakoululaitos lukuvuosina 1886—90. Helsingissä 1889—91.
  17. Lastenopetus evankelis-luterilaisissa ja kreikkalais-venäläisissä seurakunnissa vuonna 1891. Helsingissä 1893.

- 18—23. Kansakoululaitos lukuvuosina 1890—96. Helsingissä 1893—97.
24. Lastenopetus evankelis-luterilaisissa ja kreikkalais-venäläisissä seurakunnissa vuonna 1896. Helsingissä 1897.
25. Kansakoululaitos lukuvuonna 1896—97. Helsingissä 1898.
26. Viidenvuodenkertomus, sisältävä tietoja kansakoulujen rakennuksista sekä kansakoulunopettajiston palkkaussuhteista y. m. lukuvuonna 1895—96. Helsingissä 1898.
- 27—30. Kansakoululaitos lukuvuosina 1897—1901. Helsingissä 1900—02.
31. Lastenopetus evankelis-luterilaisissa ja kreikkalais-venäläisissä seurakunnissa vuonna 1901. Helsingissä 1902.
- 32—36. Kansakoululaitos lukuvuosina 1901—06. Helsingissä 1903—07.
37. Lastenopetus evankelis-luterilaisissa ja kreikkalais-venäläisissä seurakunnissa vuonna 1906. Helsingissä 1907.
- 38—42. Kansakoululaitos lukuvuosina 1906—11. Helsingissä 1908—12.
— Alamainen kertomus Suomen kansakoululaitoksen kehityksestä lukuvuosina 1905—10. Helsingissä 1912.
43. Kansakoululaitos lukuvuonna 1911—12. Helsingissä 1913.

XII. Vankeinhoito. — Service pénitentiaire.

- 3—31. Vankeinhoitohallituksen kertomukset vuosilta 1884—1912. Helsingissä 1886—1914.

XIII. Postitilastoa. — Postes.

- Uusi jakso. 3—29. Postihallituksen kertomukset vuosilta 1885—1913. Helsingissä 1889—1914.

XIV. A. Maanmittaus. — Service du cadastre.

1. Maanmittaus-ylihallituksen kertomus vuodelta 1885. Helsingissä 1887.
- 3—28. » » kertomukset vuosilta 1887—1912. Helsingissä 1889—1914.

XIV. B. Vakaustilasto. — Vérification des poids et mesures.

- 18—22. Vakauskomissionin kertomus vuosilta 1908—12. Helsingissä 1910—13.

XV. Luotsi- ja majakkalaitos. — Pilotage et phares.

- Uusi jakso. 1—14. Luotsi- ja majakkalaitoksen ylihallituksen kertomukset vuosilta 1885—96, 1897—1901, 1902—06. Helsingissä 1887—1909.

XVI. Yleiset rakennukset. — Edifices publics.

- 1—5. Yleisten rakennusten ylihallituksen kertomukset vuosilta 1888—92, 1893—99, 1900—03, 1904—07, 1908—10. Helsingissä 1894—1912.

XVII. Kruununmetsät. — Forêts de l'Etat.

- Uusi jakso. 1—15. Metsänhoitohallituksen kertomukset vuosilta 1885, 1888, 1891, 1894, 1897, 1900, 1902, 1904—11. Helsingissä 1887—1914.

XVIII. Teollisuustilastoa. — Industries.

Edellinen osa. Vuoritoimi ja koneteollisuus; rahapaja ja kontrollilaitos.

- 1—25. Vuosilta 1884—1908. Helsingissä 1886—1910.

Jälkimäinen osa. Tehtaita ja käsityölaitoksia.

1—25. Vuosilta 1884—1908. Helsingissä 1886—1910.

26—29. Teollisuustilasto vuosilta 1909—12. Helsingissä 1911—14.

XIX. Tie- ja vesirakennukset. — Ponts et chaussées.

5—28. Tie- ja vesirakennusten ylläpidon kertomukset sen johtaessa tehdyistä töistä vuosina 1889—1912. Helsingissä 1890—1914.

XX. Rautatietilasto. — Chemins de fer.

16, 19, 22, 25, 27, 29—42. Rautatiehallituksen kertomukset vuosilta 1886, 1889, 1892, 1895, 1897, 1899—1912. Helsingissä 1887—88, 1890, 1893, 1896, 1898, 1900—13.

XXI. Köyhäinhuoltotilasto. — Assistance publique.

A. Tilastollisen Päätoimiston julkaisuja. — *Publications du Bureau central de Statistique.*

1—18. Köyhäinhuolto vuosina 1881, 1883, 1885 ja 1887, 1893—1910. Helsingissä 1891—1913.

B. Vaivahoidon tarkastelijan julkaisuja. — *Publications de l'Inspecteur de l'assistance publique.*

2—21. Vaivahoidon tarkastelijan kertomukset vuosilta 1894—1913. Helsingissä 1895—1914.

XXII. Vakuutusolot. — Assurances.

A. 1—21. Vakuutustarkastajan kertomukset vakuutusoloista vuosina 1892—1912. Helsingissä 1893—1914.

B. 1—10. Vakuutustarkastajan kertomukset paikallisten paloapu- ja eläinvakuutusyhdistysten toiminnasta vuosina 1897—1901, 1902—03, 1904—11. Helsingissä 1904—13.

XXIII. Oikeustoimi. — Justice.

1. Prokuraattorin kertomus vuodelta 1891. Helsingissä 1894.

2—22. Keisarillisen Senaatin Oikeustoimituskunnan kertomukset vuosilta 1892—1912. Helsingissä 1895—1913.

XXIV. Aistivalliskoulut. — Instituts de sourds-muets, d'aveugles, d'idiots et d'infirmes.

1—17. Kertomuksia aistivalliskoulujen toiminnasta lukuvuosina 1892—1911. Helsingissä 1897—1913.

XXV. (Ennen XXIV). Panttilainaustilasto. — Mouvement des prêts sur gages.

1—16. Panttilainaustarkastajan kertomukset vuosilta 1898—1913. Helsingissä 1899—1914.

XXVI. Työtilasto. — Statistique ouvrière.

A. 1—8. Työssä sattuneet tapaturmat vuosina 1898—1900, 1901—03, 1904—05, 1906—10. Helsingissä 1904—14.

- B. 1—9. Apukassat vuosina 1899—1902, 1903—04, 1905, 1906, 1907—08, 1909—12. Helsingissä 1905—14.

XXVII. Alkoholitilastoa. — Commerce des boissons alcooliques.

- 1—2. Alkoholipitoisten juomain kauppa sekä vähittäismyynti- ja anniskeluyhtiöt vuosina 1898—1902 ja 1903—10. Helsingissä 1904, 1913.

XXVIII. Siirtolaisuustilastoa. — Emigration.

- 1—10. Siirtolaisuus vuosina 1900—02, 1903—04, 1905—06, 1907—13. Helsingissä 1905—14.

XXIX. Vaalitulastoa. — Elections pour la Diète.

1. Eduskuntavaalit vuosina 1907—08. Helsingissä 1909.
2. Eduskuntavaaleissa 1—2 p. heinäk. v. 1908 äänestäneitä miehiä ja naisia. Helsingissä 1909.
- 3—6. Eduskuntavaalit vuosina 1909—11, 1913. Helsingissä 1910—14.

XXX. Maanvuokratilastoa. — Fermage.

- 1—2. Vuosien 1910—11 maanvuokratilastoa. Helsingissä 1912—13.

Kaikki edellämainitut vihot paitsi XX: 34 ovat nimellä

„Bidrag till Finlands Officiella Statistik“

ilmestyneet myöskin ruotsiksi sekä sen lisäksi:

I. Handel och sjöfart. — Commerce et navigation.

1. Öfversikt af Finlands sjöfart och handel åren 1856—65 (2 osaa). Helsingfors 1866.

V. Temperaturförhållanden. — Température.

1. Temperaturförhållanden i Finland åren 1846—65. Helsingfors 1869.

XI. Medicinalverket. — Service sanitaire.

Ny följd. 1—20. Medicinalstyrelsens berättelser för åren 1884—1903. Helsingfors 1886—1905.

XIII. Poststatistik. — Postes.

Ny följd. 1—2. Poststyrelsens berättelser för åren 1885—86. Helsingfors 1887—88.

XIV. A. Landtmäteriet. — Service du cadastre.

2. Öfverstyrelsens för landtmäteriet berättelse för år 1886. Helsingfors 1889.

XIV. B. Justeringsverket. — Vérification des poids et mesures.

1—17. Justeringskommissionens berättelser för åren 1891—1907. Helsingfors 1893—1909.

XIX. Väg- och vattenbyggnaderna. — Ponts et chaussées.

- 1—4. Öfverstyrelsens för väg- och vattenbyggnaderna berättelser om de under dess ledning verkställda arbeten åren 1885—88. Helsingfors 1886—90.

XX. Järnvägsstatistik. — Chemins de fer.

15, 17—18, 20—21, 23—24, 26, 28. Järnvägsstyrelsens berättelser för åren 1885, 1887—88, 1890—91, 1893—94, 1896, 1898. Helsingfors 1886, 1888—89, 1891—92, 1894—95, 1897, 1899.

XXI. Fattigvårdsstatistik. — Assistance publique.

B. Utgifven af Fattigvårdsinspektören. — Publications de l'Inspecteur de l'assistance publique.

1. Fattigvårdsinspektörens berättelser för åren 1892—93. Helsingfors 1894.

Osaksi suomeksi, osaksi ruotsiksi on laadittu seuraavat vihot:

XI. Lääkintölaitos. — Medicinalverket. — Service sanitaire.

Uusi jakso. 21—29. Lääkintöhallituksen kertomukset vuosilta 1904—12. Helsingissä 1906—14.

**„Tilastollisia Tiedonantoja julkaissut Suomen Tilastollinen
Päätoimisto“**

on tähän asti ilmestynyt seuraavat vihot:

1. Väestösuhteet Suomessa vuonna 1904. Helsingissä 1906.
2. Maanviljelysväestön ammattijako Turun ja Porin läänissä vuosina 1815—1890 papiston väestötaulukujen mukaan. Helsingissä 1906.
3. Väestösuhteet Suomessa vuonna 1905. Helsingissä 1907.
4. Maanviljelysväestön ammattijako Hämeen ja Mikkelin lääneissä vuosina 1815—1890 papiston väestötaulukujen mukaan. Helsingissä 1907.
5. Maanviljelysväestön ammattijako Vaasan läänissä vuosina 1815—1890 papiston väestötaulukujen mukaan. Helsingissä 1907.
6. Väestösuhteet Suomessa vuonna 1906. Helsingissä 1908.
7. Väestösuhteet Suomessa vuonna 1907. Helsingissä 1908.
8. Vapaaehtoiset palokunnat Suomessa vuonna 1907. Helsingissä 1909.
9. Pesät ja testamentit sekä niistä kannettu leimavero Suomessa v. 1907. Helsingissä 1909. (= S. V. T. IV A. Jäämistötilastoa 1.)
10. Väestösuhteet Suomessa vuonna 1908. Helsingissä 1909.
11. Pesät ja testamentit sekä niistä kannettu leimavero Suomessa v. 1908. Helsingissä 1909. (=S. V. T. IV A. Jäämistötilastoa 2.)
12. Sosiaalisesta alkoholitilastosta. Helsingissä 1910.
13. Väestösuhteet Suomessa vuonna 1909. Helsingissä 1910.
14. Väestösuhteet Suomessa vuonna 1910. Helsingissä 1911.
15. Suomen kirkonkirjoihin merkitty väestö 31 p. jouluk. 1910. Helsingissä 1912.
16. Väestösuhteet Suomessa vuonna 1911. Helsingissä 1913.
17. Maataloudesta ja toimenpiteistä sen kohottamiseksi vuosina 1908—10. Helsingissä 1913.
18. Väestösuhteet Suomessa vuonna 1912. Helsingissä 1913.

Teollisuushallituksen julkaisemaa „Työtilaston“ sarjaa on ilmestynyt:

Ouvrages parus de la série »Statistique ouvrière» publiée par l'Office de l'Industrie:

- I. Tutkimus Suomen Tupakkateollisuudesta. Helsingissä 1903. — Recherches sur l'industrie du tabac en Finlande.
- II. Tutkimus Suomen Kutomateollisuudesta. Helsingissä 1904. — Recherches sur l'industrie textile en Finlande.
- III. Tutkimus Suomen Leipuriammatista. Helsingissä 1905. — Recherches sur la boulangerie en Finlande.
- IV. Tutkimus Suomen Kirjapainoteollisuudesta. Helsingissä 1907. — Recherches sur l'industrie typographique en Finlande.
- V. Tutkimus Suomen Kansakoululasten työskentelystä koulun ulkopuolella. Helsingissä 1908. — Recherches sur le travail non scolaire des élèves des écoles primaires de Finlande.
- VI. Tutkimus Suomen Ompelijattarien ammattioloista. Helsingissä 1908. — Recherches sur les conditions professionnelles des ouvrières de l'aiguille en Finlande.
- VII. Tutkimus Suomen Kirjapainoteollisuuden maalisk. 1 p:nä 1906 voimaan astuneen tariffin mukaisista palkkaoloista. Helsingissä 1908. — Recherches sur les salaires dans l'industrie typographique en Finlande d'après le tarif du 1:er mars 1906.
- VIII. Tutkimus Suomen Konttori- ja Kauppa-apulaisten oloista. Helsingissä 1909. — Recherches sur les commis de bureaux et de boutiques en Finlande.
- IX. Tutkimus Suomen Teollisuuksien ja Käsityöammattiliikkeiden työajasta. Helsingissä 1910. — Recherches sur le temps de travail dans les usines et petits ateliers en Finlande.
- X. Kertomus Hautausapurenkaista toimitetusta tarkastuksesta. Helsingissä 1910. — Rapport d'une enquête sur les sociétés d'assistance mutuelle en cas d'enterrement.
- XI. Tutkimus Yötyöntekijättäristä Suomen teollisuudessa. Helsingissä 1911. — Enquête sur le travail de nuit des ouvrières dans les industries de Finlande.
- XII. Tutkimus Suomen Konepajoista. Helsingissä 1911. — Recherches sur les ateliers mécaniques en Finlande.
- XIII. Tutkimus ammattityöläisten toimeentuloehdoista Suomessa 1908—1909. Helsingissä 1911. — Recherches sur les conditions économiques des ouvriers industriels en Finlande 1908—1909.
- XIV. Tutkimus Suomen paperiteollisuudesta. Helsingissä 1912. — Recherches sur l'industrie du papier en Finlande.
- XV. Tutkimus Suomen lasiteollisuudesta. Helsingissä 1913. — Recherches sur l'industrie du verre en Finlande.
- XVI. Tutkimus Suomen sahateollisuudesta. Helsingissä 1914. — Recherches sur l'industrie des scieries finlandaises.